

Den Europæiske Unions Tidende

C 43

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

55. årgang

15. februar 2012

<u>Informationsnummer</u>	Indhold	Side
	I <i>Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser</i>	
	UDTALELSER	
	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg	
	476. plenarmøde den 7. og 8. december 2011	
2012/C 43/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrielle ændringer for at udvikle bæredygtige energiintensive industrier med det formål at opfylde Europa 2020-strategiens målsætning om ressourceeffektivitet (initiativudtalelse)	1
<hr/>		
	III <i>Forberedende retsakter</i>	
	DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG	
	476. plenarmøde den 7. og 8. december 2011	
2012/C 43/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk-politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker i 2011-2012 — KOM(2011) 400 endelig	8

DA

Pris:
4 EUR

(Fortsættes på omslagets anden side)

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 43/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om risikodelingsinstrumenter for medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet — KOM(2011) 655 endelig — 2011/0283 (COD)	13
2012/C 43/04	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Bedre styring af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde: En strategi for at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI) — KOM(2011) 75 endelig og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om administrativt samarbejde i informationssystemet for det indre marked («IMI-forordningen») — KOM(2011) 522 endelig — 2011/0226 (COD)	14
2012/C 43/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En EU-rumstrategi til gavn for borgerne — KOM(2011) 152 endelig	20
2012/C 43/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om beretning fra Kommissionen — Beretning om konkurrencepolitikken 2010 — KOM(2011) 328 endelig	25
2012/C 43/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fritidsfartøjer og personlige fartøjer — KOM(2011) 456 endelig — 2011/0197 (COD)	30
2012/C 43/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En EU-dagsorden for børns rettigheder — KOM(2011) 60 endelig	34
2012/C 43/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Styrkelse af ofrenes rettigheder i EU — KOM(2011) 274 endelig og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse — KOM(2011) 275 endelig — 2011/0129 (COD)	39
2012/C 43/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (20. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF) — KOM(2011) 348 endelig — 2011/0152 (COD)	47
2012/C 43/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse — KOM(2011) 326 endelig — 2011/0154 (COD)	51

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

476. PLENARMØDE DEN 7. OG 8. DECEMBER 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om industrielle ændringer for at udvikle bæredygtige energiintensive industrier med det formål at opfylde Europa 2020-strategiens målsætning om ressourceeffektivitet (initiativudtalelse)

(2012/C 43/01)

Ordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Medordfører: **Dirk JARRÉ**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 20. januar 2011 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om:

Industrielle ændringer for at udvikle bæredygtige energiintensive industrier med det formål at opfylde Europa 2020-strategiens målsætning om ressourceeffektivitet.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Rådgivende Kommission for Industrielle Ændringer, som udpegede Edgardo Maria IOZIA til ordfører og Dirk JARRÉ til medordfører. CCMI vedtog sin udtalelse den 17. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december 2011, følgende udtalelse med 143 stemmer for og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU mener, at Europa kun vil være i stand til at reagere på den skærpede konkurrence fra de nye økonomier ved at indføre højinnovative systemer og teknologiske, miljømæssige og produktionsmæssige standarder, der øges i takt med den teknologiske udvikling. Arbejdstagerne må beskyttes mod følgevirkningerne gennem passende og rettidig uddannelse. EU's politikker bør fremme en sådan udvikling.

1.2 De energiintensive industriers produkter er grundlaget for værdikæden i alle produktionssektorer, hvor en stor del af arbejdspladserne i EU findes. Stabilitet, rettidighed, kvalitet og sikkerhed i forsyningen til disse sektorer fungerer som garanti

for deres konkurrenceevne på det globale marked såvel som garanti for højt kvalificerede job i EU.

1.3 Det er nødvendigt at opstille en passende EU-ramme med henblik på at håndtere de energiintensive industriers fælles behov, og hvor det overordnede mål er at styrke og fastholde Europas konkurrenceevne med udgangspunkt i økonomisk, social og miljømæssig bæredygtighed. De berørte sektorer er alle lige vigtige og afhænger af hinanden.

1.4 I lyset af de nuværende økonomiske problemer anbefaler EØSU desuden, at der investeres mere massivt i forskning, udvikling, implementering og uddannelse og i de videnskabelige

aktiviteter, der finder anvendelse i industrien. Disse investeringer bør i passende omfang finansieres under det næste rammeprogram og som minimum muliggøre udveksling af erfaringer og resultater på europæisk niveau. Europæiske og nationale programmer bør have større fokus på energieffektivitet, forskning og innovation ⁽¹⁾.

1.5 Det er efter EØSU's opfattelse nødvendigt med en sammenhængende industripolitik, der til stadighed har kontrol over de eksterne variable, og som gør de europæiske virksomheder i stand til at konkurrere globalt med andre virksomheder på lige og gensidige vilkår. En forudsætning for tilstrækkelig konkurrenceevne er, at der fastlægges fælles industri- og skattepolitikker og foretages fælles strategiske valg for den europæiske industri som helhed.

1.6 Europa kan ikke fortsætte med at forvalte sin økonomi ved at pålægge stadig strengere begrænsninger uden samtidig at tage de nødvendige skridt mod stabile og strategiske fælles valg inden for forvaltning med henblik på at forsvare sin økonomiske og sociale model og sikre de bedste resultater, herunder miljøbeskyttelse.

1.7 EØSU mener, at EU skal sætte alt ind for at opstille fleksible systemer for at nå de nødvendige mål. Systemerne skal tage hensyn til basisindustriens særlige kendetegn.

1.8 EØSU spekulerer på, om ikke også importører bør omfattes af foranstaltninger, der svarer til dem under emissions-handelsordningen. Det primære mål er at nå frem til et effektivt system på globalt plan gennem en skrap og bindende aftale. I mangel af en aftale bør der med henblik på at nå de målsætninger, som EU har sat for sig selv, være lige vilkår (dvs. samme behandling og betingelser) for varer og tjenesteydelser, der udbydes på markedet inden for EU's grænser, samt for varer og tjenesteydelser, der eksporteres.

1.9 EØSU anbefaler på det kraftigste, at man overvejer muligheden for at beholde ordningen med tildeling af gratis emissionskvoter til de virksomheder, der allerede har nået høje niveauer og er tæt på de fysiske og termodynamiske grænser for deres særlige teknologier. Auktion af udledningstilladelser, som iværksættes i 2013, er uden tvivl en god ordning, men kun hvis den gennemføres andre steder i verden. EU vil åbne handelen op for andre aktører uden for EU og forsøge at skabe et globalt marked for emissionskvoter.

1.10 Hvad angår de energiintensive industrier, kan emissionshandelsordningen forårsage uvurderlige skader i de berørte industrier, hvis den ikke forvaltes varsomt. Kulstoflækage er ikke noget, man først bør bekymre sig om en gang i fremtiden. Det har fundet sted i hvert fald i de sidste 10 år, hvor investeringer er blevet omdirigeret fra Europa til andre lande som USA, Kina, Indien, Brasilien etc. En tilbunds gående undersøgelse af denne udvikling ville være uhyre nyttig.

1.11 Opbevaret energi i materialer bør genbruges, og genanvendelse fremmes hvor muligt. Glas, jern, stål og aluminium kan i høj grad bidrage hertil. Europa eksporterer sine ædle materialer, men i stedet bør der være incitamenter til at genanvende dem i EU og spare den energi, der er bevaret i de enkelte materialer ⁽²⁾.

1.12 Man bør tilskynde de energiintensive industrier til, også i forening, at foretage langsigtede investeringer i energisektoren (især i vedvarende energi), og give dem mulighed for at købe energi under langfristede kontrakter og til en fast pris.

1.13 EØSU mener, at en stabil, effektiv og varig rammelo-givning er uhyre vigtig. De energiintensive industri-økonomiske investeringscyklusser (for f.eks. højovne) varer mellem 7 og 20 år, og der er en grund til, at der i mere end 30 år har været færre investeringer end forventet i det integrerede stålkrebsløb.

1.14 Politik vedtaget frem til nu har generelt været sigtet på at straffe forseelser frem for at belønne ansvarlig opførsel og investering. Denne tilgang skal ændres, og der skal bruges skattemæssige incitamenter til at støtte tiltagene i de virksomheder, som har opnået betydelige fremskridt inden for energieffektivitet.

1.15 Der er behov for et større fokus på de enorme resultater, som de energiintensive industrier opnåede umiddelbart før, emissionshandelsordningen trådte i kraft. Industrierne forudså nye behov og nye tider, og der er ingen grund til at straffe dem hårdt på baggrund heraf og risikere at miste en million meget stabile og højt kvalificerede arbejdspladser (både direkte og indirekte).

1.16 Der skal støttes op omkring udbredelsen af bedste praksis på tværs af landegrænser og sektorer samt omkring nye pilotprojekter og demonstrationsprojekter.

1.17 Offentlige støtteforanstaltninger til forskning og innovation, herunder specifikke programmer, har vist sig at være særligt vigtige. EØSU anmoder Kommissionen, Rådet og Parlamentet om at styrke disse programmer, der har fokus på energieffektivitet og -diversificering, og gøre dem til en fast del af udviklingsinitiativerne.

1.18 Små og mellemstore virksomheder (SMV'er) kan i væsentligt omfang bidrage til opnåelsen af målene gennem særlige skræddersyede programmer. De energiintensive industrier findes i alle markedssektorer. Imidlertid er omkostningerne forbundet med opnåelsen af et højt energieffektivitetsniveau omvendt proportionelle med den enkelte virksomheds størrelse. Det er netop SMV'erne, der kan opnå de bedste resultater på et overordnet plan, og hvor den store indsats og ressourcer bør målrettes.

⁽¹⁾ EUT C 218 af 23.7.2011, s. 38.

⁽²⁾ EUT C 107 af 6.4.2011, s. 1, og EUT C 218 af 23.7.2011, s. 25.

2. Indledning

2.1 De energiintensive industrier er ryggraden i alle de europæiske produktionsværdikæder, eftersom de leverer grundmaterialer til produktionen af industriprodukter. De spiller en afgørende rolle i udviklingen af en lavemissionsøkonomi.

2.2 Det at indføre bestemmelser rettet mod at reducere forbruget med 20 % er en udfordring, der skal håndteres gennem udviklingen af en ny generation af produkter i de energiintensive industrier. Der er behov for en lang række foranstaltninger og incitamenter for at åbne markedet op for nye og energibesparende produkter.

2.3 Den industrielle fremstillingssektor, som bidrager med 17 % til det europæiske BNP, står for 27 % af den endelige energiefteerspørgsel i EU. De store råmaterialeindustrier (f.eks. den kemiske og petrokemiske industri (18 %), jern og stål (26 %) og cement (25 %)), er energiintensive og tegner sig for 70 % af det industrielle energiforbrug.

2.4 Ønsket om at nedbringe omkostningerne for at fastholde og muligvis øge konkurrenceevnen har fået mange industrier, især de energiintensive, til at foretage energieffektiviseringer, hvilket har medført, at disse industriers økonomiske 2020-potentiale er mindre end i andre sektorer.

Tabel 1

Forventet udvikling og energibesparelsespotentiale i 2020 ⁽³⁾

	2020 (PRIMES 2007) [mio. ton]	2020 (PRIMES 2009 EE) [mio. ton]	Forventet fremskridt i 2020 uden supplerende tiltag [%]	2020 Økonomisk potentiale [%]	2020 Teknisk potentiale [%]
	1	2	3 [=(2-1)/1 (*)100]	4	5
Indenlandsk bruttoforbrug ikke-energi-relaterede anvendelser ikke indbefattet	1 842	1 678	- 9 %	- 20 % (EU-mål)	uoplyst
Endeligt energiforbrug, heraf:	1 348	1 214	- 10 %	- 19 %	- 25 %
Industri	368	327	- 11 %	- 13 %	- 16 %
Transport	439	395	- 10 %	- 21 %	- 28 %
Boliger	336	310	- 8 %	- 24 %	- 32 %
Tertiær	205	181	- 12 %	- 17 %	- 25 %
Transformation, transmission og distribution af energi	494	464	- 6 %	- 35 %	uoplyst

Kilder: Række 1, 2 og 3: PRIMES og række 4 og 5: Fraunhofer Institut.

(*) Tallene for det økonomiske potentiale i sektoren for energitransformation bygger på beregninger fra GD for Energi.

2.5 Imidlertid har man ikke udnyttet alle mulighederne fuldt ud, og det gælder især for de små og endog nogle af de mellemstore industrier ⁽⁴⁾.

3. Det aktuelle tekniske niveau i de forskellige energiintensive industrier

De energiintensive industrier afprøver og producerer en lang række produkter og teknologier, som er nødvendige i håndteringen af klimaændringer og andre globale udfordringer. En afgørende forudsætning for at forbedre energi- og ressourceeffektiviteten er en aktiv industripolitik og innovation. F&U skal have større fokus på teknologiske og organisationsmæssige løsningsmodeller, der er energi- og ressourceeffektive. Desuden skal virksomheder sammen med medarbejderne og deres repræsentanter foretage forbedringer inden for energi- og ressourceeffektivitet, der er rettet mod at sætte skub i innovationen i produkter og processer.

Nedenfor følger et overblik over de vigtigste energiintensive industrier.

⁽³⁾ SEK(2011) 779 endelig.

⁽⁴⁾ Energieffektivitetsplan 2011, KOM(2011) 109 endelig; konsekvensanalyse, lb.n. 3, EUT C 218 af 23.7.2011, s. 38; EUT C 318 af 29.10.2011, s. 76.

3.1 Kemisk og petrokemisk industri

3.1.1 Den kemiske industri beskæftiger 1 205 000 ansatte i 29 000 virksomheder med en produktionsværdi på 449 mia. euro (Eurostat 2009) og en omsætning, der næsten er en fordobling heraf, og som svarer til 1,15 % af EU's BNP. I den kemiske industri bruges kun 8 % af olien til brændstof, mens størstedelen forarbejdes. Forarbejdningssektoren tegner sig for 18 % af industriens energiforbrug.

3.1.2 Den kemiske industri forarbejder råstoffer til produkter til de andre industrier og forbrugerne. Man opdeler de grundlæggende råmaterialer i organiske og uorganiske: luft, vand og mineraler er uorganiske, mens fossile brændstoffer og biomasse klassificeres som organiske råmaterialer.

3.1.3 Omkring 85 % af de kemiske produkter fremstilles af ca. 20 simple kemikalier, der kaldes basiskemikalier. Basiskemikalierne fremstilles af ca. 10 råmaterialer og forarbejdes efterfølgende til omkring 300 mellemprodukter. Basiskemikalierne og mellemprodukterne kategoriseres som bulkkemikalier. Der produceres ca. 30 000 forbrugsvarer af mellemprodukterne. Kemikalierne udgør f.eks. 12 % af omkostningerne til en bil (sæder, slanger og seler, airbag), 10 % af omkostningerne til et hus (isolationsrør og elektriske installationer), 10 % af en gennemsnitlig families daglige forbrug (fødevarer, beklædning, skotøj, produkter til personlig og sundhedspleje mv.).

3.1.4 Kul, olie og naturgas er de vigtigste råmaterialer i produktionen af de fleste bulkkemikalier. På hvert stadie er der en værditilvækst: relativ værdi af råolie: 1, brændstof: 2, almindeligt petrokemisk produkt: 10, almindelig forbrugsvare: 50.

3.1.5 Fossile brændstoffer er også den vigtigste kilde til energi: olie (ca. 40 %), kul (ca. 26 %) og naturgas (ca. 21 %).

3.1.6 Den kemiske industris energiforbrug er enormt. Omkring 8 % af den samlede råoliefterspørgsel anvendes som råmateriale, resten bruges til fremstilling af brændstoffer, hovedsageligt til transport.

3.2 Industrier for ikke-jernholdige metaller

3.2.1 Industrierne for ikke-jernholdige metaller er meget forskellige og omfatter produktion af forskellige metaller såsom aluminium, bly, zink, kobber, magnesium, nikkel, silicium samt mange andre. Samlet beskæftiger sektoren omkring 400 000 mennesker (*Eurometaux*, juli 2011). Den største og vigtigste delsektor er aluminiumssektoren, som i 2010 havde en samlet arbejdsstyrke på 240 000 og en omsætning på 25 mia. euro. Bauxitproduktionen er på ca. 2,3 mio. ton, produktionen af aluminiumoxid tegner sig for 5,9 mio. ton, mens den samlede produktion af aluminium (primær og genanvendelse) samlet ligger på 6 mio. ton (270 anlæg). Kommissionen har sat benchmarkreferencen til 1 514 kg CO₂-eq/ton for produktionen af primær aluminium.

3.2.2 Forskellige undersøgelser har vist, at råmaterialer og energi er de vigtigste konkurrenceparametre i EU's industri for

ikke-jernholdige metaller. Alt efter delsektoren udgør omkostningerne til energi og råmaterialer ca. mellem 50 % og 90 % af de samlede produktionsomkostninger til forædling af metaller. Råmaterialeomkostninger svinger mellem 30 % og 85 % af de samlede omkostninger, mens omkostninger til energi udgør mellem 2 % til 37 % af de samlede omkostninger. Hvad angår råmaterialer til metalproduktionen i EU, er andelen af genbrugt skrotmetal ca. den samme som for malm og koncentrat.

3.2.3 Med hensyn til importafhængighed pegede den europæiske metaindustri på bauxit, magnesium, silicium og kobberkoncentrat som de mest følsomme råstoffer (således tegner Kina sig for 50 % af verdens kokseksport og Chile for 40 % af verdens eksport af kobberkoncentrat).

3.2.4 Ifølge industrien er der risici med hensyn til forsyningen af aluminiums- og kobberskrot, kobberblisters, zinkkoncentrat og bly, og det samme gælder på langt sigt for aluminiums- og kobberskrot samt kobberkoncentrat og -blisters.

3.2.5 Den ikke-jernholdige metalindustri er meget energiintensiv, og det gælder især for producenter af aluminium, bly og zink, der er meget store energiforbrugere.

3.2.6 Allerede nu dækkes en væsentlig del af EU's forbrug af ikke-jernholdige metaller via import, og hvis der ikke findes en løsning, vil den andel utvivlsomt stige, når de europæiske producenter indstiller produktionen. Det vil medføre kulstoflækage.

3.3 Jern- og stålindustri

3.3.1 Den europæiske jern- og stålindustri beskæftiger 360 000 mennesker og havde i 2010 en omsætning på 190 mia. euro. Det samlede energiforbrug er på 3 700 GJ svarende til ca. 25 % af energiforbruget i fremstillingsindustrien med en samlet CO₂-emission på ca. 350 mio. ton eller 4 % af den samlede emission i EU.

3.3.2 Hovedsageligt er der to måder at fremstille stål på: den første er »den integrerede metode«, som er baseret på jernfremstilling af jernmalm, dog anvendes skrot til gennemsnitligt 14 % af produktionen også ved denne metode, den anden er »genanvendelsesmetoden«, hvor man bruger lysbueovne, og hvor stål-skrot er det vigtigste jernholdige råmateriale.

3.3.3 I begge tilfælde knytter energiforbruget sig til brændsel (hovedsagelig kul og koks) og elektricitet. Genanvendelsesmetoden giver et langt mindre energiforbrug (ca. 80 %). Den integrerede metode anvender koksovne, sintringsanlæg, højovne og almindelige oxygenkonverterovne.

3.3.4 Det vurderes, at det nuværende energiforbrug for den integrerede metode ligger på mellem 17 og 23 GJ pr. ton varmvalset produkt [1][SET_Plan_Workshop_2010]. Den europæiske industri anser den lavere værdi som en god referenceværdi for et integreret anlæg, mens en værdi på 21 GJ/t anses for en gennemsnitsværdi i hele EU-27.

3.3.5 Den store energireduktion, der er målt i den europæiske industri i de sidste 40 år (svarende til ca. 50 %), skyldes delvis den større brug af genanvendelsesmetoden i stedet for den integrerede metode (procentdelen er steget fra 20 % i 70'erne til ca. 40 % i dag).

3.3.6 En eventuel omstilling til genanvendelse er dog afhængig af adgangen til og kvaliteten af stålskrotet. I Europa stammer ca. 80 % af kulstofemissionerne i den integrerede metode fra spildgasser. Disse gasser anvendes i stort omfang i industrien til at producere ca. 80 % af dens energibehov [EUROFER_2009a].

3.3.7 I 2008 lå produktionen af råstål i EU på 198 mio. ton svarende til 14,9 % af den samlede produktion på verdensplan (1.327 mio. ton råstål) [WorldSteel_2009]. 10 år tidligere, hvor produktionen var lidt mindre (191 mio. ton), udgjorde de samme europæiske landes andel 24,6 % af produktionen på verdensplan.

3.4 Keramisk industri

3.4.1 Den keramiske industri beskæftiger 300 000 mennesker og omfatter en lang række produkter fra mur- og tagsten, stentøjsrør, væg- og gulvfliser over sanitetsvarer, bordservice og pyntegenstande til slibemidler, ildfaste og keramiske produkter ⁽⁵⁾.

3.4.2 Produktionen i disse sektorer anvendes inden for byggeri, i processer ved høj temperatur, i biler, energi, miljø, forbrugsvarer, minedrift, skibsbygning, forsvar, inden for luft- og rumfart, til medicinsk udstyr og meget mere. De keramiske sektorer er kendetegnet ved at være afhængige af både lokale og importerede råmaterialer.

3.4.3 Den keramiske industri i Europa udgøres i høj grad af SMV'er, som tegner sig for omkring 10 % af de anlæg, der omfattes af EU's emissionshandelsordning, men for mindre end 1 % af udledningerne.

3.5 Cement

3.5.1 Den europæiske cementproduktion beskæftigede i 2010 48 000 personer med en produktion på 250 mio. ton og en omsætning på 95 mia. euro. Det normale energiforbrug svarer til 110 kWh/ton: den samlede udledning af CO₂ var på ca. 3 % af EU's samlede emissioner.

3.5.2 Cement er et materiale, der er helt nødvendigt i byggeri og i andre anlægs- og vandbygningsarbejder. Cementindustriens produktion er direkte relateret til den generelle situation i byggesektoren og afspejler meget præcist den overordnede økonomiske situation.

3.5.3 I EU fremstilles cement primært ved hjælp af den moderne »tørmetode«-teknologi. Denne teknologi er karakteriseret ved et næsten 50 % lavere energiforbrug i forhold til brænding af klinker i vådovn.

3.5.4 I 2009 lå cementproduktionen i EU-27 på omkring 250 mio. ton, svarende til 8,6 % af verdensproduktionen på cirka 3 mia. ton ⁽⁶⁾. Asien tegner sig for størstedelen af produktionen på verdensplan (75 %), mens Kina alene står for næsten halvdelen af verdensproduktionen af cement (54,2 %). Disse tal viser, at en meget betragtelig del af verdens cementproduktion foregår i lande, der ikke overholder Kyotoprotokollen.

3.5.5 Den europæiske cementproduktion har en stærk kapitalintensiv karakter (150 mio. euro pr. mio. ton produktionskapacitet) og er meget energiintensiv (60-130 kg pr. ton olie eller olieækvivalent plus yderligere 90-130 kWh elektricitet pr. ton).

3.5.6 Et yderligere vigtigt træk ved den europæiske cementindustri er, at der findes regionale cementmarkeder, som kun dækker en radius på 200 miles.

3.5.7 Cementindustrien er en af de største CO₂-syndere. CO₂-emissionerne udgør omkring 5 % af emissionerne på verdensplan, der skyldes menneskelig aktivitet ⁽⁷⁾. De vigtigste kilder til cementindustriens CO₂-emissioner er kalcineringsprocessen og forbrænding af brændstof.

3.5.8 Det anslås, at emissioner fra kalcineringsprocessen udgør cirka 50 % af cementfabrikkernes samlede emissioner, og at brændstofforbrændingen tegner sig for cirka 40 %. CO₂-emissioner fra disse to processer omtales som direkte emissioner. Indirekte emissionskilder (ca. 10 % af cementfabrikkernes emissioner) omfatter transport og fremstilling af elektricitet til anvendelse på cementfabrikker ⁽⁸⁾.

3.5.9 Udviklingen af cementsektoren i EU hænger i høj grad sammen med EU's politikker og beslutninger vedrørende CO₂-emissioner og andre forurenende stoffer.

3.5.10 I cementsektoren gælder emissionshandelsordningen for cementproduktion (klinker) i rotationsovne med en daglig kapacitet på mere end 500 ton. Tal vedrørende de seneste år ⁽⁹⁾ viser, at emissionerne fra cementindustrien var lavere end forventet. De høje priser på CO₂-kvoterne kan vise sig at være mere attraktive end at producere større mængder af cement. Emissionshandelsordningen kan begrænse produktionen. Tildelingen af CO₂-kvoter bør derfor ske på baggrund af en forudgående undersøgelse med det formål at opstille nogle bæredygtige mål, undgå markedsforvridninger og motivere virksomhederne til at forbedre energieffektiviteten og dermed mindske CO₂-emissionerne.

⁽⁶⁾ Informationsrapport om udviklingen i EU's cementindustri, CCMI/040, CESE 1041/2007. CEMBUREAU, Evolution & Energy Trends – Cembureau's hjemmeside, maj 2011.

⁽⁷⁾ »Carbon dioxide emissions from the global cement industry«, Ernst Worrell, Lynn Price, Nathan Martin, Chris Hendriks og Leticia Ozawa Meida, *Annual Review of Energy and the Environment*, november 2001, bind 26, s. 303-329.

⁽⁸⁾ Vanderborcht B., Brodmann U., The Cement CO₂ Protokol: CO₂ Emissions Monitoring and Reporting Protocol for the Cement Industry (CO₂-protokollen for cementindustrien: Protokol om overvågning og rapportering om CO₂-emissioner for cementindustrien). Guide til protokollen, version 1.6., 2001 – www.wbcsdcement.org.

⁽⁹⁾ Rapport offentliggjort i Euronews i maj 2006.

⁽⁵⁾ EUT C 317 af 23.12.2009, s. 7.

3.6 Glasindustri

3.6.1 Den europæiske glasindustri beskæftiger 200 000 mennesker, herunder 1 300 producenter og forarbejdningsvirksomheder, med en samlet produktion på 34 mio. ton i 2010 (30 % af den globale produktion). Genanvendelse af et ton glas betyder en besparelse på 670 kg CO₂. Den årlige CO₂-udledning udgør ca. 25 mio. ton.

3.6.2 Glas fremstilles hovedsageligt af en glassdanner: silicium (sand af høj kvalitet), alkalistoffer der får silicium til at ændre form fra fast til flydende (primært soda og potaske), stabilisatorer for at styrke glassets overflade over for vejrlig (calciumoxid, magnesium og aluminiumoxid), lutningsmidler og små doser af andre tilsætningsstoffer, der giver de enkelte glastyper deres kendetegn.

3.6.3 Den mest udbredte form for klassificering af glastyper er efter deres kemiske sammensætning, som inddeler typerne i fire hovedgrupper: natronkalkglas, blykrystal- og krystalglas, borsilikatglas og specialglas.

3.6.4 »Emballageglas« er den største af delsektorerne i EU's glasindustri med mere end 60 % af den samlede produktion. Sektorprodukterne er glasbeholdere (flasker og glas). Emballageglas fremstilles i alle medlemsstater, undtagen Irland og Luxembourg. På verdensplan er EU den største producent af emballageglas med ca. 140 fabrikker.

3.6.5 Planglas er den næststørste delsektor med ca. 22 % af den samlede glasfremstilling i EU og fremstiller floatglas og valset glas. I EU findes der fem producenter af floatglas, og fem producenter af valset glas. I 2008 var sektorens samlede udledning af CO₂ på 7 mio. ton, hvoraf fremstillingen af floatglas tegnede sig for ca. 6,5 mio. ton og valset glas for ca. 0,5 mio. ton (kilde: CITL).

3.6.6 Endeløse filamenter af glasfiber produceres og leveres i forskellige former: rovings, måtter, afhuggede tråde, tekstilgarn, stoffer og knuste fibre. Størstedelen (ca. 75 %) anvendes til at forstærke kompositmaterialer, især termohærdet harpiks men også termoplast. De vigtigste afsætningsmarkeder for kompositmaterialer er byggesektoren, bil- og transportindustrien (50 %) og elektricitets- og elektroniksektoren.

3.6.7 Nogle oplysninger om CO₂-fodaftrykket:

— Gennemsnitlig produktion: 870 000 ton endeløse filamenter af glasfiber pr. år

— Gennemsnitlige direkte CO₂-emissioner: 640 000 ton

— Gennemsnitlig CO₂/pr. ton: 735 kg CO₂/pr. ton færdigt produkt.

3.6.8 Sektoren for specialglas fremstiller 6 % af den samlede glasproduktion og er med hensyn til ton den fjerdestørste sektor. De vigtigste produkter er glas til fjernsyn og skærme, lysteknisk glas (rør og pærer), optisk glas, laboratorieartikler af glas og teknisk glas, borsilikatglas og keramisk glas (køkkengrej

og husholdningsartikler til høje temperaturer) og glas til elektronikindustrien (LCD-skærme).

3.6.9 Sektoren for husholdningsartikler af glas er en af de mindre i industrien og tegner sig for ca. 4 % af den samlede produktion. Den omfatter bordservice af glas, køkkengrej og pyntegenstande som glas, kopper, skåle, tallerkner, køkkengrej, vaser og pynt.

4. Generelt overblik over CO₂-emissionerne i Europa i 2010

4.1 EU's emissionshandelsordning sætter et emissionsloft for omkring 12 600 anlæg, herunder kraftværker, fabrikker og olie-raffinaderier. Ordningen dækker ca. 40 % af de samlede drivhusgasemissioner i EU. Analytikere vurderer på baggrund af industriens produktionsdata, at emissionerne sidste år steg 3,2 % i forhold til et fald på næsten 11,3 % i 2009 (Barclays Capital, Nomisma Energia, IdeaCarbon).

4.2 Ifølge Det Europæiske Miljøagentur tegnede EU's samlede drivhusgasemissioner i 2009 sig for ca. 4,6 mia. ton. Hvis de steg i samme takt som industriens kulstofemissioner sidste år, betyder det, at EU lå ca. 300 mio. ton over målet om 4,5 mia. ton drivhusgas i 2020. EU's klimaeksperter vurderer, at EU kan komme under målet, hvis målene for vedvarende energi og energieffektivitet nås.

4.3 CO₂

EU's emissioner under emissionshandelsordningen steg i 2010 som følge af højere energiforbrug og produktion i industrien, hvor virksomhederne anvendte flere fossile brændstoffer til at skabe elektricitet og varme (Sikorski).

Desuden har prisstigninger på gas tvunget varmekraftværkerne til primært at anvende kul, som udleder større mængder CO₂.

5. EØSU's bemærkninger

5.1 Værdikæden afhænger af materialernes tilgængelighed og kvalitet, og de europæiske basisindustrier leverer materialer af allerhøjeste kvalitet. Den europæiske forarbejdningsindustri nyder godt af det høje kvalitetsniveau og den fortsatte innovation, som forskningen skaber. F.eks. afhænger 70 % af kvaliteten i stålindustrien af, hvilken støbning der anvendes. Denne kvalitet skal fastholdes og forbedres, hvor det er muligt.

5.2 Uden en stærk, konkurrencedygtig og innovativ industri vil Europa ikke kunne opfylde noget bæredygtigt mål, herunder de mål, der er fastsat af Kommissionen for CO₂-emissioner.

5.3 EU's emissionshandelsordning er et »cap and trade-system«, der er blevet indført som et vigtigt værktøj til opfyldelsen af EU's egne mål om at reducere drivhusgasemissionerne med mindst 20 % inden 2020 i forhold til 1990 og med 30 %, hvis en international aftale kommer på plads. Emissionshandelsordningen omfatter ca. 12 500 anlæg i energi- og industrisektoren, som samlet udleder ca. halvdelen af alle CO₂-emissioner i EU og 40 % af de samlede drivhusgasemissioner.

5.4 Emissionshandelsordningen er gældende i 30 lande (de 27 EU-medlemsstater, Island, Liechtenstein og Norge). Sammenlignet med andre sektorer, som ikke hører under ordningen, f.eks. transportsektoren, er det lykkedes anlæg under ordningen at reducere drivhusgasserne betydeligt. Men de energiintensive sektorer drives altid af en permanent indsats for at forbedre energieffektiviteten på grund af de stadigt stigende omkostninger til energi. En grundig analyse af de emissionsreduktioner, der tilskrives EU's emissionshandelsordning, ville være yderst ønskelig.

6. De sociale og miljømæssige aspekter

6.1 Den eneste måde, hvorpå Europas industri, arbejdstagere, interesser, miljø, folkesundhed og forbrugere kan beskyttes, er, hvis ingen af disse interesser prioriteres højere end de andre, og der findes den rette balance mellem miljømæssige, sociale og økonomiske politikker.

6.2 EØSU støtter målsætningerne for miljømæssig og social bæredygtighed og peger på adskillige nøgleområder, hvor der bør foretages en integreret indsats med en holistisk tilgang.

6.3 Der er frem for alt behov for effektive ordninger til støtte af faglig udvikling gennem uddannelse for at frembringe de nødvendige kompetencer til at håndtere og overvinde de teknologiske udfordringer samt skabe flere og bedre resultater inden for energieffektivitet. De energiintensive industrier er kendetegnet ved kontinuerlige produktionsprocesser og en høj grad af ansvar, som betyder, at de ikke er attraktive for de unge. Der er behov for særlige incitamentter til støtte for erhvervsuddannelsesprogrammer (herunder stipendier) for at fastholde de europæiske færdigheder inden for området.

6.4 Der skal gives incitamentter til at fremme teknikeres og specialiserede arbejderes mobilitet for at udbrede erfaring og bedste praksis på både nationalt og internationalt niveau.

6.5 Man skal være særlig opmærksomhed på overgangsperioder og sikre passende assistance til arbejdere, der påvirkes af omstruktureringer, som skyldes ændringer, der er nødvendige for at kunne tilpasse produktionen til nye behov. Offentlige investeringer bør støtte denne proces.

6.6 En virkelig satsning på at gennemføre industrielle ændringer i de energiintensive industrier må ledsages af passende vurderinger af virkningerne for samfundet og

arbejderne for at undgå negative sociale konsekvenser og forberede sig til nye produktionsmodeller.

6.7 Det er afgørende at øge borgernes kendskab til, forståelse af og bevidsthed om de fordele, som kan opnås ved en meget energieffektiv industri. Derfor og for at fremme produktmærkning bør de energieffektive processer i fremstillingen af et produkt også fremgå af mærkningen. Med andre ord skal der være en dobbeltmærkning af ikke alene produktets indhold men også af det anlæg, der har bidraget til en høj grad af effektivitet.

6.8 Der skal ydes mere støtte til forskning og innovation i de energiintensive industrier. EU's nuværende finansieringssystem bør omfatte specifikke værktøjer (som f.eks. det offentlig-private partnerskab for en bæredygtig industri, SPIRE) for at give mere plads til industrielle projekter. De teknologiske platforme har arbejdet hårdt for at skabe et mere gunstigt miljø, hvor industrier bedre kan få adgang til rammeprogrammerne. Forsknings- og teknologioorganisationernes rolle bør ligeledes fremhæves, eftersom de er en uhyre vigtig aktør i innovationskæden, når idéer omsættes til industriel ibrugtagning.

7. Den internationale dimension

7.1 USA, Japan, Rusland, Brasilien, Indien og især Kina (den største udleder af CO₂ med 22 % af den samlede udledning) skal leve op til deres ansvar. Sammen med Europa står disse lande for mere end 70 % af CO₂-udledningerne (2007). En klima- og sundhedsaftale for vores planet er uundværlig, hvis vi skal kunne håndtere og overvinde udfordringer forbundet med temperaturstigninger, der skyldes menneskeskabte faktorer.

7.2 EØSU har flere gang givet udtryk for sin støtte til sådanne europæiske politikker og anbefalet, at man gør alt for nå frem til en retfærdig international aftale, der fordeler ansvar og omkostninger og tager hensyn til en lang række bredere overvejelser og ikke blot kontante fakta og tal.

7.3 Klimapolitikker vil kun lykkes, hvis man på den kommende konference i Durban er i stand til at fastsætte de nye målsætninger efter Kyoto for verdens mest CO₂-udledende lande. Europa har forpligtet sig til at nå endnu mere ambitiøse mål, såfremt der kommer en global aftale i stand. EØSU hilser denne holdning velkommen under forudsætning af, at de hensyn, der er givet udtryk for vedrørende bæredygtighed for europæiske virksomheder og arbejdere, indarbejdes i aftalen og respekteres.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

476. PLENARMØDE DEN 7. OG 8. DECEMBER 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk-politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker i 2011-2012

KOM(2011) 400 endelig

(2012/C 43/02)

Hovedordfører: **Michael SMYTH**

Kommissionen besluttede den 7. juni 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk-politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker i 2011-2012

KOM(2011) 400 endelig.

Den 14. juni 2011 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Styringsgruppen for Europa 2020.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december 2011, Michael SMYTH til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 136 stemmer for, ingen imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner

1.1 EU og borgerne oplever lige nu den værste økonomiske, sociale og politiske krise nogensinde, hvilket i alvorlig grad påvirker medlemsstaterne og befolkningerne og truer EU's største succeser, såsom euroen, stabilitetspagten og det indre marked. Under den forrige finansielle krise blev en længerevarende afmatning forhindret af en hurtig og resolut fælles aktion fra de europæiske ledere. Nu står Europa over for en lige så alvorlig udfordring, og igen kræves der et meget stærkt fælles politisk standpunkt. Ingen medlemsstat kan klare krisen på egen hånd – det politiske valg står skarpt aftegnet: Enten styrkes den europæiske integration, så krisen kan overvindes, eller også vil krisen alvorligt svække den europæiske integration og bringe denne i fare.

1.2 Der er behov for umiddelbare foranstaltninger til at nedbringe gælden, konsolidere de offentlige finanser og øge befolkningens og erhvervslivets tillid. Imidlertid bør de politiske beslutningstagere se længere frem end den aktuelle krise. Det ikke nok blot at fokusere på tiltag med kort og mellemlangt sigte. Der er et klart behov for langsigtede reformer. Handling eller mangel på handling i den henseende vil have en kortsigtet, endog umiddelbar, indvirkning på medlemsstaternes låneomkostninger.

1.3 På den baggrund mener EØSU, at Europa 2020-strategien er vigtigere end nogensinde, idet den opstiller en omfattende dagsorden for reformer med det formål at sikre bæredygtig vækst og gøre Unionen mere modstandsdygtig fremover.

1.4 Der er behov for en god balance mellem alle strategiens aspekter – navnlig det økonomiske, sociale og miljømæssige: De tre prioriterede områder – intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst – er indbyrdes forbundne og gensidigt forstærkende. Der må fokuseres ligeligt på økonomisk vækst, iværksætterkultur, SMV'er, konkurrenceevne, innovation, bæredygtighed og miljø, sociale rettigheder, jobskabelse og støtte til uddannelsesområdet.

1.5 På baggrund af en vanskelig økonomisk situation og begrænsede offentlige midler i medlemsstaterne består udfordringen nu mere end nogensinde i at gennemføre strategien på hensigtsmæssig vis.

1.6 Udvalget er meget bekymret for, at de forpligtelser, som medlemsstaterne har påtaget sig i deres nationale reformprogrammer, er utilstrækkelige – som dokumenteret ved den årlige vækstundersøgelse ⁽¹⁾ – til at opfylde de fleste af strategiens målsætninger (mål for uddannelse, beskæftigelse, forskning og udvikling, fattigdomsbekæmpelse, reduktion af emissioner, energieffektivitet og vedvarende energi).

1.7 Medlemsstaterne må intensivere deres indsats og foretage mere ambitiøse nationale justeringer, hvis de skal have en chance for at opfylde målene inden 2020, og prioritere vækstfremmende tiltag (uddannelse, innovation, energi, transportnet m.m.). Centralt står en passende opfyldelse af de indgåede forpligtelser.

1.8 Udvalget mener, at det organiserede civilsamfund og arbejdsmarkedets parters deltagelse i gennemførelsen af reformer og en vækststrategi vil være afgørende for resultaterne og opmuntre de nationale forvaltninger og EU til at levere konkrete resultater. Derfor vil det fortsætte det fælles arbejde med netværket af nationale økonomiske og sociale råd (ØSU'er) og lignende organisationer inden for rammerne af Europa 2020-strategien. På den ene side vil det skærpe opmærksomheden i medlemsstaterne, og på den anden side vil det sikre, at de reelle økonomiske og sociale vilkår kendes af de politiske beslutningstagere på EU-niveau.

2. Baggrund

2.1 Det første europæiske halvår, som er en ny forvaltningsmetode, der har til formål at forbedre samordningen af de økonomiske politikker mellem EU og medlemsstaterne, blev lanceret i januar 2011 med Kommissionens præsentation af den årlige vækstundersøgelse ⁽²⁾, som fik støtte og blev færdiggjort på Det Europæiske Råds forårsmøde ⁽³⁾.

2.2 På baggrund af dette præsenterede medlemsstaterne i slutningen af april 2011 stabilitets- eller konvergensprogrammer for deres offentlige finanser samt nationale reformprogrammer

⁽¹⁾ Den årlige vækstundersøgelse 2012, KOM(2011) 815 af 23.11.2011.

⁽²⁾ »Årlig vækstundersøgelse 2011: En hurtigere samlet EU-løsning på krisen«, KOM(2011) 11 af 12.1.2011, samt udkastet til den fælles rapport om beskæftigelsen.

⁽³⁾ Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2011 – konklusioner, EUCO 10/1/11 rev. 1.

indeholdende de vigtigste politikforanstaltninger til at nå målene i Europa 2020-strategien. De fleste medlemmer af europluspagten fremlagde desuden specifikke løfter, som er afgivet i henhold til pagten ⁽⁴⁾.

2.3 Efter en vurdering af disse programmer og løfter udsendte Kommissionen landespecifikke henstillinger samt henstillinger til euroområdet ⁽⁵⁾. De fokuserede på områder, hvor det var nødvendigt med yderligere tiltag fra medlemsstaternes side for at fremskynde de strukturelle reformer. Rådet gav på sit møde i juni ⁽⁶⁾ sin støtte til henstillingerne, hvilket afsluttede det første europæiske halvår og markerede åbningen af det »nationale halvår«.

2.4 Denne udtalelse tager udgangspunkt i Kommissionens meddelelse »Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk-politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker i 2011-2012« ⁽⁷⁾, som blev offentliggjort i juni 2011. Meddelelsen har til formål at sætte fokus på flere vigtige problemstillinger såsom:

— styrket forvaltning i forbindelse med strategien,

— forbedret formidling af strategien og

— forbedring af medlemsstaternes konkrete implementering af strategien.

2.5 Den bliver en del af en ny »sammenfattende rapport« ⁽⁸⁾, som skal præsenteres af EØSU's interaktive netværk med nationale økonomiske og sociale råd og andre lignende partnerorganisationer.

2.6 De specifikke politikker under EU's 2020-strategi er behandlet mere detaljeret i en tidligere udtalelse om »Årlig vækstundersøgelse: En hurtigere samlet EU-løsning på

⁽⁴⁾ Det Europæiske Råd den 24.-25. marts 2011 – konklusioner, bilag I, EUCO 10/1/11 rev. 1.

⁽⁵⁾ For nogle medlemsstater, som modtager økonomisk støtte fra medlemsstaterne i euroområdet og IMF, henstillede Kommissionen kun til, at landene gennemfører aftalememorandummet og de dertilhørende bestemmelser, som fastlægger de betingelser for den økonomiske politik, hvis overholdelse er en forudsætning for udbetalingen af den finansielle bistand. Den finansielle støtte bør være i tråd med opfyldelsen af målsætningerne under Europa 2020-strategien.

⁽⁶⁾ Det Europæiske Råd den 23.-24. juni 2011 – konklusioner, EUCO 23/11.

⁽⁷⁾ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Det Europæiske Råd, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: »Afslutning af det første europæiske halvår med økonomisk-politisk samordning: Retningslinjer for de nationale politikker i 2011-2012«, KOM(2011) 400 endelig.

⁽⁸⁾ Den første sammenfattende rapport om Lissabonstrategien efter 2010 blev fremlagt af udvalget med henblik på udarbejdelsen af den nye europæiske strategi efter 2010. Rapporten blev udarbejdet af EØSU's Observatorium for Lissabonstrategien og indeholdt bidrag fra nationale økonomiske og sociale råd og partnerorganisationer samt EØSU's udtalelse om Lissabonstrategien efter 2010 (ordfører: Wolfgang Greif).

krisen»⁽⁹⁾. Efter høringen om den årlige vækstundersøgelse 2011 udsendte udvalget en udtalelse, der bakkede fuldstændigt op om EU's 2020-strategi og det europæiske halvår, og opfordrede Kommissionen til at slå et slag for europæisk integration. Udvalget beklager dog, at den første årlige vækstundersøgelse forspildte muligheden for at foreslå politikker med henblik på at sikre intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst. Set i lyset af den alvorlige forværring af den økonomiske og sociale situation må disse forslag nu realiseres.

2.7 Udtalelsen indeholdt også adskillige konkrete forslag til Kommissionens ti punkter: gennemførelse af en stram finanspolitisk konsolidering, korrektion af de makroøkonomiske ubalancer, sikring af stabiliteten i den finansielle sektor, det skal gøres mere attraktivt at arbejde, der skal ske en reform af pensionsordningerne, de arbejdsløse skal i arbejde igen, der skal skabes balance mellem sikkerhed og fleksibilitet, potentialet i det indre marked skal udnyttes, der skal tiltrækkes privat kapital til at finansiere væksten, og der skal gives omkostnings-effektiv adgang til energi.

2.8 Efter Kommissionens offentliggørelse af den årlige vækstundersøgelse 2012⁽¹⁰⁾ har udvalget til hensigt at udarbejde en udtalelse med fokus på fremskridtsrapporten vedrørende Europa 2020-strategien forud for Det Europæiske Råd i marts 2012.

3. Forvaltning

3.1 EU 2020-processen bør være en proces for alle og med deltagelse af alle og ikke blot være forbeholdt beslutningstagere, lovgivere og ekspertgrupper:

— Det vil være hensigtsmæssigt med input fra alle samfundsgrupper for at kunne få gavn af praktiske erfaringer, fastlægge de bedst mulige strategier til imødegåelse af de aktuelle udfordringer og undersøge muligheden for kreative løsninger. Et eksempel herpå kunne være idéen om socialt iværksættereri, som har positive følgevirkninger på såvel økonomisk som socialt plan.

— En passende gennemførelse af strategien i medlemsstaterne er i høj grad afhængig af alle berørte aktørers opbakning og ansvarsfølelse. Derfor er medejerskab af strategien afgørende og kræver et fulgyldigt partnerskab med henblik på at skabe dynamik i reformindsatsen.

3.2 Udvalget mener, at der bør ske forbedringer inden for høring, deltagelse og mobilisering af det organiserede civilsamfund på både nationalt og europæisk plan.

3.3 Det organiserede civilsamfund i medlemsstaterne bør involveres i overvågningen og gennemførelsen af Europa 2020-strategien som aktive partnere.

3.4 Arbejdsmarkedets parter på europæisk plan og det organiserede civilsamfund skal høres om de landespecifikke henstillinger for de enkelte medlemsstater. I denne forbindelse er timing altafgørende, således at det organiserede civilsamfund kan inddrages på et tidligt stadie i udarbejdelsen af fremtidsudsigter for cyklussen efter 2011. Naturligvis skal ILO's grundlæggende konventioner, som medlemsstaterne har ratificeret, respekteres, særligt konvention 98, der garanterer frie kollektive overenskomstforhandlinger.

3.5 Udvalget efterlyser en styrkelse af den rolle og profil, som nationale sociale og økonomiske råd og lignende organisationer har. Dette vil på ingen måde forstyrre de nuværende høringsmekanismer med arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne.

3.6 Der bør træffes foranstaltninger for at sætte gang i debatten om gennemførelsen af Europa 2020-strategien i medlemsstaterne, og regeringerne bør udvikle mere effektive processer for feedback om resultaterne af en bedre civil og social dialog om strategien.

3.7 EØSU anbefaler jævnlige konferencer om overvågning af Europa 2020-strategien i medlemsstaterne med inddragelse af alle interessenter og civilsamfundsorganisationer.

3.8 Udvalget anbefaler, at der i medlemsstaterne etableres en permanent dialog mellem nationale økonomiske og sociale råd eller tilsvarende organer, repræsentanter for arbejdsmarkedets parter og andre interessenter, såsom SMV'er, socioøkonomiske aktører, tænketanke, universiteter og grupper, der arbejder for fremme af social samhørighed og lige muligheder. Der bør tages hensyn til de aftaler og den tradition for civil dialog, der findes i visse medlemsstater.

3.9 Det er nødvendigt at fjerne strukturelle barrierer, der forhindrer en egentlig dialog med arbejdsmarkedets parter og civilsamfundsorganisationerne. Dette omfatter eksempelvis, at man undgår korte tidsfrister, som rent faktisk er blevet normen, i forbindelse med udarbejdelsen af de nationale reformprogrammer.

3.10 Forvaltning på europæisk niveau – merværdien af en stærkere europæisk dimension

3.10.1 Det er efterhånden klart, at nationale politikker ikke kan stå alene, og at det politiske samarbejde på europæisk plan bør styrkes. Asymmetriske eller isolerede makroøkonomiske, industrielle eller sociale politikker i medlemsstaterne kan underminere ØMU'en og det indre marked og få alvorlige følgevirkninger for andre medlemsstater.

3.10.2 Udvalget opfordrer til dialog mellem nationale økonomiske og sociale råd, civilsamfundsorganisationer og repræsentanter for Kommissionen om særlige nationale omstændigheder. Ligeledes bør nationale økonomiske og sociale råd være en større del af Kommissionens årlige høringer. EØSU går ind for en sådan tilgang, som er i tråd med den fremgangsmåde, som Europa-Parlamentet og Regionsudvalget

⁽⁹⁾ EØSU's udtalelse om den årlige vækstundersøgelse, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 26-38.

⁽¹⁰⁾ Den årlige vækstundersøgelse 2012, KOM(2011) 815.

har indført, hvilket har resulteret i et bedre samarbejde med henholdsvis de nationale parlamenter og de europæiske regionale og lokale myndigheder.

3.10.3 Det europæiske halvårs virkemåde er blevet kritiseret af Europa-Parlamentet på grund af manglende legitimitet, Europa-Parlamentets beskedne rolle, den manglende inddragelse af nationale parlamenter og processens manglende gennemsigtighed. Der er blevet foreslået en forbedring af det europæiske halvårs effektivitet ved hjælp af en regelmæssig økonomisk dialog om udarbejdelsen af halvåret. Udvalget støtter idéen om, at Europa-Parlamentet opretter et underudvalg til håndtering af problemer i forbindelse med det europæiske halvår, og EØSU udtrykker hermed sit ønske om at være tæt tilknyttet underudvalgets arbejde.

3.10.4 Udvalget ønsker også at fortsætte samarbejdet med Regionsudvalget om fremme af borgernes engagement i forbindelse med Europa 2020-strategien og dens effektive gennemførelse.

3.10.5 EØSU mener, at det organiserede civilsamfund bør inviteres til at tage del i de territoriale pagter⁽¹¹⁾ for EU 2020.

3.11 *Instrumenter til rådighed for en bedre forvaltning*

3.11.1 Udvalget mener, at alle Unionens tilgængelige instrumenter⁽¹²⁾ bør anvendes for at sikre, at Europa 2020-strategien bliver vellykket.

3.11.2 EØSU advarer mod, at det europæiske halvår erstatter medlemsstaternes brede retningslinjer for økonomisk politik og beskæftigelsespolitik.

3.11.3 Den flerårige finansielle ramme for perioden 2014-2020 bør støtte opfyldelsen af Europa 2020-strategiens mål.

3.11.4 Strukturfondene bør i perioden 2014-2020 fungere helt i tråd med Europa 2020-prioriteterne⁽¹³⁾.

3.11.5 En bedre koordinering af udgifterne på nationalt og EU-niveau ville forbedre effektiviteten.

⁽¹¹⁾ En territorialpagt for Europa 2020 er en aftale mellem et lands myndighedsniveauer (lokale, regionale og nationale). De parter, der deltager i en territorial pagt, forpligter sig til at koordinere og synkronisere deres politiske dagsordener med henblik på at koncentrere deres handlinger og finansielle ressourcer om Europa 2020-strategiens målsætninger – se <http://portal.cor.europa.eu/europe2020/news/Pages/TPUsefuldocuments.aspx>.

⁽¹²⁾ Instrumenter som forordninger, direktiver, henstillinger, udtalelser og standarder for retningslinjer, fælles mål, fælles programmer, strukturfonde, koordinering af politikker og instrumenter i forbindelse med EU's optræden udadtil.

⁽¹³⁾ Jf. navnlig EØSU's udtalelse »Den Europæiske Socialfonds fremtid efter 2013«, EUT C 132 af 3.5.2011, s. 8.

3.11.6 Offentlige investeringer – på EU- og medlemsstatsniveau – i intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst kunne ligeledes give incitament til supplerende private investeringer, hvilket vil resultere i en løftestangseffekt.

4. Kommunikation om Europa 2020-strategien

4.1 Europa 2020-strategiens politiske synlighed bør øges, og borgerne bør i højere grad gøres opmærksom på, at den eksisterer, særligt med de forandringer, vores samfund står over for, in mente.

4.2 Kommunikationen bør forbedres på alle niveauer (europæisk, nationalt og især lokalt), fordi EU 2020 i mange medlemsstater er det eneste tilgængelige eksempel på nytænkning og politisk additionalitet, som giver folk håb om en bedre fremtid. Det er nødvendigt at forklare Europa 2020-strategiens vigtigste budskaber om vækst, jobs og social inklusion igen og igen.

4.3 De nationale reformprogrammer bør præsenteres og debatteres i de nationale parlamenter.

5. Gennemførelsen af Europa 2020-strategien

5.1 Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde på at identificere flaskehalse, der bremser væksten på nationalt og internationalt niveau. Flaskehalsene kommer til udtryk på mange måder, f.eks.:

- Fragmentering af det indre marked
- Utilstrækkelig adgang for SMV'er til det indre marked
- Behovet for fremme af iværksætterånden
- Svagheder i vilkårene for erhvervslivet (herunder lovrammerne)
- Forhindringerne for beskæftigelse og omfordeling af arbejdskraft (arbejdsmarkedssegmentering)
- Europæisk industris manglende konkurrencedygtighed pga. manglende gensidighed i verdenshandlen og i internationale offentlige indkøb
- Behovet for øget deltagelse på arbejdsmarkedet
- Uddannelses- og erhvervsuddannelsessystemernes utilstrækkelige kvalitet og effektivitet
- Behovet for en velfungerende, reguleret og stabil finansiel sektor, som opfylder realøkonomiens behov.

5.2 Det har været muligt at identificere sådanne flaskehalse takket været ovennævnte permanente dialoger. Der kunne også foreslås nye incitamenter på områder, der halter bagefter.

5.3 Udvalget støtter anvendelsen af moderne værktøjer inden for offentlig forvaltning med henblik på at sikre en god gennemførelse af Europa 2020-strategien og fuldstændig inddragelse af det organiserede civilsamfund og arbejdsmarkedets parter. Værktøjerne kan f.eks. være:

5.3.1 **En definition af udgangspunkter, målsætninger og tidsfrister:** Udvalget er opmærksomt på, at der i mange tilfælde mangler konkrete og målbare målsætninger, og at tidsplanerne er for stramme. Det går ind for, at man nedfælder klare, konkrete målsætninger med dertilhørende realistiske tidsfrister. Et præcist udgangspunkt er afgørende for at kunne måle Europa 2020-strategiens effekt, og udvalget anbefaler i den forbindelse, at man i højere grad anvender ORATE.

5.3.1.1 Kommissionen bør overvåge fremskridtene og udøve sin ret til at advare medlemsstaterne, når de ikke overholder indgåede aftaler.

5.3.2 Brug af **benchmarking og indikatorer:** Udvalget bemærker den store betydning af brugen af indikatorer for fremgang og succes. Der er behov for resultatorienterede, kvantitative og kvalitative indikatorer.

5.3.2.1 En sådan benchmarking med udgangspunkt i de nationale reformprogrammets målsætninger opstillet af interessenter i samarbejde med regeringsrepræsentanter vil tilvejebringe konkrete oplysninger, som gør det muligt at måle udviklingen i hver medlemsstats gennemførelse af Europa 2020-strategien. De enkelte nationale økonomiske og sociale råd eller lignende organisationer vil selv skulle stå for opstilling af egne prioritetskriterier og for analyse. Nogle nationale økonomiske og sociale råd er allerede begyndt at indføre regelmæssig benchmarking med statistikker, der er frit tilgængelige på Eurostats hjemmeside. Andre nationale økonomiske og sociale råd kunne påbegynde samme proces.

5.3.2.2 Udvalget er rede til at lægge en digital platform til udveksling af information og data op på sin hjemmeside (CES-Link-hjemmesiden) ⁽¹⁴⁾.

5.3.2.3 EØSU er også rede til at arrangere en årlig konference, hvor man kan analysere benchmarkingresultaterne.

5.3.3 **Regelmæssig evaluering af gennemførelsen og effekten af politikker:** Med benchmarking vil interessenterne kunne overvåge gennemførelsen af reformerne fortløbende. Dette vil også tilvejebringe de nødvendige oplysninger til en revision af de nationale reformprogrammer samt gøre det muligt at identificere bedste praksis i medlemsstaterne.

6. Udbredelse af bedste praksis

6.1 EØSU mener, at det er særligt vigtigt at fremme udveksling af bedste praksis på EU-niveau. Derfor foretager udvalget studierejser til medlemsstaterne for at diskutere og opfordre til udveksling af bedste praksis og gennemførelse af reformerne med deltagelse af interessenter fra civilsamfundet.

6.2 EØSU er af den overbevisning, at interessenter bør udvikle nye metoder til udveksling af bedste praksis: Netværk på flere niveauer ville betyde udveksling af information mellem de forskellige myndighedsniveauer, og et tættere samarbejde mellem grænseområder i to eller flere medlemsstater ville gøre det muligt at opstille målsætninger på tværs af grænserne. Derudover er der behov for at analysere bedste praksis med henblik på at skabe mulighed for, at denne kan anvendes i andre medlemsstaters nationale kontekst.

6.3 Udvalget opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at gøre en fornyet indsats for at fremme udvekslingen af bedste praksis på tværs af grænserne ved hjælp af elektroniske kommunikationsmidler (f.eks. databaser med eksempler på bedste praksis, resultattavler etc.). For at ovennævnte metode skal kunne fungere, kræves det dog, at medlemsstaterne danner et passende europæisk netværk. Om nødvendigt kan man overveje at udvikle innovative instrumenter.

6.4 EØSU fremhæver atter en gang, at det er rede til at være aktiv både som platform ⁽¹⁴⁾ til udveksling af information og til samarbejde mellem nationale økonomiske og sociale råd, arbejdsmarkedet parter, civilsamfundets aktører og de europæiske institutioner og som en platform til udveksling af ideer og erfaringer mellem nationale interessenter. Udvalget benytter denne lejlighed til at minde om, at det i særdeleshed værdsætter bidragene til debatten fra de nationale økonomiske og sociale råd og lignende organisationer.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁴⁾ Se <http://www.eesc.europa.eu/ceslink/>.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om risikodelingsinstrumenter for medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet

KOM(2011) 655 endelig — 2011/0283 (COD)
(2012/C 43/03)

Hovedordfører: **Michael SMYTH**

Den 8. november 2011 besluttede Rådet under henvisning til artikel 177 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1083/2006 for så vidt angår visse bestemmelser om risikodelingsinstrumenter for medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet

KOM(2011) 655 endelig — 2011/0283 (COD).

Den 25. oktober 2011 henviste Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december 2011, Michael SMYTH til hovedordfører og vedtog med 128 stemmer for, ingen imod og 7 hverken for eller imod følgende udtalelse:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU bemærker Kommissionens forslag til ændring af artikel 14 og artikel 36 i forordning 1083/2006, hvilket gør det muligt på den ene side at forvalte risikodelingsinstrumenter ved indirekte central forvaltning og på den anden side at give medlemsstater, der har vanskeligheder eller har risiko for alvorlige vanskeligheder med deres finansielle stabilitet, mulighed for at bidrage med en del af deres tildelinger under konvergensmålet og målet om regional konkurrenceevne og beskæftigelse under samhørighedspolitikken med henblik på tilvejebringelse af og kapitalallokering til garantier og lån, der ydes til projektledere og andre offentlige eller private partnere direkte eller indirekte af EIB eller andre internationale finansielle institutioner. De foreslåede ændringer vil ikke ændre det maksimale finansieringsbeløb fastlagt i de operationelle programmer for programmeringsperioden 2007-13.

1.2 EØSU støtter forslaget.

2. Begrundelse

2.1 Det foreliggende forslag vil lette godkendelsen af lån til en eller flere prioriteter under et operationelt program i henhold til artikel 36 i forordning (EF) nr. 1083/2006 fra EIB eller fra andre internationale finansielle institutioner på et tidspunkt, hvor sådanne lån ikke ville være til rådighed som følge af nedgraderingen af den offentlige og private gæld hos staten og finansielle institutioner i medlemsstaterne.

2.2 EØSU er enig i, at det er afgørende at støtte projekter samt genopretningen af økonomien, og støtter derfor ovennævnte forslag.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Bedre styring af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde: En strategi for at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI)

KOM(2011) 75 endelig

og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om administrativt samarbejde i informationssystemet for det indre marked (»IMI-forordningen«)

KOM(2011) 522 endelig — 2011/0226 (COD)

(2012/C 43/04)

Ordfører: **Bernardo HERNÁNDEZ BATALLER**

Kommissionen besluttede den 21. februar 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Kommissionens meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget – Bedre styring af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde: En strategi for at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI)«

KOM(2011) 75 endelig.

Rådet for Den Europæiske Union og Europa-Parlamentet besluttede hhv. den 14. september 2011 og den 13. september 2011 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om administrativt samarbejde i informationssystemet for det indre marked (»IMI-forordningen«)«

KOM(2011) 522 endelig — 2011/0226 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. november 2011

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 172 stemmer for og 2 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU hilser det velkommen, at Kommissionen ønsker at forbedre styringen af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde ved at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI) og skabe et egentligt elektronisk netværk for direkte kontakt mellem de forskellige forvaltninger.

1.2 EØSU noterer med tilfredshed, at forslaget til forordning dels har til formål at fastsætte bestemmelser om anvendelse af IMI til administrativt samarbejde, som bl.a. kan omfatte aspekter såsom rollerne for de forskellige brugere af IMI, informationsudveksling, notifikationsprocedurer, alarmmekanismer og ordninger om gensidig bistand og problemløsning.

1.3 Endvidere anser EØSU det for positivt, at der fastsættes mekanismer for beskyttelse af privatlivets fred under hensyntagen til karakteren af de udvekslede data, hvori indgår maksimale forvaringsperioder for de udvekslede data og retten til underretning og berigtigelse.

1.4 I disse vigtige retlige rammer bør der blandt definitionerne i artikel 5 medtages begrebet »IMI-data«, som er data af økonomisk eller erhvervsmæssig art vedrørende udøvelsen af økonomiske eller erhvervsmæssige aktiviteter inden for det indre marked, og som udveksles via IMI. Disse data er omhandlet i de direktiver, om hvis gennemførelse der samarbejdes administrativt ved hjælp af IMI.

1.5 EØSU mener, at IMI kan hjælpe til at omdanne det administrative samarbejde i det indre marked på en afgørende måde og bringe det på omgangshøjde med borgernes, virksomhedernes og civilsamfundets behov og forventninger og den rolle, som de fremover kan spille for systemets udvikling og virkemåde.

1.6 EØSU anbefaler således, at udviklingen af systemet kommer til at omfatte en objektiv opdeling af data vedrørende vilkårene for udøvelsen af økonomiske og erhvervsmæssige aktiviteter i de forskellige medlemsstater, således at disse data kan blive tilgængelige for borgere og virksomheder.

1.7 EØSU er af den opfattelse, at det administrative samarbejde, der følger af de direktiver, som IMI bruges til at gennemføre, bl.a. og først og fremmest består i udveksling af information mellem myndigheder under overholdelse – det siger sig selv – af EU-lovgivningen om databeskyttelse. Men udvalget modsætter sig kategorisk, at de udvekslede oplysninger også skal kunne gøres til genstand for behandling, således som det fastsættes i forslaget til forordning, og dette af to grunde: dels fordi de direktiver, som IMI anvender, ikke indeholder nogen bestemmelser om nødvendigheden af databehandling i forbindelse med det administrative samarbejde, som de stiller krav om; dels fordi det praktiske behov for tilsyn med IMI-systemets drift, som Kommissionen fremfører, efter EØSU's mening på ingen måde giver et tilstrækkeligt grundlag for en så stor udvidelse af de operationer, som de udvekslede personoplysninger kan underkastes, og som ligefrem kan bestå i oprettelse af særskilte registre som et resultat af databehandlingen.

1.8 I betragtning af det kvantitative spring, som systemet indebærer mht. antal deltagere og datastrømme, anbefaler EØSU endelig, at der indføres en bestemmelse om et basalt system til løsning af problemer i tilfælde af uoverensstemmelser mellem de nationale ordninger. Et sådant system, om end rudimentært opbygget, ville være en hjælp, når det skal afklares, hvem der eventuelt har ansvaret for uregelmæssigheder eller dårlig forvaltning af systemet, hvilket ville styrke borgernes retssikkerhed.

2. Baggrund

2.1 Informationssystemet for det indre marked er et it-program, som er tilgængeligt via internettet. Det er udviklet af Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne (og finder anvendelse på Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde) med det formål at hjælpe medlemsstaterne med i praksis at opfylde de krav om informationsudveksling, der er fastsat i bestemte EU-retsakter, ved at give adgang til et centralt kommunikationssystem, som både giver mulighed for grænseoverskridende informationsudveksling og gensidig bistand.

2.2 Systemet – oprindeligt oprettet som et »projekt af fælles interesse« – er udformet som et fleksibelt og decentralt system, der let kan tilpasses til at understøtte forskellige områder af det indre markeds lovgivning, som indeholder bestemmelser om administrativt samarbejde.

2.3 For IMI gælder følgende grundlæggende principper:

- a) genbrugelighed;
- b) organisatorisk fleksibilitet;
- c) simple og aftalte procedurer;
- d) flersprogethed;
- e) brugervenlighed;
- f) databeskyttelse og
- g) ingen it-omkostninger for brugere.

2.4 I dag anvendes systemet til administrativt samarbejde i forbindelse med gennemførelsen af direktivet om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer⁽¹⁾ og tjenesteydelsesdirektivet⁽²⁾. Det vil også forsøgsvis blive brugt i forbindelse med gennemførelsen af direktivet om udstationering af arbejdstagere⁽³⁾.

2.5 For indeværende kan IMI-systemet ikke bruges hverken af forbrugere eller virksomheder. Det er et værktøj, som alene er beregnet for de kompetente myndigheder inden for de specifikke områder, som det dækker.

2.6 EØSU har allerede i sin udtalelse⁽⁴⁾ om Kommissionens meddelelse »Fuldt udbytte af det indre marked gennem øget administrativt samarbejde«⁽⁵⁾ givet udtryk for, at det støtter den mere decentraliserede netværkstilgang til det grænseoverskridende samarbejde, som informationssystemet for det indre marked (IMI) indebærer.

3. Kommissionens meddelelse

3.1 Som Kommissionen siger, skal medlemsstaternes forvaltninger arbejde tæt sammen ved at yde gensidig bistand og udveksle oplysninger for at sikre, at markedet fungerer gnidningsløst.

3.2 Et af de 50 tiltag, som Kommissionen bebudede i sin meddelelse »På vej mod en akt for det indre marked«⁽⁶⁾ gik ud på at oprette et elektronisk ansigt til ansigt-netværk mellem de europæiske myndigheder ved at opstille en strategi for udvidelse af IMI baseret på et flersproget informationssystem.

3.3 IMI er fleksibelt med hensyn til det organisatoriske set-up i hver medlemsstat. IMI-netværkets decentrale struktur kræver, at hvert af de deltagende lande skal udpege en national IMI-koordinator (NIMIC) til at administrere den samlede IMI-projekt-koordinering.

3.4 IMI's potentiale ligger i muligheden for at:

- tilføje nye politikområder til IMI;
- udvikle nye funktioner;
- linke IMI med andre it-systemer og
- anvende eksisterende IMI-funktioner til nye formål.

⁽¹⁾ Direktiv 2005/36/EF (EUT L 255 af 30.9.2005, s. 22).

⁽²⁾ Direktiv 2006/123/EF (EUT L 376 af 27.12.2006, s. 36).

⁽³⁾ Direktiv 96/71/EF.

⁽⁴⁾ Udtalelse CESE (EUT C 128 af 8.5.2010, s. 103).

⁽⁵⁾ KOM(2008) 703 endelig.

⁽⁶⁾ KOM(2010) 608 af 27.10.2010.

3.5 Når der på et bestemt lovgivningsområde ikke findes noget informationssystem til at støtte det administrative samarbejde, har genbrug af IMI i stedet for at udvikle et nyt system bygget til formålet en række fordele:

- a) mere omkostningseffektivt;
- b) mere brugervenligt;
- c) hurtigere, mere forudsigelige løsninger;
- d) mere sikkert grundlag og
- e) lav tærskel for pilotprojekter.

3.5.1 Der er ingen grænse for antallet af nye områder, der kan føjes til IMI, men der er organisatoriske begrænsninger for ekspansion, da yderligere udvikling skal planlægges og den konceptuelle sammenhæng i systemet bevares under anvendelse af følgende kriterier:

- den nye brugergruppe skal være knyttet til eller have delvis overlapning med eksisterende brugergrupper;
- man bør prioritere at tilføje områder, der kan bruge de eksisterende funktioner;
- tilføjelse af et nyt juridisk område, som kræver udvikling af nye funktioner, bør ske på en generel måde, så det nye modul nemt kan tilpasses andre brugergrupper;
- omkostninger til eventuelle yderligere behov for udvikling bør være begrundet i den forventede merværdi ved nye eller eksisterende brugergruppers brug af IMI og fordelene for borgere og virksomheder; og
- nye områder og funktioner eller links til andre værktøjer må ikke øge kompleksiteten af systemet for dets brugere.

3.6 IMI følger en »privacy by design«-tilgang, hvor beskyttelse af privatlivets fred og overholdelse af databeskyttelse er designet ind i systemet fra starten, herunder en streng anvendelse af princippet om formålsbegrænsning og passende kontrol.

3.7 Udgifterne til IMI dækker udvikling og forbedring af systemet, *hosting* af IMI i Kommissionens datacenter, vedligeholdelse, systemadministration, *second-line* support, uddannelse, kommunikation og oplysningsarbejde.

3.8 En udvidelse af IMI til andre områder, tilføjelse af nye funktioner eller oprettelse af links til andre redskaber bør efter Kommissionens mening ikke gøre det mere kompliceret for brugerne. Krav til administrativt samarbejde bør være tilstrækkeligt klare og operationelle og behovet for et it-værktøj til at støtte processen bør analyseres.

3.9 Kommissionen anser det for vigtigt, at projektet har en gennemsigtig og effektiv styringsstruktur, og at alle interessenter forstår de procedurer og fora, der er involveret i at nå til enighed om forskellige aspekter af projektet, der omfatter daglig forvaltning af systemet, politiske beslutninger, rådgivning og vejledning fra ekspertinteressenter og udvikling af styringsstrukturen.

3.10 Endelig skal systemet sikre et højt niveau af systemydeevne og -sikkerhed. Hvad angår ydeevne er det i takt med, at antallet af brugere og mængden af data i IMI vokser, afgørende at sikre, at systemet fortsat fungerer tilfredsstillende. Hvad angår sikkerhed lagrer og behandler IMI personoplysninger og andre data, der ikke er beregnet til at blive offentligt tilgængelige.

4. Generelle bemærkninger til Kommissionens meddelelse

4.1 EØSU støtter Kommissionens tilgang i form af en strategi for at udbygge og udvikle informationssystemet for det indre marked (IMI) med henblik på at styrke det administrative samarbejde.

4.1.1 Et mere struktureret samarbejde i det indre marked bør som minimum baseres på charteret om grundlæggende rettigheder, især principperne om god forvaltning, aktindsigt, databeskyttelse og de fælles generelle retsprincipper, der er anerkendt i Domstolens retspraksis.

4.1.2 Under alle omstændigheder minder EØSU om, at kravene til sikkerhedsforanstaltninger og beskyttelse af personlige data varierer alt efter, om de vedrører handlende eller virksomhedsledere i deres egenskab af økonomiske aktører.

4.1.3 Omend IMI ganske rigtigt mindsker usikkerheden, er dette kun til glæde for myndighederne, men ikke for SMV'erne og andre sociale aktører, der også burde nyde godt heraf, som påpeget af Europa-Parlamentet i dets beslutning af 6. april 2001.

4.2 Korrekt lovgivningsteknik kræver, at databeskyttelse – ud over den materielretlige og specifikke regulering heraf – også indarbejdes i lovgivningen på andre områder. Dette gælder reguleringen af procedurerne for gennemførelsen af en EU-lovgivning generelt og i særdeleshed i forbindelse med IMI-systemet, som i sig selv er en kompliceret procedure.

4.2.1 Hvad angår klageadgang bør proceduren herfor omfatte et »konfliktløsningsystem« for tilfælde, hvor der er uoverensstemmelse mellem de nationale ordninger. Det er i denne forbindelse vigtigt at indføre hurtig og effektiv adgang til metoder til løsning af konflikter, som er enkle og uden store omkostninger for de berørte parter, hvad enten der er tale om borgere eller virksomheder.

4.3 Hvad angår fremgangsmåden for »at give oplysninger og hente data«, bør den fastlægges i detaljer, således at den nationale myndighed er forpligtet til at efterkomme anmodningen om oplysninger efter en begrundet ansøgning herom i en standardformular, forudsat at den anmodende myndighed har en legitim interesse heri.

4.4 Hvad angår synergiene med andre eksisterende informationsredskaber og databaser over lovregulerede erhverv, som indeholder lister over erhverv, der er reguleret på nationalt plan, mener EØSU, at de også burde indeholde oplysninger om de krav, der stilles til udøvelsen af et givet erhverv (ud over uddannelsesbevis: evt. krav om medlemskab af en faglig organisation, forsikring, bevillinger osv.). På denne måde ville nogle datasøgninger være næsten automatiske og kunne være tilgængelige for civilsamfundets aktører. EØSU håber, at disse punkter indarbejdes i den foreliggende lovtæst.

4.4.1 At der er et sådant behov fremgår også af selve IMI-årsrapporten fra 2010, hvori der peges på den udfordring, det er at skulle dække de mange forskellige myndigheder med kompetence på tjenesteydelsesområdet. Hver enkelt af disse kompetente myndigheder og deres sagsområde (i det mindste den grundlæggende skelnen mellem regulering, indgriben og overvågning) bør opføres i listerne over lovregulerede erhverv.

4.5 Det bør afklares, hvem der har ansvaret for uregelmæssigheder eller dårlig forvaltning af systemet, som skyldes fejl i de udvekslede oplysninger, for lang ventetid, berigtigelser osv. af hensyn til retssikkerheden og den juridiske beskyttelse af borgernes og aktørernes rettigheder mht. personoplysninger. Det er et generelt EU-retligt princip, som anerkendes i alle medlemsstater, at de offentlige myndigheder har et erstatningsansvar for uregelmæssigheder i forvaltningen.

5. Forordningsforslaget

5.1 Målsætningerne med Kommissionens forslag er følgende:

- a) at etablere et solidt retsgrundlag for IMI og fastsætte fælles regler for at sikre, at det fungerer effektivt;
- b) give adgang til en omfattende databeskyttelsesramme ved at fastsætte regler for behandlingen af personoplysninger i IMI;
- c) fremme en eventuel fremtidig udvidelse af IMI til nye områder af EU-lovgivningen og
- d) præcisere rollerne for de forskellige aktører i IMI-systemet.

5.2 Forslaget til forordning indeholder de væsentligste databeskyttelsesprincipper i IMI, herunder de registreredes rettigheder, i et enkelt retligt instrument, hvilket øger gennemsigtigheden og forbedrer retssikkerheden. Desuden definerer forslaget præcist både formen og metoderne for det administrative samarbejde via IMI.

5.2.1 Listen over de områder af EU-lovgivningen, der p.t. er omfattet af IMI, er anført i bilag I. De områder, der kan blive omfattet af en eventuel fremtidig udvidelse af IMI's anvendelsesområde, er anført i bilag II.

5.3 Forslaget giver det indre marked bedre betingelser for at fungere ved at give adgang til et effektivt og brugervenligt værktøj, der fremmer anvendelsen i praksis af de EU-bestemmelser, der foreskriver administrativt samarbejde medlemsstaterne imellem og med Kommissionen samt informationsudveksling, samtidig med at der sikres et højt databeskyttelsesniveau for personoplysninger.

5.3.1 Forslaget fastsætter visse fælles regler for styring og anvendelse. Dette omfatter forpligtelsen til at udpege én national IMI-kordinator for hver medlemsstat, forpligtelsen for de kompetente myndigheder til at give et passende og rettidigt svar og bestemmelsen om, at oplysninger, der udveksles via IMI, kan anvendes som dokumentation på lige fod med tilsvarende oplysninger, der fremskaffes i samme medlemsstat.

5.3.2 Forslaget indeholder også en mekanisme for udvidelse af IMI til nye EU-retsakter for at sikre den nødvendige fleksibilitet for fremtiden og samtidig sikre et højt niveau af retssikkerhed og gennemsigtighed. Efter en vurdering af systemets tekniske gennemførlighed, omkostningseffektivitet, brugervenlighed og overordnede virkning samt af resultaterne af en eventuel testfase vil Kommissionen få beføjelse til i overensstemmelse hermed at supplere listen over områder i bilag I ved at vedtage en delegeret retsakt.

5.3.3 Det er Kommissionens opgave at sikre sikkerhed, tilgængelighed, vedligeholdelse og udvikling af IMI's software og it-infrastruktur. Kommissionen kan imidlertid deltage aktivt i IMI's arbejdsgange på grundlag af lovbestemmelser eller andre ordninger, der ligger til grund for anvendelsen af IMI inden for et bestemt område af det indre marked.

5.3.4 På området databehandling og sikkerhed sigter forslaget mod at opstille nogle garantier for gennemsigtighed. Personoplysninger bør ikke være tilgængelige i længere tid end nødvendigt. Derfor etableres maksimale dataforvaringsperioder, hvorefter adgangen til de pågældende oplysninger blokeres, og der sker automatisk sletning i systemet fem år efter afslutningen af den administrative samarbejdsprocedure.

5.3.5 Hvad angår det geografiske anvendelsesområde vil IMI som et fleksibelt instrument kunne åbnes op for tredjelands deltagelse i informationsudvekslingen på visse områder eller anvendelse af systemet i en ren national kontekst.

6. Generelle bemærkninger til forslaget til forordning

6.1 EØSU glæder sig over forslaget til forordning, som skal fastlægge bestemmelser om anvendelse af IMI til administrativt samarbejde. Da der imidlertid er tale om en direkte gældende retsakt, der skal fungere som en overordnet reguleringsramme, fæstner EØSU sig med bekymring ved to spørgsmål:

— manglen på præcision i definitionen af nogle af de grundlæggende juridiske begreber og

— den betydelige udvidelse af IMI-brugernes beføjelser med hensyn til de udvekslede data.

6.2 IMI består helt konkret i et flersproget it-program, som skaber kontakt mellem 6 000 kompetente myndigheder, der på rimeligt kort tid kan udveksle information om vilkårene for udøvelse af bestemte økonomiske og erhvervsmæssige aktiviteter i deres respektive medlemsstater.

6.2.1 Den fysiske udveksling af data via dette it-program er underlagt nogle minimumskrav af proceduremæssig art, som fastlægges i dette forslag. Ikke desto mindre og langt ud over, hvad dette specifikke og afgrænsede formål kræver, nemlig informationsudveksling, legitimerer forslaget nu også – som anført i artikel 6 – at de udvekslede personoplysninger bliver behandlet, uden at de direktiver, som er omfattet, og som IMI skal betjene, indeholder nogen bestemmelse om en sådan behandling. I og med at de pågældende direktiver ikke foreskriver det, går EØSU imod, at de udvekslede data også skal kunne behandles.

6.2.2 Følgelig rejser der sig et spørgsmål mht. rækkevidden af disse udvidede beføjelser til »*behandling af personoplysninger*«, som forslaget til forordning fastlægger i henhold til artikel 2, litra b) i direktiv 95/46/EF.

6.2.3 Bortset fra den generelle bemyndigelse af IMI-aktørerne til at behandle de udvekslede personoplysninger, som fastsat i denne artikel, indeholder forslaget til forordning ingen anden bestemmelse hverken om de formål, som berettiger til behandling, eller om eventuelle garantier eller begrænsninger i den forbindelse.

6.2.4 Kun i femtende betragtning nævnes nogle grunde, hvoraf man kan udlede, hvorfor Kommissionen nu medtager behandling af data blandt de generelle formål med IMI. Disse grunde er med forbehold af senere præciseringer og afklaringer efter EØSU's mening ikke tilstrækkelige til at give fuldmagt til en så vidtgående funktion, herunder især:

a) *IMI-koordinatorers og Kommissionens overvågning af anvendelsen af IMI-systemet.*

6.2.5 Efter EØSU's mening har såvel IMI-koordinatorerne som Kommissionen allerede adgang til de udvekslede data; i medfør af denne adgang har de allerede foretaget specifikke evalueringer af systemet, som sætter dem i stand til blandt andet at evaluere, hvor lang tid det tager at få svar, eller få overblik over de deltagende myndigheder, opdelt på sektorer.

6.2.6 Følgelig og med forbehold af senere afklaringer skulle »*overvågning af anvendelsen af IMI-systemet*« ikke gøre det nødvendigt at oprette særlige registre over de udvekslede data:

b) *dataindsamling om administrativt samarbejde eller gensidig bistand i det indre marked.*

6.2.7 Denne information er allerede offentlig og tilgængelig via Kommissionens rapporter om IMI-systemets funktionsmåde, og den ville kunne bruges til at evaluere det administrative samarbejde, som IMI blot er et praktisk redskab for:

c) *uddannelse og oplysningsarrangementer.*

6.2.8 EØSU mener ikke, at der med henblik på sådanne aktiviteter er behov for »*behandling af oplysninger*« (i den betydning, der er fastlagt i direktiv 95/46/EF) ud over den blotte »*anvendelse*« af de oplysninger, der findes i systemet.

7. Den præcision, som EØSU efterlyser, angår et grundlæggende begreb, der gentagne gange henvises til i forordningsforslaget, nemlig begrebet »personlig oplysning«. Dette begreb må ses i relation til dets betydning i direktiv 95/46/EF, og forstået således rækker det langt ud over, hvad der er nødvendigt for driften af IMI, som i sidste instans altid vedrører en specifik kategori af personoplysninger, der har det tilfælles, at de er relevante for udøvelsen af økonomiske og/eller erhvervsmæssige aktiviteter i det indre marked.

7.1 Derfor burde forslaget efter EØSU's mening fastlægge betydningen af dette begreb og begrænse kategorien »personoplysninger« til de oplysninger, som er fastsat i de respektive direktiver, som det administrative samarbejde mellem nationale myndigheder tjener til at gennemføre, og som vedrører udøvelsen af økonomiske og erhvervsmæssige aktiviteter i det indre marked; denne definition bør derfor medtages blandt definitionerne i artikel 5.

8. I tolvte betragtning i forslaget nævnes det, at IMI er et kommunikationsværktøj, »*som den brede offentlighed ikke har adgang til*«, men som giver »*eksterne aktører*« mulighed for at »*levere eller opnå oplysninger*«. EØSU er uenigt i denne tilgang ud fra den betragtning, at noget af den information, der forefindes i IMI-systemet, bør være tilgængelig for eksterne aktører – borgere, virksomheder og organisationer – forudsat at den ikke indeholder personoplysninger; en sådan adgang skulle blandt andet omfatte de administrative krav, der stilles i et land, hvortil der ønskes etableret en handelsmæssig eller erhvervsmæssig forbindelse.

8.1 Adgang til denne information bør på ingen måde omfatte adgang til andre oplysninger og endnu mindre til at behandle dem, således som definitionen af »eksterne aktører« i artikel 5, litra i), i forslaget synes at antyde.

8.2 Disse eksterne aktører bør have ret til at indgive en anmodning om oplysninger til deres nærmeste IMI-bruger, således at denne forpligtes til at videresende anmodningen via systemet, forudsat at den pågældende eksterne aktør kan godtgøre sin interesse ud fra en handelsmæssig eller erhvervmæssig forbindelse til det land, som de ønskede oplysninger vedrører.

9. I artikel 4 i forslaget gives Kommissionen beføjelse til at beslutte, at IMI også skal finde anvendelse på det administrative samarbejde, der følger af de i bilag II anførte retsakter. Blandt disse retsakter nævnes sammenkobling af handelsregistre – et forslag som endnu ikke er vedtaget. I betragtning af den store rækkevidde af denne eventuelle foranstaltning anser EØSU det for nødvendigt, at det præciseres, hvilken type retsakt der skal anvendes til en sådan udvidelse af IMI.

10. Hvad angår definitionen af »eksterne aktører« foreslår EØSU i tråd med ovenstående at omformulere denne definition således:

- at de identificeres som borgere, virksomheder og organisationer, der indgiver en anmodning til en IMI-bruger om oplysninger i relation til anvendelsesområdet for nogle af de direktiver, som systemet omfatter, og som den pågældende bruger skal videresende;
- at de tilkendes ret til at få adgang til den information, som findes i systemet og som ikke må indeholde personoplysninger; og

— at det udtrykkeligt fastsættes, at denne ret ikke omfatter behandling af den information, de har fået adgang til.

11. For at sikre, at det indre marked kan fungere hensigtsmæssigt, anser EØSU det for positivt, at de oplysninger, som en kompetent myndighed modtager fra en anden medlemsstat via IMI, har samme bevisværdi i forbindelse med en administrativ procedure.

12. Hvad angår udøvelsen af de registreredes rettigheder kritiserer EØSU, at forslaget ikke indeholder en ensartet løsning, men henviser til de kompetente myndigheders forpligtelser, som er reguleret på forskellig vis i medlemsstaternes databeskyttelseslovgivning. Ligeledes mener EØSU, at muligheden for at opbevare data i perioder af forskellig varighed ikke er hensigtsmæssig af hensyn til det indre markeds funktion og udøvelsen af borgernes rettigheder.

13. EØSU anser det i forbindelse med informationsudveksling med tredjelande nødvendigt, at det afklares, om de betingelser, der opstilles i artikel 22, stk. 1, skal opfyldes alle på én gang, eller om kun nogle af dem skal opfyldes. I sidstnævnte tilfælde finder EØSU ikke, at en beslutning fra Kommissionen, hvori det konstateres, at det pågældende tredjeland sikrer en passende beskyttelse af personoplysninger svarende til beskyttelsen i EU, kan udgøre et tilstrækkeligt grundlag for at udvide IMI-systemets anvendelse til det pågældende tredjeland; de øvrige betingelser synes derimod at være fyldestgørende, da det i disse tilfælde er selve de direktiver, som er omfattet af IMI, eller en international aftale, som foreskriver udveksling af data.

14. Af hensyn til retssikkerheden bør det nedfældes i en artikel og ikke i betragtningerne til forslaget til forordning, hvilke bestemmelser om IMI's funktionsmåde der ophæves, og hvilke der fortsat finder anvendelse.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En EU-rumstrategi til gavn for borgerne

KOM(2011) 152 endelig

(2012/C 43/05)

Ordfører: **Edgardo Maria IOZIA**

Kommissionen besluttede den 4. april 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En EU-rumstrategi til gavn for borgerne

KOM(2011) 152 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 174 stemmer for, ingen imod og 8 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU anerkender, at rummet er en uerstattelig og strategisk ressource, der kan opfylde EU's behov inden for det sociale, økonomiske og sikkerhedsmæssige område. Det er en drivkraft for vækst og innovation og skaber øget velstand i kraft af de højt kvalificerede job, innovative tjenesteydelser og markedsmuligheder, der følger i dens kølvand, og som også andre industrier nyder godt af, og takket være sin støtte til forskningssektoren, som så igen skaber innovation til fordel for industrien.

1.2 EØSU erkender, at det er vigtigt at have en konkurrencedygtig rumindustri med en bredt favnende værdikæde, dvs. som omfatter fremstilling, opsendelse, drift og downstream-tjenester.

1.3 EØSU anerkender, at beføjelserne i rumpolitiske spørgsmål er delt mellem EU og medlemsstaterne, der også gennemfører egne initiativer. EØSU opfordrer til et styrket samarbejde med medlemsstaterne, herunder de stater, der ikke er medlem af ESA, med henblik på at samordne de respektive politikker og kompetencer i rumsektoren. Man bør ligeledes undersøge muligheden for, om medlemsstater, der ikke er medlem af ESA, kan deltage i samarbejdsprogrammer, som f.eks. ISS (Den Internationale Rumstation).

1.4 EØSU bifalder derfor bestræbelserne på at styrke grundlaget for den europæiske rumpolitik og skabe en sammenhæng mellem rumpolitikken og EU's grundlæggende traktater på

baggrund af de gældende bestemmelser i Lissabontraktaten, og på baggrund af Europa 2020-strategien også skabe sammenhæng med den europæiske industripolitik samt med sektoren for forskning og innovation gennem Horisont 2020-initiativet.

1.5 Det globale overvågningsprogram GMES er rygraden i Europas uafhængighed inden for indsamling af data og informationer om jorden, både i realtid og i 10-årige historiske stillbilleder, med henblik på at overvåge sikkerheden for miljø og territorium og for at forstå nogle af mekanismerne bag klimaændringerne. EØSU er derfor bekymret over, at GMES-budgettet ikke optræder som en post under den flerårige finansielle ramme for 2014-2020, og anmoder om, at Kommissionen finder de finansielle midler, som er nødvendige, hvis programmet skal fortsætte.

1.6 EØSU noterer sig, at Den Europæiske Rumorganisation (ESA) har en central rolle i kraft af sin egenskab som EU's kompetencetank inden for det tekniske, videnskabelige og forvaltningsmæssige område, som alle er uundværlige kompetencer i sikringen af en effektiv forvaltning af rumprogrammerne.

1.7 Andre vigtige organer er driftsorganet EUMETSAT, der leverer data om vejrforhold, *European Environment Agency* ⁽¹⁾ (EEA) og *European Centre for Medium-Range Weather Forecasts* ⁽²⁾ (ECMWF).

⁽¹⁾ Det Europæiske Miljøagentur.

⁽²⁾ Det Europæiske Center for Mellemfristede Vejrprognoser.

1.8 EØSU peger på rummets væsentlige bidrag til det sikkerheds- og forsvarsmæssige område og understreger, at der er behov for at tage behørigt hensyn til kravene i den fælles forsvarspolitik, også ved at udvikle nye samarbejdsprogrammer og infrastrukturer ⁽³⁾.

1.9 EØSU erkender, at det er nødvendigt at beskytte værdien af egne rumbaserede infrastrukturer i udviklingen af overvågningssystemet for forholdene i rummet, SSA (*Space Situational Awareness*).

1.10 I området for udforskning og udnyttelse af rummet er der behov for at intensivere samarbejdet med EU's konsoliderede partnere som USA, Rusland og Japan og om muligt også søge at indgå bilaterale aftaler med fremtidige rumfartsstørmagter som Kina, Indien og Brasilien.

1.11 Det internationale samarbejde i rumsektoren er en afgørende faktor ikke alene for fremme af europæisk teknologi og tjenester, men også i forhold til udbredelse af de menneskelige og sociale værdier.

1.12 Ud over at være en europæisk kerneværdi er forskning også en afgørende faktor for Europas uafhængighed inden for de vigtigste udviklingsfremmende teknologier. Hvis den europæiske rumindustri skal være konkurrencedygtig på det globale marked, er disse teknologier uundværlige.

1.13 EU-investeringer inden for forskning skal i højere grad effektiviseres ved oprettelsen af en fælles strategisk ramme for finansiering af forskning og innovation.

2. Baggrund

2.1 Den behandlede meddelelse sætter de retlige, økonomiske, sociale og strategiske rammer for den europæiske rumpolitik og skaber derved en sammenhæng mellem sidstnævnte og grundlaget for Den Europæiske Union: Lissabontraktatens bestemmelser, de europæiske politikker for industri og forskning samt den fælles forsvarspolitik.

2.2 I meddelelsen fastsættes de prioriterede foranstaltninger, som udgør EU's rumpolitik, og man beskriver den internationale dimension og giver en vurdering af behovene for forvaltning og viser således vejen frem mod en udarbejdelse og gennemførelse af et europæisk rumprogram.

⁽³⁾ »Den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik omfatter gradvis udformning af en **fælles EU-forsvarspolitik**. Denne vil føre til et fælles forsvar, når Det Europæiske Råd med enstemmighed træffer afgørelse herom. Det henstiller i så fald til medlemsstaterne, at de vedtager en sådan afgørelse i overensstemmelse med deres forfatningsmæssige bestemmelser. Unionens politik i denne afdelings betydning **berører ikke den særlige karakter af visse medlemsstaters sikkerheds- og forsvarspolitik** og skal overholde de forpligtelser, som visse medlemsstater, hvis fælles forsvar foregår i Den Nordatlantiske Organisation (NATO), har i henhold til den nordatlantiske traktat, og skal være forenelig med den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, der er fastlagt inden for denne ramme.« (Traktaten om Den Europæiske Union, afsnit V, kapitel 2, 2. afdeling, artikel 42, stk. 2).

2.3 Det bekræftes i meddelelsen, at Kommissionen vil fremlægge et forslag for et europæisk rumprogram i 2011 og gennemføre de forberedende foranstaltninger til gennemførelse af den foreslåede strategi (industripolitik, organisation af rumfartsaktiviteter).

3. Generelle bemærkninger

3.1 Rumsektoren udgør ca. 1 % af EU-budgettet og ca. 5 % af den europæiske sektor for luft- og rumfartsindustri.

3.2 På trods af sektorens relativt lille størrelse er dens økonomiske, strategiske og sociale betydning i dag fuldt ud anerkendt af såvel Kommissionen som Europa-Parlamentet. Det er svært at forestille sig Europa som et velfærdsområde uden den støtte og drivkraft, der kommer af at have et førerskab i rumsektoren, som ud over at skabe positive økonomiske gevinster (gennemsnitligt det dobbelte af de investerede beløb, og op til 4,5 gange mere som i tilfældet med Norge [kilde: OECD 2011]), også opstiller applikationer, der ikke kan undværes, og som har en grundlæggende social funktion. Det drejer sig bl.a. om meteorologi, navigation, positionsbestemmelse, kontrol af flytrafik og flyflåder, forvaltning af landbrug og territorium, humanitære operationer og håndtering af naturkatastrofer, national sikkerhed og grænsekontrol.

3.3 I økonomisk vanskelige situationer som den nuværende vil afviklinger i denne sektor – ud over de absolut marginale fordele i besparelsmæssig henseende – have den alvorlige følge, at de videnskabelige erfaringer og den industrielle kapacitet, som Europa har opbygget i de foregående årtier i denne strategiske sektor, går tabt.

3.4 Udviklingen af Europas uafhængighed inden for vigtige og udviklingsfremmende teknologier samt dets uafhængige adgang til rummet anses for at være vigtige mål, som kræver aktiv støtte.

3.5 Efterhånden som nye lande som Kina, Indien og Brasilien sammen med andre træder ind i rumsektoren, er der behov for, at Europa udarbejder en strategisk plan for at fastholde sin særlige stilling i sektoren og sin troværdighed over for sine vigtigste partnere, især USA og Rusland.

3.6 De store flagskibsinitiativer, GMES og Galileo, er værktøjerne, der skal gøre det muligt for Europa at fortsætte med at være en drivkraft i de strategiske sektorer forbundet med brugen af satellitnavigationssystemer og jordobservationssystemets tjenester.

3.7 Det er en prioritering at få løst finansieringen af GMES. Spørgsmålet kan ikke længere udskydes, da der er en reel risiko for, at 10 års europæiske investeringer i jordobservation, som i dag er et stadig mere strategisk område, går tabt og således medfører, at Europa, de europæiske industrier og europæisk forskning mister det førerskab, de har tilkæmpet sig.

3.8 Den nuværende finanskrisen i medlemsstaterne kan også udgøre en risiko for rumudforskningsprogrammerne, der er forum for stadig afprøvning af fremtidens teknologi. Det er derfor nødvendigt at være opmærksom på, at sektoren ikke kommer til at mangle kontinuitet.

3.9 Tabel 1 er en ikke-udtømmende oversigt over de samlede investeringer i rumsektoren i 2009 for nogle af EU's medlemsstater, der også er medlemmer af Den Europæisk Rumorganisation. Investeringerne tegner sig gennemsnitligt for mellem 0,01 % til 0,05 % af BNP (tal fra 2009, kilde: OECD). Til sammenligning investerer store økonomier som Kina, Rusland og USA betydeligt større summer, svarende til henholdsvis 0,12 %, 0,20 % og 0,31 %. Hvad angår Rusland og Kina har disse lande fordoblet deres investeringer i perioden 2005-2009. I Europa skiller Frankrig sig ud med en højere investeringsprocent, svarende til 0,1 % af landets BNP (kilde: OECD).

Tabel 1

2009 rumbudget for de største ESA-bidragydere

(i mio. EUR)		
Land	Rumbudget (*)	Bidrag til ESA (**)
FR	1 960	(716)
DE	1 190	(648)
IT	685	(369)
UK	350	(269)
ES	190	(184)
BE	170	(161)
Samlet ESA-budget for 2009	3 600	

(*) Kilde: OECD,
(**) Kilde: ESA

3.10 ESA har den tekniske viden og kapacitet til at planlægge og gennemføre rumprogrammer samt stimulere udviklingen af nye teknologier og applikationer. ESA står selv for driften af mange af de systemer, som den udvikler, især videnskabelige systemer og forskningssystemer. Hvad angår infrastrukturene for de store operationelle programmer som Galileo og GMES påhviler det Kommissionen at påtage sig rollen som operatør herfor.

3.11 EUMETSAT er en vigtig del af Europas operationelle kapacitet.

3.12 Andre tværnationale organer er Det Europæiske Miljøagentur (EEA) og Det Europæiske Center for Mellemfristede Vejrprognoser (ECMWF), der er kontraherende parter i aftalen om udnyttelse af GMES-data og -tjenester.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Den europæiske rumpolitik er bygget op over en række søjler: de retlige og industripolitiske rammer, den internationale

dimension, forvaltning, forhold til den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik samt en passende og bæredygtig finansieringsordning.

4.2 Lissabontraktatens bestemmelser udgør retsgrundlaget for den europæiske rumpolitik.

4.2.1 Artikel 189 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) giver EU et bredt mandat til at udarbejde en rumpolitik og anbefaler også, at man gør politikkerne for området operationelle ved at iværksætte et europæisk rumprogram.

4.2.2 EU's rumpolitik og Galileo-programmet forvaltes direkte af Kommissionens Generaldirektorat for Erhvervs politik (GD ENTR).

4.2.3 GMES-forordningen ⁽⁴⁾ fastsætter reglerne for programmets gennemførelse og budgettet for dets udvikling samt de første operationelle aktiviteter for 2011-2013. Den tekniske koordinering og implementering af GMES-rumkomponenten varetages af ESA med hjælp fra EUMETSAT om nødvendigt.

4.3 Industripolitisk kontekst

4.3.1 Rumsektoren udgør ca. 5 % af den europæiske sektor for luft- og rumfartsindustri (den primære sektor er luftfartssektoren, som tegner sig for 92 %). I Europa producerede luftfarts- og rumfartssektoren samlet for ca. 130 mia. EUR, hvoraf rumsektoren tegnede sig for 6 mia. EUR (tal fra 2008, kilde: *Ecorys Report to the EC*). Arbejdsstyrken i luftfarts- og rumfartssektoren udgøres af ca. 375 000 medarbejdere, heraf 31 000 i rumsektoren, som er kendetegnet ved sine højt kvalificerede medarbejdere, eftersom 35 % af medarbejderne er akademikere, ingeniører og ledere (kilde: OECD 2011).

4.3.2 Rumsektoren spiller en afgørende rolle inden for innovation og især i udviklingen af nye teknologier og materialer.

4.3.3 Den europæiske rumpolitik falder ind under Europa 2020-strategien.

4.3.4 Strategiens flagskib er fastlagt i meddelelsen KOM(2010) 614 endelig/4, hvori man omtaler rummet som »en løftestang for innovation og konkurrenceevne til gavn for borgerne« med en direkte henvisning til de allerede opstillede programmer **Galileo/EGNOS og GMES**, som der skal fremsættes lovforslag for i 2011 vedrørende deres fuldførelse og fortsættelse efter 2013 på linje med de fremsatte forslag til den flerårige finansielle ramme (FFR). De rumbaserede infrastrukturer anses for at være uundværlige værktøjer i forhold til borgernes sikkerhed, hvorfor det er nødvendigt at beskytte dem. SSA-programmet (*Space Situational Awareness*) skal fungere som overvågningssystem.

⁽⁴⁾ Forordning (EU) nr. 911/2010, EUT L 276 af 20.10.2010, s. 1.

4.3.5 Satellitkommunikation er en vigtig rumsektor, som også bidrager til målene under den digitale dagsorden for Europa gennem sit bidrag til udbredelsen af bredbånd.

4.4 Det internationale samarbejde

4.4.1 Under GMES-forordningen er programmet det europæiske bidrag til oprettelsen af *Global Earth Observation System of Systems* ⁽⁵⁾ (GEOSS), der er udviklet under *Group on Earth Observations* ⁽⁶⁾ (GEO).

4.4.2 Det indgåede partnerskab med Afrika kan, hvis man benytter EGNOS, GMES og telekommunikationsinfrastrukturen, skabe vækst i vigtige sektorer, som f.eks. ressourcforvaltning, sikkerhed, kortlægning, landmåling, telekommunikation og information.

4.4.3 Størstedelen af de institutionelle investeringer i rumsektoren kommer fra G7-landene, som i 2009 investerede et beløb svarende til 53 mia. USD (kilde: OECD). USA alene har bidraget med 44 mia. USD, hvoraf NASA tegner sig for 17 mia., mens de andre G7-lande (USA undtaget) samlet har ydet de sidste 9 mia. USD.

4.4.4 Det er tydeligt, hvordan nye vækstøkonomier som Brasilien, Indien og Kina, hvor rumbudgetterne samlet er på 7,2 mia. USD ⁽⁷⁾, begynder at blive betydningsfulde i rumsektoren ved siden af USA, Rusland og Japan. Til sammenligning er Ruslands budget på 2,5 mia. USD.

4.4.5 Til sammenligning var ESA's budget for 2009 på 3,6 mia. EUR (jf. også tabel 1).

4.4.6 Europa har en politik om en »fri og åben« udbredelse af data, der også føres af ESA, og som er gældende for GMES-programmet.

4.5 Forvaltning

4.5.1 Det fremgår af bestemmelserne i artikel 189 i TEUF-traktaten, at EU »etablerer de relevante forbindelser med Den Europæiske Rumorganisation« samt styrker partnerskabet med medlemsstaterne og koordinerer den nødvendige indsats for at udforske og udnytte rummet.

4.5.2 ESA er et organ på mellemstatsligt niveau med snart 19 medlemslande. Tiltrædelse er ikke betinget af EU-medlemskab (f.eks. er Schweiz medlem) eller begrænset til europæiske lande (Canada har indgået en partnerskabsaftale med ESA). Forvaltning af ESA's ressourcer har afsæt i det geografiske princip om rimelig modydelse, hvor medlemsstaterne får tildelt industrielle kontrakter proportionelt med deres bidrag til ESA.

Princippet har frem til nu betydet, at medlemsstaterne har investeret betydelige summer. Personaleforvaltningen følger et lignende princip om rimelig modydelse, selvom forudsætningerne herfor virker mindre velfunderede end for de industrielle kontraktors vedkommende, da medarbejderne principielt set ikke skal repræsentere eller beskytte nationale interesser. Den nuværende EU-tilgang er således at overvinde princippet om summen af nationale interesser til fordel for en europæisk merværdi ⁽⁸⁾. I ESA's tilfælde og i lyset af et europæisk rumprogram virker dette princip særdeles passende.

4.5.3 Samarbejdet mellem ESA og EU reguleres af en rammeaftale, der trådte i kraft i maj 2004 (EUT L 261 af 6.8.2004). Kommissionen og ESA koordinerer deres aktiviteter gennem *et fælles sekretariat*, der består af administratorer fra Kommissionen og medlemmer af ESA's ledelse. Medlemsstaterne fra ESA og EU mødes på ministerniveau i »Rumrådet«, den fælles generalforsamling for Rådet for Den Europæiske Union og Rådet for Den Europæiske Rumorganisation. Generalforsamlingen forberedes af medlemsstaternes repræsentanter i Gruppen på Højt Plan vedrørende Rumpolitik (HSPG). ESA har et forbindelseskontor i Bruxelles, som har til opgave at lette kontakten til de europæiske institutioner.

4.5.4 »Rumrådet« har været med til at binde stærke bånd mellem ESA og Kommissionen.

4.5.5 EUMETSAT er et organ på mellemstatsligt niveau med 26 medlemslande i øjeblikket. Det besluttede organ er Rådet, der er sammensat af repræsentanter fra de meteorologiske tjenester i medlemslandene. Disse tjenester finansierer EUMETSAT's aktiviteter og yder et bidrag, der er proportionelt med det enkelte medlemslands bruttonationalprodukt. I 2010 lå EUMETSAT's budget på ca. 300 mio. EUR.

4.5.6 Andre tværnationale organer omfatter Det Europæiske Miljøagentur (EEA) og Det Europæiske Center for Mellemfristede Vejrprognoser (ECMWF), der er kontraherende parter i aftalen om udnyttelse af GMES-data og -tjenester.

4.6 Forskning og innovation

4.6.1 Forskning er en grundlæggende værdi i den europæiske kultur. Forskning og innovation er med til at skabe arbejdspladser, øge velstand og forbedre livskvalitet. Forskning er ligeledes ryggraden i Europas uafhængighed inden for udviklingsfremmende teknologier. Rumsektoren er den sektor, hvor der fortrinsvis opstår bånd og forbindelser mellem forskning på universitetsplan, innovation på industrielt plan og udvikling af innovative teknologier.

⁽⁸⁾ Se afsnit 166 i Europa-Parlamentets beslutning af 8. juni 2011 om investering i fremtiden: en ny flerårig finansiel ramme for et konkurrencedygtigt, bæredygtigt og inklusivt Europa: »... den måde, hvorpå ordningen for egne indtægter har udviklet sig, hvor de egentlige egne indtægter gradvis erstattes af de såkaldte »nationale bidrag«, sætter uforholdsmæssig stor fokus på medlemsstaternes indbyrdes nettobalancer, hvilket er i strid med EU's solidaritetsprincip, udvander hensynet til den fælles europæiske interesse og i stort omfang negligerer den europæiske merværdi ...«.

⁽⁵⁾ Det globale system af jordobservationssystemer.

⁽⁶⁾ Gruppen for jordobservation.

⁽⁷⁾ Kina: 6,1 mia. USD, Indien: 861 mio. USD, Brasilien: 205 mio. USD.

4.6.2 Finansiering af rumforskning er en del af de europæiske finansieringssystemer for forskning. Inden for applikationer er den europæiske tilstedeværelse imidlertid utilstrækkelig, hvorfor det er nødvendigt at handle, så den europæiske forskningskapacitet fører til nye og innovative applikationer.

4.6.3 Finansiering af EU's forskningsaktiviteter sker fortrinsvis gennem det syvende rammeprogram (2007-2013), som råder over et budget på 50,5 mia. EUR, hvoraf ca. 3 % er øremærket til rummet (= 1,4 mia. EUR).

4.6.4 Under den foreslåede flerårige finansielle ramme for 2014-2020 skal finansiering af forskning og innovation samles under en fælles strategisk ramme for forskning, innovation og teknologisk udvikling (benævnt Horisont 2020), og forskningsmidlerne skal stige til 80 mia. EUR i løbet af FFR-perioden (2014-2020).

4.6.5 EU har i Europa 2020-strategien fastsat et ambitiøst mål om, at 3 % af BNP skal afsættes til forskning.

4.7 Fælles sikkerhed og forsvar

4.7.1 De rumbaserede infrastrukturer leverer væsentlige tjenester inden for sikkerhed og forsvar, hvilket er anerkendt i den fælles sikkerheds- og forsvarspolitik, og især inden for kriseforebyggelse og krisestyring.

4.7.2 Den stigende mængde rumaffald sætter sikkerheden over styr for de rumbaserede infrastrukturer. ESA, for civilsamfundet, og AED, for forsvaret, har opstillet programmer til SSA-overvågningssystemet, og EU er i gang med at udarbejde en international adfærdskodeks for aktiviteter i det ydre rum.

4.8 Det europæisk rumprogram – budget

4.8.1 I den behandlede meddelelse vurderer Kommissionen muligheden for at medtage et forslag vedrørende et europæisk rumprogram under den flerårige finansielle ramme fra juni

2011. EU's budgetforslag for 2014-2020, der blev fremlagt i juni 2011, fokuserer på opnåelsen af målsætningerne under Europa 2020-strategien ⁽⁹⁾.

4.8.2 Forslaget om et europæisk rumprogram er ikke klart anført i FFR'en, men for GMES- og Galileo-programmerne gælder følgende bestemmelser:

— FFR UDGIFFSOMRÅDE 1: *Intelligent og inklusiv vækst* tildeler 7 mia. EUR til Galileo,

— UDEN FOR FFR: GMES finansieres med et budget på 5,8 mia. EUR.

Forslaget om finansiering af GMES uden for FFR'en forekommer at være i direkte modstrid med både Kommissionens arbejdsdokument SEK(2011) 868 endelig af 29. juni 2011, der ledsager meddelelsen »Et budget for Europa 2020« og med Rådets konklusioner om EU's »Konkurrenceevne« vedtaget den 31. maj 2011.

4.8.3 Det er nødvendigt at vide, hvordan det fremsatte budget for GMES kan sikres med henblik på at afværge risikoen for at miste et program, der er afgørende for den fremtidige konkurrenceevne i Europa i den strategiske sektor for jordobservation, og som indtil nu har krævet 10 års arbejde og investeringer for 3 mia. EUR. Af selvsamme konklusioner fra den 3094. samling i Rådet »Konkurrenceevne« (det indre marked, industri, forskning og rummet) af 31. maj 2011 fremgår det, at »... Kommissionen vil udarbejde et forslag til finansiering af disse flagskibsprogrammer [*GMES og Galileo, red*] som led i den næste flerårige finansielle ramme«, og »[mener, at] begge programmer som europæiske programmer under EU's ansvar fortsat bør finansieres over EU's budget«.

4.8.4 Den i forslaget til FFR beskrevne tilgang bliver færdigarbejdet inden udgangen af 2011 i lovforslagene vedrørende udgiftsprogrammer og værktøjer til de enkelte strategiske sektorer.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽⁹⁾ KOM(2011) 500 endelig/2, *Et budget for Europa 2020*, del I.

**Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om beretning fra Kommissionen —
Beretning om konkurrencepolitikken 2010**

KOM(2011) 328 endelig

(2012/C 43/06)

Ordfører: **Paulo BARROS VALE**

Kommissionen besluttede den 10. juni 2011 under henvisning til EF-traktatens artikel 304 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Beretning fra Kommissionen — Beretning om konkurrencepolitikken (2010)

KOM(2011) 328 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 116 stemmer for og 7 hverken for eller imod:

1. Sammenfatning og konklusioner

1.1 EØSU gennemgår hvert år Kommissionens beretning om konkurrencepolitikken. Det er en lejlighed for EØSU til at fremkomme med forskellige bemærkninger og forslag, som i tidens løb har påkaldt sig institutionernes interesse og derigennem bidraget til forskellige tilpasninger, som har givet de effektivitetsforbedringer, der har kunnet registreres. Nærværende analyse er foretaget i en tid med store udfordringer for det europæiske projekt, idet der er fare for, at den ekstraordinære integration, der er opnået på lidt over et halvt århundrede, begynder at smuldre eller, som mange siger, ligefrem går helt i stå. I løbet af to generationer har europæerne opnået en fantastisk periode med fred og fremgang, som bygger på solidaritet mellem lande og regioner og et langt forløb med gennemførelse af fælles politikker. Det er således i denne situation, hvor vi står over for valget mellem en uvis tilbagegang eller et historisk fremskridt, at vi skal tage de forskellige EU-politikker, især konkurrencepolitikken, nærmere i øjesyn. Den mulige renationalisering af politikkerne som følge af krisen og medlemsstaternes potentielt modstridende interesser samt regeringernes indgriben i økonomien med protektionistiske foranstaltninger er scenarier, som vil få store konsekvenser for det indre marked og for konkurrencepolitikkerne, som i hvert fald på det interne plan har vist deres store værdi.

1.2 Denne udgave af konkurrenceberetningen markerer, at det i år er 40 år siden, at beretningen om konkurrencepolitikken blev udgivet første gang, med en gennemgang af den vigtigste udvikling i konkurrencepolitikken og dens betydning for EU's vigtigste mål, nemlig opbygning af det indre marked – til glæde for forbrugerne, som er den gruppe, der kan få mest gavn af det – og skabelse af en konkurrencepræget social markedsøkonomi. EØSU gratulerer Kommissionen med denne udgave og med de landvindinger, den har opnået igennem de seneste 40 år, men bemærker dog, at den snarere har karakter af et festskrift for Kommissionens arbejde, der – som det også nævnes i beretningen – skubber de aktuelle spørgsmål i baggrunden. Der er ganske rigtigt tale om et positivt dokument, men det kunne med fordel have indeholdt en analyse og vurdering af stærke og svage sider ved det udførte arbejde, eventuelt

med sammenlignende analyser af EU-lande og andre relevante lande, i stedet for blot en selvrosende historisk gennemgang. Dette 40-års jubilæum ville have været en oplagt lejlighed for Kommissionen til – ud fra en korrekt historisk analyse – at foreslå en modernisering og udvidelse af konkurrencepolitikken muligheder ved at vurdere den udvikling, som den hastige globalisering har sat i gang, og analysere de negative følger, som Europa er blevet ramt af på grund af omlægninger og udflytninger, som er baseret på en uhæmmet udbytning af menneskelige, materielle og miljømæssige ressourcer i dele af verden, der ikke hylder samme værdier som de europæiske samfund, men som udnytter den købekraft, det indtil nu er lykkedes for Europa at sikre sine borgere.

1.3 2010 var stadig stærkt præget af den økonomiske og finansielle krise, hvortil føjede sig statsgældskrisen. EØSU henleder opmærksomheden på de mulige forvriddinger, som den vedvarende krise og de respektive midlertidige foranstaltninger til at bekæmpe den kan medføre for konkurrencen; det er vigtigt nøje at overvåge disse foranstaltninger og foretage de nødvendige justeringer hurtigst muligt. Det er meget vigtigt at følge gennemførelsen af de nationale genopretningsplaner og deres indvirkning på konkurrencen gennem en evaluering af de trufne foranstaltninger; kun herigennem kan der træffes en bevidst beslutning om, hvad der videre skal ske med de midlertidige krisebekæmpelsestiltag, som stadig er i kraft.

1.4 EØSU glæder sig over udviklingen i det internationale samarbejde, men henleder endnu en gang opmærksomheden på, hvor vigtigt det er at sikre en retfærdig samhandel, hvor tredjelændene ikke trækker veksler på handelsliberaliseringen gennem social eller miljømæssig *dumping*. Opfyldelsen af de internationale regler om fair handel og de grundlæggende regler om beskyttelse af miljøet samt friheden til at etablere sig og indgå i erhvervs-sammenslutninger bør sikres, og her kan Europa spille en fremtrædende rolle. Den Europæiske Union må også gå i brechen for, at WTO-reglerne bliver fulgt til punkt og prikke i tilfælde af indgreb, som skaber hindringer

for europæiske virksomheders adgang til de forskellige markeder, og for indførelsen af regler, som fremmer lige vilkår uanset virksomhedernes størrelse, placering og skattevilkår. EU's konkurrencepolitik trænger til at lægge kursen om gennem opstilling af nye prioriteringer, udformning af nye instrumenter og iværksættelse af mere effektive foranstaltninger vedrørende handelen med landene uden for Unionen. EØSU er skuffet over, at dets tidligere forslag på dette område ikke har fremkaldt nogen modernisering eller større visioner for EU's tilgang til konkurrencepolitikken.

1.5 Det bør sikres, at ILO's grundlæggende konventioner om fagforeningsrettigheder og -friheder, børnearbejde, umenneskelige arbejdsvilkår og strejkeret bliver nøje overholdt. På det interne plan mangler vi endnu at harmonisere medlemsstaternes nationale bestemmelser på området arbejdsmarkedslovgivning og lige muligheder for at forhindre forvridninger af konkurrencen. Arbejdsmarkedet, som er blevet hårdt ramt af krisen, har brug for den største bevågenhed for at nå Europa 2020-strategiens mål om inklusiv vækst ved at fremme bevarelsen og skabelsen af beskæftigelse og mobilitet.

1.6 Der kan allerede nu registreres en indvirkning af Europa 2020-strategien, hvis instrumenter og sektorielle tiltag forklares i beretningen. Opmærksomheden henledes på risiciene i forbindelse med liberaliseringen af energisektoren, som kan få følger for såvel kvaliteten og kontinuiteten i forsyningerne som priserne. Hvad angår den digitale dagsorden peges der endnu en gang på betydningen af, at videnniveauet højnes blandt forvalterne og brugerne af de elektroniske kommunikationstjenester for at få størst muligt udbytte af indsatsen på dette område.

1.7 Spekulationen i råvarepriserne har skabt ravage, men beretningen nævner intet herom. Det er vigtigt at holde øje med markedet og udvikle eller anvende instrumenter, som kan holde prisudsvingene under kontrol og minimere deres indvirkning på konkurrencen.

1.8 EØSU udtrykker bekymring over, at de nationale konkurrencemyndigheder ikke kan udøve en regulerende funktion i visse sektorer, hvor priserne påvirkes stærkt af de svingende råvarepriser, og hvor stigningen i råvarepriserne øjeblikkeligt smittede direkte af på de endelige priser, mens nedgangen i råvarepriserne ikke havde samme effekt. De nationale konkurrencemyndigheder bør i kraft af deres nærhed til markedet fungere som væsentlige grænseflader på det konkurrencepolitiske område ved at koncentrere sig om de regionale markeder.

1.9 Opmærksomheden henledes på vigtigheden af, at de nationale konkurrencemyndigheder overvåger de store detailhandelskæder, hvor store koncerners forhandlingsstyrke kan medføre alvorlige forvridninger af konkurrencen gennem misbrug af dominerende stilling. Ganske vist kan virksomhederne frit bestemme, hvorledes deres produkter skal distribueres, men der er grund til at frygte, at aftalerne i praksis indgås på

grundlag af de store indkøbskæders prisfastsættelse, hvilket klart strider mod loven og reglerne om forhandlingsbalance, hvilket gradvist underminerer produktionssektoren og de små grossist- og detailhandlere.

1.10 Den mulighed for anlæggelse af erstatningssøgsmål ved overtrædelse af EF's kartel- og monopolregler, som blev introduceret med hvidbogen fra 2008, er ikke blevet konkretiseret i nævneværdigt omfang, og beskyttelsen af forbrugernes rettigheder på dette område svækkes mere og mere, idet der stadigt hyppigere konstateres krænkelse af deres rettigheder, som går straffri. Det haster med at få udarbejdet de nødvendige EU-lovgivningsforslag på området, således at der kan sikres reel erstatning for kollektive eller ikke klart afgrænsede skader. Retfærdig handel og loyal konkurrence er af afgørende betydning for forbrugerne. Der bør gives relevant information om produkters og tjenesteydelsers kvalitet og sikres en let klageadgang for at sikre forbrugernes rettigheder.

1.11 Arbejdet med at oprette det europæiske patent som et instrument, der skal give lettere adgang til beskyttelse af industriel ejendomsret, hilses velkommen. Det er et vigtigt incitament til at investere i forskning og innovation, og forhåbentligt kan der opnås generel konsensus ved vedtagelsen af dette nye system til beskyttelse af ejendomsretten.

1.12 Selvregulering kan være et effektivt system til at fremhjelpe og udvikle visse markeder ved at tilskynde til retfærdig handel. Denne har allerede vist sig at være et mere effektivt og fleksibelt instrument til at imødegå følgerne af markedernes og deres produkters og tjenesteydelsers udvikling end pålæggelsen af regler og love. Kommissionens beretning nævner ikke denne mulighed, som bør undersøges og overvejes.

1.13 For de fjernest liggende regioner eller øregionerne i EU er transportomkostningerne til de centrale markeder ofte en hindring for, at disse aktører kan gå ind i en sund konkurrence med andre, som har en mere privilegeret placering. For disse regioner bør der tilvejebringes kompensationer og instrumenter, som kan fremme lige muligheder.

1.14 EØSU glæder sig over, at Kommissionen agter at foretage ændringer i beretningen om konkurrencepolitikken, således at den går bort fra kun at nævne alment kendte facts og nu besvarer udvalgets forskellige henstillinger. Det er vigtigt, at der anlægges et mere strategisk syn i beretningen, som kan åbne op for og fremme debatten om konkurrencepolitikken i stedet for om konkurrenceretten.

1.15 EØSU spørger imidlertid, hvorfor der ikke i Kommissionens beretning henvises til det nødvendige i, at konkurrencereglerne bliver overholdt af de offentlige instanser, som opererer inden for områder, der er åbne for private virksomheder.

2. Indholdet i beretningen for 2010

2.1 Beretningen er opdelt i 6 dele: konkurrencepolitiske instrumenter, deres anvendelse i udvalgte sektorer, samarbejdet inden for Det Europæiske Konkurrencenetværk og samarbejdet med de nationale domstole, de internationale aktiviteter, forbrugerrelaterede aktiviteter og det interinstitutionelle samarbejde.

2.2 Redskaberne

2.2.1 Opfølgning af gennemførelsen af de midlertidige rammebestemmelser for statsstøtte til afhjælpning af krisen

2.2.1.1 Som svar på finanssektorens vanskeligheder i kølvandet på statsgældskrisen blev de støtteforanstaltninger, der skulle forbedre bankernes adgang til kapital, forlænget. Muligheden for statsgarantier for at lette denne adgang viste sig at være et effektivt redskab.

2.2.1.2 Også støtteforanstaltningerne med henblik på at lette adgangen til finansiering for virksomhederne blev forlænget, men begrænset til et mindre antal foranstaltninger forbeholdt SMV'er.

2.2.1.3 Det haster med at få undersøgt, hvilken indvirkning disse foranstaltninger har haft, og om de har givet reelle positive resultater. Ud fra en sådan analyse vil det kunne udledes, hvilke fordele og ulemper det har at tildele denne form for støtte, dens indvirkning på konkurrencen og behovet for at videreføre den i 2012.

2.2.2 De økonomiske tilpasningsprogrammer

2.2.2.1 De økonomiske tilpasningsprogrammer for Grækenland og Irland krævede foranstaltninger på konkurrenceområdet. I Grækenland med reformen af de nationale konkurrencemyndigheder, liberaliseringen af regulerede erhverv og en ny lov om investeringer. I Irland med lovændringer for at ophæve begrænsninger for handelen og konkurrencen i sektorer, som hidtil havde været beskyttet af den nationale lovgivning.

2.2.2.2 Landenes overdrevne gældssætning er helt klart en kilde til forvriddning af konkurrencen, idet visse økonomiske aktørers aktivitet bliver begunstiget. Dernæst stiller den nogle borgere i en svagere position end andre ved at afkræve dem yderligere ofre for at skabe balance på de offentlige budgetter. Støtten til Grækenland og Irland, hvortil kom støtten til Portugal, må fortsat følges med særlig opmærksomhed for at holde øje med, om de trufne foranstaltninger eventuelt forvrider konkurrencen.

2.2.3 Håndhævelse af kartel- og monopolreglerne

2.2.3.1 På *antitrust* området har der været en stor aktivitet med Kommissionens ændringer af forordningerne om gruppefritagelse, såvel vertikale som horisontale.

2.2.3.2 I forbindelse med hvidbogen fra 2008 om erstatningsøgsmål ved overtrædelse af EF's kartel- og monopolregler blev det imod EØSU's gentagne opfordring til at indføre kollektive klageprocedurer (gruppesøgsmål på EU-plan) besluttet at indlede en ny offentlig høring, som ikke forventes at føre til fastlæggelse af et sæt fælles principper, der bør tages med i betragtning, når der udarbejdes forslag om retsregler for kollektive søgsmålmekanismer. På dette område haster det med at finde lovgivningsmæssige løsninger, som kan beskytte forbrugere og virksomheder.

2.2.3.3 Det skal fremhæves, at 70 virksomheder blev pålagt bøder (27 flere end i 2009) i medfør af 7 kartelafgørelser, og at der på markedet for sundhedstjenester for første gang blev vedtaget en kartelafgørelse.

2.2.3.4 Som led i bekæmpelsen af misbrug af dominerende stilling blev der truffet 4 afgørelser i energisektoren, og i sektoren for informations- og kommunikationsteknologi (ikt) blev der indledt procedure i flere sager.

2.2.4 Fusionskontrol

På grund af den økonomiske krise blev der i 2010 kun anmeldt et ret beskedent antal fusioner. Der blev anmeldt 274 transaktioner og truffet 16 betingede afgørelser, men ingen afgørelser om forbud.

2.2.5 Statsstøttekontrol

2.2.5.1 Størstedelen af den støtte, der blev godkendt i 2010, vedrørte horisontale mål af fælles europæisk interesse, såsom bevarelse af kulturen og kulturarven, regional samhørighed, miljøbeskyttelse, forskning, udvikling, innovation og kompensation for skade som følge af naturkatastrofer.

2.2.5.2 Det skal bemærkes, at der er udgivet en håndbog om de nationale domstoles håndhævelse af EU's statsstøtteregler for at bistå de nationale domstole ved behandlingen af statsstøttesager. Baggrunden herfor er, at der indbringes flere og flere sager for de nationale domstole vedrørende statsstøtte.

2.3 Udviklingen i de enkelte sektorer

2.3.1 I den finansielle sektor var gennemførelsen af de midlertidige rammebestemmelser den vigtigste aktivitet på konkurrenceområdet. Ganske få fusionsager blev undersøgt, og de hang sammen med krav om omstrukturering som led i statsstøtte. Bestræbelserne for at sikre finansiel stabilitet er altafgørende og bør videreføres uden at undervurdere risiciene som følge af spekulationen på markedet, så vi undgår den situation, USA har oplevet.

Som afslutning på Kommissionens tidligere arbejde blev de tilsagn, som Visa Europe havde afgivet vedrørende multilaterale interbankgebyrer (MIF), gjort bindende.

2.3.2 I november 2010 blev der fremlagt en energistrategi for de kommende ti år som led i Europa 2020-strategien med det mål at skabe et indre marked inden for energisektoren. Et åbent og konkurrenceudsat indre marked i denne sektor er utvivlsomt til gavn for forbrugerne, men det skal understreges, at forbrugerne er bekymrede for energiforsyningskvaliteten og kontinuiteten, især i de tilfælde, hvor energiforsyningen varetages af virksomheder, som er etableret uden for landets grænser.

Der blev fortsat sat gang i foranstaltninger vedrørende produktion af vedvarende energi, energibesparelser og rensning af forurenede grunde i overensstemmelse med de klima-/energimål, der er opstillet i Europa 2020-strategien.

2.3.3 Som led i Europa 2020-strategien iværksatte Kommissionen den digitale dagsorden for Europa først og fremmest for at etablere et indre marked for teletjenester og med det særlige sigte at udligne forskellen mellem *roaming* takster og nationale takster samt give borgerne generel adgang til bredbånd. Det er en stor udfordring at skabe balance mellem konkurrencen mellem e-handelsoperatørerne og de små handlende på den ene side og beskyttelsen af forbrugerne mod urimelig markedsadfærd på den anden side. Det er nødvendigt at øge forbrugernes tillid til operatørernes legitimitet, betalingerne sikkerhed og beskyttelsen af personoplysninger.

2.3.4 På ikt-markedet har Kommissionen koncentreret sig om at udsende retningslinjer for samarbejdsaftaler for at fremme konkurrencen på markedet og derigennem bidrage til et af Europa 2020-strategiens mål, nemlig at stille effektive ikt-produkter og -tjenester til rådighed. På dette område må man fortsat være opmærksom på uddannelsen af såvel aktørerne som slutbrugerne, så deres kompetenceniveau øges.

2.3.5 Hvad medierne angår fortsatte Kommissionen sin overvågning af overgangen fra analog tv-transmission til digitalt tv.

2.3.6 Det er slået fast, at der er et presserende behov for at etablere et fællesskabspatent med henblik på at etablere et ensartet EU-patentsystem inden for medicinalindustrien. Der blev også bebudet en revision af gennemsigtighedsdirektivet om regler for prissætnings- og refusionsprocedurerne for lægemidler.

2.3.7 I sundhedssektoren blev der undersøgt forskellige klager fra private udbydere af sundhedstjenester over forskelsbehandling i forhold til de offentlige sundhedstjenester. Der siges dog intet om resultaterne af disse undersøgelser.

2.3.8 For transportsektoren, som var blevet hårdt ramt af krisen i 2009, blev 2010 et år med opsving, hvor priserne nåede tilbage til omtrent samme niveauer som før krisen.

2.3.8.1 I transportsektoren blev de tilsagn, som British Airways, American Airlines og Iberia havde afgivet vedrørende de transatlantiske ruter, gjort retligt bindende, og fusionerne mellem British Airways og Iberia og mellem United Airlines og Continental Airlines blev godkendt.

2.3.8.2 For at øge konkurrencen inden for jernbane- og landtransport vedtoges et forslag til omarbejdning af den første jernbanepakke om oprettelse af et fælles europæisk jernbaneområde.

2.3.8.3 Inden for søtransport godkendtes støtte til projektet »Motorveje til søs« på grundlag af retningslinjerne for sektoren og de supplerende retningslinjer for statsstøtte med det mål at omdirigere landevejstrafikken mellem Frankrig og Spanien. Kommissionen iværksatte desuden en undersøgelse af havnedriften og den offentlige finansiering af havneinfrastrukturen.

2.3.9 Den fuldstændige åbning af markedet for posttjenester blev udsat for elleve medlemsstaters vedkommende, og Kommissionen fortsætter sin overvågning af liberaliseringen for at sikre, at der ikke tildeles uretmæssige fordele til de offentlige tjenesteleverandører.

2.3.10 Den nødvendige omstrukturering af bilindustrien og fremme af udviklingen af nye »grønnere« biler er den vigtigste opgave på konkurrenceområdet inden for bilsektoren.

Der blev vedtaget en gruppefritagelsesforordning for vertikale aftaler, hvad angår eftermarkedet, og hvad angår markedet for salg af nye køretøjer for aftaler mellem bilfabrikanter og forhandlere, reparationsværksteder og reservedelsforhandlere. Der blev godkendt 15 fusioner inden for bilindustrien.

2.3.11 Som svar på konkurrenceproblemer, som skyldes forskelle i forhandlingsstyrke mellem leverandører og aftagere i fødevarerforsyningskæden, oprettede Kommissionen Forummet på Højt Plan for en Bedre Fungerende Fødevarerforsyningskæde.

Sektoren er domineret af store koncerner til åbenlys skade både for de små handlende, som er ude af stand til at konkurrere på priser, og for de mindre detailhandlere, producenter og distributører, hvis fortjenstmargener indskrænkes på grund af de store koncerners styrke. Det skorter på indgreb fra konkurrencemyndighedernes side over for eventuelle misbrug af dominerende stilling, som ødelægger markedet. Det er altså ikke nok at definere god praksis – indsatsen bør snarere rettes mod overvågning og sanktionering af fremgangsmåder, som tilskynder til misbrug af dominerende stilling.

2.4 Det Europæiske Konkurrencenetværk og samarbejdet med de nationale domstole

Det Europæiske Konkurrencenetværk fortsatte sin aktivitet og spillede en vigtig rolle i drøftelsen og udvekslingen af god praksis vedrørende håndhævelsen af kartel- og monopolreglerne. Ud over nedsættelsen af en arbejdsgruppe vedrørende fusioner gik netværket i gang med en revision af gruppefritagelsesforordningen og de tilhørende retningslinjer for horisontale aftaler og vertikale begrænsninger.

2.5 Internationale aktiviteter

2.5.1 Den aktive deltagelse i det internationale samarbejde på konkurrenceområdet videreførtes med Kommissionens deltagelse i Det Internationale Konkurrencenetværk og i OECD's konkurrencekomité. Der foregik et intensivt samarbejde med USA, og der blev endvidere indledt forhandlinger om konkurrencesamarbejde med Det Schweiziske Forbund. Det skal fremhæves, at samarbejdet med Kina og drøftelserne om monopolloven var en prioritet, og at Generaldirektoratet for Konkurrence samarbejdede med Indiens konkurrencemyndigheder inden for konkurrencebegrænsende aftaler, misbrug af dominans og fusionskontrol.

2.5.2 Det skal også nævnes, at der blev indledt tiltrædelsesforhandlinger om konkurrencekapitlet med Kroatien, og at det tyrkiske parlament vedtog en lov om statsstøtte.

2.6 Dialog med forbrugerorganisationer og interesseparter

2.6.1 På Generaldirektoratet for Konkurrences websted blev der tilføjet en forbrugerside på alle EU's officielle sprog, som beskriver konkurrencepolitikens rolle og de vigtigste initiativer og mål.

2.6.2 Den Europæiske Rådgivende Forbrugergruppe (ECCG) afgav udtalelse om erstatningssøgsmål efter at være blevet konsulteret om vertikale begrænsninger.

2.7 Interinstitutionelt samarbejde

2.7.1 I oktober trådte en ny rammeaftale mellem **Europa-Parlamentet** og **Kommissionen** i kraft.

2.7.2 **Europa-Parlamentet** vedtog beslutninger om konkurrenceberetningen for 2008, gruppefritagelsesforordningen for motorkøretøjer og for horisontale aftaler og om Rådets afgørelse om statsstøtte til lukning af kulminer, der ikke er konkurrencedygtige.

2.7.3 **Rådet** blev underrettet af Kommissionen om de konkurrencepolitiske initiativer med særlig vægt på bestemmelserne om statsstøtte i forbindelse med krisen.

2.7.4 EØSU ydede sit bidrag på det konkurrencepolitiske område med vedtagelse af udtalelser om konkurrenceberetningen for 2008, om kulminer, der ikke er konkurrencedygtige, om skibsbygning og om gruppefritagelsesforordningen for motorkøretøjer.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fritidsfartøjer og personlige fartøjer

KOM(2011) 456 endelig — 2011/0197 (COD)

(2012/C 43/07)

Ordfører: **Miklós PÁSZTOR**

Under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde besluttede Rådet og Europa-Parlamentet henholdsvis den 1. og 13. september 2011 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om fritidsfartøjer og personlige fartøjer

KOM(2011) 456 endelig — 2011/0197 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december, følgende udtalelse med 143 stemmer for, 7 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Henstillinger

1.1 EØSU hilser forslaget til direktiv om fritidsfartøjer og personlige fartøjer velkommen. Det ser forslaget som et vigtigt skridt hen imod realiseringen af EU's fælles målsætninger. Selvom direktivet vedrører et område af begrænset betydning, vil dets ikrafttræden medvirke til opfyldelsen af flere horisontale mål. Her tænkes bl.a. på Europa 2020-strategiens mål for konkurrenceevne og beskæftigelse. Skærpelsen af miljøbeskyttelseskravene vil bidrage til opfyldelsen af de strategiske mål til fremme af biodiversiteten og ren luft på et område af særlig stor betydning.

1.2 Efter EØSU's opfattelse er det især af betydning, at sektoren i kraft af de nye regler, og til trods for at miljøkravene strammes, bliver mere konkurrencedygtig, idet reglerne tilpasses forventningerne på de internationale markeder, hvorved de konkurrencemæssige ulemper fjernes. EØSU håber, at man på stadig flere områder vil finde sammenlignelige synergier mellem kvalitetskrav og konkurrenceevne. Udvalget anbefaler derfor et tættere samarbejde med de transatlantiske partnere med henblik på at sikre en ensartet behandling af kvalitetsparametrene.

1.3 EØSU bifalder Kommissionens intention om at sikre, at de forskellige organer fungerer tilfredsstillende og uden problemer. Samtidig mener udvalget, at formuleringen er så generel, at de samme procedurer bør kunne anvendes og de samme organer etableres for alle typer af produkter.

1.4 Generelt er EØSU også enig i detaljerne i forslaget til direktiv, men anbefaler dog, at følgende punkter præciseres:

— det bør klart slås fast, at sikkerheds- og emissionsstandarderne gælder i alle farvande og ikke kun i have;

— sikkerhedsstandarderne gælder alle de typer af fartøjer, der er omfattet;

— for små motorer kunne der fastlægges en kortere overgangsperiode;

— med hensyn til støjgener bør EU-kontrollen af de lokale regelsæt skærpes.

1.5 EØSU ser gerne, at Den Europæiske Union stræber efter at spille en banebrydende rolle, når det gælder miljøstandarder og -regler, og blive et eksempel til efterfølgelse i resten af verden.

1.6 Baseret på erfaringerne fra udarbejdelsen af direktivet forventer EØSU, at Kommissionen foretager høringer af flest mulige interessenter og sikrer, at spørgeskemaerne kan findes og udfyldes på alle deltageres sprog.

2. Resumé af forslaget til direktiv

2.1 Sigtet med Kommissionens forslag er at ændre bestemmelserne i direktivet om personlige fritidsfartøjer fra 1994 på to områder. Der er dels tale om en skærpelse af miljøkravene, dels en tilpasning af lovrammen.

2.1.1 En ændring af miljøbeskyttelsesstandarderne er ønskelig af to årsager. Den første årsag er det stigende antal fartøjer og den belastning af miljøet, som denne udvikling fører med sig. Det er først og fremmest udledningen af nitrogenoxid, der er steget markant, men man har tillige konstateret en stigning i andre forurenende stoffer i de berørte geografiske områder. Den anden årsag er, at EU's lempelige emissionsstandarder allerede nu giver sig udslag i en konkurrencemæssigt ringere stilling på det internationale marked først og fremmest i forhold til USA, hvilket skaber problemer for eksporten.

2.1.2 Som følge af vedtagelsen af forordning (EF) nr. 765/2008 og afgørelse 768/2008/EF skal der udarbejdes et nyt direktiv om fritidsfartøjer. Disse regler forpligter Kommissionen til at harmonisere sektorbestemmelserne vedrørende de erhvervsdrivendes forpligtelser, overensstemmelsesvurderingsorganerne og disses kompetencer, markedstilsynsmyndighederne og CE-mærkningen først og fremmest med henblik på at fjerne den usikkerhed, der knytter sig til konsekvensanalyserne. Dette vil skabe større juridisk sikkerhed og gavne alle aktører.

2.2 Forslaget søger at fastlægge mere nøjagtige definitioner inden for det regulerede område, end det hidtil har været tilfældet. Betydningen af fritidsfartøj og personligt fartøj er præciseret, og det samme gælder de relevante undtagelser. Også de forskellige markedsaktører er defineret.

2.3 Derefter gøres der nærmere rede for de organer, der er ansvarlige for at vurdere overensstemmelsen med forbruger- og miljøbeskyttelseskravene og for deres virke og kompetencer. Overordnet giver forslaget de lokale og nationale myndigheder mulighed for at anvende direktivets bestemmelser som udgangspunkt og i overensstemmelse med nærhedsprincippet at tage hensyn til de lokale muligheder og behov ved gennemførelsen.

2.4 Bilagene til forslaget til direktiv opregner kravene til sikkerhed og sundhed, miljøstandarderne og andre proceduremæssige dokumenter. Alle disse bestemmelser er tilpasset sikkerhedskravene for sejlads. Emissionsstandarderne for skadelige stoffer er blevet skærpet og dermed bragt på linje med de tilsvarende standarder i USA.

2.4.1 Forslaget til direktiv indeholder imidlertid ikke en henstilling om at ændre grænseværdierne for støjgener. Forklaringen er, at disse gener opstår som resultatet af en række virkninger, som det er svært at regulere på EU-niveau. Her er lokale bestemmelser særlig vigtige.

2.5 Under hensyntagen til emnets karakter har Kommissionen i medfør af direktivet ret til at ændre de tekniske dokumenter og de i bilagene angivne procedurer vedrørende overensstemmelse med miljøstandarderne, med undtagelse af grænseværdierne. Dermed er der den nødvendige fleksibilitet til, at de kan tilpasses den videnskabelige og teknologiske udvikling.

2.6 Et vigtigt punkt i direktivet er, at der for fabrikanter og distributører fastlægges en overgangsperiode, der er tilstrækkelig lang til, at de kan tilpasse sig de nye regler. Generelt gælder der for emissionsstandarderne en periode på tre år fra direktivets ikrafttræden. For SMV'er, der fremstiller og markedsfører udenbords motorer med gnisttænding med en effekt på under 15 kW, kan perioden forlænges med tre år.

3. Generel vurdering

3.1 Med det foreliggende forslag indføres der nye regler for en sektor bestående af 37 000 virksomheder, der beskæftiger 270 000 mennesker, fremstiller slutprodukter – motorer og komponenter⁽¹⁾ – og tillige omfatter en »produktion til personligt brug« som en særlig form for fritidsaktivitet. Ifølge fortolkningen i dokumentet er der her tale om fartøjer, der måler mellem 2,5 og 24 meter i længden, og som ikke tager betaling for passagertransport. For at afhjælpe tidligere konstaterede mangler er motorfartøjer med en længde, der ikke overstiger 4 meter, gjort til en særskilt kategori efter de nye regler.

3.2 EØSU bifalder Kommissionens anstrengelser for at skærpe miljø- og forbrugerbeskyttelseskravene også på dette område i overensstemmelse med de overordnede mål. Det må betragtes som særlig glædeligt, at de nye regler trods de strammere miljøkrav øger sektorens konkurrenceevne, idet de tilpasses forventningerne på de internationale markeder og dermed fjerner de konkurrencemæssige ulemper. EØSU håber, at man på stadig flere områder vil finde sammenlignelige synergi mellem kvalitetskrav og konkurrenceevne. Udvalget anbefaler derfor et tættere samarbejde med de transatlantiske partnere vedrørende den ensartede behandling af kvalitetsparametre.

3.3 Selvom Kommissionen har bestræbt sig på at løse og også har løst mange af problemerne, rejser der sig alligevel spørgsmålet om, hvilket geografisk område reglerne i virkeligheden finder anvendelse på. Flere ting indikerer, at anvendelsesområdet er havsejlad. Det ville være bedre, hvis det fremgik mere klart af direktivet, at det finder anvendelse på fartøjer, som også kan anvendes på de indre vandveje.

3.4 Forslaget til direktivet behandler meget indgående de principper, der gælder for de institutionelle strukturer, der er ansvarlige for overensstemmelsen, for de specifikke organer og for disse sidstnævntes ansvarsområder, kompetencer og opgaver. EØSU anerkender og bifalder Kommissionens intention om at sikre, at de forskellige institutionelle strukturer fungerer tilfredsstillende og uden problemer. Efter udvalgets opfattelse opfylder forslaget til direktiv på dette punkt forventningerne.

3.4.1 Samtidig mener udvalget, at teksten er formuleret i så generelle vendinger, at den går videre end målene om regulering af de instrumenter, der finder anvendelse på fritidsfartøjer. I virkeligheden kunne de samme procedurer anvendes og de samme organer etableres for alle andre produkter. De materielle bestemmelser vedrørende sejlads findes i bilagene. EØSU mener, at tiden nu er inde til at vedtage harmoniserede regler for forbrugerbeskyttelse, som bør gælde alle procedurer og organer. På den måde ville sektorlovgivningen reelt tage hensyn til forholdene i sektoren, og det ville i høj grad medvirke til at øge gennemsigtigheden, klarheden og accepten af EU-lovgivningen.

⁽¹⁾ Selvstændigt produkt, der er indbygget i et andet produkt, men som også kan anvendes særskilt.

3.5 EØSU er positiv over for, at Kommissionen tillægges beføjelser til at ændre bilagene, forudsat at udvalget bibeholder retten til at blive hørt om ændringer og deltage i Kommissionens arbejde hermed.

3.6 EØSU mener ikke, at Kommissionen har udnyttet alle muligheder for at inddrage så mange interessenter som muligt i høringen, eftersom den skriftlige høringsproces udelukkende foregik på engelsk. EØSU forventer, at Kommissionen fremover sørger for, at spørgeskemaerne kan findes og udfyldes på alle relevante sprog.

4. Særlige bemærkninger

4.1 EØSU er enig i de definerede kategorier af fartøjer og generelt også i undtagelserne.

4.1.1 Udvalget spørger imidlertid, om det ikke også ville være hensigtsmæssigt i en vis udstrækning at fastlægge regler for emissionerne fra konkurrencefartøjer. Det ville også i høj grad bidrage til den teknologiske udvikling. Der kunne argumenteres for, at emissionslofterne fastlægges pr. motorkategori.

4.1.2 Også vedrørende fartøjer, der anvendes til erhvervs-mæssige formål, rejser der sig spørgsmål. Efter EØSU's opfattelse bør sikkerheds- og emissionsstandarderne gælde, uanset hvad fartøjet bruges til.

4.1.3 Derudover anbefaler EØSU, at fartøjer uden motorfremdrift også specifikt nævnes i direktivet, da der gælder de samme sikkerhedskrav for disse fartøjer som for motorfartøjer – selvom de tekniske løsninger er nogle andre, påvirker dette ikke standarderne.

4.2 EØSU er enig i bestemmelserne vedrørende udledning af forurenende stoffer og støtter en stramning af standarderne. Udvalget mener imidlertid, at det er vigtigt, at EU fremover i overensstemmelse med sine forpligtelser ikke blot følger udviklingen, men i stedet er den første, der skærper kravene på området. Dette bør fremgå særlig klart i rapporterne om gennemførelsen, og en af opgaverne med udvalgsproceduren kunne være at koble direktivet sammen med innovationsforanstaltningerne.

4.3 EØSU er endvidere enig i, at det for at bekæmpe støjforureningen er vigtigt at stramme de lokale regelsæt, og at det skal være muligt at føre kontrol hermed på EU-niveau med inddragelse af civilsamfundsaktørerne.

4.4 EØSU bakker op om overgangsperioderne for markedsaktørerne.

4.5 EØSU tilslutter sig forslaget vedrørende overensstemmelsesvurderingsorganer og håber, at det ikke blot betyder mere papirarbejde, men at de reelt vil virke til fordel for forbruger- og miljøbeskyttelsen. Udvalget erkender, at når det gælder spørgsmål af denne art, er det ikke nok med selvregulering og udvalg med repræsentanter for de berørte økonomiske aktører, selvom det mener, at disse sidstnævntes rådgivende rolle i processen bør styrkes.

4.5.1 Til det formål bør de nyeste informationsteknologier tages i brug, og her er det Kommissionen, der må tilskynde medlemsstaterne.

4.6 EØSU er enig i, at alle fartøjer i denne kategori, herunder fartøjer bygget til personlig brug, skal være underlagt overensstemmelsesprocedurer.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse

- a) Følgende ændringsforslag fik mere end en fjerdedel af de afgivne stemmer, men blev forkastet under debatten på plenarforsamlingen (forretningsordenens artikel 54, stk. 3):

Punkt 1.4

Punktet ændres som følger:

- »Generelt er EØSU også enig i detaljerne i forslaget til direktiv, men anbefaler dog, at følgende punkter præciseres:
- det bør ~~klart~~ slås klarere fast, at sikkerheds- og emissionsstandarderne gælder i alle farvande ~~og ikke kun i have~~;
 - sikkerhedsstandarderne gælder alle de typer af fartøjer, der er omfattet;
 - for små motorer kunne der fastlægges en kortere overgangsperiode;
 - med hensyn til støjgener bør EU-kontrollen af de lokale regelsæt skærpes.«

Begrundelse

Det fremgår (implicit) af definitionerne i begyndelsen af Kommissionens forslag og (udtrykkeligt) i andre afsnit som f.eks. det om skibslus og bilag 1, at reglerne skal finde anvendelse på alle farvande. Der foreligger intet i Kommissionens dokument om, at reglerne kun skal gælde i have; dette ser ud til at være ordførerens udlægning.

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 69
Stemmer imod: 78
Stemmer hverken for eller imod: 13

- b) Følgende ændringsforslag opnåede mindst en fjerdedel af stemmerne, men blev forkastet under debatten på plenarforsamlingen:

Punkt 1.3

Punktet ændres som følger:

»EØSU bifalder Kommissionens intention om at sikre, at de forskellige organer fungerer tilfredsstillende og uden problemer. Samtidig mener udvalget, at formuleringen er så generel, at de samme procedurer bør kunne anvendes og de samme organer etableres for alle typer af produkter. EØSU mener, at tiden nu er inde til at vedtage harmoniserede regler for forbrugerbeskyttelse, som bør gælde alle procedurer og organer. På den måde ville sektorlovgivningen reelt tage hensyn til forholdene i sektoren, og det ville i høj grad medvirke til at øge gennemsigtigheden, klarheden og accepten af EU-lovgivningen.«

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 73
Stemmer imod: 70
Stemmer hverken for eller imod: 13

Punkt 4.4

Punktet ændres som følger:

»EØSU bakker op om overgangsperioderne for markedsaktørerne. For små motorer ville det måske være rimeligt med kun et eller to års forlængelse og ikke de foreslåede tre.«

Resultat af afstemningen

Stemmer for: 78
Stemmer imod: 49
Stemmer hverken for eller imod: 10

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En EU-dagsorden for børns rettigheder

KOM(2011) 60 endelig

(2012/C 43/08)

Ordfører: **Kinga JOÓ**

Kommissionen besluttede den 15. februar 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget: En dagsorden for børns rettigheder«

KOM(2011) 60 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 8. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 170 stemmer for, 2 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Resumé og henstillinger

1.1 EØSU hilser Kommissionens meddelelse om »En EU-dagsorden for børns rettigheder«, som blev offentliggjort den 15. februar 2011, velkommen og udtrykker håb om, at den kommer til at danne grundlag for fuld gennemførelse af FN-konventionen om barnets rettigheder og for den videst mulige integration af børnerettighedsaspektet i EU's politikker. Meddelelsen har været fire år undervejs. Dens forløber var meddelelsen »Mod en EU-strategi for børns rettigheder« fra juli 2006, som EØSU dengang afgav udtalelse om ⁽¹⁾.

1.2 Børn er en befolkningsgruppe i EU, hvis velfærd og trivsel er af grundlæggende betydning. Det gælder både, når man ser på deres generelle situation og livskvalitet, og når man betragter dem som en investering i fremtiden. En god barndom med et sikkerhedsnet af rettigheder sikrer udvikling på det sociale og økonomiske område og gør EU i stand til at nå sine mål på alle områder. Det bør understreges, at idéen om at se på børn som en »investering i fremtiden« skal gå hånd i hånd med begrebet »en lykkelig barndom«, eftersom nutiden, både for børnene og samfundet, er lige så vigtig som fremtiden.

1.3 EØSU konstaterer, at EU-traktatens artikel 3, stk. 3, indfører beskyttelse af børns rettigheder som et EU-mål, og at denne beskyttelse er nedfældet i EU's charter om grundlæggende rettigheder, der er juridisk bindende. Chartret finder anvendelse på tiltag fra alle EU-institutioner og -organer og på medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten. Ethvert nyt forslag til EU-lovgivning bliver derfor vurderet i forhold til dets indvirkning på de grundlæggende rettigheder, herunder børns rettigheder.

1.4 EØSU noterer sig, at meddelelsens mål er beskedne og begrænsede. Den Europæiske Union har ikke ratificeret FN's konvention om barnets rettigheder, mens den har ratificeret FN's konvention om rettigheder for personer med handicap ⁽²⁾. EU bør finde en måde, hvorpå Unionen kan tilslutte sig børnekonventionen ensidigt ⁽³⁾. Medlemsstaterne bør udarbejde omfattende rapporter hvert andet år for at overvåge børns situation. De skal ikke kun omfatte børns økonomiske situation, men også alle andre faktorer, der bidrager til deres trivsel, baseret på systematisk dataindsamling, forskning og analyser. Dette ville lette oprettelsen af en EU-database og et evalueringsredskab, der kan supplere de eksisterende tilgængelige oplysninger.

1.5 EØSU mener, at der i højere grad bør anvendes data og oplysninger fra bl.a. regeringsrapporter og civilsamfundsorganisationers rapporter, der er udarbejdet for FN's komité for barnets rettigheder. Det vil gøre det muligt at sammenligne medlemsstaternes indsats for at beskytte og styrke børns rettigheder. Samtidig bør forskellige internationale organisationer som Eurostat, OECD og Verdensbanken opfordres til at indsamle data om børns rettigheder og til at anvende de relevante indikatorer i forbindelse med systematisk indsamling og analyse. EØSU anbefaler, at EU arbejder tæt sammen med Europarådet for at skabe synergier mellem deres programmer ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=IP/11/4>

⁽³⁾ Børnekonventionen kan kun undertegnes og tiltrædes af stater, i modsætning til konventionen om rettigheder for personer med handicap, som også kan undertegnes og tiltrædes af regionale organisationer. En mulig løsning kunne være en ensidig tiltrædelseserklæring fra EU, som i praksis kunne have de samme effekter som en egentlig tiltrædelse, men uden de samme ratificeringsproblemer.

⁽⁴⁾ Europarådets kommende strategi om børns rettigheder 2012-2015 og andre strategier på relaterede områder.

⁽¹⁾ KOM(2006) 367 endelig, EUT C 325 af 30.12.2006, s. 65-70.

1.6 Det bekymrer EØSU, at meddelelsen ikke indeholder nogen effektiv strategi for gennemførelse eller anvendelse af dagsordenen for børns rettigheder, selv om indikatorerne udsendt af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder og den omfattende liste over evalueringsinstrumenter, der er udarbejdet med henblik på gennemførelse af FN's konvention om barnets rettigheder, kunne være et tilfredsstillende grundlag for en sådan strategi, der jo ville være en garanti for, at strategien om børns rettigheder bliver gennemført og håndhævet.

1.7 Det er nødvendigt, at børn reelt deltager i forberedelsen af afgørelser, der vedrører dem selv, og i evalueringen af programmerne. Det ville også være hensigtsmæssigt at måle deres tilfredshed og evaluere deres synspunkter. EØSU bifalder Kommissionens bestræbelser på at involvere børn og støtte deres deltagelse i alle spørgsmål, der angår dem. Det er også væsentligt at inddrage, hvad fagorganisationer og fagfolk, der arbejder med børn, har at sige.

1.8 EØSU anbefaler, at programmer, der er iværksat for at sikre håndhævelse og beskyttelse af børns rettigheder, skaber synergi og samspil med andre EU-programmer (om uddannelse, unge, integration af romaer, fattigdomsbekæmpelse, børnevenlig retspleje, solidaritet mellem generationerne, eksterne relationer). Disse programmer bør også på en synlig måde understrege spørgsmål, der angår børns rettigheder, velfærd og trivsel. EØSU finder det også vigtigt, at man sikrer børns rettigheder ved at benytte en integreret tilgang med tæt samarbejde og koordination mellem Kommissionens forskellige direktorater.

1.9 EØSU anbefaler, at gennemførelsen af Europa 2020-strategien også evalueres ud fra perspektivet om børns rettigheder og trivsel på en måde, der stemmer overens med strategiens mål. Disse mål bør kunne evalueres separat ud fra et langsigtet planlægningsperspektiv (da børn er en investering i fremtiden).

1.10 EØSU anbefaler, at EU på såvel nationalt som europæisk niveau er særlig opmærksom på at beskytte og håndhæve særligt udsatte børnegrupperes rettigheder (børn, der lever i fattigdom, langt fra deres familie, på institution; børn der er truet af eller ofre for vold eller udnyttelse, handicappede børn, børn fra etniske minoriteter eller med indvandrerbaggrund, uledsagede børn, flygtninge, børn, der er løbet hjemmefra, børn, der er blevet efterladt af forældre, der emigrerer). Af hensyn til beskyttelsen af børns rettigheder og af retten til integritet og menneskelig værdighed fordømmer EØSU al anvendelse af vold mod børn. Det gælder også vold, som anvendes i »opdragelsesøjemed« i hjemmet. EØSU opfordrer derfor alle EU's medlemsstater til at lovgive om et forbud mod korporlig afstraffelse af børn og gentager kravet om en særlig repræsentant.

1.11 EØSU finder det særlig vigtigt, at man formidler og underviser i børns rettigheder og midlerne til at beskytte og håndhæve disse rettigheder. Udover at give offentligheden information af høj kvalitet bør man især sørge for at informere beslutningstagere, aktører inden for retsvæsenet og andre aktører samt nationale og europæiske specialister og politikere. Der bør også fokuseres på uddannelse af personer, der arbejder med børn og familier, samt på forældrene og børnene selv, ikke

blot for at sikre, at de er bevidste om børns rettigheder, men også at de forstår det nødvendige i, at børn har menneskerettigheder – at de ikke kun er »mini-voksne med mini-rettigheder«, men skal have større beskyttelse på grund af deres sårbarhed, alder og situation. Medlemsstaterne bør støtte familier på enhver mulig måde, da det er af afgørende betydning for barnets tarv.

1.12 EØSU anerkender, at børns rettigheder skal anskues i hele den komplekse sammenhæng og ikke isoleret, men anbefaler dog et særligt fokus på bestemte spørgsmål såsom tilgængelig og gratis sundhedspleje af høj kvalitet for mødre før og efter fødslen, dvs. et folkesundheds- og børnesundhedsaspekt, og på de spørgsmål, som behandles i Kommissionens meddelelse, f.eks. børnevenlig retspleje og mindreårige lovovertrædere (5).

1.13 For at opnå en retspleje, som ikke påvirker børn negativt, opfordrer EØSU til at indføre foranstaltninger til beskyttet vidneafhøring af såvel børn, der er ofre for seksuelle forbrydelser, som børn, der er involveret i forældrenes skilsmisssag. Ved vidneafhøringen bør man undgå at udsætte barnet for yderligere traumer, og afhøringen bør derfor gennemføres med bistand fra specialuddannede professionelle eksperter og eventuelt på et neutralt sted, dvs. ikke i en retsbygning.

1.14 Børnefattigdom, afsavn, diskrimination og udstødelse er nogle af de alvorligste hindringer for håndhævelse af børns rettigheder. Derfor gentager EØSU sin anbefaling fra tidligere udtalelser om, at man på disse områder især koncentrerer sig om gennemførelse, overvågning og evaluering af programmer i tæt sammenhæng med Europa 2020-strategiens mål om nedbringelse af fattigdom og om alle former for uddannelse. I det øjemed skal der udvikles nye indikatorer. Børnerelaterede politikker og tiltag bør altid have højeste prioritet.

1.15 På baggrund af den økonomiske krise, finansielle begrænsninger og begrænsede ressourcer anbefaler EØSU, at man især er opmærksom på at sikre, at problemerne ikke vokser sig større, og at de nuværende aktiviteter til beskyttelse og styrkelse af børns rettigheder ikke ofres til fordel for omkostningsbesparende foranstaltninger.

2. Baggrund

2.1 Alle EU's medlemsstater har ratificeret FN's konvention om barnets rettigheder (6) (i det følgende benævnt »børnekonventionen«), og i de fleste af disse lande er den blevet en fast del af den nationale lovgivning. Det er derfor obligatorisk at gennemføre den. FN-konventionen om barnets rettigheder er den menneskerettighedskonvention, der er blevet ratificeret af flest lande i verden. Den har i løbet af de sidste 20 år radikalt ændret principper og praksis angående børns stilling, rettigheder og rolle.

(5) EUT C 110 af 9.5.2006, s. 75.

(6) <http://www2.ohchr.org/english/law/crc.htm>

2.2 Kommissionen definerede børn som en hovedprioritet blandt sine strategiske mål for perioden 2005-2009, og i juli 2006 udsendte den en separat meddelelse, *Mod en EU-strategi for børns rettigheder* (7). Den foreslog heri, at man fastlægger en overordnet strategi for børns rettigheder, indarbejder beskyttelse og styrkelse af børns rettigheder i alle EU's interne og eksterne politikområder og støtter medlemsstaternes arbejde på dette område.

2.3 EØSU har efterlyst en omfattende, kompleks og helhedsorienteret EU-strategi, der helt og fuldt kan garantere børns rettigheder i henhold til FN's børnekonvention, både i EU's interne og eksterne politikker og i forbindelse med medlemsstaternes initiativer til gennemførelse af strategien om børns rettigheder (8).

2.4 I sin udtalelse fra 2006 påpegede EØSU, at tilgangen til børns rettigheder i EU's politikker bør bygge på FN's konvention om barnets rettigheder og dens to valgfri protokoller samt på de relevante milleniumudviklingsmål (9) og den europæiske menneskerettighedskonvention. EØSU har i den seneste tid afgivet flere udtalelser om de forskellige aspekter af børns rettigheder (10).

2.5 EU's charter om grundlæggende rettigheder, der i artikel 24 fastlægger princippet om at beskytte og fremme børns rettigheder, blev et retligt bindende dokument med ikrafttrædelsen af Lissabontraktaten den 1. december 2009. For første gang i EU's historie henviser traktaten om Den Europæiske Union direkte til beskyttelse af børns rettigheder, nemlig i artikel 3 (11). »Beskyttelse og fremme af børns rettigheder er et af Den Europæiske Unions mål. Alle politikker og handlinger, der berører børn, skal udformes, gennemføres og overvåges under hensyntagen til barnets tarv« (12).

2.6 I EU's, Europarådets og FN's børnerettighedsprogrammer har vi fundet frem til fire emner, som de alle behandler: fattigdom og social udstødelse, børn som ofre for vold, særligt udsatte børnegrupper og behovet for aktivt at inddrage, rådspørge og lytte til børn om spørgsmål, der er relevante for dem. Et andet emne, der er fælles for EU og Europarådet, er børnevenlig retspleje og familierpolitik.

2.7 I sin udtalelse (13) fra juni 2010 understregede Regionsudvalget, at børns rettigheder skal gennemføres på tværs af alle emner. Det kræver en flerdimensionel tilgang og indarbejdning af børnerelaterede spørgsmål i alle EU's og medlemsstaternes politikker.

2.8 Kommissionen har oprettet et europæisk forum for børns rettigheder med deltagelse af civilsamfundsorganisationer. Det er trådt sammen fem gange og har givet udtryk for sin mening om den strategi, der nu er under udarbejdelse. Der er desuden foretaget to undersøgelser af børns viden om deres rettigheder og deres syn på emnet. Resultatet af disse undersøgelser indgik i forberedelsen af programmet (14). I Kommissionens meddelelse henvises der også til Europarådets definition af børns rettigheder, især med hensyn til vold mod børn, indsatsen for at sikre børnevenlig retspleje og de relevante henstillinger og konventioner.

2.9 Aktionsgruppen for børns rettigheder (Child Rights Action Group – CRAG) (15) er en vigtig gruppe af civilsamfundsorganisationer. Den er en uformel samling af ngo'er, der har til formål at samarbejde om at opfølge og gennemføre Kommissionens meddelelse *Mod en EU-strategi for børns rettigheder*.

2.10 I foråret 2011 blev der dannet en uformel, tværpolitisk alliance i Europa-Parlamentet om børns rettigheder. Dens selvvalgte hovedopgave er sikre en koordineret og sammenhængende tilgang til spørgsmål, der vedrører børn, og især børns rettigheder (16).

3. Børns rettigheder i EU

3.1 EØSU bifalder Kommissionens første årsberetning om anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder (17), der blev offentliggjort den 31. marts 2011, og som ser nærmere på chartrets seks store kapitler (værdighed, friheder, ligestilling, solidaritet, borgerrettigheder og retfærdighed i retssystemet), med en separat artikel om børns rettigheder i kapitlet om »Ligestilling«. I EU's charter om grundlæggende rettigheder forpligter EU sig udtrykkeligt til at håndhæve børns ret til overlevelse, beskyttelse, udvikling og aktiv deltagelse.

(7) KOM(2006) 367 endelig.

(8) EUT C 325 af 30.12.2006, s. 65-70.

(9) FN's generalforsamling, FN's milleniumerklæring, 8. september 2000.

(10) EUT C 48 af 15.2.2011, s. 138-144, EUT C 44 af 11.2.2011, s. 34-39, EUT C 339 af 14.12.2010, s. 1-6, EUT C 317 af 23.12.2009, s. 43-48.

(11) <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:C:2008:115:0013:0045:DA:PDF>

(12) http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/rights-child/index_en.htm

(13) EUT C 267 af 1.10.2010, s. 46-51.

(14) Eurobarometer: http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_235_en.pdf.

(15) Gruppens medlemmer: Terre des Hommes, World Vision, European Foundation for Street Children Worldwide, Red Barnet, Euronet – European Children's Network, Eurochild, Plan International, SOS Kinderdorf International, <http://www.eph.org/a/2610>.

(16) <http://www.eurochild.org/> (http://www.eurochild.org/index.php?id=208&tx_ttnews%5Btt_news%5D=1819&tx_ttnews%5BbackPid%5D=185&cHash=cc6d4444ebae436b2a844a082a0ea2a8)

(17) http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/charter-applic-report-2010_EN.pdf

3.2 EØSU glæder sig over, at EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder efter omfattende høringer med eksperter og civilsamfundsorganisationer har udviklet indikatorer til måling af håndhævelsen af børns rettigheder⁽¹⁸⁾ og har udarbejdet en undersøgelse om børns trivsel i EU. Imidlertid indeholder denne undersøgelse udelukkende data om materielle vilkår og fysisk velfærd, men ingen sammensatte indikatorer til at måle livskvalitet og beskyttelse af børn, både hvad den praktiske udførelse og omfanget angår⁽¹⁹⁾.

3.3 Udvalget understreger, at det er nødvendigt med et tværgående partnerskab, hvis det skal lykkes at beskytte børns rettigheder og anvende dem effektivt. Et sådant partnerskab indebærer, at medlemsstaterne, de forskellige forvaltningsniveauer, nationale og internationale ngo'er samt civilsamfundsorganisationer, fora, der repræsenterer forskellige interesser (bl.a. børn og organisationer, der repræsenterer børn), arbejdsmarkedets parter (bl.a. arbejdsgivere, fagforeninger og aktører fra erhvervslivet) samarbejder om at nå visse mål.

3.4 Kommissionen kommer rigtigt nok ind på børnefattigdom og forskellige grupper af særligt udsatte børn, men alligevel bliver der ikke stillet skarpt på disse spørgsmål, selv om de har stor betydning for børns nuværende trivsel og for, at den fremtidige overgang til voksenliv og integration skal lykkes – ikke mindst set i lyset af de velkendte demografiske problemer, Europa står over for. Der bør også rettes særligt fokus på at undgå enhver form for kønsdiskriminering blandt børn.

3.5 Den økonomiske krise udgør en risikofaktor for børns velfærd og trivsel. Krisen påvirker børn på mange måder, særligt de børn, der lever under vanskelige forhold, for i de fleste tilfælde er de tjenesteydere og de fagfolk, der er involveret, selv under pres, lige som flere og flere grundlæggende tjenesteydere enten mangler helt eller kun delvist er til rådighed.

3.6 Hvad eksterne forbindelser angår, lægger EU stor vægt på spørgsmål, der er relevante for at beskytte og håndhæve børns rettigheder, herunder vægemål på tværs af landegrænser, forsvundne, uledsagede, arresterede ulovligt indvandrede og udnyttede børn, samt børn, der er ofre for seksuelt misbrug eller sexturisme⁽²⁰⁾. Imidlertid tages der ikke hånd om det voksende problem med børn, der efterlades i oprindelseslandet, når forældrene emigrerer. For disse børn er manglen på opsyn i de perioder, hvor forældrene arbejder i en EU-medlemsstat et alvorligt problem, for eksempel når forældrene er ude af stand til at tage børnene med, fordi vilkårene ikke er gode nok. Selv om der er behov for forældrenes arbejdskraft i et andet land – og de også betaler skat og bidrag i det pågældende land – har deres børn ingen rettigheder i sådanne situationer, og de udsættes for alvorlige risici.

⁽¹⁸⁾ http://fra.europa.eu/fraWebsite/attachments/FRA-report-rights-child-conference2010_EN.pdf

⁽¹⁹⁾ http://www.tarki.hu/en/research/childpoverty/tarki_dwb_mainreport_online.pdf

⁽²⁰⁾ EØSU's udtalelse om »Beskyttelse af børn mod rejsende sexforbrydere« (EUT C 317, 23.12.2009, s. 43–48).

3.7 EØSU ønsker at fremhæve betydningen af de første anbefalinger om forbindelsen mellem børns rettigheder og erhvervslivet⁽²¹⁾, nærmere bestemt da UNICEF, FN's initiativ »Den Globale Pakt« og Red Barnet påbegyndte arbejdet med at udvikle principper og retningslinjer for at hjælpe erhvervslivet med at beskytte og fremme børns rettigheder. Udover at give mulighed for positive foranstaltninger henleder denne proces opmærksomheden på potentielle negative virkninger, navnlig i forbindelse med reklamer (rettet mod børn med ubehørig tilskyndelse til forbrug af fysisk eller psykisk sundhedsskadelige produkter eller til voldelig eller risikofyldt og erotisk-pornografisk adfærd), forbrugsmønstre, herunder sundhed og ernæring, turisme, børnearbejde og forskelsbehandling. Alle sektorer spiller en vigtig rolle på dette område og bør derfor samarbejde tæt med statslige organisationer og ngo'er, organisationer fra civilsamfundet og erhvervslivet samt fagforeninger for at nå målene både i EU og i medlemsstaterne.

3.8 EØSU mener, at selv om de fleste programmer vedrørende børn hører under medlemsstaternes beføjelser, er der et stigende antal EU-henstillinger og aktiviteter på flere områder (f.eks. førskoleundervisning, erhvervsuddannelse, unge, der forlader uddannelsessystemet for tidligt og forsvundne børn). De påvirker nationale politikker, men det er ikke altid klart, i hvor stort omfang de også påvirker gennemførelsen på nationalt niveau.

3.9 I mange EU-programmer (f.eks. om unge, uddannelse, livslang læring, integration af romaer, fattigdomsbekæmpelse, solidaritet mellem generationerne, balance mellem arbejde og privatliv, eksterne forbindelser osv.) bør mulighederne for at beskytte og fremme børns rettigheder have højere prioritet, navnlig med fokus på de forskellige grupper af særligt udsatte børn, herunder børn, der er efterladt i oprindelseslandet af forældre, der arbejder i udlandet.

3.10 EØSU har i en tidligere udtalelse⁽²²⁾ opfordret Kommissionen til at udpege en særlig repræsentant for vold mod børn med henblik på forsvaret af børns rettigheder og opfordret medlemsstaterne til at arbejde hen imod en afskaffelse af alle former for vold mod børn. EØSU beklager derfor, at Kommissionen ikke tager afstand fra korporlig afstraffelse af børn. Korporlig afstraffelse krænker barnets ret til ikke at blive slået. Børn, der bliver slået, lærer selv at bruge vold. Af hensyn til beskyttelsen af børns rettigheder og af retten til integritet og menneskelig værdighed fordømmer EØSU al anvendelse af vold mod børn. Det gælder også vold, som anvendes i »opdragelsesøjemed« i hjemmet. EØSU opfordrer derfor alle EU's medlemsstater til at lovgive om et forbud mod korporlig afstraffelse af børn. Udvalget gentager kravet om en særlig repræsentant og opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at arbejde hen imod en afskaffelse af korporlig afstraffelse af børn i alle EU's medlemslande.

⁽²¹⁾ Children's Rights and Business Principles Initiative.

⁽²²⁾ EUT C 325 af 30.12.2006, s. 65–70.

3.11 Udvalget er enig i, at man skal lytte til børnene, rådspørge dem og inddrage dem i alle vigtige spørgsmål, der vedrører dem, for at sikre håndhævelsen af deres rettigheder mens de forberedes på et aktivt medborgerskab. For at det kan ske, er det også vigtigt at sikre adgang til børnevenlige versioner af dokumenterne og til at udforme og forvalte brochurer, websteder og særlige sektioner i disse, der er lige så let tilgængelige for børn, som Generaldirektoratet for Retlige og Indre Anliggender har planer om ⁽²³⁾.

3.12 alle retssystemer i EU bør indføre følgende foranstaltninger med det sigte at opnå en retspleje, der tager hensyn til børn og undgår at forvolde dem psykisk skade:

- i forbindelse med vidneafhøring af børn, der har været udsat for en seksuel forbrydelse, bør man undgå at udsætte barnet for yderligere traumer, og afhøringen bør derfor gennemføres med bistand fra specialuddannede professionelle eksperter, eventuelt på et neutralt sted, dvs. ikke i en retsbygning;
- vidneafhøringer af børn, der er indblandet i forældrenes skilsmisssag, bør gennemføres efter samme forsigtighedsprincipper som ovenfor, og børnene bør beskyttes mod at blive brugt som redskaber af hverken deres forældre eller forsvarsadvokater.

3.13 For at opnå en mere effektiv formidling af børns rettigheder er det nødvendigt, at medierne – herunder de sociale medier – spiller en positiv rolle, når man skal nå ud til forældre, fagfolk og børnene selv.

3.14 EØSU slår til lyd for brugen af den åbne koordinationsmetode samt andre mulige mekanismer som en strategi, der har været med til at sikre, at samarbejdet mellem medlemsstaterne samt identifikationen og brugen af god praksis bidrager til at beskytte og håndhæve børns rettigheder og samtidig indarbejde børnerelaterede spørgsmål i andre politikker.

3.15 Som fremtrædende repræsentant for civilsamfundet vil EØSU yde et bidrag ved systematisk at overvåge resultaterne og ved at udbrede og styrke børns rettigheder via medlemmerne.

3.16 For at kunne håndhæve lovgivningen mere effektivt mener EØSU, at det er hensigtsmæssigt og nødvendigt at skabe tættere samarbejde og samråd end hidtil mellem de forskellige FN-organer, Komitéen for Barnets Rettigheder, Europarådet samt internationale børneorganisationer og organisationer, der repræsenterer børn, fordi disse organisationers mål og aktiviteter indgår i en bred og omfattende håndhævelse af børns rettigheder.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽²³⁾ Børnehjørnet på www.europa.eu.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Styrkelse af ofrenes rettigheder i EU

KOM(2011) 274 endelig

og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse

KOM(2011) 275 endelig — 2011/0129 (COD)

(2012/C 43/09)

Ordfører: **Kathleen WALKER SHAW**

Kommissionen og Rådet besluttede hhv. den 18. maj 2011 og den 29. juni 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Styrkelse af ofrenes rettigheder i EU

KOM(2011) 274 endelig

og om

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsstandarder for ofre for kriminalitet med hensyn til rettigheder, støtte og beskyttelse

KOM(2011) 275 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 8. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 142 stemmer for og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU opfordrer kraftigt Kommissionen til at undersøge og herunder nøje vurdere, hvilke konsekvenser krisen har for ofre for kriminalitet, og fremlægge forslag til ledsageforanstaltninger baseret på resultaterne af undersøgelsen.

1.2 Det er efter EØSU's opfattelse bekymrende, at ofre har så lidt tillid til strafferetssystemet. Udvalget mener derfor, at der er behov for at styrke ofrenes stilling – hvilket især gælder dem, der gentagne gange har været ofre for kriminalitet – og for at opbygge borgernes tillid, så de kan bryde mønstret og slippe fri af rollen som offer. Udvalget opfordrer Kommissionen til at overveje ledsageforanstaltninger og finansiering heraf.

1.3 EØSU foreslår, at Kommissionen reviderer definitionen af »offer« med henblik på at styrke ofrets families eller repræsentants rettigheder og sikre dem større anerkendelse.

1.4 EØSU opfordrer Kommissionen til at gennemføre en grundig analyse af, hvordan ofre, der på grund af lovovertrædelser lider skade på arbejdspladsen, er beskyttet, og fremlægge forslag til ledsageforanstaltninger for at fremme minimumsstandarder med hensyn til rettigheder og anerkendelse i hele EU i både den private og offentlige sektor.

1.5 EØSU anbefaler, at Kommissionen gennemfører en grundig analyse af ofre for trafikforseelser og fremlægge forslag til foranstaltninger, som sikrer dem retfærdighed, hjælp og erstatning.

1.6 EØSU foreslår Kommissionen, at der i forslagene indarbejdes mere effektive garantier mod direkte og indirekte diskrimination af ofre.

1.7 EØSU efterlyser en radikal holdningsændring, hvor rollen som offer anerkendes, hvilket skal følges op med uddannelseskurser for ansatte på alle niveauer i retssystemet og hos andre relevante myndigheder under overholdelse af nærhedsprincippet. Der bør i denne forbindelse også ses på, hvordan ofrene behandles i medierne generelt, bl.a. for at forebygge politisk motiveret udnyttelse af ofre.

1.8 EØSU erkender, at visse ofre er særligt sårbare og kræver særbehandling, men er af den opfattelse, at Kommissionen i stedet for at identificere bestemte »sårbare ofre«, hvilket potentielt kan skabe et hierarki af ofre, bør stille forslag om, at alle ofre for kriminalitet bør tilbydes særlige foranstaltninger efter en individuel vurdering, der i overensstemmelse med nationale

procedurer fastslår, hvor sårbare de er under hensyntagen til deres person, forbrydelsens art og deres forhold til den mistænkte.

1.9 EØSU efterlyser ledsageforanstaltninger, der kan styrke og formalisere netværket af hjælpetjenester for ofre i hele EU, og foreslår, at det fast finansieres over EU-budgettet. EØSU anbefaler videre, at hjælpetjenesterne udvides til også at inkludere hjælp til personer, der har været ofre for kriminalitet i udlandet og til disse familier, når de vender hjem. EØSU mener desuden, at hjælpetjenesterne bør være fleksible, og at det bør være muligt at kanalisere ressourcer til regioner, hvor der er risiko for særligt store problemer.

1.10 EØSU erkender, at civilsamfundet kan spille en større rolle med hensyn til at udvikle praktiske foranstaltninger, der kan hjælpe ofre for kriminalitet, og opfordrer Kommissionen til at fremlægge forslag til ledsageforanstaltninger og finansiering, der kan muliggøre dette.

1.11 EØSU henstiller til Kommissionen, at den foretager vidtrækkende og nødvendige forbedringer af bestemmelserne vedrørende erstatning til ofre i forbindelse med den forestående revision, herunder overvejer indførelse af en ordning om erstatning til ofre for forbrydelser, der dækker hele EU. EØSU ønsker, at Kommissionen over for medlemsstaterne indskærper, at direktivet fastlægger minimumsstandarder og et rettighedsminimum, i forhold til hvilke den nationale gennemførelseslovgivning kan give større beskyttelse.

1.12 EØSU bifalder forslagene vedrørende rehabiliterende retspraksis og opfordrer Kommissionen til at fremme finansiering af pilotprojekter om udvikling af standarder for og kurser i rehabiliterende retspraksis i hele EU.

1.13 EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle fælles procedurer med klart fastlagte tidsfrister⁽¹⁾ for transport og hjemsendelse af afdøde, som er blevet ofre for en forbrydelse i en anden medlemsstat. Disse regler bør have forrang frem for regler på nationalt eller subnationalt plan.

2. Indledning

2.1 Med den pakke af forslag, som Kommissionen offentliggjorde den 18. maj 2011, udvides de eksisterende foranstaltninger vedrørende ofres rettigheder, der er vedtaget på EU-niveau. Sigtet med forslagene er at sikre ofre for forbrydelser klare og konkrete rettigheder, og at de anerkendes, respekteres, beskyttes, støttes og har adgang til at få deres sag behandlet, uanset hvor i EU de kommer fra eller bor.

⁽¹⁾ Der foreslås 28 dage, hvilket ville give tilstrækkelig tid til retsmedicinske undersøgelser og DNA-analyser udført af 2 patologer, inkl. en uafhængig rapport på anmodning af afdødes konsulat.

2.2 EØSU er klar over, at der i Lissabontraktaten nu er et klart retsgrundlag for, at EU kan fastlægge minimumsstandarder med hensyn til rettigheder for og beskyttelse af ofre for kriminalitet. Forslagene bygger på Stockholmprogrammet⁽²⁾ og handlingsplanen⁽³⁾ deri og er i overensstemmelse med Buda-pestkøreplanen⁽⁴⁾.

2.3 EØSU bifalder, at det polske formandskab har prioriteret at øge sikkerheden i EU, og dets indsats for at få arbejdet med offerpakken til at skride fremad i Rådet.

2.4 EØSU har beskæftiget sig med området på mange forskellige måder, og herunder afgivet udtalelser om erstatning til ofre for forbrydelser⁽⁵⁾, menneskehandel⁽⁶⁾, seksuelt misbrug af børn, seksuel udnyttelse af børn og børnepornografi⁽⁷⁾, barnets rettigheder⁽⁸⁾, EU's terrorbekæmpelsespolitik⁽⁹⁾, e-integration⁽¹⁰⁾ og cyberkriminalitet⁽¹¹⁾.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU betoner, at medlemsstaterne ikke kan ignorere, hvordan den fortsatte økonomiske og finansielle krise indvirker på dette område, og at de er nødt til at forstå, hvordan kriminalitet opstår og udvikler sig på en sådan baggrund. De skrappe økonomiske stramninger betyder, at mange medlemsstater skærer ned på politi, sundheds- og sociale tjenester, lokale organisationer og i midlerne til hjælpetjenester for ofre og andre relevante ngo'er. Desuden bliver de eksisterende uligheder større, og det faktum, at der bliver stadig flere fattige og arbejdsløse, vil højst sandsynligt afføde flere sociale problemer og måske give sig udslag i øget kriminalitet.

3.2 Tallene for ofre for kriminalitet i EU er alarmerende. Hvert år er borgerne de direkte ofre for mere end 75 mio. forbrydelser. Det er helt uacceptabelt, at flertallet af forbrydelser går ud over den samme lille procentdel af ofre, som igen og igen udsættes for kriminalitet. Disse ofre bor typisk i områder med høj kriminalitet, hvor frygten for kriminalitet er stor, og kun få forbrydelser anmeldes. Ca. 90 % af den kriminalitet, der begås i disse områder, anmeldes ikke.

3.3 Bedre hjælp til ofre for kriminalitet i hele EU er en grundlæggende forudsætning for udviklingen af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed for borgerne i EU. Dette er helt afgørende med tanke på, at antallet af mennesker, der rejser eller flytter til et andet EU-land for at arbejde og bo, hele tiden stiger og forventes at blive ved med at stige.

⁽²⁾ http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/111877.pdf

⁽³⁾ KOM(2010) 171 endelig.

⁽⁴⁾ Vedtaget af ministerrådet den 10. juni 2011.

⁽⁵⁾ EUT C 95, 23.4.2003, s. 40-44.

⁽⁶⁾ EUT C 51, 17.2.2011, s. 50-54.

⁽⁷⁾ EUT C 325, 30.12.2006, s. 60-64, EUT C 317, 23.12.2009, s. 43-48, og EUT C 48, 15.2.2011, s. 138-144.

⁽⁸⁾ EUT C 325, 30.12.2006, s. 65-70.

⁽⁹⁾ EUT C 218, 23.7.2011, s. 91.

⁽¹⁰⁾ EUT C 318, 29.10.2011, s. 9-18.

⁽¹¹⁾ EUT C 97, 28.4.2007, s. 21-26.

3.4 EØSU glæder sig over, at forslagene giver borgere, som bliver ofre for kriminalitet, når de opholder sig i en fremmed medlemsstat, mulighed for at anmelde forbrydelsen i den medlemsstat, hvor de bor. Det er særligt vigtigt, hvor der er tale om en alvorlig skade eller ulykke, og for familien når der er tale om et dødsfald.

3.5 EØSU bifalder direktivets horisontale indfaldsvinkel, der omfatter rettigheder for alle ofre.

3.6 Den lidelse og belastning, som ofrets familie og ofret selv udsættes for, anerkendes med forslagene, hvilket er meget vigtigt, men det skal ikke desto mindre fremgå endnu mere entydigt af ordlyden.

3.7 De hændelser, der er tale om, har enorme fysiske, følelsesmæssige og økonomiske følger, hvilket nødvendiggør hjælp til såvel ofrene som deres familier. Disse sidstnævnte er helt centrale som støtter i kontakten med myndigheder, for at opnå lægehjælp, når der skal findes rundt i labyrinten af papirarbejde, de(n) mistænkte skal forfølges og for at opnå retfærdighed og erstatning.

3.8 EØSU mener, at de yderligere vanskeligheder og den øgede stress, som ofre og deres familier oplever i forbindelse med hændelser i et andet land, må anerkendes, idet de her også skal klare problemer med fremmede sprog og procedurer og kulturer, som de ikke er bekendt med, og som kan forekomme uoverkommelige.

3.9 Helt generelt anmelder 50 % af ofrene for kriminalitet ikke forbrydelsen til den »kompetente myndighed«. Dette kan der være flere grunde til, bl.a. at ofrene ikke forstår, hvordan de skal anmelde en forbrydelse eller indgive en klage, eller at de ikke har stor tiltro til, at myndighederne vil hjælpe, beskytte og støtte dem i at få deres sag behandlet eller opnå erstatning. EØSU ønsker at se forslagene omsat til praktiske foranstaltninger, der kan få gjort noget ved ofrenes manglende tillid til retssystemet.

3.10 Undersøgelser bekræfter⁽¹²⁾, at de eksisterende foranstaltninger ikke har formået at løse de mange praktiske og tekniske problemer, som ofre og deres familier støder på, når de er mest sårbare og har brug for hjælp.

3.11 De heri omhandlede forslag er et vigtigt skridt i retning mod at sikre, at ofrene og deres familier kommer først, at de anerkendes, behandles med værdighed og respekt, modtager den beskyttelse og hjælp og har den adgang til at få deres sag behandlet, som de har ret til. De bør aldrig føle sig alene i denne udsatte situation.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Som situationen er nu, er der meget stor forskel på, hvor skrappe og effektive bestemmelserne er i EU, og der må gradvis

tilvejebringes acceptable standarder for hjælp, beskyttelse og rettigheder, som EU-borgerne kan henholde sig til, uanset om de er i deres hjemland eller i en anden medlemsstat. Det er ikke acceptabelt, at omfanget af hjælp til ofre er et lotteri, der afgøres af, hvor i EU de bliver ofre for en forbrydelse.

4.2 EØSU er klar over, at dets medlemmer har særlige forudsætninger for at medvirke til at sikre, at disse forslag gennemføres effektivt, og med hensyn til de ledsageforanstaltninger, der nævnes i meddelelsen, opfordres Kommissionen til fortsat at samarbejde med EØSU om at tilskynde medlemmernes organisationer til i det nødvendige omfang at etablere praktiske strukturer, politikker, og fremgangsmåder, der kan yde mere systematisk og effektiv hjælp til ofre for kriminalitet og deres familier.

4.3 Anerkendelse og beskyttelse

4.3.1 Direktivets definition af »offer« omfatter kun »familie-medlemmer til en person, hvis død er forvoldt af en forbrydelse«. EØSU mener, at den er for snæver og ikke tager hensyn til, at mange overlevende ofre er så hårdt medtagede, at de har behov for meget omfattende støtte til at udøve deres retlige handleevne og iværksætte klageprocedurer eller anlægge sag for at opnå retfærdighed eller erstatning, hvilket derfor er op til familiemedlemmerne eller andre støttepersoner. Disse må også anerkendes. EØSU foreslår, at KOM(2011) 275, art. 2 (Definitioner) tilføjes følgende punkt iii under litra a): »Den anerkendte støtteperson, som enten kan være et familiemedlem til eller en ansat hos et offer, der har behov for omfattende støtte til at udøve sin retlige handleevne før eller efter en forbrydelse«.

4.3.2 Trods bestræbelserne på at opfylde bestemmelserne om sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen finder EØSU det bekymrende, at forslaget slet ikke kommer ind på beskyttelse af ofre, der på grund af lovovertrædelser lider skade på arbejdspladsen, herunder arbejdstagere inden for vej- og anden form for transport. Medlemsstaterne ser forskelligt på, hvad der er en strafbar handling, når det gælder overtrædelse af arbejdstagerrettigheder og beskyttelse på arbejdspladsen, hvilket risikerer at underminere garantien om minimumsstandarder i hele EU. Dette har også konsekvenser for udstationerede arbejdstagere. EØSU opfordrer derfor til, at Kommissionen foretager en grundig analyse af dette spørgsmål, og efterlyser ledsageforanstaltninger, der kan fremme minimumsstandarder med hensyn til rettigheder for ofre for lovovertrædelser på arbejdspladsen, og som skal gælde i såvel den offentlige som private sektor.

4.3.3 EØSU er bekymret for, at definitionen af offer som en »fysisk person« kan udelukke organisationer eller virksomheder, der bliver ofre for kriminalitet, fra at benytte sig af deres rettigheder i henhold til direktivet. EØSU foreslår, at Kommissionen gennemfører en undersøgelse for at vurdere behovet for konkrete aktioner på området, særligt i forhold til SMV'er, med henblik på en bedre beskyttelse af personer, som igen og igen bliver ofre for kriminalitet.

⁽¹²⁾ KOM(2011) 274 og SEK(2011) 580.

4.3.4 EØSU mener ikke, at Kommissionen har gjort nok for at løse det store problem med direkte og indirekte diskrimination, herunder kulturel diskrimination, af ofre, og foreslår, at der indarbejdes mere effektive garantier i forslagene for at løse problemet. Der forekommer dobbeltovergreb og dobbeltdiskrimination, hvor personer angribes på grund af deres race, religion, tro, seksuel orientering, handicap, køn eller social baggrund, som er en af de primære årsager til, at så ekstremt mange strafbare handlinger ikke anmeldes. Ofrene kan derefter blive udsat for diskrimination i form af en uacceptabel behandling fra myndighedernes og retsvæsenets side, ved at de ikke bliver troet, ikke bliver behandlet værdigt og med respekt eller ved ikke at blive anerkendt.

4.3.5 EØSU efterlyser en radikal holdningsændring, hvor retssystemet anerkender rollen som offer. Et vigtigt første skridt er at sikre, at de ansatte inden for retsvæsenet får den rette uddannelse under overholdelse af nærhedsprincippet. EØSU anbefaler, at Kommissionen gør denne holdningsændring i nøgleinstanser til målet for støtteprogrammer.

4.3.6 Beskyttelse af ofre for kriminalitet er helt centralt i forslagene. Det er særlig vigtigt i de situationer, hvor ofret og ofrets familie er i nærheden af eller i den samme bygning som den anklagede, hvad enten det er på hospitaler, i retten eller på politistationer. Der må indføres standardprocedurer (i stedet for at »medlemsstaterne skaber gradvis«, som det er formuleret i forslagene), som sikrer, at kontakt mellem offer og ofrets familie og mistænkte undgås, idet de må installeres i særskilte lokaler og benytte særskilte faciliteter.

4.3.7 Det er også vigtigt at forebygge, at personer bliver potentielle ofre for kriminalitet. EØSU opfordrer Kommissionen til at støtte overvågningen af nye former for kriminalitet som f.eks. cyberkriminalitet og evaluere, hvilke foranstaltninger der er nødvendige for at beskytte og hjælpe ofrene. Helt afgørende for at nedbringe antallet af ofre er at der etableres programmer, som bygger videre på vellykkede programmer som Daphne, for at skabe opmærksomhed om potentielle trusler og iværksætte forebyggende foranstaltninger.

4.3.8 Statistikker viser, at en person, der én gang har været offer for kriminalitet, er langt mere udsat for, at det sker igen. Mange ofre er igennem hele livet blevet viktimiseret, fordi de som børn var udsat for overgreb enten i hjemmet eller i en offentlig eller anden institution. Mange har svært ved at tale om deres situation og få anmeldt overgrebene. EØSU efterlyser ledsageforanstaltninger og øremærkning af EU-midler med henblik på at gøre ofrene – og vidner til overgrebene – i stand til at bryde mønstret og komme fri af offerrollen og at opbygge tillid i befolkningen, særligt i områder med høj kriminalitet.

4.3.9 EØSU erkender, at nogle ofre er særligt sårbare, bl.a. børn og handicappede, og kræver særbehandling, men er

alligevel bekymret for, at Kommissionen ved at udpege bestemte »sårbare ofre« kan komme til at fremme et hierarki af ofre, som igen kan føre til diskrimination af andre ofre. Alle ofre er sårbare, og EØSU mener, at det ville være bedre at stille forslag om, at alle ofre for kriminalitet bør tilbydes særlige foranstaltninger efter en individuel vurdering, der i overensstemmelse med nationale procedurer fastslår, hvor sårbare de er under hensyntagen til deres person, forbrydelsens art og deres forhold til den mistænkte. Det er altafgørende, at de metoder, der anvendes, anerkender, forstår og kan tilpasses ofrets sociale miljø og levevilkår, så der ydes den nødvendige støtte. EØSU henstiller, at artikel 18 i KOM(2011) 275 ændres, således at stk. 1, 2 og 5 slettes, og henvisningerne og ordlyden af den resterende tekst ændres i overensstemmelse dermed, bl.a. bør ordene »alle andre« i første linje i stk. 3 fjernes.

4.3.10 EØSU hilser forslaget til forordning om gensidig anerkendelse af beskyttelsesforanstaltninger i civile retlige spørgsmål velkommen, idet det er klar over, at der er tale om nødvendig supplerende lovgivning til forslag til direktiv CSL 00002/2010 om en europæisk (strafferetlig) beskyttelsesordre. EØSU bemærker, at ministerrådet og Europa-Parlamentet er nået til enighed om dette forslag. EØSU mener, at brugen og udformningen af begge foranstaltninger så vidt muligt bør standardiseres for at gøre dem nemmere at benytte i praksis. Der må vedtages bestemmelser, som sikrer, at kendelser om beskyttelse håndhæves effektivt.

4.3.11 EØSU anerkender, at medierne kan spille en positiv rolle med hensyn til at fremme ofres rettigheder og anerkendelse og ser gerne, at der indarbejdes bestemmelser i forslagene, som sikrer en balance mellem anerkendelse af denne positive rolle og beskyttelse af ofrenes og deres familiers privatliv under retssager og imod påtrængende og uvelkommen medieopmærksomhed, herunder at de af politiske årsager viktimiseres i medierne. I alt for mange sager offentliggøres billeder og personoplysninger uden samtykke, hvilket er en uacceptabel krænkelse af privat- og familielivet. Garanti for respekt, integritet og menneskerettigheder for ofre og deres familier, når de er mest sårbare, er helt fundamentalt. De ansvarlige medier bør i disse tilfælde forpligtes til at rette op på krænkelsen ved at erkende overtrædelsen i en form, der er lige så synlig, som viktimiseringen.

4.3.12 EØSU ønsker endvidere, at forslagene indeholder en forpligtelse for offentlige organer, især politiet, til også at beskytte ofrets og ofrets families privatliv. Eftersom politiet er mediernes største kilde til information, skal der gøres noget ved dette område. For nylig udløste chokerende afsløringer af, at ofre og deres familier havde fået deres telefoner hacket, en skandale i Storbritannien. EU må her sørge for bedre beskyttelse af ofre og deres familier, både hjemme og når de er i udlandet.

4.4 Ret til information, til at blive forstået og til tolkning og oversættelse

4.4.1 EØSU glæder sig over forslaget om, at ofre skal have klar og vidtrækkende ret til i tide at modtage oplysninger af relevans for deres sag og til at blive holdt opdateret om, hvordan sagen skrider frem. Alt for ofte går værdifuld tid, information eller beviser tabt, særligt i de sager, hvor det ikke fra starten er klart, om der er tale om en forbrydelse, f.eks. når en person forsvinder, drukner, falder eller dør af uforklarlige årsager. Denne forsinkelse kan være større i sager, der går på tværs af grænser, især når der ikke har været nogen vidner. Dette bør ikke medføre en forsinkelse af hjælpen til og beskyttelsen af offeret. Mulighederne for forespørgsler via Eurojust eller traktaten om gensidig retshjælp er begrænsede, da sidstnævnte kun gælder strafferetlige forhold. EØSU efterlyser ledsageforanstaltninger, som kan fjerne hindringerne for anmodninger om en undersøgelse eller forespørgsel.

4.4.2 Viden om, hvor man kan finde oplysninger, og hvordan man anmelder en trussel eller hændelse, er vigtig, og i grænseoverskridende situationer bør disse oplysninger være lettere at indhente via de relevante myndigheder som politi, konsulater/ambassadekontorer, hospitaler og lokale myndighedskontorer og disses websteder. Oplysningerne bør også vedlægges rejseudokumenter fra rejsebureauer/luftfartsselskaber i to eksemplarer, så rejsende kan give en kopi til den nærmeste familie eller venner.

4.4.3 Koordineringen og samarbejdet mellem de relevante myndigheder i sager på tværs af grænserne er for øjeblikket mangelfuld, idet forskellig lovgivning og forskellige kulturer ofte skaber hindringer eller giver sig udslag i, at myndighederne tøver med at udveksle oplysninger og med at samarbejde. EØSU ser gerne et udvidet samarbejde mellem udenrigs- og justitsministerierne i EU om at udarbejde et aftalememorandum om udveksling af information mellem politistyrker via konsulaterne med det formål at besvare ofrets eller familiens rimelige spørgsmål vedrørende en undersøgelse. De relevante myndigheder bør bl.a. være forpligtet til at videregive kontaktoplysningerne på den myndighed/politimand, der efterforsker sagen, til en kollega i en anden jurisdiktion, udpeget til at varetage kontakten med ofret og ofrets familie og videreformidle oplysninger til dem, forudsat at oplysningerne ikke er beskyttet mod videregivelse.

4.4.4 Mange lande har ikke indrettet særlige kontakttjenester til familierne som en del af deres politistyrker eller undersøgelsesdommerfunktioner, og familien er derfor nødt til at hyre en advokat til at repræsentere sig, hvis de ønsker oplysninger, hvilket kan være dyrt og økonomisk umuligt for mange familier. EØSU anbefaler, at Kommissionen overvejer ledsageforanstaltninger for at udvikle modeller for bedste praksis på området, der i højere grad kan anvendes som standarder i hele EU.

4.4.5 Medlemsstaterne bør forpligtes til bredt og regelmæssigt at offentliggøre information om ofrenes rettigheder, og hvor de kan hente hjælp. De bør også forpligtes til et samarbejde på

EU-niveau om at stille denne information til rådighed på flere sprog for at minimere omkostningerne.

4.4.6 Retten til at forstå og blive forstået er helt afgørende for at opnå retfærdighed. EØSU foreslår, at medlemsstaterne foretager en kommunikationsbehovsvurdering for ofre og familier, som er involveret i straffesager, for at sikre at der er den hjælp, de har brug for, til at forstå og blive forstået.

4.4.7 Udstrakt ret til gratis tolkning og oversættelse i straffesager er en grundlæggende menneskeret og særlig vigtig for ofre og deres familier i grænseoverskridende sager. EØSU hilser det velkommen, at denne ret nu også gælder ofre. Betænelighederne ved omkostningerne forbundet hermed bør ikke overdrives, da mange medlemsstater allerede imødekommer ofres anmodninger herom.

4.4.8 EØSU glæder sig over, at ofre og familier er sikret retten til at gøre indsigelser mod en beslutning om, at der ikke er behov for disse tjenester, og til at klage, hvis kvaliteten af tolkningen hindrer dem i at gøre deres rettigheder gældende under retssagen. I overensstemmelse med kravet i direktiv 2010/64/EU om retten til tolke- og oversætterbistand i straffesager støtter EØSU oprettelsen af et nationalt register over kvalificerede tolke og oversættere, og at det skal være disse tolke og oversættere, der anvendes af advokater og relevante myndigheder. EØSU er betænkelig ved, at nogle medlemsstater har registre, men indgår kontrakt med bureauer om levering af disse tjenester og dermed ser stort på registret og ånden i direktivet, og udvalget ønsker, at der bliver sat en stopper for denne praksis.

4.5 Adgang til hjælp for ofre

4.5.1 Forslagene beskriver minimumsstandarder for de tjenester, der skal leveres i EU, og som sikrer, at ofre for kriminalitet og deres familier er klar over, hvilken praktisk hjælp de kan forvente at få i tide, uanset hvor de er i EU, når de har mest brug for det. Uanset om tjenesterne tilbydes af offentlige eller private leverandører er det yderst vigtigt, at de er gratis, fortrolige og ydes af højtuddannet personale.

4.5.2 Det bekymrer EØSU, at det nuværende omfang og kvaliteten af hjælpen til ofre varierer meget fra den ene medlemsstat til den anden og generelt ikke tilføres lige så mange midler som tjenester for anklagede eller mistænkte for en forbrydelse. EØSU efterlyser ledsageforanstaltninger, der kan styrke og formalisere standarderne, kvaliteten og den geografiske dækning af hjælpetjenester for ofre i EU, og opfordrer til sikker og fast finansiering heraf over EU-budgettet. Dette vil medvirke til at skabe stordriftsfordele, idet fælles onlineuddannelsesprogrammer og informations- og kommunikationsstrukturer vil blive udviklet og bedste praksis udvekslet. Det vil endvidere bane vej for en mere struktureret overvågning af ofre, gennemførelsen og håndhævelsen af lovpakken og af, hvor godt den virker i praksis.

4.5.3 Ofres ret til hjælpetjenester er afgørende for at sikre, at de kommer sig og reelt får deres sag behandlet. Selvom den finansielle og økonomiske krise har givet mange medlemsstater store problemer, må de ikke undlade at opfylde deres forpligtelser på dette område. De må holde omkostningerne ved at implementere disse tjenester op mod omkostningerne ved ikke at implementere dem, dvs. de økonomiske og samfundsmæssige omkostninger ved, at ofre og familiemedlemmer er længe om eller slet ikke kommer sig over deres oplevelser. Flere lande finansierer nationale foranstaltninger om hjælp til ofre via bøder for lovovertrædelser. EØSU foreslår, at Kommissionen bevilger midler til en undersøgelse af effektiviteten af denne type ordninger med henblik på eventuelt at gøre dem mere udbredte.

4.5.4 EØSU er klar over, at antallet af ofre for kriminalitet er forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat og fra region til region. I feriehøjsæsonen, hvor befolkningstallet stiger, og for meget alkohol øger aggressionsniveauet, kan antallet stige yderligere. EØSU mener, at hjælpen bør tilrettelægges med så stor fleksibilitet, at den kan fås på regionalt plan, og opfordrer Kommissionen og medlemsstaterne til at overveje at kanalisere ressourcer til og fremme foranstaltninger for at forbedre kommunikationen og tjenester i områder med særlig mange problemer. Dette er især vigtigt de steder, hvor den øgede risiko eller trusler om voldshandlinger kommer fra et uforholdsmæssigt stort antal mistænkte eller går ud over uforholdsmæssigt mange mennesker, der ikke normalt bor i regionen/landet.

4.5.5 Det er helt afgørende, at det bliver lovpligtigt at henvise ofre til tjenester, hvor de kan få hjælp, og at de også får denne hjælp. I EU er det normalt politiets ansvar at henvise ofrene til disse tjenester. Men som det er nu, henvises langt de fleste ofre⁽¹³⁾ ikke til de rigtige tjenester. Dette er den største hindring for hjælp til ofre i Europa.

4.5.6 Andre myndigheder, som ofrene er i kontakt med, bør ligeledes pålægges et passende ansvar for at henvise ofrene til, hvor de kan få hjælp, heriblandt hospitaler, ambassader og konsulater, skoler og boligmyndigheder. Det skal bemærkes, at lovgivningen om databeskyttelse ikke vil give problemer.

4.5.7 De eksisterende hjælpetjenester for ofre hjælper ikke rutinemæssigt ofre eller familier til ofre for hændelser i udlandet, når de returnerer til hjemlandet. Denne mangel bør der rettes op på. Ofre kan være længe om at komme sig og have vedvarende helbredsproblemer, og der kan være juridiske og administrative problemer, der skal løses, når de vender hjem. EØSU opfordrer til, at kompetenceområdet for hjælpetjenester for ofre udvides, så de også kan yde denne hjælp.

4.5.8 EØSU ser gerne, at EU finansierer foranstaltninger, der skal sikre ressourcer til og fremme samarbejde og kapacitetsopbygning mellem hjælpetjenester for ofre og politi og retsvæsen, hospitaler, fagforeninger, ngo'er og virksomheder med

det formål i højere grad at inddrage civilsamfundet, fremme bedste praksis og praktiske foranstaltninger for at forbedre hjælpen til ofre for kriminalitet. Frivillige, der lider skade som følge af kriminelle handlinger, mens de leverer hjælp eller tjenester, bør også anerkendes og hjælpes som ofre for kriminalitet.

4.5.9 Selvom EØSU er enig i, at det primært er retssystemet og andre relevante offentlige myndigheder, der skal beskytte og hjælpe ofre, mener det, at der er muligheder for, at virksomheder og organisationer i relevante sektorer (rejsearrangører, forsikringsselskaber, luftfartsselskaber, hoteller, banker, mobil- og andre telefonselskaber, biludlejnings- og taxavirksomheder, fagforeninger og sociale ngo'er) i et konstruktivt samarbejde kan udvikle positive og praktiske strategier og strukturer, der kan støtte og hjælpe ofre og deres familier, når der opstår krisituationer. Initiativer af denne art bør ikke opfattes som byrder, men i stedet som en chance for at udarbejde positive virksomhedspolitikker for socialt ansvar.

4.5.10 EØSU foreslår, at Kommissionen gennemfører en undersøgelse af forsikringsbranchen i EU for at vurdere, hvilken dækning, beskyttelse og erstatning ofre for kriminalitet og ulykker tilbydes med henblik på at fremme bedste praksis for levering af rimelig og passende juridisk og administrativ hjælp, erstatning og omkostningsdækning, der gør det muligt for ofrene eller deres familier at deltage i straffesagerne. Klarheden af forsikringsbetingelser og indskrænkninger i forsikringsdækningen bør vurderes under hensyntagen til kundernes læsefærdigheder, uddannelsesniveau og eventuelle handicap. Klausuler i ferieforsikringer, der helt eller delvist undtager forsikringsselskabet fra at dække skader, hvis forsikringstager har drukket og i påvirket tilstand har været med til at forårsage en hændelse, skal fremgå klart. Men mange indtager en moderat mængde alkohol på ferien, og forsikringsselskaber bør derfor opfordres til at udvise sund dømmekraft på området og overveje at anvende anerkendte metoder til at beregne alkoholpromillen såsom dem, der anvendes i forbindelse med spirituskørsel. Medlemsstaterne vedbliver at være forpligtet til at yde erstatning i henhold til bestemmelserne i EU-direktivet om erstatning. Det fritager dog ikke forsikringsselskaberne fra at opfylde deres primære ansvar.

4.5.11 EØSU mener, at der på EU-niveau bør nedsættes en overvågningsgruppe bestående af ofre, deres familier, støttegrupper for ofre og relevante ngo'er samt repræsentanter for fagforeninger og erhvervsliv til at hjælpe med den fortløbende overvågning og udvikling af uddannelseskurser og til at få sat gang i en udvikling, der skal resultere i, at holdningen til ofre ændres.

4.5.12 I det nødvendige omfang bør fremme af ofres rettigheder indarbejdes i andre EU-politikker og -lovforslag. Dette ville medvirke til at sikre, at der sker fremskridt på området.

⁽¹³⁾ Ifølge oplysninger fra Victim Support Europe.

4.6 Retfærdighed og erstatning

4.6.1 Der må skabes en bedre balance mellem den anklagedes rettigheder og ofrets rettigheder. Som det er nu, får ofre ikke lige så meget hjælp, og de har færre rettigheder. EØSU henstiller til Kommissionen og medlemsstaterne, at de træffer foranstaltninger, der sikrer ofrene en effektiv klageadgang i tilfælde af, at de ikke modtager oplysninger eller hjælp eller ikke har mulighed for at gøre brug af de minimumsrettigheder og -bestemmelser, som direktivet lægger op til.

4.6.2 Ofrets ret til at blive hørt i straffesager og afgive vidneforklaring er en menneskerettighed og en forudsætning for reel retfærdighed. Denne ret, som allerede findes i nogle medlemsstater, må gælde i hele EU. I den forbindelse bør EU-lovgivningen omtale og stærkt tilskynde til, at der oprettes effektive vidnebeskyttelsesprogrammer.

4.6.3 Den anklagede skal være sikret rettigheder, men også ofrets og ofrets families berettigede interesser må anerkendes og støttes. Ofre bør have ret til tilsvarende juridisk og administrativ hjælp. EØSU bifalder anerkendelsen af ofrenes ret til retshjælp, hvis de er part i sagen, hvorved de lettere kan benytte sig af deres rettigheder i henhold til direktivet. EØSU mener, at denne hjælp også bør tilbydes familien til et offer og til ofrets anerkendte støtteperson, hvis ofret er afgået ved døden eller har behov for omfattende støtte til at udøve sin retlige handleevne i forbindelse med deltagelse i retssagen, og beder Kommissionen om at analysere bestemmelserne om rets- og anden hjælp til ofre og deres familier i EU, som så kan danne grundlaget for eventuelle fremtidige foranstaltninger om hjælp på dette område.

4.6.4 EØSU er foruroliget over de betydelige hindringer, der er i flere medlemsstater for hjemsendelse af ofre fra en anden medlemsstat. Ofrenes familie bliver ofte nægtet retten til at bringe deres kære hjem for at begrave dem eller må vente i årevis og trækkes med komplicerede retsprocedurer, før den afdøde bliver frigivet. Dette fører ubeskrivelig stor smerte og frustration til familiens sorg. EØSU opfordrer Kommissionen til at udvikle fælles procedurer med klart fastlagte tidsfrister⁽¹⁴⁾ for transport og hjemsendelse af afdøde, som er blevet ofre for en forbrydelse i en anden medlemsstat. Disse regler bør have forrang frem for regler på nationalt eller subnationalt plan.

4.6.5 EØSU hilser det velkomment, at ofre får ret til godtgørelse af de rejse- og opholdsudgifter, de har haft i forbindelse med deres deltagelse i en retssag som enten vidner eller ofre. EØSU forstår det som om, denne bestemmelse også omfatter familien til en dræbt, men ønsker, at det skal gælde mere generelt for familien til eller støttepersoner for ofre, som har behov for omfattende støtte til at udøve deres retlige handleevne, og at udgifterne dækkes af staten.

4.6.6 Skriftlig bekræftelse på, at en forbrydelse er blevet anmeldt, bør være et mindstekrav. I overensstemmelse med den europæiske menneskerettighedsdomstols afgørelse bør staten endvidere sørge for, at et offers klage undersøges ordentligt.

4.6.7 EØSU mener, at der bør være bestemmelser, som sikrer, at udleveringen af en person mistænkt for at have begået kriminalitet i en anden medlemsstat ikke forsinkes af en national retssag mod samme mistænkte, hvis den nationale retssag er om en mindre alvorlig forbrydelse end den, han eller hun er mistænkt for i udlandet. Den nationale retssag bør i givet fald afsluttes hurtigt eller udsættes, indtil den udenlandske retssag er blevet afgjort.

4.6.8 Hvis der træffes beslutning om ikke at rejse sag, bør der efter EØSU's opfattelse være ret til at anmode om en uafhængig gennemgang af beslutningen. Det ville have endnu større virkning, hvis ofret fik ret til at blive hørt, når der træffes beslutning om at rejse sag.

4.6.9 EØSU erkender, at økonomisk erstatning ikke kan få skade forvoldt ved en forbrydelse til at forsvinde, og anerkendelse af og respekt for ofret er tit meget vigtig. Ofre har en anerkendt ret til erstatning, men ofte ved de ikke, hvad de er berettigede til, eller de afskrækkes af den komplicerede sagsprocedure. I grænseoverskridende sager er ofrets eller ofrets families eneste mulighed for at opnå erstatning for skade forvoldt ved kriminalitet ofte at anlægge et civilt søgsmål ved en udenlandsk domstol, hvilket er vanskeligt og dyrt. Der må gøres mere for at sikre, at ofre lettere kan fremsætte erstatningskrav uden omkostninger. EØSU henstiller til Kommissionen, at den går videre med revisionen af direktivet om erstatning til ofre og foretager vidtrækkende og nødvendige forbedringer på området og i den forbindelse overvejer indførelse af en ordning om erstatning til ofre for forbrydelser, der dækker hele EU.

4.6.10 EØSU opfordrer Kommissionen til i forbindelse med ovennævnte revision specifikt at se på spørgsmålet om erstatning til ofre for trafikforseelser. EØSU har noteret sig de gode eksempler på erstatning og hjælp til ofre, som findes i nogle medlemsstater. Som eksempel kan nævnes ordninger, hvor en betragtelig del af de beløb, der indhentes i form af bøder for trafikforseelser, går til hjælp og erstatning til ofre. Eftersom de fleste handicap skyldes trafikulykker, bør de handicappedes repræsentative organisationer inddrages i tilrettelæggelsen, gennemførelsen og forvaltningen af disse erstatningsordninger.

4.6.11 Man bør overveje at gøre det muligt for ofre og deres familier af få udbetalt penge på forhånd til hjælp umiddelbart efter en ulykke eller skade, hvor der kan være særligt mange udgifter.

4.6.12 EØSU hilser direktivets forslag om rehabiliterende retspraksis velkommen, men mener, at definitionen er for snæver, og at det må understreges, at der er forskellige former for rehabiliterende retspraksis, som ikke indebærer, at personer

⁽¹⁴⁾ Se fodnote 1.

skal mødes. EØSU er enig i, at ofrets og ofrets families ønsker, og at de er beskyttet, er det allervigtigste i alle sager. Stærke garantier er afgørende, og bestemmelser, der sikrer, at staten sørger for, at ofret henvises til hjælpeterenester med ordentligt uddannet personale, hilses velkommen. EØSU bemærker, at meget få medlemsstater i øjeblikket afsætter midler til rehabiliterede retspraksis, og anbefaler, at Kommissionen fremmer pilotprojekter om udvikling af standarder og uddannelse inden for rehabiliterede retspraksis for at skabe stordriftsfordele og støtte udveksling af bedste praksis.

4.6.13 EØSU bemærker, at politiet i hele EU hvert år afhænder en stor mængde »stjålet ejendom«, hvis ejere ikke er blevet fundet. Et andet problem er uacceptabel lang ventetid på at få tilbageleveret ejendele⁽¹⁵⁾. EØSU efterlyser skærpede bestemmelser om tilbagelevering af ejendele, der forpligter myndighederne til at give konkret information og kontaktoplysninger på den person, der er ansvarlig for ejendele, og sørge for, at de returneres inden for en kort og fastlagt periode.

Bruxelles, den 7. december 2011

4.7 Gennemførelse og håndhævelse

4.7.1 De økonomiske og sociale konsekvenser af den manglende overholdelse af direktivets bestemmelser er store, ikke kun for ofrene og deres familier, men også for medlemsstaternes økonomi i form af tabte arbejdsdage og belastning af sundhedsvæsenet og andre sociale og juridiske tjenester. Det er derfor yderst vigtigt, at disse nye foranstaltninger om hjælp til ofre og deres familier gennemføres korrekt, således at de sikrer, at ofrene kommer sig bedre og hurtigere.

4.7.2 EØSU mener, at forslagene bør omfatte skrappe foranstaltninger, der sikrer minimumsstandarder i hele EU. Til dette kræves der foranstaltninger, der kan sikre løbende overvågning og håndhævelse i praksis kombineret med afskrækkende sanktioner som garanti mod manglende overholdelse.

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁵⁾ Hjælpeterenester for ofre i hele EU modtager regelmæssigt klager fra ofre over, at politiet er længe om at returnere deres ejendele.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (20. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

KOM(2011) 348 endelig — 2011/0152 (COD)

(2012/C 43/10)

Ordfører uden studiegruppe: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 22. juli 2011 og den 13. september 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter) (20. særdirektiv i henhold til artikel 16, stk. 1, i direktiv 89/391/EØF)

KOM(2011) 348 endelig — 2011/0152 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, som udpegede **An LE NOUAIL MARLIÈRE** til ordfører uden studiegruppe. Sektionen vedtog sin udtalelse den 8. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 144 stemmer for, 45 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU henstiller til, at dette direktiv vedtages, og at det hurtigst muligt gennemføres i medlemsstaternes lovgivninger.

1.2 Udvalget ser desuden gerne, at der ufortøvet tages initiativ til vedtagelse af et forsigtighedsprincip, som tager højde for risikoen for ikke-termiske biologiske virkninger af strålingen fra elektromagnetiske felter. Arbejdstagernes sundhed på langt sigt bør således sikres fuldstændigt og på et højt beskyttelsesniveau gennem anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi til økonomisk acceptable omkostninger. Udvalget forventer, at der medtages en bestemmelse om dette i direktivet.

1.3 For at gøre forsigtighedsprincippet konkret og troværdigt støtter EØSU Kommissionens skridt til fastsættelse af tærskelværdier, men anbefaler – for at sikre den fulde nyttevirkning af dette skridt – at der i den forbindelse tages udgangspunkt i de tærskler, som blev fastlagt ved gennemførelsen af direktiv 2004/40/EF (i Østrig, Tjekkiet, Slovakiet, Litauen, Letland, Estland, Italien). EØSU understreger behovet for at styrke uafhængigheden hos de videnskabelige organer, som er med til at fastsætte tærskelniveauer for arbejdstagernes eksponering for elektromagnetisk stråling, kortlægge strålingens virkninger og konsekvenserne for den offentlige sundhed, samt bestemme hvilke foranstaltninger der skal træffes for at beskytte sundheden hos de arbejdstagere, der udsættes for denne stråling.

1.4 Det er nødvendigt at sætte en stopper for interessekonflikterne mellem medlemmerne af ovennævnte organer, både

når det gælder finansiering af deres forskning og deres udpegelse (udbudsprocedurer, samarbejde med uafhængige offentlige forskningsinstitutter).

1.5 Udvalget erkender, at det er nødvendigt at fritage de erhverv, der anvender magnetisk resonansbilleddannelse (MRI). Denne fritagelse bør dog være tidsbegrænset og ledsages af øgede midler til forskning i nye teknologier, der er beregnet på beskyttelse af arbejdstagerne mod virkningerne af elektromagnetiske felter, samt alternative teknologier. Arbejdstagere, som falder ind under denne fritagelse, skal sikres øget beskyttelse, specifik lægelig kontrol og en ansvarsforsikring, der dækker dem i tilfælde af fejl under udførelsen af deres arbejde som følge af kraftig eksponering for elektromagnetiske felter. Efter EØSU's mening bør ovennævnte principper ikke kun gælde for lægeligt personale, men også for alle andre arbejdstagere, som kan fritages for direktivets generelle bestemmelser i henhold til direktivforslagets artikel 3.

2. Indledning

2.1 Formålet med direktivforslaget er at ændre Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/40/EF af 29. april 2004 om minimumsforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes eksponering for risici på grund af fysiske agenser (elektromagnetiske felter), som oprindeligt skulle have været gennemført i medlemslandenes lovgivninger pr. 30. april 2008. Det handler ikke om beskyttelse af befolkningen generelt. På baggrund af de specifikke spørgsmål, der blev rejst af sektoren for medicinsk MRI, og behovet for at arbejde videre med analyserne af direktivets konsekvenser foreslog Kommissionen og fik bevilget en forlængelse af fristen for gennemførelse af direktivet til 30. april 2012.

2.2 Dette forslag er en omarbejdning af direktivet fra 2004 med et nyt system af grænseværdier og aktionsværdier for lave frekvenser, og det har til formål at beskytte mod direkte og indirekte virkninger af arbejdstagernes eksponering for elektromagnetiske felter, men kun for så vidt angår kendte kortvarige virkninger. Frem for alt dækker det ikke de omdiskuterede ikke-termiske virkninger af eksponering for visse lavfrekvensfelter.

2.3 I betragtning af den særlige medicinske anvendelse fritages de medicinske sektorer, som benytter sig af MRI. Der kan desuden gives fritagelse for direktivets beskyttelsesforanstaltninger til de væbnede styrker, og medlemsstaterne kan midlertidigt overskride grænseværdierne »i særlige situationer«.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU blev ikke direkte hørt om direktivet fra 2004, men i 2008 blev udvalget hørt om forslaget til en forlængelse af fristen for gennemførelse af direktivet med fire år. I den pågældende udtalelse ⁽¹⁾:

— opfordrede EØSU som i sin udtalelse fra 1993 ⁽²⁾ til at »foretage videnskabelige undersøgelser for at fastlægge de [sundhedsmæssige] risici (...) [som følge af] eksponering for statiske magnetiske felter (...) (herunder eksponering over mange år)«

— konstaterede EØSU, »at niveauet for beskyttelse af arbejdstagere mod de risici, der følger af eksponering for elektromagnetiske felter, varierer fra medlemsstat til medlemsstat«, og at det burde »gives højeste prioritet så hurtigt som muligt at udarbejde en forbedret direktivtekst, der giver alle arbejdstagere et passende sikkerhedsniveau (...)«.

3.2 Videnskabelige undersøgelser har påvist en række sundhedsskadelige virkninger af eksponering for elektromagnetiske felter:

3.2.1 For statiske magnetiske felter: hudreaktioner, EKG-forandringer (reversible indtil en intensitet på 2 Tesla ⁽³⁾), gener såsom kraftig kvalme, lysende pletter for øjnene, svimmelhed osv. selv ved en feltstyrke på 1,5 Tesla ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ EØSU's udtalelse, EUT C 204/110 af 9.8.2008, s. 110.

⁽²⁾ Om Kommissionens forslag til Rådets direktiv om minimumforskrifter for sikkerhed og sundhed i forbindelse med arbejdstagernes udsættelse for risici på grund af fysiske agenser, EFT C 249 af 13.9.1993.

⁽³⁾ Elektromagnetiske felter udtrykkes i Tesla (forkortet T). Tesla er SI-enhed for magnetisk fluxtæthed svarende til en Weber pr. kvadratmeter.

⁽⁴⁾ WILÉN J 2010 – WILÉN J, DE VOCHT F. 2010. Health complaints among nurses working near MRI scanners – A descriptive pilot study.

3.2.1.1 For lavfrekvente felter (< 10 MHz): afbrydelse af elektrofysiologiske processer i kroppen, hvilket kan medføre synsforstyrrelser (fosfener), stimulering af nerve- og muskelvævet, hjertedysfunktion osv. ⁽⁵⁾

3.2.2 For højfrekvente felter (> 100 kHz): overophedning (hypertermi) på grund af det biologiske vævs absorption af energi.

3.2.3 Risiko for indirekte virkninger, der også er skadelige for arbejdstagernes sikkerhed og sundhed: f.eks. eksplosion eller brand forårsaget af en lysbue, projektilrisiko ved ferromagnetiske genstande, fejl på de elektroniske systemer, elektromagnetiske felters negative indvirkning på arbejdstagere, der skønnes at være særligt udsatte, f.eks. personer med medicinske implantater, personer, der bærer elektroniske anordninger på kroppen, gravide og personer i behandling for kræft.

3.3 Der raser fortsat en grundlæggende debat om fysiologiske, ikke-termiske og mellemsigtede virkninger af lavfrekvensfelter.

3.3.1 De formodede risici er bl.a. påvirkning af det neuroendokrine system (hormoner, melatonin), neurodegenerative sygdomme (Parkinson, Alzheimer, sklerose) påvirkning af forplantningsevnen og fosterudviklingen hos mennesker og/eller dyr (øget risiko for spontan abort, misdannelser) og øget kræftisiko (hjernesvulster, børneleukæmi).

3.3.2 Det Internationale Kræftforskningscenter (IARC) under WHO har klassificeret lavfrekvente elektromagnetiske felter og radiobølgers elektromagnetiske felter som »muligvis kræftfremkaldende hos mennesker« (klasse 2B). Dette skete i 2001 som følge af en mistanke om øget risiko for børneleukæmi og igen i 2011 i forbindelse med Interphone-undersøgelsen (mistanke om øget risiko for gliomer, en ondartet form for kræft i hjernen).

3.4 Huss-rapporten ⁽⁶⁾, som blev offentliggjort for ganske nylig, advarede mod de ikke-termiske biologiske virkninger, som er potentielt skadelige for planter, insekter og dyr såvel som for den menneskelige organisme i forbindelse med eksponering for elektromagnetiske felter. Det gælder også eksponering for strålingsniveauer, der er lavere end de af ICNIRP ⁽⁷⁾ anbefalede grænseværdier, som i hovedtræk er de værdier, der indgår i Kommissionens direktivforslag.

⁽⁵⁾ ICNIRP retningslinjer for begrænsning af eksponering for tidsvarierende elektriske, magnetiske og elektromagnetiske felter (op til 300GHz). Health Physics, 74, 4. april 1998, 494-522; 494-522 – <http://www.icnirp.de/documents/emfgdl.pdf>.

⁽⁶⁾ De potentielle skadevirkninger af elektromagnetiske felter og deres påvirkning af miljøet, 6. maj 2011 – Europarådets Parlamentariske Forsamling, Komitéen for Miljø, Landbrug og Lokale og Regionale anliggender. Dokument 12608, s. 3 <http://assembly.coe.int/Main.asp?link=/Documents/WorkingDocs/Doc11/EDOC12608.htm>.

⁽⁷⁾ Den Internationale Kommission for Beskyttelse mod Ikke-ioniserende Stråling.

3.5 Denne rapport, der bygger på en sammenfattende analyse af de mange videnskabelige resultater og på høringer af alle berørte parter (videnskabsfolk, Det Europæiske Miljøagentur, ngo'er og borgerorganisationer, virksomheder osv.), konkluderer, at EU er nødt til at vedtage et forsigtighedsprincip af typen ALARA (As low as reasonably achievable – så lavt som rimeligt opnåeligt), gennemføre effektive forebyggende foranstaltninger samt foretage en revision af de nuværende grænseværdier uden at vente på, at alle videnskabelige og kliniske undersøgelser viser samstemmende resultater, da det vil kunne føre til meget store sundhedsmæssige og økonomiske omkostninger, som det tidligere er sket med asbest, PCB og tobak.

3.6 Efter offentliggørelsen af denne rapport vedtog Europarådets Parlamentariske Forsamling en resolution⁽⁸⁾, som »med hensyn til standarder eller grænseværdier for emission af alle typer og frekvenser af elektromagnetiske felter anbefaler (...), at ALARA (as low as reasonable achievable) eller »så lavt som rimeligt opnåeligt«-princippet anvendes«. Resolutionen påpeger desuden for så vidt angår menneskers sundhed, at »forsigtighedsprincippet [må] være gældende, når den videnskabelige evaluering ikke gør det muligt at fastslå risikoen med tilstrækkelig sikkerhed«. Det anbefales at tage hensyn til »både de såkaldte termiske effekter og de ikke-termiske biologiske effekter af elektromagnetisk emission eller stråling«. Der bør handles nu, for »i lyset af den øgede eksponering af befolkningen (...) kan [det] føre til ekstremt store menneskelige og økonomiske omkostninger, hvis tidlige advarsler ignoreres og man undlader at handle«. Resolutionen understreger ligeledes, at videnskabelige eksperter uafhængighed og troværdighed er helt afgørende for at opnå »en gennemsigtig og afbalanceret vurdering af potentielle negative indvirkninger på miljøet og menneskers sundhed«. Endelig opfordrer resolutionen til, at man »genovervejer det videnskabelige grundlag for de nuværende standarder for eksponering for elektromagnetiske felter fastsat af the International Commission on Non-Ionising Radiation Protection ICNIRP, som har alvorlige begrænsninger«.

3.7 De velbegrundede synspunkter, som arbejdsmarkedets parter for nylig har givet udtryk for i forbindelse med nærværende direktivforslag, understreger i hovedtræk følgende:

- Det er vigtigt ikke at fritage nogen kategori af arbejdstagere og nødvendigt at udfylde det lovgivningsmæssige tomrum på EU-niveau for så vidt angår arbejdstagernes eksponering for elektromagnetiske felter.
- Man vil ikke modsætte sig, at der gøres en undtagelse, når det gælder arbejdstagere, som anvender MRI, forudsat at denne bliver tidsbegrænset (hvilket ikke er tilfældet i dette direktiv) og ledsages af specifik lægelig overvågning.

⁽⁸⁾ Resolution 1815 (2011) – <http://www.assembly.coe.int/Mainf.asp?link=/Documents/AdoptedText/ta11/ERES1815.htm> (dansk udgave: <http://www.helbredssikker-telekommunikation.dk/EUROPARADETS%20RESOLUTION.pdf>).

— Parterne ønsker, at arbejdstagerne beskyttes mod langsigtede virkninger (hvilke der ikke tages højde for i dette direktivforslag), og foreslår, at der etableres fora for ICNIRP's eksperter og nationale eksperter fra EU's medlemslande.

3.8 På trods af de mulige skadevirkninger for menneskers sundhed findes der til dato ingen europæisk lovgivning, som harmoniserer beskyttelsen af arbejdstagerne mod elektromagnetiske felter i EU.

3.9 EØSU påpeger endnu en gang, at der er behov for lovgivning, som beskytter mod virkningerne af arbejdstagernes eksponering for elektromagnetiske felter på et område, hvor ingen videnskabelige metoder indtil videre helt har slået til. Det skal dog nævnes, at de videnskabelige undersøgelser resultater bekræfter de elektromagnetiske felters negative indvirkning på arbejdstagerne, selv om de bedømmer størrelsen af denne indvirkning forskelligt.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Kommissionen har valgt at basere sit direktivforslag på øgede sikkerhedsforanstaltninger i form af grænseværdier snarere end på et mere generelt forsigtighedsprincip af typen ALARA. Når menneskers sundhed står på spil, burde man træffe alle tænkelige sikkerhedsforanstaltninger for ikke at udsætte arbejdstagerne for de langsigtede virkninger, som en lang række videnskabelige undersøgelser rejser formodning om, men som slet og ret afvises af de to videnskabelige komitéer ICNIRP og VKNNPS⁽⁹⁾. Det bør understreges, at årsagen hertil først og fremmest er den, at der i de seneste år kun er gennemført få videnskabelige undersøgelser af arbejdstagere, fordi forskerne især har fokuseret på menneskers eksponering for effekten af mobiltelefonsystemer.

4.2 Et andet argument, der tit og ofte anvendes af disse organer, og som fører til afvisning af, at der skulle være nogen form for langsigtede virkninger, bygger på, at man ikke har kendskab til biologiske mekanismer, hvorigennem eksponering for elektromagnetiske felter kan have konsekvenser for levende organismer. Et sådant argument burde snarere tale til fordel for anvendelse af forsigtighedsprincippet, hvis der regelmæssigt observeres påvirkninger, men uden at videnskaben er i stand til at give præcise biologiske forklaringer herpå.

4.3 På denne usikre baggrund påpeger udvalget, at »i det øjeblik det er muligt at reducere en miljøeksponering, bør denne reduktion iværksættes, navnlig gennem anvendelse af den bedste tilgængelige teknologi til økonomisk acceptable omkostninger«.

⁽⁹⁾ Den Videnskabelige Komité for Nye og Nyligt Identificerede Sundhedsrisici.

4.3.1 Det er vigtigt, at det i direktivet fastsatte eksponeringsniveau i det mindste ikke overstiger de grænser, som er blevet etableret gennem det arbejde, som medlemsstaternes anerkendte eksperter har udført, et arbejde, der bygger på videnskabelige data og er offentliggjort i henhold til principperne om videnskabelige publikationer.

4.4 Der kan med fordel henvises til en udtalelse fra l'Agence française de sécurité sanitaire de l'environnement et du travail (det franske agentur for miljømæssig og arbejdsmæssig sundhedssikkerhed), som:

»under særlig hensyn til:

- de metodemæssige mangler i eksponeringens karakteristik under forsøgsbetingelser, der er observeret i adskillige undersøgelser,
- de mulige langsigtede virkninger for specifikke sygdomme og behovet for bedre at dokumentere effekten af langvarig (kronisk) eksponering,
- nytten af at fortsætte jagten på visse mulige biologiske effekter, når det gælder eksponering på »ikke-termiske« niveauer,

i 2009 foreslog:

- 1) »at sørge for metodemæssig kvalitet af in vitro- og in vivo-undersøgelser af navnlig den fysiske del (beskrivelse af eksponeringen og

signalernes form), men også den biologiske del (blindforsøg, passende kontroller, identifikation af falsk-positive resultater, gentagelse af forsøg, tilstrækkelig statistisk gyldighed osv.)

- 2) at gennemføre undersøgelser af navnlig reproduktion og udvikling gennem flere generationer af dyr (f.eks. dyr, der er prædisponeret for sygdomme, som det vides, at menneskelige gener reagerer på – neurodegenerative sygdomme, visse kræftformer, autoimmune sygdomme), som altid bør sammenlignes med normale dyr og under nøje beskrevne, realistiske eksponeringsforhold
- 3) at gentage nogle af de undersøgelser, som er analyseret i denne rapport, og som påviser biologiske, sandsynligvis fysiologiske virkninger (bl.a. på blodgennemstrømningen i hjernen)
- 4) at foretage undersøgelser af frekvenser, der ligger under 400 MHz (navnlig af kroniske virkninger af lave spændinger) og over 2,5 GHz ⁽¹⁰⁾«.

4.5 Vedrørende forsigtighedsprincippet kan vi med fordel henvise til en artikel af 31. maj 2011, skrevet af Olivier Godard, forskningsdirektør ved CNRS, økonometrisk laboratorium (UMR 7176) Polyteknisk skole, Frankrig, med titlen »Principe de précaution: un bon principe en manque d'organisation de sa mise en œuvre« ⁽¹¹⁾ (Forsigtighedsprincippet: et godt princip, som mangler mekanismerne til at kunne gennemføres).

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁰⁾ Afssets udtalelse om opdatering af ekspertisen vedrørende radiofrekvenser http://www.afsset.fr/upload/bibliotheque/403036549994877357223432245780/09_10_ED_Radiofrequences_Avis.pdf.

⁽¹¹⁾ http://www.gabrielperi.fr/IMG/article_PDF/article_a1246.pdf og http://www.gabrielperi.fr/IMG/pdf/PubOlivier_Godard-precaution-0411.pdf

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse

KOM(2011) 326 endelig — 2011/0154 (COD)
(2012/C 43/11)

Ordfører uden studiegruppe: **Edouard DE LAMAZE**

Rådet besluttede den 1. september 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ret til adgang til advokatbistand i straffesager og ret til kommunikation ved anholdelse

KOM(2011) 326 endelig — 2011/0154 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 8. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 181 stemmer for, 3 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU hilser ideen om et sådant direktiv meget velkommen. Vedtagelsen af en lovtæst, der indeholder de seneste afgørelser fra Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol i forbindelse med retten til et forsvar, ville udgøre et uomtvisteligt fremskridt i forhold til såvel kravet om retssikkerhed som til garantien for disse rettigheder i de enkelte medlemsstater.

1.2 Aktiv bistand fra en advokat, der er frit valgt ved indledningen på den strafferetlige procedure, er garanti for en retfærdig rettergang. EØSU deler Kommissionens bekymring om at sikre en effektiv udøvelse af denne rettighed.

1.3 Af den grund, og fordi de i direktivforslaget nedfældede principper forekommer ambitiøse, frygter EØSU, at det bliver vanskeligt at gennemføre dem.

1.4 EØSU beklager oprigtigt udsættelsen af foranstaltningen om retshjælp, der var forbundet med retten til en advokat i Rådets køreplan, da det risikerer at gå ud over den effektive udøvelse af de nedfældede rettigheder.

1.5 Direktivforslagets ambitionsniveau viser sig først og fremmest ved, at retten til advokatbistand udvides til også at omfatte mistænkte.

1.5.1 I princippet bør rettighederne være en følge af frihedsberøvelsen, men udvalget erkender, at enhver, der afhøres, bør have ret til en advokat, så snart der er indledt strafforfølgning mod vedkommende, under henvisning til at upartiskhed skal være ledetråden i bestræbelserne på at finde frem til sandheden.

1.5.2 Det forekommer således logisk i henhold til retten til ikke at inkriminere sig selv, at personer, mod hvem der er

indledt strafforfølgning, har ret til en advokat. Uden dennes tilstedeværelse kan deres forklaringer ikke lægges til grund for domfældelse.

1.5.3 EØSU vil derfor gå ind for en ændring af ordvalg, som går ud på at skifte »mistænkt person« ud med »person, mod hvem der er indledt strafforfølgning«, da man med denne formulering begrænser usikkerhed og subjektivitet.

1.6 Direktivforslagets ambitionsniveau kan ydermere måles ud fra den kendsgerning, at det uddyber retten til en advokat, der spiller en aktiv rolle over for den person, han bistår, navnlig under afhøringer.

1.7 Retten til advokatbistand som fastlagt i direktivforslaget kan efter EØSU's opfattelse godt forenes med efterforskningens krav og kan endda være med til at sikre, at den strafferetlige procedure forløber korrekt, da den er med til at sikre, at de indsamlede beviser er gyldige, når blot en række betingelser er opfyldt:

1.7.1 For det første skal direktivet medvirke til, at:

— en advokat har ret til at være til stede ved efterforskningsmæssige foranstaltninger og ved indsamlingen af beviser, for hvilke den pågældende persons tilstedeværelse kun er påkrævet, når det er nødvendigt med henblik på retten til forsvar,

— der fastsættes en fornuftig tidsfrist, efter udløbet af hvilken efterforskningstjenesterne kan arbejde uden en advokats tilstedeværelse. Der skal imidlertid fremlægges bevis for, at denne er blevet behørigt underrettet,

- hver enkelt medlemsstat fastlægger regler for varigheden og hyppigheden af samtalerne mellem advokaten og klienten for at sikre, at efterforskningsarbejdet forløber korrekt,
- hver enkelt medlemsstat kan indlede procedurer, der afviger fra visse principper, såvel i forbindelse med efterforskningen som med retsforfølgningen, navnlig når det hverken anfægtes eller betvivles, at der er tale om mindre alvorlige overtrædelser i forbindelse med udbredte former for kriminalitet,
- erindre om, at advokaterne har tavshedspligt i forbindelse med efterforskningen,
- »retten til at underrette« (og ikke at kommunikere med) en tredjemand eller sit konsulat slås fast.

1.7.1.1 Efterforskningstjenesten skal nødvendigvis kunne bestemme over varigheden og forløbet af efterforskningsarbejdet.

1.7.1.2 EØSU finder det under alle omstændigheder nødvendigt at fastsætte en undtagelse i tilfælde, hvor der kan forventes at være risiko for påvirkning af efterforskningen.

1.7.2 For det andet er det en betingelse, at staterne indfører nødforanstaltninger, der gør det muligt at få øjeblikkelig adgang til en advokat i de tilfælde, hvor den frit valgte advokat ikke umiddelbart kan træde til.

1.8 For at sikre en balance opfordrer EØSU endelig Rådet til at fastsætte retningslinjer for bedre beskyttelse af ofrenes rettigheder i forbindelse med forsvarets nyerhvervede rettigheder. Faktisk bør ofrene kunne modtage advokatbistand, når de afhøres af efterforskningstjenesterne, frem for alt hvis de konfronteres med de sigtede personer, som jo selv har ret til advokatbistand.

2. Baggrunden for direktivforslaget og dets indhold

2.1 Rådet har erkendt, at der endnu ikke var blevet gjort nok på EU-plan til at sikre individets grundlæggende rettigheder under straffesager. Den 30. november 2009 vedtog Rådet (retlige og indre anliggender) en resolution om en køreplan med henblik på at styrke disse rettigheder. I denne køreplan, som blev vedlagt Stockholmprogrammet, opfordres Kommissionen til at fremlægge forslag til følgende foranstaltninger:

- (A) retten til oversættelse og tolkning,
- (B) oplysninger om rettigheder og om tiltale,
- (C) retten til at få adgang til advokatbistand og retshjælp,
- (D) kommunikation med pårørende, arbejdsgivere og konsulære myndigheder,

(E) særlige garantier for mistænkte eller tiltalte, som er sårbare.

2.2 Det første skridt var vedtagelsen af direktiv 2010/64/EU om retten til tolke- og oversætterbistand (foranstaltning A).

2.3 Det næste skridt bliver et direktiv om retten til information, der for tiden er til forhandling, og som vil fastsætte minimumsregler om retten til at blive informeret⁽¹⁾ om sine rettigheder og om tiltalen samt retten til at få adgang til sagsakterne (foranstaltning B).

2.4 Nærværende direktivforslag svarer til den tredje foranstaltning i lovgivningspakken. Det viser, at Kommissionen har valgt at behandle retten til advokatbistand og retten til kommunikation (D) sammen. Retshjælp, der var forbundet med retten til advokatbistand i Rådets køreplan, udsættes derimod til et senere tidspunkt (2013). Som i de tidligere foranstaltninger har Kommissionen besluttet at lade disse rettigheder komme personer til gode, der er anholdt i medfør af en europæisk arrestordre.

2.5 Dette direktivforslag sigter mod at garantere anvendelsen af EU's charter om grundlæggende rettigheder og navnlig artikel 4, 6, 7 og 47 og bygger på artikel 3 og 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og de grundlæggende frihedsrettigheder, der navnlig vedrører forbud mod mishandling og retten til advokatbistand, således som fortolket af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol.

2.6 Direktivforslaget fastslår, at enhver mistænkt eller tiltalt person hurtigst muligt skal have adgang til advokatbistand. Uanset om personen er frihedsberøvet eller ej, bør denne tilbydes advokatbistand ved afhøringens begyndelse (artikel 3).

2.6.1 Advokaten indtager en aktiv rolle (stiller spørgsmål og afgiver udtalelser) under afhøringer og retsmøder og har ret til at overvære alle foranstaltninger til efterforskning eller indhentning af beviser, når det udtrykkeligt kræves, eller der gives tilladelse til, at den mistænkte eller tiltalte er til stede, medmindre de beviser, der skal indsamles, kunne blive forvansket, fjernet eller ødelagt, mens der ventes på, at advokaten når frem. Advokaten har adgang til det sted, hvor personen tilbageholdes, for at kontrollere betingelserne for frihedsberøvelse (artikel 4).

2.7 Forslaget indeholder tillige retten til at kommunikere med tredjepart eller sit konsulat efter anholdelsen (artikel 5 og 6) for at oplyse om frihedsberøvelsen.

⁽¹⁾ EUT C 54 af 19.2.2011, s. 48-50.

2.8 Direktivforslagets rettigheder kan kun fraviges under ekstraordinære omstændigheder (artikel 8). En beslutning, der træffes af en retslig myndighed, skal træffes på grundlag af det konkrete tilfælde og kan ikke udelukkende være begrundet i lovovertrædelsens grovhed.

3. Generelle betragtninger

3.1 EØSU glæder sig over den nye politiske retning, som følges i den køreplan, Rådet vedtog den 30. november 2009, der går ud på at styrke de grundlæggende rettigheder i straffesager.

3.2 I direkte forlængelse af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols seneste retspraksis sigter dette forslag i realiteten mod en harmonisering af de nationale strafferetlige procedurer »oppefra og ned«, til trods for at det fastsætter minimumsregler – men medlemsstaterne kan frit gå videre, hvis de ønsker det.

3.3 De nationale lovgivninger indeholder endnu meget forskellige grader af beskyttelse af forsvarrets rettigheder. Det er nødvendigt med en definition af fælles normer, der gælder i hele EU, hvis man vil skabe et fælles rum for rettigheder og styrke den gensidige tillid mellem de nationale retslige myndigheder. EØSU lægger særlig stor vægt på opfyldelsen af disse målsætninger, da der er tale om såvel en betingelse for som en nødvendig konsekvens af personers frie bevægelighed.

3.4 EØSU understreger tillige, at det haster med at få nedbragt antallet af tvister, der lægger beslag på Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol, og som fører til økonomiske sanktioner for landene.

3.5 EØSU minder dog om, at sådanne regler først kan finde anvendelse og blive gennemført, hvis der tages højde for medlemsstaternes forskellige retstraditioner og retssystemer (akkusatorisk eller inkvisitorisk retspleje) i henhold til artikel 82, stk. 2, i EUF-traktaten. Dette aspekt fortjener efter udvalgets opfattelse at blive uddybet.

3.6 Metoden og tidsplanen for lovgivningsarbejdet

3.6.1 EØSU er ikke sikker på, hvilken merværdi det medfører at kombinere retten til adgang til en advokat med retten til at kommunikere med tredjepart. Sidstnævnte deltager nemlig ikke som sådan i beskyttelsen af retten til et forsvar.

3.6.2 EØSU beklager til gengæld, at retten til adgang til en advokat:

- ikke knyttes sammen med retten til information inden for strafferetsplejen (B),
- betragtes uafhængigt af retshjælpen, som ellers var forbundet hermed i Rådets køreplan.

3.6.3 Samtidig med at EØSU forstår baggrunden for udsættelse af retshjælpen, så anfægter udvalget, at Kommissionen

vælger at fastlægge principperne, inden man har overvejet de finansielle midler til at iværksætte dem. Selvom de finansielle følger ikke som sådan kan retfærdiggøre den manglende efterlevelse af artikel 6 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder, sådan som Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol fortolker den, så risikerer de at gå ud over den effektive udøvelse af de nedfældede rettigheder.

3.6.4 EØSU er så meget desto mere bekymret, fordi den konsekvensanalyse, der fulgte i kølvandet på direktivforslaget, synes at undervurdere de omkostninger, gennemførelsen af selv samme direktiv vil medføre.

3.6.5 EØSU sætter navnlig spørgsmålstegn ved, hvordan man i forbindelse med udøvelsen af den europæiske arrestordre skal finansiere bistand fra to advokater (en i den udstedende medlemsstat og en i den fuldbyrdende medlemsstat), uden dog at bestride dens berettigelse.

3.7 Forslagets substans

3.7.1 Retten til at få adgang til advokatbistand udvides til mistænkte personer (artikel 2 og 3)

3.7.1.1 Direktivforslagets vigtigste fortjeneste er at udvide retten til advokatbistand til også at omfatte mistænkte personer.

3.7.1.2 Den seneste udvikling i Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis er for øjeblikket genstand for til tider modsatrettede fortolkninger. EØSU mener, at retten til advokatbistand bør udvides til at gælde fra det øjeblik, personen frihedsberøves.

3.7.1.3 Der bør kun afviges herfra, når der er indledt strafretsfølgning mod den afhørte person, der således af hensyn til princippet om upartiskhed i bestræbelserne på at nå frem til sandheden ikke længere kan afhøres som almindeligt vidne og har ret til advokatbistand.

3.7.1.4 Denne linje stemmer overens med den seneste udvikling i retspraksis.

3.7.2 Indholdet af retten til at få adgang til advokatbistand (artikel 4)

3.7.2.1 Advokatens aktive deltagelse under afhøringerne (stk. 2)

3.7.2.1.1 EØSU er opmærksom på, at direktivforslaget lægger vægt på, at der er tale om en effektiv bistand fra advokaten, der under afhøringer og retsmøder kan stille spørgsmål, bede om forklaringer og afgive udtalelser. På grund af de enkelte retssystemers forskellighed finder EØSU, at de enkelte medlemsstater selv skal kunne fastlægge reglerne for udøvelsen af disse rettigheder.

3.7.2.1.2 Udvalget finder tillige, at det kunne være en god idé at give advokaten mulighed for at anmode om, at dennes bemærkninger vedlægges afhøringsrapporten for at undgå problemer med efterforskningsstjernerne.

3.7.2.1.3 EØSU gør dog opmærksom på, at der for mistænkte personers vedkommende – såfremt begrebet »mistænkte« anvendes – vil opstå nogle praktiske problemer i forbindelse med advokatbistand, navnlig i forbindelse med fremsendelse af sagsakterne i realtid ⁽²⁾. Når det drejer sig om afgørelser for gruppesøgsmål har efterforskningsstjernerne ikke adgang til nogen sagsmappe inden afhøringen af den sigtede.

3.7.2.2 Advokatens ret til at overvære alle foranstaltninger i forbindelse med efterforskning eller indhentning af beviser under sigtedes tilstedeværelse (stk. 3)

3.7.2.2.1 Selvom denne rettighed udgør et uomtvisteligt fremskridt for så vidt angår beskyttelse af retten til forsvar, er man efter EØSU's opfattelse nødt til at skelne mellem forskellige former for foranstaltninger. I forbindelse med en ransagning skal den sigtede have ret til advokatbistand.

3.7.2.2.2 Når der derimod er tale om tekniske og videnskabelige foranstaltninger (fingeraftryk, lægeundersøgelser og -prøver), hvor advokaten ikke har nogen særlig kompetence, vurderer EØSU, at en sådan rettighed ikke bidrager med nogen merværdi. En formular underskrevet af personen, hvori der oplyses om konsekvenserne af et afslag, kan være tilstrækkelig.

3.7.2.2.3 EØSU er dog bevidst om de begrænsninger, som en sådan rettighed kan medføre for efterforskningens forløb. Det er i udvalgets øjne afgørende ikke at skade efterforskningsforløbet. Indsamling af beviser skal foregå så hurtigt som muligt, hvilket er i mistænktens egen interesse. EØSU foreslår, at direktivet fastsætter en tidsfrist, hvorefter efterforskningsstjernerne kan arbejde uden advokatens tilstedeværelse. Der skal imidlertid fremlægges bevis for, at denne er blevet behørigt underrettet.

3.7.2.2.4 I visse tilfælde, hvor det ikke er til hinder for en retfærdig rettergang, mener EØSU, at det vil kunne være de nationale domstoles opgave at afgøre, hvorvidt beviser, der er blevet indsamlet uden en advokats tilstedeværelse, eventuelt skal kunne antages.

3.7.2.3 Møder mellem advokaten og klienten (stk. 5)

3.7.2.3.1 Møderne med advokaten skal være af tilstrækkelig varighed og hyppighed. Manglende afgrænsning ud over den noget vage og subjektive formulering »der kan være til skade

for hans udøvelse af retten til forsvar« kan efter EØSU's opfattelse blive kilde til konflikt mellem advokater og politiet.

3.7.2.3.2 EØSU sætter spørgsmålstegn ved den tid, der afsættes til udøvelsen af disse rettigheder (advokatens holdning, faktiske tilstedeværelse, kendskab til sagsakterne, møde med klienten, bistand under afhøringer og ved visse efterforskningsopgaver m.m.) i forbindelse med en efterforskning, der er blevet begrænset til et tidsrum, der er alt for kort til at kunne være effektivt.

3.7.2.3.3 EØSU finder det nødvendigt at beslutte, at hver enkelt medlemsstat selv indfører en fornuftig tidsramme for varigheden og hyppigheden af møderne mellem advokaten og klienten, så man undgår at skade efterforskningens forløb, samtidig med at man beskytter den effektive udnyttelse af disse rettigheder. Udvalget mener, at disse møder som minimum bør finde sted forud for hver ny afhøring.

3.7.2.4 Forhold, under hvilke den mistænkte eller tiltalte holdes frihedsberøvet (stk. 4)

3.7.2.4.1 Det er unødvendigt at fremhæve betydningen af de forhold, under hvilke en person holdes frihedsberøvet. Af indlysende årsager, som vedrører den menneskelige værdighed, understreger EØSU, at det haster med at afsætte de nødvendige midler til at forbedre vilkårene. Selvom det efter udvalgets opfattelse ikke er advokatens opgave at »kontrollere«, under hvilke vilkår den pågældende frihedsberøves, så kunne man derimod anføre, at advokaten »konstaterer« ⁽³⁾, hvilke forhold der er tale om, og kan anmode om, at hans observationer noteres. EØSU foreslår, at det præciseres, at advokaten skal have adgang til stedet for frihedsberøvelsen så tidligt som muligt.

3.7.2.5 Princippet om frit valg af advokat

3.7.2.5.1 Retten til adgang til advokatbistand kan ikke nævnes uden også at nævne princippet om frit valg af advokat i henhold til den europæiske menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 3, litra c). EØSU konstaterer, at direktivforslaget ikke henviser til dette princip, hvorfor udvalget foreslår, at der mindes om det. Man kunne forestille sig en undtagelse i forbindelse med terrorisme og organiseret kriminalitet efter anmodning fra den retslige myndighed. I så fald kan advokaten beskikkes af domstolens instanser.

3.7.2.5.2 For at princippet om frit valg af advokat kan anvendes, bør det fremtidige instrument for retshjælp indeholde en bestemmelse om, at enhver europæisk advokat skal kunne yde bistand gennem retshjælpen.

⁽²⁾ Artikel 7 i direktivforslaget om ret til information under straffesager slår fast, at enhver person, der er mistænkt eller tiltalt, eller dennes advokat, har adgang til sagens akter.

⁽³⁾ Ordvalg, der bedre gengiver begrebet »to check up«.

3.7.2.5.3 For at sikre en effektiv udøvelse af direktivets rettigheder opfordrer EØSU medlemsstaterne til straks at overveje indførelsen af nødforanstaltninger, der gør det muligt at få øjeblikkelig adgang til en advokat, i de tilfælde hvor den frit valgte advokat ikke umiddelbart kan træde til.

3.7.2.6 Fortrolighed i efterforskningen

3.7.2.6.1 EØSU minder om, at advokaterne har tavshedspligt om efterforskningen. Denne forpligtelse vil efter EØSU's mening være medvirkende til at sikre, at udbygningen af de i direktivet nedfældede rettigheder ikke går ud over efterforskningens forløb.

3.7.3 Retten til at kommunikere med tredjepart (artikel 5 og 6)

3.7.3.1 EØSU anerkender, at det er vigtigt at sikre retten til information af tredjepart, men ønsker at undgå den risiko, som retten til direkte kontakt kan udsætte efterforskningen for. Derfor anbefaler udvalget følgende formulering: »Retten til at underrette« eller »til at informere« tredjepart eller sit hjemlands konsulat.

3.7.4 Anvendelsesområde (artikel 2) og fravigelser (artikel 8)

3.7.4.1 Af frygt for overdrevne strafferetlige formaliteter, der kan gå ud over efterforskningens effektivitet, finder EØSU det nødvendigt, at hver enkelt medlemsstat har mulighed for at indlede procedurer, der afviger fra visse principper, der blev fastlagt såvel på efterforskningstidspunktet som på tidspunktet for forfølgelsen, navnlig når det hverken anfægtes eller betvivles, at der er tale om mindre alvorlige overtrædelser i forbindelse med udbredte former for kriminalitet.

3.7.4.2 Da det er afgørende ikke at skade efterforskningens forløb, vil EØSU foreslå, at man under alle omstændigheder indfører en fravigelse i tilfælde, der kan forventes at have indvirkning på, om efterforskningsarbejdet forløber korrekt. Udvalget foreslår at ændre artikel 8, litra a), med sigte herpå (jf. særlige bemærkninger).

4. Særlige bemærkninger

4.1 I hele teksten skiftes »mistænkt eller tiltalt person« ud med »person, mod hvem der er indledt strafforfølgning«.

4.2 Artikel 3, stk. 1, litra a): Efter »afhøring« tilføjes »eller et retsmøde«.

4.3 Artikel 4, stk. 1: »repræsenterer« erstattes med »bistår«.

4.4 Artikel 4, stk. 2: Følgende præciseres: »Alle afhøringer og retsmøder med den person, mod hvem der er indledt strafforfølgning«, og der tilføjes: »Ligeledes skal han have ret til at få sine bemærkninger vedlagt som bilag til rapporten«.

4.5 Artikel 4, stk. 4: »kontrollere« udskiftes med »konstatere«, og inden sætningen: »med henblik herpå have adgang til det sted« tilføjes: »hurtigst muligt« og derefter tilføjes: »Ligeledes skal han have ret til at få noteret sine observationer«.

4.6 Artikel 5, titel: »kommunikation« erstattes med »underretning«. Artikel 5, stk. 1: »kommunikere med« erstattes med »underrette«.

4.7 Artikel 5, stk. 2: »barn« erstattes med »mindreårig«.

4.8 Artikel 6: »kommunikere med« erstattes med »underrette«.

4.9 Artikel 8, litra a): »og må ikke skade efterforskningens forløb« tilføjes sidst i sætningen.

4.10 Artikel 8, stk. 2: »retslig myndighed« erstattes med »kompetent myndighed«.

4.11 Artikel 11, stk. 2, tredje led: Der tilføjes: »samt at advokaten får sine bemærkninger vedlagt som bilag til rapporten«.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1967/2006 om forvaltningsforanstaltninger til bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet

KOM(2011) 479 endelig — 2011/0218 (COD)

(2012/C 43/12)

Ordfører: **An LE NOUAIL MARLIÈRE**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 6. og 13. september under henvisning til artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1967/2006 om forvaltningsforanstaltninger til bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet

KOM(2011) 479 endelig — 2011/0218 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 21. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 166 stemmer for, 1 imod og 12 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU godkender de ændringer, som Kommissionen foreslår til forordningen fra 2006, hvis mål fortsat er at sikre et bæredygtigt fiskeri i området ved at forbedre udnyttelsen af levende akvatiske ressourcer og beskytte følsomme levesteder under hensyntagen til de særlige forhold, der gør sig gældende for småfiskeriet og kystfiskeriet i Middelhavet.

1.2 Selv om der ikke er foretaget nogen vurdering af disse ændringer endnu, mener EØSU ikke, at de nye bestemmelser vil have nogen væsentlig indvirkning på de samlede fiskeressourcer i Middelhavet.

2. Kommissionens forslag

2.1 Resumé

Forslaget har til formål at fastlægge de delegerede beføjelser, som Kommissionen tillægges i Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006, og at fastsætte procedurerne for Kommissionens vedtagelse af tilsvarende delegerede retsakter, som den nu har beføjelse til at vedtage:

- delegerede retsakter med henblik på at indrømme undtagelser fra nogle af bestemmelserne i forordningen, forudsat at denne mulighed fremgår udtrykkeligt af forordningen, og at de strenge krav, der er fastsat i forordningen, overholdes,
- kriterier, der skal anvendes ved fastlæggelsen og tildelingen af FAD-strege til guldmakrelfiskeriet i 25-sømile-forvaltningszonen omkring Malta,

— nærmere bestemmelser vedrørende yderligere tekniske specifikationer for fiskeredskaber,

— delegerede retsakter vedrørende ændringer til forordningens bilag.

R e t s g r u n d l a g

Artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) (og artikel 290 og 291 i TEUF).

— Nærhedsprincippet

Forslaget hører under EU's enekompetence.

— Proportionalitetsprincippet

Eftersom forslaget tager sigte på at ændre allerede eksisterende foranstaltninger i Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006, er spørgsmålet om proportionalitet ikke relevant.

— Reguleringsmiddel/reguleringsform

Foreslået middel: Europa-Parlamentets og Rådets forordning.

Andre midler ville ikke være hensigtsmæssige af følgende grund: En forordning skal ændres ved forordning. (Princippet om parallelisme)

VIRKNING FOR BUDGETTET

Foranstaltningen medfører ikke yderligere udgifter for EU.

2.1.1 Der er tale om en revision af Rådets forordning (EF) nr. 1967/2006 af 21.12.2006 – endelig retsakt – om bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet. Det primære retsgrundlag for denne opdatering af forordningen er EUF-traktatens artikel 43 (tidl. artikel 37 i TEF), som giver Kommissionen beføjelse til at forelægge forslag om udformning og gennemførelse af den fælles landbrugspolitik, her mere specifikt den fælles fiskeripolitik.

2.2 Men forslaget bygger også på EUF-traktatens artikel 290 (tidl. artikel 202 i TEF), som indfører delegerede retsakter som en ny kategori af retsakter, »der udbygger de nærmere detaljer eller tilpasser visse elementer i retsakten inden for rammerne af en bemyndigelse, der er fastsat af lovgiveren«.

2.3 Enhver lovgivningsmæssig retsakt af denne type skal udtrykkeligt afgrænse delegationens formål, indhold, omfang og varighed (art. 290, stk. 1, i TEUF). En retsakt, hvis vedtagelse således er delegeret til Kommissionen, er en ikke-lovgivningsmæssig retsakt, der ikke ændrer væsentlige bestemmelser i den lovgivningsmæssige retsakt, som udtrykkeligt fastlægger de betingelser, der gælder for delegationen. Delegeringen af kompetencen til Kommissionen er således kraftigt afgrænset, og Europa-Parlamentet og/eller Rådet kan beslutte at tilbagekalde delegationen under visse betingelser (art. 290, stk. 2, litra a)).

2.4 Hertil kommer, at den delegerede retsakt kun kan træde i kraft, hvis Europa-Parlamentet eller Rådet ikke gør indsigelse inden for den frist, der er fastsat i den lovgivningsmæssige retsakt (artikel 290, stk. 2, litra b)). Adjektivet »delegeret« eller »delegerede« indsættes i de delegerede retsakters overskrift.

2.5 De beføjelser, der delegeres til Kommissionen, giver Kommissionen mulighed for at vedtage ensartede regler for gennemførelse af EU's juridisk bindende retsakter, som det fremgår af EUF-traktatens artikel 291, stk. 2 (gennemførelsesforanstaltninger).

2.6 I forbindelse med tilpasningen af forordning (EF) nr. 1967/2006 til de nye regler i TEUF er de beføjelser, som Kommissionen tillægges i henhold til nævnte forordning, i forslaget til ændret forordning af 9.8.2011 blevet opdelt i foranstaltninger, der har karakter af hhv. gennemførelse og delegation⁽¹⁾.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU konstaterer, at det kun er lovgiveren, der kan afgøre, om der skal gives bemyndigelse til anvendelse af delegerede retsakter. Det giver ham mulighed for at koncentrere sig om de vigtigste bestemmelser i lovgivningen uden at komme ind på tekniske detaljer og eventuelt ændre visse ikke-væsentlige elementer i den pågældende retsakt på et senere tidspunkt. Det er lovgiveren, der på forhånd afgør, hvad der er vigtigt, og hvad der ikke er vigtigt.

3.2 Europa-Parlamentets og Rådets tilbagekaldelsesret giver lovgiveren mulighed for på et hvilket som helst tidspunkt fuldt ud at genetablere sine lovgivningsmæssige beføjelser: i det tilfælde træffer Parlamentet afgørelse med et flertal af sine medlemmers stemmer og Rådet med et kvalificeret flertal. Delegationen af beføjelser udløber på den dato, der er fastsat i retsakten, hvis en sådan klausul indgår i retsakten (udløbsklausul). Hvis det er relevant, skal delegationen af beføjelser til Kommissionen derfor fornys, når delegationen udløber.

3.3 Retsgrundlaget for forslaget til ændret forordning er EUF-traktatens artikel 43, stk. 2 (ny), som giver EU beføjelser inden for den fælles fiskeripolitik, og EØSU er enig med Kommissionen i, at forslaget er i overensstemmelse med proportionalitetsprincippet, da det kun ændrer elementer, der allerede eksisterer i forordningen fra 2006, som delegerede beføjelser til Kommissionen vedrørende ajourføringen af visse ikke-væsentlige bestemmelser.

3.4 EØSU noterer sig endvidere, at princippet om parallelisme er overholdt, da der er tale om en forordning, som er den eneste retsakt, der kan ændre en anden forordning. Endelig skulle gennemførelsen af den ændrede forordning ikke medføre nye budgetudgifter. Hovedpunkterne i den forordning, der skal ændres, er følgende:

- senest den 1. juli 2008 indføres der kvadratmasker på 40 mm for bundtrawl og på særlige betingelser diamantmasker på 50 mm;
- den generelle regel omfatter fortsat et forbud mod anvendelse af trawl inden for 1,5 sømil fra kysten. Imidlertid kunne der under visse betingelser fortsat gives tilladelse til trawlfiskeri i kystområder (mellem 0,7 og 1,5 sømil fra kysten) inden for rammerne af de foreslåede ændringer.

3.4.1 I forslaget om ændring af forordningen:

- indføres der tekniske foranstaltninger for at gøre den gældende maskestørrelse på 40 mm for trukne netredskaber mere selektiv;
- skærpes det gældende forbud mod anvendelse af trukne redskaber i kystfarvande;
- begrænses størrelsen af bestemte fiskeredskaber, som påvirker fiskeriindsatsen;
- indføres der en procedure for midlertidig eller permanent lukning af områder for bestemte fangstmetoder enten i EU-farvande eller internationale farvande;
- fastsættes det, at der skal vedtages forvaltningsplaner, som kombinerer forvaltning af fiskeriindsatsen med tekniske foranstaltninger;

⁽¹⁾ KOM(2011) 479 endelig.

— delegeres der beføjelser til medlemsstaterne, så de i egne territorialfarvande og under visse omstændigheder kan regulere fiskeriaktiviteter, som ikke har nogen afgørende betydning for EU eller indvirkning på miljøet. Det gælder bl.a. visse lokale fiskerier, som er tilladt ifølge EU-lovgivningen.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Den ændrede forordning omfatter to typer bestemmelser: proceduremæssige bestemmelser vedrørende udøvelsen af de beføjelser, der delegeres til Kommissionen, og tekniske bestemmelser vedrørende indrømmelse af undtagelser til visse fiskerifartøjer, disses motoreffekt og fangstmetoder, samt tilladte fiskerizoner.

4.2 EØSU bemærker, at de proceduremæssige bestemmelser er i overensstemmelse med den nye EUF-traktat.

4.3 Udvalget sætter imidlertid spørgsmålstegn ved, om de tekniske bestemmelser, der giver mulighed for undtagelser fra de tekniske bestemmelser i 2006-forordningen, kan betegnes som ikke-væsentlige bestemmelser, som foreskrevet i EUF-traktatens artikel 290, ud fra den betragtning at der er tale om undtagelser fra bestemmelser, der har til formål at beskytte fiskeressourcerne i Middelhavet, som er truet af overfiskeri.

4.4 EØSU konstaterer, at disse bestemmelser har været genstand for langvarige drøftelser i Rådet, og at kun én medlemsstat har undladt at stemme. At de foreslåede ændringer skulle være »mindre væsentlige«, underbygges ikke af nogen konsekvensanalyse, som ville berettige anvendelsen af de nye bestemmelser i EUF-traktatens artikel 290 og 291.

4.5 Udvalget mener imidlertid, at undtagelsesbestemmelserne vil sætte små fiskere i regionen bedre i stand at klare den verdensomspændende økonomiske krise og de øgede driftsomkostninger, herunder navnlig brændstofsudgifter.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om — Grønbog om salgsmæssigt og oplysningskampagner for landbrugsprodukter: en strategi af stor europæisk merværdi til fremme af smagfulde produkter fra Europa — KOM(2011) 436 endelig og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 om oplysningskampagner og salgsmæssigt for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande

KOM(2011) 663 endelig — 2011/0290 (COD)

(2012/C 43/13)

Ordfører: **Dilyana SLAVOVA**

Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 14. juli 2011, den 27. oktober 2011 og den 29. november 2011 under henvisning til artikel 43, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Grønbog om salgsmæssigt og oplysningskampagner for landbrugsprodukter: en strategi af stor europæisk merværdi til fremme af smagfulde produkter fra Europa

KOM(2011) 436 endelig

og

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 om oplysningskampagner og salgsmæssigt for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande

KOM(2011) 663 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 21. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 188 stemmer for, 2 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EU's landbrugsfødevarer er enestående, både når det gælder kvalitet og mangfoldighed. På det åbne verdensmarked er det imidlertid ikke nok at producere fremragende mad og drikkevarer, hvis man vil sikre sig en god markedsposition. Oplysningskampagner og programmer til salgsmæssigt, der oplyser forbrugerne om de høje kvalitetsstandarder for EU's landbrugsprodukter og fremmer eksporten, kan være med til at ruste de europæiske producenter til at tackle de udfordringer, de møder i en stadig mere konkurrencepræget verden.

1.2 Den nuværende politik for oplysningskampagner og salgsmæssigt for landbrugsprodukter har givet gode resultater. EØSU mener imidlertid, at denne politik bør forenkles yderligere og forbedres for bedre at kunne reagere på efterspørgslen på markederne i Europa og resten af verden samt imødekomme de europæiske producenters behov.

1.3 EØSU bifalder Kommissionens »Grønbog om salgsmæssigt og oplysningskampagner for landbrugsprodukter: en strategi af stor europæisk merværdi til fremme af smagfulde produkter fra Europa« og anbefaler, at politikken for salgsmæssigt for landbrugsprodukter gøres til en af Kommissionens politiske prioriteter i de kommende år, både med hensyn til de interne og de eksterne markeder.

1.4 EØSU støtter to af de grundlæggende mål for den nye politik for salgsmæssigt, der er rettet mod målmarkedet: på den ene side oplysning og bevidstgørelse af forbrugerne på EU-markedet med fremhævelse af de højeste garantier for mærkning, sporbarhed og sundhedssikkerhed og de største krav til miljø, dyrevelfærd og overholdelse af arbejdstageres rettigheder, og på den anden side eksportfremme på det eksterne marked.

1.5 EØSU anerkender de begrænsninger, som er opstået i forbindelse med den nuværende finanskrise, men mener samtidig, at det er absolut nødvendigt at øge budgettet for oplysningskampagner og salgsmæssigt for landbrugsprodukter, både på det indre marked og i tredjelande. USA har for eksempel afsat 200 mio. dollar årligt til sit »Market Access Program« til og med regnskabsåret 2012.

1.6 EØSU anbefaler, at de administrative procedurer for forberedelse og overvågning af programmer til salgsmæssigt bør forenkles, navnlig ved at skære ned på antallet af rapporter, som Kommissionen kræver. Det er især nødvendigt at mindske de administrative byrder.

1.7 EØSU mener, at det er afgørende at sikre større gennemsigtighed i udvælgelsen af programmer på nationalt niveau, og at Kommissionen skal udarbejde klare retningslinjer for medlemsstaterne. Evalueringen af programmerne skal forbedres

gennem en streng evalueringsordning, der anvender konkrete indikatorer såsom stigninger i markedsandelen. Udvælgelsesprocessen skal gøres kortere. Desuden er det afgørende, at programmerne har en europæisk vision, der er baseret på merværdi, bl.a. jobskabelse, og at der gennem en mere fordelagtig finansieringsordning (60 % i stedet for 50 %) gives forrang til multilandeprogrammer, der omfatter adskillige produkter.

1.8 Der bør være mere fleksibilitet med hensyn til at tilpasse programmerne til de skiftende markedsforhold i gennemførelsesfasen. I den forbindelse bør man også mindske det detaljeringniveau, der kræves, når programmerne præsenteres.

1.9 EØSU anbefaler, at Kommissionen tager hensyn til de forskelle, der er mellem de gamle og nye medlemsstater, når det gælder erhvervsorganisationernes kapacitet. Manglende erfaring og ringe kapacitet begrænser de muligheder, som de nye medlemsstaters erhvervsorganisationer har for at deltage fuldt ud i ordningerne for salgsmæssig fremstød. EØSU anbefaler, at Kommissionen overvejer at øge forskudsbetalingerne til denne type organisationer (f.eks. 30 % af de årlige udgifter).

1.10 EØSU mener, at lovgivningen vedrørende salgsmæssig fremstød bør klarlægge varemærkernes rolle og balancen mellem generisk reklame og salgsmæssig fremstød for varemærker, navnlig i tredjelande. For at sikre fuldstændige og gennemsigtige oplysninger bør det være tilladt at gøre opmærksom på produktets oprindelse, også når der er tale om produkter, der ikke har en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse.

1.11 Der er behov for bedre kommunikation og samarbejde, både mellem medlemsstaterne og Kommissionen og medlemsstaterne imellem. Man bør udveksle god praksis og knowhow på konferencer og seminarer.

1.12 EØSU bifalder idéen om at skabe en europæisk platform til udveksling af god praksis mellem erhvervsfolk, hvilket kan være et meget nyttigt redskab for at fremme udviklingen af programmer til salgsmæssig fremstød. Med en EU-udviklingstjeneste (workshops, websteder osv.) for alle aktører, der er involveret i oplysningskampagner og salgsmæssig fremstød for landbrugsfødevarer vil man især kunne lette udarbejdelsen af velstrukturerede og velkoordinerede multilandeprogrammer.

1.13 Der skal skabes synergier mellem de forskellige igangværende programmer for salgsmæssig fremstød. Det er vigtigt med kontinuitet, hvis programmerne skal opnå den tilsluttede virkning. Det bør gøres lettere at relancere programmer for salgsmæssig fremstød, der har vist sig at give gode resultater. Der skal skabes et reelt og aktivt netværk.

1.14 EØSU anbefaler, at Kommissionen udarbejder en udtømmende og enkel »håndbog«, der kan hjælpe modtagerne

med at overholde de regler og procedurer, der gælder for ordningerne.

1.15 Politikken for salgsmæssig fremstød skal fremme de eksportaktiviteter, der iværksættes af operatører i EU, navnlig SMV'er, for at udnytte forbrugsvæksten på de nye markeder. Eksportaktiviteterne handler ikke kun om de nye markeder, men er også en vigtig drivkraft for at forbedre virksomhedernes resultater. Derfor opfordrer EØSU til, at Kommissionen støtter pilotprojekter, der fokuserer på at udvikle eksportstrategier, der kan skabe rammer eller netværk, der er tilpasset til virksomhedernes individuelle eksportstrategier og behov og dermed fremme EU's landbrugsfødevarers indtrængning på disse markeder.

1.16 Listen over produkter, der er dækket af lovgivningen, bør udvides til at omfatte salgsmæssig fremstød for alle produkter, der repræsenterer eller kan styrke budskabet om europæisk kvalitetsproduktion. Der bør også findes en løsning for en række andre produkter, såsom starterkulturer.

1.17 EØSU ønsker, at der lægges større vægt på produkternes ernæringsmæssige fordele og på sund ernæring ved at sætte EU's landbrugsfødevarer i et ernærings-/sundhedsmæssigt perspektiv. Man bør iværksætte initiativer, der fremmer mere alsidig ernæring. I denne forbindelse bør der lægges vægt på at fremme nøglebudskaber vedrørende sundhed samtidig med, at produktets kvalitet fremhæves.

1.18 Udvalget mener, at kompetencen til vedtagelse af delegerede og gennemførelsesretsakter, der er fastsat i Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 (KOM(2011) 663 endelig), vil forbedre sammenhængen mellem foranstaltningerne for oplysningskampagner og salgsmæssig fremstød for landbrugsprodukter og bidrage til en ensartet gennemførelse af dem. EØSU anbefaler, at Kommissionen holder regelmæssig kontakt med interessenter og forslagsstillende organisationer og reagerer hensigtsmæssigt på deres forslag.

2. Indledning

2.1 EU's ordninger for salgsmæssig fremstød for landbrugsfødevarer er en horisontal politik, der omfatter næsten alle landbrugsfødevaresektorer og betoner den fælles landbrugspolitik overordnede kendetegn og merværdi. Den supplerer de private og offentlige salgsmæssige bestræbelser på medlemsstatsplan.

2.2 Kommissionen tildeler ca. 50 mio. euro årligt i støtte til gennemførelsen af kampagner til fremme af EU's landbrugsfødevarer og produktionsmetoder. Denne hjælp gives normalt til erhvervets producentorganisationer for eller sammenslutninger, der fremmer EU's strategier for landbrugsfødevarer af høj kvalitet.

2.3 Salgsfremmende kampagner fremhæver EU-landbrugsprodukternes kvalitet, ernæringsmæssige værdi og sikkerhed, og gør opmærksom på den store merværdi, der tilføres af produktionsmetoder, mærkning, dyrevelfærd og respekt for miljøet.

2.4 Kampagnerne kan gennemføres inden for eller uden for EU med det formål at åbne nye markeder. Mellem 2000 og 2010 var der 458 programmer til salgsfremstød, der modtog EU-støtte, og alle medlemsstater fik gavn af denne foranstaltning. Oplysningsaktiviteterne kan omfatte reklamekampagner i medierne, reklamer på salgsstedet, deltagelse i udstillinger og messer samt en række andre aktiviteter.

2.5 EU-midlerne dækker op til halvdelen af de samlede kampagneudgifter. Den foreslående organisation bør afholde mindst 20 % af udgifterne, mens resten kan dækkes af de nationale myndigheder eller andre kilder.

2.6 Programmerne bør så vidt muligt være flerårige og tilstrækkeligt omfattende til at have en mærkbar indflydelse på målmarkederne. Der gives prioritet til programmer, der foreslås af organisationer fra flere medlemsstater, eller som omfatter flere medlemsstater eller tredjelande.

2.7 Flere end to tredjedele af alle EU's oplysende eller salgsfremmende kampagner for landbrugsfødevarer, der er blevet godkendt i de sidste fem år, har været rettet mod det interne marked. Kun 8 % af de godkendte programmer er multilande-programmer, og flere end halvdelen af ansøgningerne i perioden 2006-2010 blev afvist.

2.8 Siden indførelsen har de salgsfremmende ordninger været genstand for regelmæssig overvågning og rapportering fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet. Den Europæiske Revisionsret har også afgivet anbefalinger om forbedringen af den i sin særberetning nr. 10/2009.

3. Resumé af meddelelsen

3.1 Trods stor fremgang står Europas landbrugs- og landbrugsfødevarersector over for betydelige udfordringer. De bestræbelser, producenterne i EU gør sig på områder som sundhed, miljø og dyrevelfærd, bliver ikke altid anerkendt. Der er kommet nye konkurrenter til, både på de traditionelle markeder og på de nye markeder i EU. Endelig har EU en kulinarisk arv, som er meget alsidig, og som bør udnyttes fuldt ud.

3.2 Den igangværende reform af den fælles landbrugspolitik efter 2013 har til formål at sikre, at den fælles landbrugspolitik bidrager fuldt ud til Europa 2020-strategien ved at understøtte et landbrug, der er kilde til fødevarerikkerhed, bæredygtig udnyttelse af naturressourcerne og dynamik i landdistrikterne. Parallelt med reformen af den fælles landbrugspolitik har Kommissionen iværksat en omfattende høring af de berørte parter med henblik på at fastlægge konturerne af en mere målrettet og ambitiøs kampagnestrategi for EU's landbrugs- og fødevarersector.

3.3 De specifikke mål for de lokale, europæiske og globale markeder fastlægges senere for bedre at kunne målrette de tiltag, der skal iværksættes på hvert enkelt af dem. De overordnede mål for den reformerede politik for oplysningskampagner og salgsfremstød omfatter:

— værdien af den europæiske landbrugsproduktion skal fremhæves mere, og dens position på markederne skal konsolideres;

— EU's meget høje normer for sundhed, miljø og dyrevelfærd skal udbredes, og forbrugerne skal have bedre information om den europæiske produktionsmodel;

— forbrugerne skal gøres opmærksom på nye produkter og lære at værdsætte mangfoldigheden i udbuddet i Europa;

— der skal være bedre kendskab til kvalitetssystemer og produkter med høj merværdi.

3.4 Grønbogen er inddelt i fire dele, der indeholder diskussioner og forslag om forskellige spørgsmål vedrørende politikken for oplysningskampagner og salgsfremstød: dens merværdi for EU, mål og foranstaltninger for de interne (herunder lokale og regionale) og de eksterne markeder, samt de mere overordnede aspekter af strategierne for indhold og forvaltning.

3.5 I grønbogen fremhæves de regionale og lokale markeders uudnyttede potentiale. Der bør være foranstaltninger, der sigter mod at finansiere grundlæggende tjenester, som f.eks. at skabe handelscentre, butikker og markeder. Et LEADER-værktøj, som er bedre integreret i den fælles landbrugspolitik efter 2013, vil kunne spille en mere fremtrædende rolle med hensyn til at fremme korte forsyningskæder.

3.6 Samarbejdet mellem medlemsstaterne kan støttes for at opnå komplementaritet med medlemsstaternes oplysningskampagner og salgsfremstød og/eller den private sektor og fremme synergi.

3.7 På nuværende tidspunkt kan erhvervs- eller brancheorganisationer, som repræsenterer den eller de berørte sektorer i en eller flere medlemsstater eller på europæisk plan indsende forslag. I grønbogen foreslås muligheden for at udvide adgangen til andre strukturer end erhvervsorganisationer, for eksempel virksomheder eller handelskamre, for at inddrage sektorer, som ikke nødvendigvis er struktureret i erhvervsorganisationer i hver enkelt medlemsstat.

3.8 For øjeblikket vedrører programmerne specifikke produkter eller kvalitetssystemer (f.eks.: oplysningskampagner om mælk og mælks ernæringsmæssige kvaliteter). I grønbogen foreslås en ny, mere fleksibel og måske mere gennemslagskraftig tilgang, som i første omgang lægger vægt på nøglebudskaber, der er fastlagt på europæisk plan, og dernæst lægger disse budskaber om og illustrerer dem med produkter, som tydeligt kan vise mangfoldigheden, rigdommen og komplementariteten i europæiske produkter.

3.9 I grønbogen understreges det, at foranstaltningerne skal gennemføres med enkle procedurer. Selve udvælgelsen foregår i to trin (medlemsstaterne og Kommissionen) og er langvarig (syv måneder fra fristen for medlemsstatens forelæggelse til Kommissionens afgørelse), hvilket begrænser muligheden for at udarbejde kampagner reaktivt og pragmatisk.

3.10 Kommissionen har også fremlagt et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 for at bringe den i overensstemmelse med artikel 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde. Forslaget opridser Kommissionens kompetence til at vedtage delegerede retsakter og gennemførelsesretsakter i Rådets forordning (EF) nr. 3/2008 og fastsætter proceduren for vedtagelse af disse retsakter. Desuden indarbejdes nogle af de beføjelser, som hidtil har været udøvet af Kommissionen, i forordning (EF) nr. 3/2008.

4. Generelle bemærkninger

4.1 De største udfordringer, den europæiske landbrugspolitik står over for, er forbundet med klimaforandringerne, de finansielle og økonomiske kriser, uligheden mellem gamle og nye medlemsstater og de spændinger, der udgår fra den illoyale konkurrence mellem dem, risikoen for dumpingpriser, som anvendelsen af den fælles landbrugspolitik medfører, manglende jobsikkerhed samt ustabile markeder med store prisudsving. Set i lyset af disse udfordringer er det endnu vigtigere at fremme EU's landbrugsfødevarer, så de anerkendes som produkter med høj merværdi, hvilket vil medvirke til, at EU kan fastholde sin førerposition som fødevarerleverandør.

4.2 EU's politik for salgsmæssigt fremhæver EU-produkternes fordele, navnlig med hensyn til kvalitet, hygiejne og fødevarer sikkerhed takket være et avanceret system for mærkning og sporbarhed, samt respekt for arbejdstagernes rettigheder, dyrevelfærd og miljøet. Hertil er det nødvendigt med omfattende finansiel støtte.

4.3 Landbrugsfødevarerækeden opfylder de høje normer for fødevarer sikkerhed, plante- og dyresundhed, dyrevelfærd og miljøbeskyttelse. Oplysningskampagner og salgsmæssigt fremhæver er en effektiv metode til at anerkende landbrugernes, producenternes og forhandlerens bestræbelser. Politikken for salgsmæssigt fremhæver bør derfor have to grundlæggende mål i den henseende:

- salgsmæssigt fremhæver og salg af EU-landbrugsfødevarer på de eksterne markeder (eksportfremhæver, navnlig for SMV'er, da de fungerer som drivkraft for den økonomiske genrejning i sektoren);

- oplysning af forbrugerne på EU-markedet, navnlig om særlige ordninger for kvalitet, sikkerhed og sporbarhed, næringsværdi, respekt for miljøet, dyrevelfærd, arbejdsvilkår osv. Politikken bør især have til formål at bevidstgøre

forbrugerne allerede fra skolealderen for at sikre et ansvarligt forbrug og at øge anerkendelsen af den indsats, som landbrugsfødevarerproducenterne – landbrugerne og industrien – gør for at opfylde EU's høje normer ⁽¹⁾.

4.4 Politikken for salgsmæssigt fremhæver bør inddrage nye kommunikationsmedier (f.eks. websider) for at oplyse forbrugerne om lokale producenter initiativer og om adgang til direkte salg af produkter. Udviklingen af »korte forsyningskæder« opfylder en ny forventning fra samfundets side.

4.5 Den Europæiske Revisionsret har anbefalet, at man giver producenterne målrettet teknisk støtte gennem:

- større synergi mellem producenter og programmer, EU-tiltag, der skal tilskynde små og mellemstore virksomheder til at gå sammen, således at de kan nå den kritiske masse, der skal til for at markedsføre sig på det eksterne marked, udvikling af netværk, der kan medvirke til at nå dette mål og skabe synergi mellem producenterne på EU-niveau;

- hjælp til nye medlemsstater ved at udvide de valgte tiltag til at omfatte sonderingsarbejde (f.eks. testkampagner i et år eller markedsundersøgelser).

4.6 Hvad angår Kommissionens forslag om at udvide modtagergruppen under programmerne til salgsmæssigt fremhæver, mener EØSU, at der bør gives prioritet til erhvervsorganisationer, fordi det er dem, der samler virksomhederne og medfinansierer projekter.

4.7 EØSU er af den opfattelse, at nogle traditionelle produkter, mærker eller oprindelsesbetegnelser kan åbne nye markeder – navnlig eksterne markeder – for europæiske produkter. Man kan fremhæve karakteren af de europæiske produkter i forbindelse med programmerne til salgsmæssigt fremhæver, som er foreslået af erhvervsorganisationer og/eller brancheorganisationer, og sikre, at det europæiske budskab træder i forgrunden i forhold til varemærket. For at sikre fuldstændige og gennemsigtige oplysninger bør det være tilladt at gøre opmærksom på produktets oprindelse, også når der er tale om produkter, der ikke har en beskyttet oprindelsesbetegnelse eller en beskyttet geografisk betegnelse.

4.8 I henhold til artikel 290 og 291 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde får Kommissionen større ansvar. Udvalget mener, at kompetencen til vedtagelse af delegerede og gennemførelsesretsakter, der er fastsat i Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 (KOM(2011) 663 endelig), vil forbedre sammenhængen mellem foranstaltningerne for

⁽¹⁾ EUT C 218 af 23.7.2011, s. 114, og EUT C 218 af 23.7.2011, s. 118.

oplysningskampagner og salgsmæssigt fremstød for landbrugsprodukter, og bidrage til en ensartet gennemførelse af dem. EØSU anbefaler, at Kommissionen holder regelmæssig kontakt med interessenter og forslagsstillende organisationer og reagerer hensigtsmæssigt på deres forslag til en forenklet og smidig procedure for oplysningskampagner og salgsmæssigt fremstød for landbrugsfødevarer på det indre marked og i tredjelande.

5. Særlige bemærkninger

5.1 EØSU foreslår, at Kommissionen anerkender EU-sektororganisationer som forslagsstillende organisationer.

5.2 Salgsmæssigt fremstød for EU-landbrugsprodukter i tredjelande vil kunne hjælpe EU's landbrugere og forarbejdningsvirksomheder til at få fodfæste på store markeder som bl.a. Brasilien, Rusland, Nordamerika, Australien og Mellemøsten. En målrettet EU-politik for salgsmæssigt fremstød i tredjelande kan give en markant øgning af salget af EU-landbrugsfødevarer uden for EU.

5.3 Fremgangen på de oversøiske markeder i 2010 er centrale faktorer for at indkredse mulighederne for EU's virksomheder.

5.4 Med henblik på at styrke EU's konkurrenceposition foreslår EØSU, at Kommissionen:

- støtter åbningen og udviklingen af markeder – især i forbindelse med forhandlinger af internationale aftaler – for at de europæiske producenter øger mulighederne for at eksportere deres produkter;
- fremmer løsningen af eksportproblemer og hjælper eksportørerne ved at stille information til rådighed, samt en mulig »paraply« eller EU-tematisk generisk aktivitet.

5.5 For at optimere EU's rolle på det eksterne marked anbefaler EØSU:

- at tilvejebringe relevante eksportdata, lande- og kontaktinformation, eksportvejledning osv. til detail- og engrosforhandlere;
- at opmuntre eksportfremstød for supplerende produkter, og fremme tværfagligt samarbejde for at styrke indflydelsen og handlekraften;
- at tilskynde små og mellemstore virksomheder til at gå sammen, således at de kan nå den kritiske masse, der skal til for at markedsføre sig på det eksterne marked;

— at støtte pilotprojekter i tredjelande med det formål at trænge ind på nye markeder.

5.6 EØSU opfordrer Kommissionen til under og efter sundhedskriser at støtte sektorer, der er ramt af vanskeligheder, for at genoprette tilliden eller fremme forbruget. Dynamisk og øjeblikkelig ad hoc-information og kommunikationskampagner kan være meget nyttige, når man skal genvinde forbrugernes tillid.

5.7 EØSU mener, at brancheorganisationer, der har haft succes med at gennemføre programmer til salgsmæssigt fremstød, skal have mulighed for efter en forenklet procedure at ansøge om at komme i betragtning som modtagerorganisationer og gennemførelsesorganer.

5.8 EØSU opfordrer Kommissionen til at iværksætte foranstaltninger/kampagner, der yderligere skal opmuntre brancheorganisationerne fra medlemsstaterne til mere aktivt at ansøge om programmer til salgsmæssigt fremstød uden for EU for at præsentere toppen af EU-landbrugsprodukternes smag, traditioner og kvalitet. I den forbindelse bør der gives forrang til multilande programmer, der omfatter adskillige produkter, via en mere fordelagtig finansiering (60 % i stedet for 50 %), da det er dem, som vil tilføre programmet en reel europæisk dimension, og som har brug for EU-støtte. Desuden bør landene prioriteres i forhold til deres markedspotentiale. EØSU foreslår, at Kommissionen øger sit bidrag, når der er tale om programmer i vækstøkonomier.

5.9 EØSU henstiller, at Kommissionen spiller en central rolle som formidler og støtte for små EU-producenter og forarbejdningsvirksomheder, når det gælder deres adgang til tredjelandes markeder.

5.10 Programmerne for det indre marked skal have en europæisk vision, der er baseret på merværdi, og som går videre end til det rent nationale: Jo flere handlemuligheder vedrørende produkter og markeder, desto bedre bliver programmet. Desuden skal programmerne fungere som supplement til eller skabe synergier med andre nationale eller regionale programmer for at undgå overlappning og modstridende signaler. Potentialet på uddannelses- og sundhedsområdet kan og skal udnyttes for at gøre oplysningskampagnerne mere effektive. Når den fremtidige politik for oplysningskampagner og salgsmæssigt fremstød udformes og gennemføres, bør man desuden overveje effekten på beskæftigelsesniveauet.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF for så vidt angår edb-databaser, som udgør en del af overvågningsnetværket i medlemsstaterne

KOM(2011) 524 endelig — 2011/0228 (COD)

og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og om at lade bestemmelserne om den frivillige mærkningsordning for oksekød udgå

KOM(2011) 525 endelig — 2011/0229 (COD)

(2012/C 43/14)

Ordfører: **Henri BRICHART**

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 14. september 2011 og den 20. september 2011 og Europa-Parlamentet den 13. september 2011 under henvisning til artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF for så vidt angår edb-databaser, som udgør en del af overvågningsnetværket i medlemsstaterne

KOM(2011) 524 endelig — 2011/0228 (COD)

og

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og om at lade bestemmelserne om den frivillige mærkningsordning for oksekød udgå

KOM(2011) 525 endelig — 2011/0229 (COD)

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 21. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 180 stemmer for, 3 imod og 9 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 EØSU tager til efterretning, at der er gjort et stort arbejde i kvægsektoren for at genoprette forbrugertilliden efter BSE-krisen (bovin spongiform encephalopati).

1.2 Den indførte ordning for identifikation og registrering af kvæg gør det muligt at sikre gennemsigtighed og sporbarhed med høj præcision og reaktivitet.

1.3 Denne evne til at lokalisere og identificere dyr udgør desuden en vigtig hjælp i bekæmpelsen af smitsomme sygdomme.

1.4 Imidlertid medfører indførelsen af de forskellige anvendte teknikker en økonomisk byrde for produktionskæderne.

1.5 De teknologiske fremskridt siden 1997 kan tilføre aktørerne en vigtig støtte på dette område, især i forbindelse med elektronisk identifikation.

1.6 Man opdager dog, at de direkte omkostninger og fordele ved disse teknikker ikke er ensartet fordelt over hele fødevarerproduktionskæden. Omkostningerne bæres mest af landbrugerne, hvorimod aktører senere i kæden høster en stor del af de økonomiske fordele.

1.7 Derfor mener EØSU, at det er bedst ikke at gøre den elektroniske kvægidentifikationsordning obligatorisk på europæisk plan, for det er lidet sandsynligt, at markedet kompenserer for de høje omkostninger ved denne teknik. Derudover giver den ikke forbrugeren nogen reel yderligere fordel.

1.8 Imidlertid bør man, for så vidt som aktørerne i fødevarerproduktionskæden accepterer at anvende denne teknik, forudsætte muligheden for, at denne medlemsstat kan gøre ordningen obligatorisk på sit område.

1.9 EØSU mener ligeledes, at man bør overlade det til landbrugerne frivilligt at benytte muligheden for elektronisk identifikation.

1.10 For at undgå enhver form for konkurrenceforvriddning, der vil kunne true det fælles marked, bør det land, der har gjort identifikationen obligatorisk, selv afholde omkostningerne til den elektroniske mærkning af dyr, der er ført ind på dets territorium.

1.11 EØSU mener desuden, at de elektroniske mærker af hensyn til harmoniseringen af fremgangsmåderne skal indføre de samme teknologier. Derfor er det yderst vigtigt, at disse er harmoniserede med henvisning til internationale standarder.

1.12 EØSU godkender således det overordnede sigte med Kommissionens forslag, dog på betingelse af, at der gives særlig opmærksomhed til det fælles markeds uhindrede funktion og til effekten på de forskellige afsnit af produktionskæden.

1.13 Angående den frivillige mærkning af oksekød går EØSU ikke imod ophævelsen af fællesskabsbestemmelserne, for så vidt som aktørerne på mærkningen kan anføre de yderligere oplysninger, de finder vigtige.

2. Baggrund

2.1 Ifølge Rådets forordning (EF) nr. 1760/2000 skal hver medlemsstat indføre et system for identifikation og registrering af kvæg med henblik på individuel identifikation af dyr ved hjælp af øremærkning, et bedriftsregister, et kvægpas for hvert dyr med oplysninger om alle flytninger og rapportering af alle flytninger til en elektronisk database, der hurtigt kan spore dyr og identificere kohorter i tilfælde af sygdom. Den ordning har gjort det muligt at genskabe forbrugertilliden til oksekød og oksekødsprodukter ved hjælp af gennemsigtighed og fuld sporing af kvæg og oksekødsprodukter samt lokalisering og sporing af dyr til veterinærformål, hvilket har afgørende betydning for kontrollen med smitsomme sygdomme.

2.2 Forordningen blev angivet som »oplysningsforpligtelser af særlig betydning med hensyn til de byrder, der pålægges virksomhederne« i meddelelsen fra Kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet vedrørende et »Handlingsprogram for reduktion af administrative byrder i EU«. Ifølge handlingsplanen for den nye dyresundhedsstrategi for Den Europæiske Union skal Kommissionen forenkle oplysningsforpligtelserne som led i indførelsen af elektronisk identifikation af kvæg.

2.3 Da de nuværende regler for kvægidentifikation blev vedtaget i 1997, var EID endnu ikke tilstrækkeligt udviklet ud fra et teknisk synspunkt, således at systemet kunne anvendes i forbindelse med kvæg. Elektronisk identifikation baseret på radiofrekvensidentifikation er blevet udviklet betydeligt i de seneste 10 år og har muliggjort en hurtigere og mere præcis aflæsning af individuelle dyrekoder direkte i databehandlings-systemerne. Brugen af elektroniske identifikatorer kunne bidrage til at reducere den administrative byrde og papirarbejdet, eksempelvis når bedriftsregisteret føres i elektronisk form

(hvilket er tilfældet på et stadigt stigende antal gårde). Derudover åbner et hurtigere og mere pålideligt system mulighed for en hurtigere og mere nøjagtig aflæsning end ved klassiske øremærker, hvilket forenkler proceduren for rapportering af flytninger af dyr til den centrale database. Herved opnås der en bedre og hurtigere sporing af inficerede dyr og/eller inficerede fødevarer.

2.4 Den elektroniske identifikation er allerede indført i EU for flere dyrearter. Flere EU-medlemsstater er begyndt at bruge elektronisk identifikation af kvæg på frivillig basis. Da der ikke er fastlagt nogen harmoniserede tekniske EU-standarder, kan der anvendes forskellige typer af elektroniske identifikatorer med forskellig radiofrekvensidentifikation på forskellige steder, og det fører til risiko for, at der opstår en proces med manglende harmonisering, som skader den elektroniske udveksling af oplysninger, og dermed vil fordelene ved EID-systemer gå tabt.

2.5 Konsekvensanalysen konkluderede, at indførelsen af elektronisk kvægidentifikation på frivillig basis som et værktøj til officiel identifikation ville give de erhvervsdrivende mulighed for at blive fortrolige med EID-systemet. Derudover kan den obligatoriske brug af elektronisk identifikation føre til risiko for negative økonomiske konsekvenser for visse erhvervsdrivende.

2.6 Forordning (EF) nr. 1760/2000 forudser ligeledes en frivillig ordning til mærkning af oksekød, og her har Kommissionen fundet lakuner knyttet til uforholdsmæssigt store administrative byrder, omkostninger og uensartet gennemførelse i alle medlemsstater.

3. Kommissionens forslag

3.1 I Kommissionens forslag (KOM(2011) 525 endelig) tages der højde for resultaterne af de høringer, der fandt sted med interesserede parter, og resultatet af konsekvensanalysen. Kommissionen foreslår at indføre elektronisk identifikation af kvæg på et frivilligt grundlag. I den frivillige ordning:

— kan kreaturerne identificeres ved to konventionelle øremærker (nuværende system) eller ved hjælp af et konventionelt, synligt øremærke og en elektronisk identifikator, som er officielt godkendt i hele EU.

— Det foreslås også, at medlemsstaterne kan vælge en obligatorisk ordning på deres eget område.

3.2 Forslaget ophæver ligeledes indberetningskravene i forbindelse med anvendelsen af supplerende indikationer inden for den frivillige mærkningsordning på grund af de alt for høje omkostninger og tunge administrative byrder.

3.3 Desuden er der behov for at tilpasse forordning (EF) nr. 1760/2000 til bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

3.4 Den foreslåede ordning for elektronisk identifikation af kvæg kræver således en ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF for så vidt angår edb-databaser, som udgør en del af overvågningsnetværket i medlemsstaterne. Elementerne i de edb-databaser, der er fastsat i direktiv 64/432/EØF, har hidtil ikke omfattet nogen henvisning til elektronisk identifikation. På dette grundlag fremsættes de to forslag KOM(2011) 524 og KOM(2011) 525 under samme lovgivningspakke.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter

KOM(2011) 530 endelig — 2011/0231 (COD)

(2012/C 43/15)

Ordfører: **José María ESPUNY MOYANO**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede hhv. den 14. september 2011 og den 15. september 2011 under henvisning til artikel 43 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter

KOM(2011) 530 endelig — 2011/0231 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 21. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 186 stemmer for, 4 imod og 8 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg bifalder forslaget til forordning om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter. Forslaget forenkler, opdaterer og erstatter de særlige EU-bestemmelser for disse produkter (Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91 om almindelige regler for definition, betegnelse og præsentation af aromatiserede vine, aromatiserede vinbaserede drikkevarer og aromatiserede cocktails af vinprodukter⁽¹⁾ og Kommissionens forordning (EF) nr. 122/94 om regler for aromatisering og tilsætning af alkohol gældende for visse produkter⁽²⁾).

1.2 EØSU konstaterer, at dette forordningsforslag hovedsageligt begrænser sig til at forenkle og modernisere disse bestemmelser, som har sikret, at det indre marked for disse produkter har fungeret gnidningsløst og har givet forbrugerne den rette beskyttelse og information. Formålet med forslaget er at tilpasse lovgivningen til den lovmæssige udvikling inden for kvalitetspolitik for vin, til WTO's regler og til bestemmelserne i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (herefter »traktaten«) ved at indføre nogle tekniske ændringer, som særligt gør følgende forbedringer mulige:

— Forbedre anvendeligheden, læsbarheden og tydeligheden af EU-lovgivningen for aromatiserede vinprodukter.

— Styrke og opdatere produkternes kvalitetspolitik og styrke den anerkendelse og kvalitet, som produkterne har opnået på både det indre marked og på verdensplan. Med udgangspunkt i de gældende definitioner bør man opdatere visse

varebetegnelser og tillade, at man i højere grad anvender vin frem for at tilsætte landbrugsalkohol direkte. Samtidigt skal det garanteres, at forbrugeren er korrekt informeret.

— Tilpasse produkternes fremstillingsregler til nye krav og tekniske muligheder.

— Tilpasse EU's regler til WTO's krav, herunder TRIPS-aftalen.

— Opdatere vejledende kriterier for anerkendelsen af nye geografiske betegnelser.

2. Indledning

2.1 Kommissionen foreslår, at man opdaterer de gældende bestemmelser om definition, betegnelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af de geografiske bestemmelser for aromatiserede vinprodukter og dermed styrker den anerkendelse og kvalitet, som produkterne har opnået på både det indre marked og på verdensplan med det sigte at tage højde for de teknologiske fremskridt, markedsudviklingen og forbrugernes forventninger og samtidig bevare de traditionelle fremstillingsmetoder.

2.2 Kommissionen foreslår, at forordningen skal gælde for alle aromatiserede vinprodukter, der sælges på det indre marked, uanset om de er produceret i medlemsstaterne eller i tredjelande, med det sigte at beskytte forbrugernes interesser og de eksportprodukter, der er fremstillet i Unionen, for dermed at styrke anerkendelsen af aromatiserede vinprodukter på verdensmarkedet.

⁽¹⁾ EFT L 149 af 14.6.1991, s. 1.

⁽²⁾ EFT L 21 af 26.1.1994, s. 7.

2.3 Forslaget bibeholder hovedsageligt de traditionelle definitioner af aromatiserede vinprodukter i overensstemmelse med traditionelle kvalitetsmetoder. Dog er der sket en opdatering og en forbedring grundet de teknologiske fremskridt, der navnlig muliggør, at man i højere grad anvender vin i stedet for at tilsætte landbrugsalkohol direkte. For visse produkter i kategorien af aromatiserede cocktails af vinprodukter foreslås en kraftig sænkelse af det krævede mindsteindhold af alkohol for at imødekomme forbrugernes stigende efterspørgsel efter produkter med et lavere alkoholindhold og med sigte på de teknologiske fremskridt, der gør det muligt at fremstille et produkt med lavt alkoholindhold af samme kvalitet, som tidligere kun var muligt med et højere mindsteindhold af alkohol. Forslaget indeholder ligeledes specifikke foranstaltninger om beskrivelse og præsentation af sådanne produkter, der komplementerer EU's horisontale lovgivning om mærkning af fødevarer med henblik på at forhindre, at varebetegnelserne for aromatiserede vinprodukter misbruges i forhold til produkter, der ikke overholder de krav, der er fastsat i denne forordning.

2.4 I henhold til forslaget bør aromatiserede vinprodukter produceres efter fremstillingsregler, der sikrer, at forbrugernes forventninger til både kvalitet og fremstillingsmetode bliver indfriet. Med henblik på overholdelse af de internationale regler på dette område og bestemmelserne for vinprodukter bør disse regler udformes efter de anbefalinger, der er udsendt af Den Internationale Vinorganisation (OIV).

2.5 Forslaget indeholder specifikke regler om beskyttelse af produkternes geografiske betegnelser, som ikke er dækket af anvendelsesområdet for Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. XXXX/20YY (KOM(2010) 733 endelig) om kvalitetsordninger for landbrugsprodukter, Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. XXXX/20YY (KOM(2010) 799 endelig) om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningsforordningen) samt Europa-Parlamentet og Rådets forordning (EF) nr. 110/2008 om definition, betegnelse, præsentation og mærkning af samt beskyttelse af geografiske betegnelser for spiritus og om ophævelse af Rådets forordning (EØF) nr. 1576/89. Forslaget etablerer en fællesskabsprocedure for registrering, overensstemmelse,

ændring og eventuel annullering af tredjelandes og EU's geografiske betegnelser i overensstemmelse med den påtænkte ordning for produkter fra vinsektoren.

2.6 Forslaget omhandler også de ændringer, der er nødvendige for at rette de beføjelser, som Kommissionen har fået tildelt i medfør af Rådets forordning (EØF) nr. 1601/91 og Kommissionens forordning (EF) nr. 122/94, ind efter traktatens artikel 290 og 291.

2.7 Forslaget har ingen konsekvenser for EU's budget.

3. Bemærkninger

3.1 EØSU bifalder forslaget til forordning om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter.

3.2 Aromatiserede vinprodukter er vigtige for EU's forbrugere, producenter og landbrugssektor. EU producerer ca. 90 % af disse produkter på verdensplan (omtrent 3 mio. hl om året) og forbruger ca. 2 mio. hl om året. De primære producentlande i EU er Italien, Frankrig, Spanien og Tyskland, og der er traditionelle produkter med rødder i mange andre medlemsstaters kulturer, såvel i Nord- som i Central- og Østeuropa. Produkterne repræsenterer desuden et yderst relevant marked, både kvantitativt og kvalitativt, for den europæiske vinsektors værdikæde, da der er en stabil afsætning af den europæiske vinproduktion, særligt hvidvin. Dette sikrer ligevægt på vinmarkedet og styrker konkurrenceevnen, hvilket er et af hovedmålene for EU's landbrugspolitik i denne sektor.

3.3 De foreslåede foranstaltninger medvirker til at styrke den anerkendelse, disse produkter har opnået på det indre marked og på verdensplan, samtidigt med at de traditionelle fremstillingsmetoder bevares. Desuden kan produkterne tilpasses forbrugernes efterspørgsel og den teknologiske innovation, når denne bidrager til en forbedring af kvaliteten, og der sikres en bedre beskyttelse af forbrugernes samt et mere gennemsigtigt marked med de rette betingelser for fair konkurrence mellem aktørerne.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaet for søfartserhverv

KOM(2011) 555 endelig — 2011/0239 (COD)

(2012/C 43/16)

Ordfører: **Anna BREDIMA**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 30. september 2011 og 28. september 2010 under henvisning til artikel 100, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaet for søfartserhverv

KOM(2011) 555 endelig — 2011/0239 (COD).

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet, som vedtog sin udtalelse den 23. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 176 stemmer for, 3 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Bedre søfartsuddannelse er afgørende for at gøre søfartserhvervet i EU mere attraktivt og samtidig et middel til at øge søfartssikkerheden. Maritim knowhow er strategisk vigtigt, hvis EU skal bibeholde sin førerstilling inden for søfarten på verdensplan.

1.2 EØSU tilslutter sig forslaget til direktiv om at bringe direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaet for søfartserhverv i overensstemmelse med de ændringer af den internationale konvention om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold fra 1978 (STCW-konventionen), der blev vedtaget i Manila i 2010.

1.3 Det er absolut nødvendigt, at EU-landene vedtager forslaget til direktiv, eftersom der fra 2012 vil gælde nye regler for søfarendes uddannelse med hensyn til færdigheder, erhvervsprofil, sikkerhed og certificering på internationalt plan, som følge af at Manilaændringerne til STCW-konventionen træder i kraft.

1.4 EØSU er ikke enig i den foreslåede formulering af artikel 15, stk. 11, om, at »medlemsstaterne [kan] godkende eller registrere kollektive overenskomster, der giver adgang til undtagelser fra [hvileperioden]«. EU-direktivet bør ikke afvige fra ordlyden af gældende international og EU-lovgivning, mere præcist ILO-konvention 180, ILO's konvention om søfarendes arbejdsforhold fra 2006 og direktiv 1999/63/EF. Sidstnævnte direktiv, som vedrører tilrettelæggelsen af søfarendes arbejdstid, kom i stand efter lange og svære forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter, og EU-institutionerne bør respektere resultatet af dialogen på arbejdsmarkedet.

1.5 EØSU foreslår, at standardformatet for registrering af arbejdstid og hvileperioder udspecificeres i forslaget til direktiv. Standardformatet kunne henvise til IMO/ILO's vejledning om udarbejdelse af skemaer for tilrettelæggelse af arbejdet om bord og modeller for optegnelse af søfarendes arbejds- og hviletid.

1.6 EØSU bemærker, at mens STCW-konventionen er gældende fra den 1/1/2012, så vil direktivet først træde i kraft i juli 2012 på grund af de forberedende lovgivningsprocedurer i Rådet og Europa-Parlamentet. EØSU gør opmærksom på, at havnestatskontrollen uden for EU vil give problemer i forhold til den nye arbejdstid for søfarende, og at søfarende fra EU ikke på et tidligt tidspunkt vil være i besiddelse af STCW-certificering 2010. Der er behov for at skabe juridisk klarhed.

1.7 Hvad angår vurderingen af tredjelande med henblik på anerkendelse af deres uddannelsesinstitutioner og certifikater, mener EØSU, at forlængelsen af fristen fra de nuværende tre til atten måneder er realistisk under hensyntagen til den meget store arbejdsbyrde for søfartsnationer og manglen på ressourcer i lande uden søfartstraditioner.

1.8 EØSU finder det positivt, at EU's medlemsstater forpligtes til at indsende standardiserede oplysninger om søfarendes certifikater til Kommissionen med henblik på statistisk analyse.

1.9 EØSU foreslår, at der i forslaget til direktiv inkluderes en definition af elektroteknisk menig, der er i overensstemmelse med bestemmelserne i STCW-konventionen.

1.10 EØSU henstiller til Kommissionen og medlemsstaterne, at de hurtigst muligt ser nærmere på uddannelsen af søfarende i håndtering af piratangreb i lyset af den eskalerende udvikling på verdensplan. Denne uddannelse bør være baseret på FN's Best Management Practices og den internationale kode for sikring af skibe og havnefaciliteter (ISPS).

2. Indledning

2.1 Kvaliteten af de søfarendes uddannelse er nøglen til rentabel skibsfart. Selv i en tid, hvor verdensøkonomien lider, bør søfartsuddannelsen ikke betragtes som en omkostning, men som en investering. Søfartsuddannelse er vejen til større søfartssikkerhed.

2.2 Konventionen om uddannelse af søfarende, om sønæring og om vagthold (STCW-konventionen) (1978) vedtaget af Den Internationale Søfartsorganisation (IMO) vedrører primært krav til uddannelse af officerer. STCW-konventionen blev først ændret i 1995 og dernæst i juni 2010 med Manilaændringerne.

2.3 I tidligere udtalelser ⁽¹⁾ har EØSU fremhævet betydningen af europæisk maritim knowhow, EU-direktivets overensstemmelse med STCW-konventionen og bedre søfartsuddannelse som et af de væsentligste tiltag for at trække unge til søfartserhvervet (konference om at gøre søfartserhvervet i EU mere tiltrækkende den 11. marts 2010 arrangeret af EØSU). For EU er det yderst vigtigt at fastholde antallet af søfarende på 250 000, for hvis de går tabt, er der fare for, at de øvrige to millioner mennesker, der er beskæftiget i den maritime sektor i EU, også forsvinder. Bedre søfartsuddannelse er derfor strategisk vigtig, hvis EU skal bibeholde sin førerstilling inden for søfarten på verdensplan.

2.4 Det dobbelte sigte med forslaget til direktiv om ændring af direktiv 2008/106/EF er for det første at tilpasse EU-lovgivningen til de internationale regler ved at omsætte IMO's reviderede STCW-konvention (1978), der blev vedtaget på konferencen i Manila i 2010, og for det andet at indføre krav til EU's medlemsstater om at fremlægge oplysninger angående

certifikater og forlænge fristen for anerkendelse af tredjelandes uddannelsessystemer. De nye internationale standarder gælder fra 1/1/2012. Den foreslåede frist for gennemførelsen i EU er 31/12/2012. Slutmålet er at sikre ensartet anvendelse af den opdaterede STCW i EU's medlemsstater, og at søfarende på skibe, som sejler under en EU-medlemsstats flag, og er i besiddelse af certifikater udstedt uden for EU, er ordentligt uddannet.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Uddannelsen af søfarende vil i 2012 være underlagt nye regler med hensyn til færdigheder, erhvervsprofil, sikkerhed og certificering. Uddannelse og certificering er altafgørende for søfartssikkerheden, da risikoen for ulykker er større, hvis uddannelsen er mangelfuld og certificeringen utilstrækkelig. IMO's STCW-konvention er en af de fire vigtigste søfartskonventioner på verdensplan. De tre andre er den internationale konvention om sikkerhed for menneskeliv på søen (SOLAS), den internationale konvention om forebyggelse af forurening fra skibe (MARPOL) og konventionen om søfarendes arbejdsforhold (MLC). EU's medlemsstater har også underskrevet konventionen, og det er derfor vigtigt, at den internationale og europæiske lovgivning stemmer overens. Disse ændringer fastlægger højere standarder med hensyn til helbredsmaessig egnethed, egnethed til tjeneste og alkoholmisbrug, og der indføres nye erhvervsprofiler som »befarne søfarende« og »elektrotekniske officerer«, sikkerhedsrelateret uddannelse for søfarende og enklere og tydeligere certifikater. Forslaget til direktiv indebærer forbedringer, hvad angår procedurer (bl.a. udvalgsproceduren og anerkendelse af skoler i tredjelande), og krav til medlemsstaterne om at fremlægge statistikker for uddannelsen af søfarende.

3.2 EØSU tilslutter sig forslaget, som sigter mod at bringe direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaue for søfartserhverv i overensstemmelse med Manilaændringerne af STCW-konventionen. Der stilles forslag om, at Kommissionen sikrer, at medlemsstaterne håndhæver STCW-direktivet, og kræver, at STCW-konventionen respekteres ved vurderingen af tredjelande med henblik på anerkendelse af deres uddannelsesinstitutioner og certifikater. Selvom forslaget i vidt omfang er en ordret omsætning af Manilaændringerne til EU-lovgivning, så indeholder det også nogle mindre ændringer af de eksisterende EU-bestemmelser angående anerkendelsen af søfarendes certifikater.

3.3 EØSU noterer sig, at Kommissionens taskforce vedrørende maritim beskæftigelse og konkurrenceevne (GD MOVE) (juli 2011) fremsatte forslag til, hvordan Manilaændringerne til STCW-konventionen kan håndhæves i EU-lovgivningen. Standardisering af uddannelsen på internationalt plan sikrer, at besætningen på europæiske skibe er veluddannet, uanset hvor de har modtaget deres uddannelse. Søtransport er med transportkommissær Siim Kallas' ord en global industri, og derfor er det helt afgørende, at der også fastlægges minimumsuddannelsesstandarder på internationalt plan.

⁽¹⁾ EUT C 168 af 20/7/2007, s. 50-56
EUT C 211 af 19/8/2008, s. 31-36
EUT C 255 af 22/9/2010, s. 103-109
EUT C 248 af 25/8/2008, s. 22-30
EUT C 14 af 16/1/2001, s. 41
EUT C 80 af 3/4/2002, s. 9-14
EUT C 133 af 6/6/2003, s. 23-25
EUT C 157 af 28/6/2005, s. 42-47
EUT C 157 af 28/6/2005, s. 53-55
EUT C 97 af 28/4/2007, s. 33-34
EUT C 151 af 17/6/2008, s. 35.

3.4 EØSU gentog i sin seneste udtalelse om hvidbogen om transport (udtalelse om en Køreplan for et fælles europæisk transportområde – CESE 1607/2011 af 26. oktober 2011 – ordfører: Pierre-Jean Coulon, medordfører: Stefan Back), at »EU-lovgivningen bør ligge helt på linje med den internationale lovgivning, især med konventionen om søfarendes arbejdsforhold (MLC) og Den Internationale Søfartsorganisation (IMO)'s konvention om uddannelse og certificering af søfarende (STCW-konventionen)«.

3.5 Nye undersøgelser afdækker et foruroligende problem med falske certifikater på det internationale arbejdsmarked særligt blandt menige, hvilket sår tvivl om gyldigheden af deres certificering. Hertil kommer, at mange søfolk fra lande uden for EU ikke kan bruges til at afhjælpe manglen på søfolk i EU på grund af kulturforskelle, sprogproblemer og beskæftigelseslovgivning (?).

4. Særlige bemærkninger

4.1 Artikel 15, stk. 9 (Standardformat for optegnelser over daglige hvileperioder)

4.1.1 Artikel 15, stk. 9, specificerer ikke et standardformat for de optegnelser af hvileperioder og arbejdstid, som skibsledelsen er forpligtet til at føre. I afsnit A-VIII/1, stk. 7, i STCW-konventionen som ændret ved Manilaaftalerne nævnes IMO/ILO's vejledning om udarbejdelse af skemaer for tilrettelæggelse af arbejdet om bord og modeller for optegnelse af søfarendes arbejds- og hviletid. Endvidere henvises der til et standardformat for registrering af arbejds- og hviletid i bestemmelse 2.3 – standard A2.3, nr. 10 og 11, i ILO's konvention om søfarendes arbejdsforhold fra 2006.

4.1.2 EØSU foreslår, at standardformatet for optegnelse af arbejdstid og hvileperioder udspecificeres i forslaget til direktiv. I standardformatet bør der henvises til IMO/ILO's vejledning om udarbejdelse af skemaer for tilrettelæggelse af arbejdet om bord og modeller for optegnelse af søfarendes arbejds- og hviletid.

4.2 Artikel 15, stk. 11

4.2.1 Ifølge den ændrede formulering af artikel 15, stk. 11, »kan medlemsstaterne godkende eller registrere kollektive overenskomster, der giver adgang til undtagelser fra [hvileperioden]«. Der er her tale om en betydelig indskrænkning i forhold til ordlyden af den eksisterende internationale og europæiske lovgivning, først og fremmest den reviderede STCW-konvention og ILO-konvention nr. 180 (og dermed ILO's konvention om søfarendes arbejdsforhold).

4.2.2 Formuleringen i artikel 15, stk. 11, er ikke den samme som i direktiv 1999/63/EF af 21/6/1999 om gennemførelse af

den aftale om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende, som er indgået mellem European Community Shipowners' Associations (ECSA) og Federation of Transport Workers' Unions in the European Union (ETF). Denne type aftaler er resultatet af lange og svære forhandlinger mellem arbejdsmarkedsparterne, og det endelige udfald af forhandlingerne er udtryk for en hårfin balance. Enhver ændring eller modifikation af formuleringer i aftaler mellem arbejdsmarkedets parter bør foretages efter drøftelser og forhandlinger mellem parterne. Den nye – indskrænkende – formulering i artikel 15, stk. 11, afspejler ikke resultatet af drøftelser eller forhandlinger mellem arbejdsmarkedets parter. Den er indføjet af Kommissionen uden forudgående høring af arbejdsmarkedets parter. EØSU henstiller kraftigt, at Kommissionen holder sig til ordlyden af direktiv 1999/63/EF om gennemførelse af aftalen om tilrettelæggelse af arbejdstiden for søfarende.

4.3 Direktivets ikrafttræden

4.3.1 Manilaændringerne af STCW-konventionen træder i kraft den 1/1/2012. Men under hensyntagen til den almindelige lovgivningsprocedure i Ministerrådet og Europa-Parlamentet anfører Kommissionen, at »da nærværende forslag på det tidspunkt (dvs. 1/1/2012) endnu ikke vil være vedtaget, er det planlagt, at det foreslåede direktiv bør træde i kraft, så snart det er offentliggjort i *Den Europæiske Unions Tidende*«.

4.3.2 Men fordi direktivet vedtages senere, opstår der et juridisk paradoks, dvs. en uoverensstemmelse mellem STCW-konventionen som ændret i Manila og det ændrede STCW-direktiv, først og fremmest hvad angår ikrafttrædelsesdatoen. Pr. 1/1/2012 vil medlemsstaterne enten ikke overholde deres internationale forpligtelser eller, hvis de ratificerer konventionen, det gældende STCW-direktiv. Medlemsstaterne vil sandsynligvis afvente det endelige direktiv, før de ratificerer Manilaaftalen. Indtil da vil skibe under EU-medlemsstats flag fortsat sejle til/fra tredjelande, som måske allerede har ratificeret Manilaaftalen. Det vil skabe et alvorligt problem for disse skibe, da EU-flagstaterne ikke på det pågældende tidspunkt overholder bestemmelserne i Manilaaftalen.

4.3.3 EØSU henleder opmærksomheden på, at dette vil medføre problemer i forbindelse med havnestsatskontrol i tredjelande, særligt for så vidt angår de nye bestemmelser om hviletid. Denne bekymring vedrører anvendelsen af de nye hviletidskrav. Det må erkendes, at nogle skibe, der sejler under EU-medlemsstatsflag, vil støde ind i problemer med havnestsattskontrollen i havne uden for EU. Der er risiko for, at søfarende fra EU ikke længere vil kunne konkurrere, da de ikke på et tidligt tidspunkt er i besiddelse af STCW-certificering 2010. Der vil desuden opstå problemer med certificeringens gyldighed og med, hvordan det vil påvirke gyldighedsperioden af påtegninger udstedt til søfarende fra EU i tredjelande. På baggrund af ovenstående er der behov for at skabe juridisk klarhed.

(?) EUT C 80 af 3/4/2002, s. 9-14.

4.4 Anerkendelse af tredjelandes uddannelses- / certificeringssystemer

4.4.1 For så vidt angår vurderingen af tredjelande med henblik på at anerkende deres uddannelsesinstitutioner og certifikater, forlænges fristen fra de nuværende tre til atten måneder i henhold til forslaget. Nogle medlemsstater ønsker en længere frist som følge af den meget store arbejdsbyrde, der pålægges søfartsnationer (f.eks. Malta), eller på grund af manglen på ressourcer i lande uden søfartstraditioner. EØSU bemærker, at forlængelsen er realistisk under hensyntagen til den meget store arbejdsbyrde for søfartsnationerne.

4.5 STCW – IS

4.5.1 Kommissionen beklager, at de foreliggende oplysninger om certifikater er unøjagtige. Den foreslår, at oplysninger i de nationale registre indsamles på en samordnet og ensartet måde. EØSU finder det positivt, at EU's medlemsstater forpligtes til at indsende standardiserede oplysninger om søfarendes certifikater til Kommissionen med henblik på statistisk analyse. Ved at bruge EMSA's »STCW-informationssystem« som en platform til indsamling af de påkrævede oplysninger vil det blive lettere for branchen at beregne det aktuelle og fremtidige udbud af og efterspørgsel på søfarende.

4.6 Elektroteknisk menig

4.6.1 Selvom forslaget til direktiv henviser til forordning III/7, er definitionen af elektroteknisk menig som fastlagt i forordning I/1 (36) ikke inkluderet i det nye forslag til direktiv.

4.6.2 EØSU foreslår, at definitionen af elektroteknisk menig i forordning I/i (36) i STCW-konventionen, der lyder »elektroteknisk menig betyder en menig med kvalifikationer i henhold til bestemmelserne i konventionens forordning III/7«, inkluderes i forslaget til direktiv.

4.7 Uddannelse i håndtering af piratangreb

4.7.1 EØSU forudser, at uddannelse af søfarende i håndtering af piratangreb meget snart vil blive et krav i lyset af den eskalerede udvikling og konsekvenserne for søfarende. Det opfordrer derfor indtrængende Kommissionen til i samarbejde med medlemsstaterne at undersøge dette område nærmere og i den forbindelse se på de relevante bestemmelser i FN's Best Management Practices (for Piracy) og den internationale kode for sikring af skibe og havnefaciliteter (ISPS-koden).

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handel, vækst og verdensanliggender som et centralt element i EU's 2020-strategi

KOM(2010) 612 endelig

(2012/C 43/17)

Ordfører: **Evelyne PICHENOT**

Kommissionen besluttede den 9. november 2010 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Handel, vækst og verdensanliggender — Handelspolitikken som et centralt element i EU's 2020-strategi

KOM(2010) 612 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 22. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, følgende udtalelse med 185 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Kommissionen offentliggjorde ved udgangen af 2010 en ny meddelelse på et tidspunkt, hvor international handel gennemgik meget store ændringer, som adskiller den igangværende globalisering fra den tidligere fase. Udfordringen for EU's handelspolitik, som er en del af EU 2020-strategien⁽¹⁾, er at sikre, at handlen bidrager til vedvarende vækst samtidig med, at man sikrer en fortsættelse af en social markedsøkonomi, og at overgangen til en kulstoffattig økonomi prioriteres.

1.2 Udvalget bemærker med interesse, at denne »reviderede handelspolitik«, der blev fremlagt i meddelelsen »Handel, vækst og verdensanliggender«⁽²⁾, udgør en etape i og bringer klarhed over de efterfølgende handelsmæssige prioriteter i forbindelse med EU's 2020-strategi:

- handelsmæssig liberalisering, der tager højde for den geografiske forskydning af handlen til Asien,
- den altafgørende kobling til forsyningssikkerheden, hvad angår råstoffer og energi,
- den store betydning af hindringer for handel og investering (ikke-toldmæssige eller regulerende) også med hensyn til adgangen til offentlige kontrakter,

— kravet om gensidighed i multilaterale og bilaterale forhandlinger med EU's strategiske økonomiske partnere, også for så vidt angår aspekterne vedrørende den intellektuelle ejendomsret,

— anvendelse af handelsmæssige beskyttelsesmekanismer.

1.3 Udvalget mener, at man på en række områder bør præcisere den eksisterende lovgivning, navnlig for så vidt angår tilskud og statsstøtte, og gøre dets værdier og standarder gældende om nødvendigt ved at gøre brug af mekanismerne i WTO's Instans til Bilæggelse af Tvister (DSB) for at bidrage til en retspraksis, der er i bedre overensstemmelse med udvalgets vision om fair konkurrence over for de nye vækstlande.

1.4 De mange og vanskelige bilaterale forhandlinger må ikke få EU til at slække på sine sociale og miljømæssige krav. Disse to politikområder skal tages lige så alvorligt som det økonomiske område i forhandlingerne. Derfor udviser udvalget særlig årvågenhed over for indholdet af og opfølgningen på kapitlet om bæredygtig udvikling. Udvalget understreger, at forberedelsen af dette kapitel hænger nøje sammen med kvaliteten af konsekvensanalyserne og relevansen af ledsageforanstaltningerne.

1.5 EØSU anbefaler, at FN udarbejder et verdensomspændende charter, der fastsætter et minimum af rettigheder i tilknytning til ILO's grundlæggende socialsikring, der kunne knyttes sammen med revisionen af millenniumudviklingsmålene, som er planlagt til 2015. Dette charter ville således udgøre en logisk reference til forpligtelserne inden for handel og udvikling. ILO bør først og fremmest anerkendes som observatør i WTO og gradvist inddrages i dennes ordning for handelspolitiske evalueringer (Trade Policy Review Mechanism, TPRM).

⁽¹⁾ Jf. 3.3 Fuld udnyttelse af vores eksterne politikinstrumenter i Europa 2020, En strategi for intelligent, bæredygtig og inklusiv vækst, KOM(2010) 2020 af 3.3.2010.

⁽²⁾ Handel, vækst og verdensanliggender, KOM(2010) 612.

1.6 EØSU anmoder om, at der vies udviklingssamarbejde, global solidaritet og debatten om millenniumudviklingsmålene større opmærksomhed. Udvalget foreslår, at 2015 gøres til europæisk år for »udvikling og samarbejde« (foreløbig titel). Eftersom EU og medlemsstaterne har besluttet sig for at nå disse mål inden 2015, foreslår udvalget at udnytte det europæiske år til at tilskynde borgerne i civilsamfundet samt staterne og EU til at udvikle en fælles ansvarsfølelse over for gennemførelsen af de allerede fastsatte mål og sådanne, der fastsættes i tiden efter 2015.

1.7 International handel udgør både problemet og løsningen i forbindelse med fødevarer sikkerheden på globalt niveau. De internationale samhandelsregler skal fremme fødevarer sikkerheden, navnlig i de mindst udviklede lande, og sikre, at disse får toldfri adgang til markederne i industrilandene, men også i vækstlandene i henhold til princippet om særlig og differentieret behandling.

1.8 For at udvikle en grøn økonomi i den globale konkurrencesituation og bevare sin førerrolle på området, bør EU i egen interesse og for klimaets skyld holde fast ved sine ambitiøse mål om nedbringelse af drivhusgasemissioner. Udvalget foreslår, at der udvikles konsekvensanalyser (konkurrence, beskæftigelse, miljø), og at der afholdes offentlige debatter som forberedelse på overgangen mellem 2020 og 2050, og for at gøre prognoserne for de økonomiske aktører og borgerne sikrere.

1.9 På længere sigt bør EU bidrage til en reform af WTO, som trækker i retning af en multilateral styring af globaliseringen i retning af Verdenshandelsorganisationens (WTO) oprindelige projekt, som defineret i Havanna-charteret fra 1948. Dette indebærer en tydelig kobling mellem beskæftigelse og investeringer.

1.10 Udvalget understreger den voksende betydning af civilsamfundets inddragelse i gennemførelsen af og opfølgningen på EU's handelsaftaler, navnlig for kapitlerne om bæredygtig udvikling, og i forbindelse med den frihandelsaftale, der for nylig blev indgået med Sydkorea. EØSU er rede til at bidrage aktivt til anvendelsen af bestemmelserne såvel i denne aftale som i de kommende handelsaftaler. Udvalget foreslår at bidrage til opfølgningsmekanismen for den årlige beretning gennem en omfattende indsamling af bemærkninger fra det europæiske civilsamfund og alle berørte parter. Det foreslår ligeledes at fungere som drivkraft i forbindelse med de fælles opgaver sammen med civilsamfundet i partnerlandene for at fremme en større bevidsthed omkring de konkrete følger af disse aftaler. Efter EØSU's mening vil en hurtig iværksættelse af opfølgningsmekanismen for de første aftaler give stor troværdighed i udviklingen af en ny handelspolitik. Det vil kunne bidrage til et tillidsfuldt klima mellem partnerlandene og vil således lette civilsamfundets deltagelse i de igangværende handelsforhandlinger.

2. At forudse de store omvæltninger, som følger i kølvandet på globaliseringen

2.1 En retfærdig og fri verdenshandel er et globalt, fælles gode, der bør bevares og styrkes. For hvert enkelt land eller sammenslutning af lande drejer det sig om at bidrage til en holdbar regulering af dette gode med udgangspunkt i gensidige fordele, der står i et rimeligt forhold til de enkelte landes indrømmelser. Dette er grundlaget for EU's engagement i spørgsmålet om liberalisering af handlen inden for en multilateral ramme, som WTO i dag står for. Det er i den ånd, EØSU har støttet EU's handelspolitik siden 2006 ⁽³⁾.

2.2 Ved udgangen af 2010 offentliggjorde Kommissionen en ny meddelelse på et tidspunkt, hvor verdenshandlen gennemgik så gennemgribende ændringer, at den nuværende globaliseringsfase ser helt anderledes ud end den forrige. Udfordringen for EU's handelspolitik, som er en del af EU 2020-strategien, er at sikre, at handlen bidrager til vedvarende vækst samtidig med, at man sikrer en fortsættelse af en social markedsøkonomi, og at overgangen til en kulstoffattig økonomi prioriteres.

2.3 Med henblik på en analyse af de igangværende forandringer som følge af globaliseringen fremhæver udvalget fem overordnede tendenser i det seneste årti, som bør være retningsgivende for drøftelserne i civilsamfundsforummet i såvel WTO som i civilsamfundsforummet i GD Handel, og som sigter på at give EU's handelspolitik et mere strategisk og mere langsigtet præg:

— **En udvidelse af konkurrencen** De nye teknologier – lige fra informations- og transportområdet til de kommende grønne teknologier – forandrer vilkårene for værdiproduktion og fordeling af merværdien og skærper konkurrencen mellem landene. De nye teknikker øger mobiliteten for varer, tjenesteydelser og produktionsfaktorer, især af kapital ⁽⁴⁾, og medfører derved, at flere økonomiske sektorer og samfundsområder åbner op for international konkurrence.

— Viden og innovation er fortsat drivkraften for vækst, men vender op og ned på den opfattelse af verdenshandlen, som vi kender fra de klassiske teorier. Landene bytter ikke længere vin mod hør som i økonomen David Ricardos tid. Igennem mere eller mindre et årti er landene blevet specialiserede på områder, hvor deres arbejdskraft har komparative fordele i forhold til deres konkurrenter. Nogle gange er prisen social og skattemæssig dumping. **»Handel med opgaver«** blev gradvis lagt oveni handel med industrivarer, der fortsat er dominerende. **Tjenesteydelsernes andel** af handelen (20 %) bliver stadig større og afspejler i højere grad den betydning, som denne sektor har for den nationale velstand (den udgør 70 % af EU's BNP).

⁽³⁾ EØSU's udtalelse: EUT C 211 af 19.8.2008, s. 82; EUT C 318 af 29.10.2011, s. 150; EUT C 255 af 22.9.2010, s. 1.

⁽⁴⁾ EUT C 318 af 29.10.2011, s. 150.

- Konkurrence mellem flere erhverv og økonomiske aktører er med til at stimulere innovationen, øge de økonomiske muligheder og dermed den globale effektivitet. Men den er medvirkende til at øge **ulighederne** inden for landenes grænser. Der er forskel på muligheder og lønninger, alt efter om der er tale om mobile eller immobile arbejdstagere, faglærte eller ufaglærte, dem der har kapital og dem, der kun har deres egen arbejdskraft at tilbyde, ansatte inden for vare- og tjenestehandel og dem, der arbejder i andre sektorer.
- Verdenshandlen fungerer på en måde som et forstørrelsesglas. Når aktiviteter og ressourcer flyttes rundt alt efter omkostninger og priser, forstørres et lands kvaliteter samtidig med, at dets svagheder fremhæves. Handelspolitik kan således ikke udformes uafhængigt af de andre EU-politikker – som eksempelvis arbejdsmarkedspolitiske tilpasninger, indsatsen for at reducere udledningen af drivhusgasser, politikken for social og territorial samhørighed, politikken for det indre marked samt politikken for udvikling og samarbejde.
- I en verden, hvor knaphed på ressourcer igen er ved at være en realitet, er **forsyningsikkerhed**⁽⁵⁾ blevet et lige så vigtigt spørgsmål som det mere traditionelle spørgsmål om stabilitet i adgangen til eksterne markeder. Det fortsatte pres på ressourcer som energi og fødevarer og øget konkurrence om adgang til naturressourcer er blevet afgørende faktorer inden for handels- og sikkerhedspolitikkerne.

3. Nøgleelementer i et nyt, åbent handelssystem og en retfærdig overgang

3.1 At medvirke til en kommende reform af WTO

3.1.1 De store forandringer, der er forbundet med globaliseringen, og deres konsekvenser for EU vedrører ikke blot handelspolitikken, men er en udfordring, som berører hele EU. Derfor bør EU tage initiativ til fremtidsstudier og indlede en offentlig debat om betingelserne for en retfærdig overgang. EØSU anerkender i den forbindelse bidraget fra Rådets refleksionsgruppe om fremtiden for EU frem til 2030⁽⁶⁾, hvor det »strategiske koncept« og de langsigtede prioriteter for EU's eksterne aktiviteter defineres og revideres.

3.1.2 Europa bør udforme sin handelspolitik som en løftestang i den fremtidige reform af WTO. EØSU støtter Kommissionens forslag om at nedsætte »en gruppe af fremtrædende personer fra både industrilandene og udviklingslandene for at udarbejde uafhængige henstillinger, der skal forme vores europæiske syn på den fremtidige dagsorden for og funktion af WTO efter Doha«. Udvalget ønsker at deltage i arbejdet og vil udarbejde en sonderende udtalelse om emnet.

⁽⁵⁾ EUT C 132 af 3.5.2011, s. 15; EUT C 54 af 19.2.2011, s. 20.

⁽⁶⁾ En plan for Europa frem til 2030 – udfordringer og chancer, rapport til Herman Van Rompuy den 9. maj 2010, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/da_web.pdf.

3.1.3 EØSU mener, at EU bør sætte sig selv det langsigtede mål at medvirke til at danne et andet billede af WTO og gøre sig fornyede overvejelser om den multilaterale ordning i overensstemmelse med tankerne bag det oprindelige projekt. I henhold til Havanna-charteret fra 1948 skulle Den Internationale Handelsorganisation (ITO) være en multilateral organisation, der skulle tage sig af alle aspekter inden for verdenshandlen – uden undtagelse – og således også beskæftige sig med spørgsmål som beskæftigelse og investeringer.

3.1.4 Det dødvande, Doha-runden befinder sig i, og de forsinkelser, der er opstået i forhandlingerne om økonomiske partnerskabsaftaler, forpligter Europa til at gøre sig fornyede overvejelser om forbindelsen mellem udvikling og handel. EØSU gør opmærksom på status over initiativet »Alt undtagen våben« og økonomiske partnerskabsaftaler som et nyt udgangspunkt for vores strategi på handels- og udviklingsområdet. Handelspolitikken er et samlet område, og udvalget glæder sig over de supplerende opgaver, som er udført i forbindelse med den aktuelle meddelelse om reformen af den generelle præferenceordning og den kommende meddelelse om handel og udvikling.

3.2 At prioritere fødevarerikkerheden

3.2.1 Udvalget har i forskellige udtalelser⁽⁷⁾ fremsat forslag til, hvordan man kan udvikle et mere strategisk syn på handelspolitikken. Ved en konference om fødevarerikkerhed, der fandt sted i maj 2011, fremlagde EØSU desuden sine henstillinger til arbejdet i G20. Udvalget mener, at verdenshandlen er en af de mest afgørende faktorer for at sikre fødevarerikkerheden og håndhævelse af retten til fødevarer. Konklusionerne fra konferencen⁽⁸⁾ beskriver konsekvenserne af handlen for fødevarerikkerheden og udviklingen:

3.2.2 Sikre, at reglerne for international handel fremmer fødevarerikkerheden.

3.2.3 Sikre, at der i de reformer, der vedrører handel og handelsforhandlinger, tages behørigt hensyn til behovet for at medvirke til nedbringelsen af ernærings- og fødevarerikkerheden blandt de mest udsatte befolkningsgrupper i udviklingslandene.

3.2.4 Sørge for en betragtelig nedgang i den nationale støtte, der fører til handelsmæssige forvriddninger, samt afvikle eksport-subsidier.

- Bedre definere, hvornår og hvordan det skal være muligt at indføre eksportbegrænsende foranstaltninger og samtidig styrke hørings- og anmeldelsesprocessen. Navnlig evaluere sådanne foranstaltningers negative følger for fødevarerikkerheden i andre lande.

⁽⁷⁾ EUT C 318 af 29.10.2011, s. 150; EUT C 248 af 25.8.2011, s. 55; EUT C 218 af 23.7.2011, s. 25; EUT C 21 af 21.1.2011, s. 15; EUT C 255 af 22.9.2010, s. 1; EUT C 128 af 18.5.2010, s. 41 og EUT C 211 af 19.8.2008, s. 82.

⁽⁸⁾ <http://www.eesc.europa.eu/resources/docs/food-for-everyone-conclusions-en.pdf>

- Fjerne hindringer for eksport, transport og import af fødevareribistand af humanitær karakter i modtagerlandene og deres nabolande.

3.2.5 Sørge for at udviklingslandene drager endnu større fordele af handelsreglerne.

- Give udviklingslandene tilladelse til samt opmuntre dem til at gøre tilstrækkeligt brug af bestemmelserne om en særlig og differentieret behandling, så de lettere kan værne om deres fødevarermarkeder. Det er navnlig inden for multilaterale, regionale og bilaterale rammer nødvendigt at gøre det lettere for udviklingslandene at gøre brug af beskyttelsesforanstaltninger, så de kan agere i tilfælde af en stor stigning i importen, der kan risikere at gå ud over den lokale produktion af fødevarer.

- Sikre at udviklingslandene får bedre adgang til industrilandenenes markeder til afsætning af deres landbrugsprodukter. De andre industrilande bør følge EU's eksempel og indføre et system, der svarer til initiativet: »Alt undtagen våben«, og der bør foretages en betragtelig nedsættelse af de gældende todsatser for forarbejdede produkter fra udviklingslandene, så man kan fremme udviklingen af en lokal forarbejdningsstruktur.

- Sikre ekstra ressourcer til initiativet »Aid for Trade« (handelsrelateret bistand) for at styrke udviklingslandenes kapacitet til at handle deres fødevarer internationalt og drage fordele af denne handel. Man bør også styrke den tekniske assistance for at hjælpe udviklingslandene til at efterleve eksisterende regler og standarder på landbrugs- og fødevarerområdet.

- Fremme den regionale integration samt handel og samarbejde mellem de sydlige lande gennem fremme af regionale økonomiske grupperinger. Denne proces bør bakkes op af det internationale samfund samt EU, da sidstnævnte råder over værdifulde erfaringer.

3.2.6 Udvalget ønsker, at Kommissionen tager højde for disse forslag i udarbejdelsen af meddelelsen om handel og udvikling.

3.2.7 For at fremhæve disse henstillinger og for at sikre øget opmærksomhed om udviklingssamarbejde, global solidaritet og debat om millenniumudviklingsmålene foreslår udvalget at gøre 2012 til europæisk år for »udvikling og samarbejde« (foreløbig titel). Eftersom EU og medlemsstaterne har besluttet sig for at nå disse mål inden 2015, foreslår udvalget at udnytte det europæiske år til at tilskynde borgerne i civilsamfundet samt staterne og EU til at udvikle en fælles ansvarsfølelse over for gennemførelsen af de allerede fastsatte mål og sådanne, der fastsættes i tiden efter 2015.

4. At etablere effektive instrumenter for en mere fair konkurrence

4.1 For så vidt angår konkurrence lider verdensordenen under alvorlige mangler. WTO beskæftiger sig kun delvist med dette spørgsmål, hvilket er utilfredsstillende. Navnlig problemer vedrørende privat monopol, misbrug af dominerende stilling og ikke-toldmæssige hindringer, der vedrører private initiativer (normer og standarder), indgår ikke i organisationens kompetenceområde. Når det gælder dumping, subsidier og statsstøtte, sker den handelsretlige fortolkning stadig ud fra retspraksis i WTO's Instans til Bilæggelse af Tvister.

4.2 Da EU ikke egenhændigt kan få bugt med verdensordenens mangler, må Unionen forsøge at præcisere gældende ret og gøre sine værdier og standarder gældende i de instrumenter, der beskytter og sikrer en loyal konkurrence gennem at:

- samarbejde med WTO's sekretariat for at konsolidere evalueringen af konkurrencebetingelserne i forbindelse med eksport under ordningen for handelspolitiske evalueringer (Trade Policy Review Mechanism, TPRM),

- opmuntre til fortsat at arbejde med den årlige rapport om barrierer for samhandel og investering,

- støtte de forskellige initiativer, der går ud på at indlemme de såkaldte Singapore-spørgsmål (investering, offentlige kontrakter, konkurrence) og insistere på forenklede handelsprocedurer inden for rammerne af en ny multilateral dagsorden. Man bør frem for alt påpege, hvor vigtigt det er med en multilateral aftale for offentlige kontrakter, der om nødvendigt støttes gennem en politik, der enten præges af »gulerod« (f.eks. teknologioverførsel) eller »pisk« (begrænset adgang til offentlige kontrakter i EU),

- begrænse konkurrenceforvridningerne mellem EU's medlemsstater, når deres respektive nationale virksomheder kæmper om at komme ind på de eksterne markeder med hjælp fra en politisk harmonisering samt forsikrings- og eksportkreditfremmende tiltag og en øget integration af handelskamrene og deres repræsentationer i tredjelande. Hvis man styrker og udvider de europæiske støttecentre for SMV'erne i tredjelande (European Business Centre⁽⁹⁾) og gør markedsadgangsspecialisterne (Market access teams⁽¹⁰⁾) fuldt operationelle, vil EU således blive udstyret med effektive redskaber,

- sikre håndhævelse af den intellektuelle ejendomsret i forbindelse med WTO's aftale om intellektuel ejendomsret (TRIPS-aftalen), aftalen om bekæmpelse af forfalskning (Anti-Counterfeiting Trade Agreement – ACTA) samt bilaterale aftaler,

⁽⁹⁾ I Kina, Thailand, Indien og Vietnam.

⁽¹⁰⁾ EUT C 218 af 23.7.2011, s. 25.

— om nødvendigt – gøre brug af mekanismerne i WTO's Instans til Bilæggelse af Tvister (DSB) for at bidrage til styrkelsen af retspraksis i henhold til EU's visioner og værdier.

5. Gøre handelsstøtten til en solidarisk strategi og fremme handlens sociale dimension

5.1 Den sociale dimension i globaliseringen er et spørgsmål, man ikke kan se bort fra, og bør på sigt sættes til forhandling i de multilaterale fora og navnlig i WTO. ILO bør straks få observatørstatus i WTO, og EU bør fortsætte sin indsats for at overbevise de lande, der stadig modsætter sig dette. ILO bør desuden gradvist inddrages i WTO-medlemslandenes ordning for handelspolitiske evalueringer ved at bidrage til de pågældende landes socialpolitikker.

5.2 EØSU bekræfter, at Europa har en konstruktiv erfaring med at tage højde for den sociale dimension i handlen, hvilket kan udgøre en konkret reference på internationalt plan uden at føre til kritik om skjult protektionisme. Udvalget bestræber sig således løbende på i enhver handelsaftale at få indført bestemmelser om »bæredygtig udvikling« og herunder også om den sociale dimension samt sikre hensyntagen til ILO's grundlæggende konventioner i det sociale kapitel, erfaringerne med krydsoverensstemmelse i den generelle præferenceordning (GSP) og Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen.

5.3 Foruden denne seneste udvikling bliver der også gjort brug af konsekvensanalyser, der sammen med en revideret metode gør det nemmere at foregribe konsekvenserne for beskæftigelsen og bedre forberede ledsageforanstaltningerne⁽¹¹⁾. EØSU lægger særligt vægt på oprettelsen af overvågningsudvalg i henhold til de handelsaftaler, EU har indgået, og som sikrer overvågning af den sociale og miljømæssige dimension i disse.

5.4 Unionen og medlemsstaterne bør fortsætte deres finansielle engagement for at fremme gennemførelsen af ILO's otte grundlæggende konventioner, samtidig med at man holder sig for øje, at denne mekanisme ikke med ét kan rydde samtlige problemer med konkurrenceevne og beskæftigelse i Europa af vejen. Derudover vil en opfølgning af ILO's initiativ til at etablere et grundlag for social beskyttelse og støtte programmerne til fordel for anstændigt arbejde give nye muligheder for at skabe en forbindelse mellem handel og beskæftigelse. EØSU forventer, at G20 i samarbejde med IMF og Verdensbanken ser nærmere på de mulige finansieringsmetoder for dette universelle, grundlæggende socialsikringsystem.

⁽¹¹⁾ EUT C 218 af 23.7.2011, s. 19.

5.5 EU bør udnytte de sektorielle sociale dialoger i konsekvensanalyserne, når der skal udarbejdes tilpasningsmekanismer som reaktion på konsekvenserne af de handelsmæssige valg. EU bør samtidig sørge for en tydelig indarbejdning af Lissabontraktatens horisontale, sociale klausul⁽¹²⁾ i handelspolitikken. Under forhandlingerne om de kommende finansielle overslag bør Den Europæiske Socialfond bevares og fokusere på spørgsmål om industrielle omstillingsprocesser forbundet med omlægninger og omstruktureringer. Betingelserne for adgangen til Den Europæiske Fond for Tilpasning til Globaliseringen («Globaliseringsfonden») bør lempes, så man kan tilgodesee så mange af de arbejdstagere som muligt, der er blevet ofre for udviklingen ikke blot i industrien men også i landbruget. Fonden kan også fremme det sociale eksperiment.

5.6 EØSU anbefaler, at man i kapitlet om bæredygtig udvikling i aftalerne indarbejder menneskerettighedsaspektet, samt at man koordinerer ledsageforanstaltningerne i aftalen med det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder (EIDHR). En strammere håndhævelse af FN's overordnede principper vil bidrage til gennemførelsen af EU's målsætninger i konkrete spørgsmål vedrørende menneskerettighederne. I overensstemmelse med Kommissionens meddelelse om virksomhedernes sociale ansvar (oktober 2013⁽¹³⁾) er disse principper et vigtigt led i handel og udvikling.

6. At konkretisere de miljømæssige forpligtelser i handelspolitikken

6.1 Forhandlingerne om miljøprodukter og -tjenester inden for Doha-runden kan bidrage til EU's målsætninger om, at adgangen til klimavenlige varer og teknologier bliver forbedret. For et stort antal produkter, især for så vidt angår vedvarende energi, er toldskrankerne imidlertid lave eller moderate, hvorimod de ikke-toldmæssige barrierer er en alvorlig bremse for deres udbredelse. EØSU støtter et helt nyt forslag fra Kommissionen, der går ud på at sikre WTO en tidlig og individuel aftale om handel med miljøprodukter og -tjenester, som integrerer de toldmæssige og ikke-toldmæssige aspekter i beskyttelsen.

6.2 Hvis EU skal kunne udvikle en grøn økonomi i den globale konkurrence og bevare sin førerrolle på området, bør det i egen og klimaets interesse fastholde sit ambitiøse mål om nedbringelse af drivhusgasemissioner på 80 % inden 2050 med delmål på 40 % i perioden mellem 2020 og 2030. Udvalget foreslår, at der udvikles konsekvensanalyser (konkurrence, beskæftigelse, miljø), og at der afholdes offentlige debatter som forberedelse på overgangen mellem 2020 og 2050, og for at gøre prognoserne for de økonomiske aktører og borgerne sikrere.

⁽¹²⁾ Udtalelse CESE: Styrkelse af samhørigheden og samordningen i EU på det sociale område (endnu ikke offentliggjort i EUT).

⁽¹³⁾ KOM(2011) 681 endelig, Kommissionens meddelelse om En ny EU-strategi 2011-2014 for virksomhedernes sociale ansvar.

6.3 Fastlæggelsen af dette delmål skal ledsages af lovgivnings- og beskatningsmæssige foranstaltninger, der fremmer ekstra investeringer i forskning og udvikling af rene teknologier. Anvendelse af udligning af forskelle mellem parter og ikke-parter til klimaforpligtelserne bør udelukkende begrænses til nogle få tilfælde, hvor der er konstateret tab af konkurrenceevne og kulstofudflytning, og i henhold til WTO's regler, jf. Kommissionens analyse ⁽¹⁴⁾.

6.4 Da initiativerne til oprettelse af emissionshandelsordninger forekommer langsomme og usikre, løber EU-medlemsstaterne en risiko for i endnu nogle år at høre til de få lande, som sætter en pris på CO₂. På baggrund af den risiko for kulstofudflytning, som visse sektorer i Europa, der falder ind under Kommissionens ordning for handel med emissioner (EU ETS), konfronteres med, anbefaler udvalget også udover de nuværende gratis udledningsrettigheder at foretage betydeligt større langsigtede investeringer i en kulstoffattig økonomi og at skabe et tillidvækkende og stabilt system til fremme af innovation, forskning og udvikling inden for rene teknologier, som endnu ikke kan markedsføres.

6.5 På transportområdet støtter EØSU godkendelsen af målsætningerne om en emissionsreduktion på 10 % for luftfarten og på mindst 20 % for søfarten som fastsat i FN's klimakonvention. Beslutningen om at fordele byrderne ved reduktionsbestræbelserne gælder også for transportsektoren, da luftfarten fra 2012 gradvist vil blive omfattet af EU ETS. Et europæisk initiativ til fastlæggelse af energieffektivitetsmål inden for søtransport på åbent hav kunne være en hjælp i disse bestræbelser.

6.6 For så vidt angår bæredygtighedsvurderinger gentager EØSU sine henstillinger om at revidere den nuværende ordning som fremsat i en tidligere udtalelse ⁽¹⁵⁾. Man bør navnlig forbedre informationen om handelspolitikernes miljømæssige konsekvenser gennem en tættere inddragelse af sekretariatene for de multilaterale miljøaftaler.

6.7 Hvis et initiativ om standardisering og mærkning for miljø og bæredygtig udvikling skal forblive i den private sektor og ikke foregå centralt inden for EU, vil det være oplagt at etablere en fælles ramme for måling og evaluering, som Kommissionen eller et specielt oprettet agentur kunne få ansvaret for.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁴⁾ Handel som redskab til vækst (foreligger kun på engelsk) SEK(2010) 269 http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2010/november/tradoc_146940.pdf.

⁽¹⁵⁾ EUT C 218 af 23.7.2011, s. 19.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006

KOM(2011) 451 endelig — 2011/0196 (COD)

(2012/C 43/18)

Ordfører: **Jan SIMONS**

Under henvisning til artikel 304 og 91 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde besluttede Rådet og Europa-Parlamentet henholdsvis den 1. og den 29. september 2011 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006

KOM(2011) 451 endelig — 2011/0196 (COD).

Det forberedende arbejde henvises til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationsområdet, som vedtog sin udtalelse den 23. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 136 stemmer for, 1 imod og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) kan overordnet tilslutte sig forslaget til forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af forordning (EF) nr. 561/2006 om køre- og hviletidsbestemmelser for chauffører, navnlig fordi forslaget forbedrer trafiksikkerheden og chaufførernes arbejdsvilkår og skaber mere lige konkurrencevilkår for vejtransportvirksomhederne.

1.2 Udvalget ser positivt på den af Kommissionen tilstræbte integration af førerkortets funktioner i kørekortet, der har til formål at øge sikkerheden og så vidt praktisk muligt mindske de administrative byrder. Det samme gælder muligheden for, ifølge artikel 6, at integrere fartskriveren i intelligente transportsystemer (ITS), hvilket ville give andre ITS-applikationer forbedret adgang til at anvende data, som er registreret og frembragt af fartskriveren.

1.3 EØSU kan ligeledes tilslutte sig den mulighed for fjernkommunikation fra fartskriveren til kontrolformål, der indføres i de ændrede bestemmelser, og som muliggør målrettede vejkontroller.

1.4 Udvalget glæder sig over artikel 7-16 om typegodkendelse. Efter udvalgets opfattelse er disse bestemmelser eksemplariske, fordi de klart og tydeligt fastsætter, hvordan medlemsstaterne skal gennemføre de opgaver, der påhviler dem i medfør af europæisk lovgivning.

1.5 I artikel 19, stk. 4, foreslår Kommissionen at begrænse markedsadgangen i hele Europa for fartskrivere fra transportvirksomheders egne værksteder til andre virksomheders

køretøjer for at undgå interessekonflikter, uden imidlertid at dokumentere, at sådanne interessekonflikter findes. Navnlig på baggrund af de forøgede omkostninger, som en sådan begrænsning kan forårsage, bør medlemsstaterne, som også anført i første punktum i samme artikels stykke 4, i sådanne tilfælde eventuelt selv træffe afgørelse i form af en uafhængig, autoriseret organisations udstedelse af en overensstemmelsesgaranti for disse reparationer og denne kalibrering.

1.6 Kommissionen foreslår at pålægge transportvirksomhederne ansvaret for overholdelse af forordningen, idet der dog gives mulighed for at tage hensyn til eventuelle beviser for, at en virksomhed ikke med rimelighed kan holdes ansvarlig for den begåede overtrædelse. Udvalget finder denne bestemmelse rimelig.

1.7 Efter EØSU's opfattelse bør det udvalg, der er nævnt i forordningsforslagets artikel 40, samt arbejdsmarkedets parter inddrages i forbindelse med fremtidige justeringer af forordningen og dens bilag.

1.8 For udvalget at se kan den fremtidige europæiske satellitkommunikation evt. bane vej for andre kontrolmekanismer, der på længere sigt er billigere og mere pålidelige, og som optager mindre plads i førerhuset og letter kontrollen. EØSU opfordrer Kommissionen til at undersøge, om det, eksempelvis vha. særligt udformet software til det navigationssystem, der allerede findes i en lang række lastvogne, er muligt at opnå samme eller endog et højere kvalitetsniveau for målsætningerne med den digitale fartskriver.

2. Indledning

2.1 Kommissionen forelagde den 19. juli 2011 et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 (KOM(2011) 451 endelig). Europa-Parlamentet og Rådet har i henhold til EUF-traktatens artikel 304 anmodet om EØSU's udtalelse om forslaget.

2.2 Den anmodning efterkommer udvalget gerne, da det er enigt med Kommissionen i, at en forbedring af fartskriversystemet og kontrollen hermed er vigtig af følgende årsager:

2.3 Forslaget medfører en forbedring af trafikikkerheden, fordi det øger mulighederne for kontrol med chaufførernes køre- og hviletider i vejtransporten.

2.4 Det bidrager til bedre arbejdsvilkår for chaufførerne.

2.5 Det medvirker til at skabe lige konkurrencevilkår mellem vejtransportvirksomhederne.

2.6 At gøre fartskrivere mere omkostningseffektive med henblik på yderligere at integrere transportmarkedet i EU og gøre vejtransport mere sikker, effektiv og konkurrencedygtig er i overensstemmelse med Kommissionens strategi som anført i hvidbogen om transport af 28. marts 2011.

2.7 De ca. 6 mio. lastvognschauffører anvender i praksis endnu to former for fartskrivere: I køretøjer, der kom på markedet før den 1. maj 2006, har der siden 1985 været anvendt og anvendes der stadig analog fartskriver, hvorimod køretøjer, der er markedsført efter denne dato, skal være udstyret med digital fartskriver.

3. Generelle bemærkninger

3.1 EØSU kan overordnet tilslutte sig forslaget til forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af forordning (EF) nr. 561/2006 om køre- og hviletidsbestemmelser for chauffører. Frem for alt er udvalget tilfreds med målsætningerne, især fordi de tilstræbte ændringer af forordningerne forbedrer trafikikkerheden og chaufførernes arbejdsvilkår og skaber mere lige konkurrencevilkår for vejtransportvirksomhederne.

3.2 Kommissionen foreslår i artikel 27 i ændringsforordningen at integrere førerkortets funktioner i kørekortet med det formål at øge sikkerheden og mindske de administrative byrder betydeligt. Det skal gøre chaufførerne mindre tilbøjelige til at benytte deres kørekort på en svigagtig måde. Hensigten er, at der samtidig med vedtagelsen af det forelagte forordningsforslag skal foretages en mindre justering af kørekortdirektivet (direktiv 2006/126/EF). Udvalget er, i det omfang den er praktisk gennemførlig, enigt i denne fremgangsmåde.

3.3 EØSU glæder sig over artikel 7-16 om typegodkendelse. Efter udvalgets opfattelse er disse bestemmelser eksemplariske,

fordi de klart og tydeligt fastsætter, hvordan medlemsstaterne skal gennemføre de opgaver, der påhviler dem i medfør af europæisk lovgivning.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Mht. anvendelsesområdet (artikel 3) henvises der ikke kun til anvendelsesområdet for forordning (EF) nr. 561/2006 og de heri fastsatte sociale bestemmelser, men medlemsstaterne får i henhold til stykke 4 også mulighed for at installere kontrolapparater i alle køretøjer, altså også køretøjer under 3,5 tons. Dette kan udvalget tilslutte sig.

4.2 Den foreslåede forordning har også til hensigt at muliggøre afstandskommunikation fra fartskriveren til kontrolformål, hvorved kontrolmyndighederne får visse grundlæggende oplysninger angående overholdelsen, inden køretøjet standses med henblik på vejkontrol. Ved at benytte denne mulighed, vil chauffører, der overholder reglerne, opleve færre målrettede vejkontroller. Denne ændring, der er fastsat i artikel 5, kan udvalget ligeledes tilslutte sig.

4.2.1 EØSU gør opmærksom på det centrale spørgsmål vedr. datasikkerheden, som fremhævet af Den Europæiske Tilsynsførende for Databeskyttelse (EDPS/11/9) den 6. oktober 2011. Det drejer sig om at forebygge, at sektoren i mangel på klare vilkår for anvendelse og lagring af kørselsdata, så længe ajourføringen af de tekniske specifikationer endnu udestår, tilrettelægger foranstaltninger, der er til skade for privatlivets fred.

4.3 48 måneder efter forordningens ikrafttrædelse skal der ske automatiseret registrering af køretøjers nøjagtige position via GNSS. Iflg. Kommissionen får kontrolmyndighederne på den måde yderligere oplysninger med henblik på at kontrollere overholdelsen af de sociale bestemmelser. Denne mulighed er fastsat i artikel 4. EØSU forestiller sig, at det udvalg, der er nævnt i artikel 40 (»udvalg« i forordning (EU) nr. 182/2011's forstand), sammen med Kommissionen kan spille en rolle i denne forbindelse.

4.4 Udvalget ser positivt på den i artikel 6 fastsatte mulighed for integration af den digitale fartskriver med intelligente transportsystemer (ITS), hvorved andre ITS-applikationer vil få lettere adgang til de data, som den digitale fartskriver registrerer og frembringer.

4.5 I artikel 19, stk. 4, tilstræber Kommissionen at styrke værkstedernes troværdighed ved at styrke de retlige rammer for værkstedsautorisationer. Ét af forslagene indebærer, at større transportvirksomheder, der reparerer og kalibrerer fartskrivere på eget værksted, i fremtiden ikke længere skal have mulighed herfor, når det drejer sig om virksomhedens egne køretøjer. Ønsket er at undgå mulige interessekonflikter. Navnlig på baggrund af de forøgede omkostninger, som en sådan begrænsning kan forårsage, bør medlemsstaterne, som også anført i første punktum i samme artikels stykke 4, i sådanne tilfælde eventuelt selv træffe afgørelse i form af en uafhængig, autoriseret organisations udstedelse af en overensstemmelsesgaranti for disse reparationer og denne kalibrering.

4.6 I artikel 29 fastsættes, at det er transportvirksomhederne, der er ansvarlige for ansatte chaufførers overtrædelser af forordningen, idet der dog kan tages hensyn til eventuelle beviser for, at en virksomhed ikke med rimelighed kan holdes ansvarlig for den begåede overtrædelse. Udvalget kan tilslutte sig en sådan ansvarsbestemmelse.

4.7 EØSU er enig med Kommissionen i dens forslag til de bestemmelser, der fastsættes i artikel 30-36, dvs. om anvendelse af førerkort og diagramark, om øvrige dokumenter, som chaufføren skal medbringe, samt om oplæring af kontrolmedarbejdere. Navnlige det sidste punkt ser udvalget positivt på, da det muliggør en mere harmoniseret og effektiv håndhævelse af EU-lovgivningen.

4.8 I artikel 37 foreslår Kommissionen en sanktionsbestemmelse. I stykke 3 fastsættes, at medlemsstaternes sanktioner for meget alvorlige overtrædelser, jf. direktiv 2009/5/EF, skal tilhøre medlemsstatens højeste sanktionskategori for overtrædelser af lovgivningen for vejtransport. Udvalget kan tilslutte sig bestemmelsen.

4.9 Kommissionen foreslår i artikel 38-40, at den får beføjelse til at tilpasse bilag 1, 1B og 2 til den tekniske udvikling. EØSU foreslår, at det udvalg, der er nævnt i artikel 40, stiller forslag om tilpasninger, og at arbejdsmarkedets parter indbydes til at deltage i udvalgets møder.

4.10 Udvalget ser positivt på Kommissionens forslag i artikel 41 om at oprette et fartskriverforum, hvori både sagkyndige fra medlemsstaterne og fra AETR-landene er repræsenteret. Derved kan lovgivningen og den tekniske gennemførelse i EU-medlemsstaterne og AETR-landene tilpasses hinanden.

4.11 Med det forelagte forslag fortsætter Kommissionen ad det valgte spor, nemlig fremlæggelse af forslag til tekniske forbedringer af den digitale fartskriver. Udvalget påpeger, at den fremtidige europæiske satellitkommunikation evt. baner vej for andre kontrolmekanismer, der på længere sigt er billigere og mere pålidelige, og som optager mindre plads i førerhuset og letter kontrollen. EØSU foreslår Kommissionen at undersøge, om det, eksempelvis vha. særligt udformet software til det navigationssystem, der allerede findes i en lang række lastvogne, er muligt at opnå samme eller endog et højere kvalitetsniveau for

målsætningerne med den digitale fartskriver. Udvalget forestiller sig, at de forskellige opgaver, som lovgivning og forretningsdrift fører med sig, kan samles og udføres via ét apparat i lastvognens førerhus.

4.12 Forordning (EF) nr. 561/2006, der finder umiddelbar anvendelse i medlemsstaterne, og derudover seks i øvrigt ikke bindende vejledende noter (på engelsk »guidance notes«) om forskellige fortolkningsforhold, udarbejdet i samarbejde med kontrolmyndighederne og til brug for disse, har stadig ikke ryddet divergerende udlægninger vedr. kontrolmyndighedernes gennemførelse af forordningen af vejen. Udvalget henstiller, at forskellene fjernes, helst endnu før den nye, ændrede forordnings planlagte ikrafttrædelse om to år, så der rent faktisk sikres en ensartet gennemførelse af kontrollerne.

4.13 EØSU skal herudover fremsætte tre bemærkninger, der ganske vist falder uden for de to forelagte og senere tre ændrede forordninger, men som alligevel passende kan fremsættes på dette sted.

4.13.1 Ved anbringelse af vægtsensorer kan der signaleres overlastning, hvad både speditøren og kontrolmyndighederne kan drage fordel af.

4.13.2 Der er i udvalget blevet stillet forslag om, at det digitale kontrolapparat også via GNSS-satellit skal kunne registrere køretøjets position, fra transporten starter, og til den slutter. Dette kan forbedre medlemsstaternes kontrol med cabotagekørsel. I den forbindelse skal det bemærkes, at der, som anført i den af udvalget støttede hvidbog fra 2011, fra 2014, og måske tidligere, bliver givet tilladelse til cabotagekørsel uden begrænsninger.

4.13.3 EØSU har altid støttet ensartet anvendelse og håndhævelse af reglerne for grænseoverskridende transport. Dette er vigtigt. Lige konkurrencevilkår for vejtransportvirksomhederne kan nemlig kun sikres i kraft af ensartede regler og kontrol hermed i EU. Den forelagte ændringsforordning er, når der bortses fra enkelte kritiske bemærkninger i denne udtalelse, forbilledlig i henseende til ensartethed. Udvalget opfordrer til også i forbindelse med fremtidig lovgivning, ny eller ændret, at fastholde dette fokus.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer

KOM(2011) 241 endelig

(2012/C 43/19)

Ordfører: **Jonathan PEEL**

Kommissionen besluttede den 14. juni 2011 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer

KOM(2011) 241 endelig.

Det forberedende arbejde henvistes til EØSU's Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som vedtog sin udtalelse den 22. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december, følgende udtalelse med 120 stemmer for, 7 imod og 7 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Udvalget glæder sig meget over Kommissionens faste tilsagn i dens revision af den nuværende generelle toldpræferenceordning (GSP) om at lægge endnu større vægt på at støtte de lande, der har størst behov, ved at tilskynde dem til at øge deres eksportindtægter, så de bedre kan opnå en reel mindskeelse af fattigdommen. Udvalget er bekymret over, at mange fattige landes dårlige konkurrenceposition er blevet forværret i de seneste år som følge af fremkomsten af et markant antal avancerede udviklingslande, og støtter fuldt ud intentionen om at fokusere anvendelsen af EU-præferencer, hvor der er mest behov for dem, da todsatserne generelt fortsætter med at falde.

1.1.1 Udvalget bakker derfor op om Kommissionens ønske om at reducere antallet af lande, der er berettiget til GSP, men ikke i væsentligt omfang at øge antallet af berørte toldpositioner eller produkter, således at de lande, der har størst behov for det, også er de mest begunstigede. Som et resultat heraf bemærker vi, at visse »følsomme« produkter, hovedsageligt landbrugsprodukter og tekstiler, selv under GSP+ ikke vil være tilgængelige helt toldfrit, således at de mindst udviklede lande kan fastholde disse specifikke fordele under »alt undtagen våben« (ERA).

1.1.2 Udvalget bemærker, at GSP og navnlig GSP+ som et udviklingsværktøj, der bygger på incitamenter (snarere end sanktioner), er nødt til fortsat at være tilstrækkeligt attraktivt for alle berettigede lande.

1.2 Udvalget ser det også som noget yderst positivt, at man har grebet denne chance for at fremme større iagttagelse af basale menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder og grundlæggende principper for bæredygtig udvikling og god regeringsførelse og samtidig befordre større retssikkerhed og stabilitet.

1.3 Udvalget støtter Kommissionen, der som grundlag for GSP+ ikke ønsker at udvide det samlede antal udpegede konventioner, ikke mindst fordi de valgte giver landene »en realistisk chance for at fokusere på det væsentlige«⁽¹⁾, selvom EØSU i særlig grad bifalder inkluderingen af FN's rammekonvention om klimaændringer (1992) for første gang. Der må findes et kompromis mellem en styrkelse af menneskerettighederne og sociale, miljømæssige og politiske forbedringer og de fattigere landes tekniske og finansielle formåen til at opfylde de ekstra krav selv med teknisk bistand: i sidste ende skal valget træffes af modtagerlandet i overensstemmelse med landets egne kulturelle og politiske forhold.

1.4 Udvalget understreger derfor, at disse forslag skal ledsages af mere målrettede foranstaltninger til kapacitetsopbygning med det formål at yde mere støtte til de berørte landes overholdelse af de påkrævede konventioner og etiske standarder. Udvalget opfordrer til, at der på et tidligt tidspunkt tilkøbes et specifikt EU-program, som skal løbe parallelt med den foreliggende forordning og indeholde en beskrivelse af den bistand, der er til rådighed til denne slags kapacitetsopbygning for de GSP-begunstigede lande, der anmoder om det.

1.4.1 Udvalget anbefaler desuden, at en sådan kapacitetsopbygning også baseres på en dialog, som bruger civilsamfundets erfaringer til at indkredse og sætte ind over for reelle behov. Selv CARIS⁽²⁾ -rapporten, som indeholdt en officiel evaluering af GSP på vegne af Kommissionen, og som havde adgang til sofistikerede analyser og analytikere, finder det vanskeligt at drage konklusioner i forbindelse med evalueringen

⁽¹⁾ Informationspakke vedrørende Kommissionens forslag til en ny GSP-ordning, GD for Handel, s. 8.

⁽²⁾ Centre for the Analysis of Regional Integration at (the University of) Sussex – Centret for analyse af regional integration på universitetet i Sussex: midtvejsevalueringssrapport af GSP 2009.

af de handelsmæssige fremskridt under GSP, og alligevel forventes udviklingslande at træffe politiske afgørelser, skønt de har meget lidt kapacitet til at udarbejde akkurate prognoser.

1.5 På sin side bifalder udvalget i særlig grad Kommissionens erklærede intention om at inddrage civilsamfundet, og særligt udvalget selv, begrundet i EØSU's evne til at anlægge en bred synsvinkel på det organiserede civilsamfunds vegne, ved at inkludere relevante informationer under artikel 14 omhandlende overholdelse af de vigtigste konventioner, som står opført i bilag VIII. I den henseende ser vi frem til, at Kommissionen i rette tid fremsætter et forslag til en særskilt forordning om gennemførelse af procedurerne for anvendelsen af GSP+, herunder særligt tilbagetrækning og genindførelse af GSP, GSP+ og EBA i tråd med artikel 10, stk. 8, 15, stk. 2 og 19, stk. 12 i forslaget til forordning, og beskyttelsesbestemmelserne i artikel 22, stk. 4.

1.5.1 Uden at ville gribe ind i interesserede parters ret til eller mulighed for at rejse overholdelsesspørgsmål anbefaler udvalget ikke desto mindre Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet, at der etableres en »overvågnings-« eller høringsmekanisme, således at civilsamfundet kan komme med input, hvis der er mistanke om, at de GSP-begunstigede overtræder nogen af de relevante konventioner, og at udvalget på grundlag af sin ekspertise bør fungere som formidler eller koordinator for dette og optræde som et kontaktpunkt for registrering af klager.

1.5.2 Vi anbefaler, at dette i givet fald baseres på den forventede præcedens, der er på vej til at blive skabt for civilsamfundets overvågning af gennemførelsen af frihandelsaftalen mellem EU og Sydkorea og andre nyligt indgåede frihandelsaftaler, særligt ordninger, som skal sikre et specifikt EU-input og/eller etablering af rådgivende grupper på EU-niveau, som skal gå forud for, at spørgsmålene henvises til de formelle fælles organer, der er planlagt under disse frihandelsaftaler.

1.6 Med dette for øje opfordrer udvalget Kommissionen til at nedsætte en fælles arbejdsgruppe med EØSU, som skal have beføjelser til at fremsætte klare anbefalinger.

2. Baggrund/det nye forslag

2.1 Forordningsforslaget vil erstatte den nuværende generelle ordning for toldpræferencer (GSP), som egentlig udløber ved udgangen af 2011, men som forlænges med to år for at give en gnidningsløs overgang. Forordningen vil også bringe GSP på linje med Lissabontraktaten med nogle nødvendige ændringer, inklusive større inddragelse af Europa-Parlamentet. Lejligheden

benyttes til at foreslå radikale ændringer for navnlig at skærpe fokus og koncentrere GSP om de lande, der har størst behov, men også for at fremme enkelhed, forudsigelighed og stabilitet, som er afgørende, hvis importører skal tilskyndes til at anvende ordningen. GSP vil således kun skulle revideres og ikke erstattes om yderligere fem år.

2.2 Som led i den fælles handelspolitik (CCP) har EU i overensstemmelse med WTO-reglerne indrømmet handelspræferencer til udviklingslande via GSP siden 1971, hvor ordningen blev til på grundlag af anbefalingerne fra FN's konference om handel og udvikling, UNCTAD. GSP har været et af EU's vigtigste handelsinstrumenter til at bistå udviklingslandene med at mindske fattigdommen ved at skabe indkomst via øget handel og samtidig opfordre disse lande til at gøre en større indsats for at sikre grundlæggende menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder, bekæmpe fattigdom og fremme både bæredygtig udvikling og god regeringsførelse.

2.3 Som det fremgår af forordningens bilag V og IX, fungerer GSP-ordningen ved at udpege de toldtariffer, for hvilke EU's importtoldsatser for varehandel skal sænkes eller bortfalde. Det er således ikke først og fremmest et instrument til at hjælpe med at bekæmpe klimaændringer eller garantere fødevarerikkerhed – eller til at hjælpe med at sikre råvareforsyning. KN-koderne har op til otte cifre (hvilket for en lægmand kan virke uforståeligt) og skelner mellem f.eks. ristet koffeinholdig (0901 21 00) og koffeinfri kaffe (0901 22 00). GSP fungerer ved at blive brugt af importører, der ønsker at drage fordel af de nedsatte toldsatser eller den toldfrihed, ordningen tilbyder: For at ordningen kan bruges, skal den være ligetil, stabil og tilpas forudsigelig. Udvalget bemærker, at ikke alle importører, som har muligheden, automatisk importerer fra GSP-begunstigede lande: kun ca. 69 % af de mulige toldnedsættelser, der er til rådighed for de mindst udviklede lande under »alt undtagen våben«-ordningen, bliver udnyttet, medens tallet for GSP+ stiger til 85 %.

2.4 Med faldende toldtakster i hele verden bliver GSP's generelle anvendelsesområde mindre. GSP-importen tegner sig kun for 4 % af EU's samlede import (9,3 % af importen fra udviklingslande), og i 2009 beløb EU's nettotab af toldindtægter som følge af GSP sig kun til 2,97 mia. EUR (et nettotab på 2,23 mia. EUR efter fradrag af opkrævningsomkostninger). Dette beløb vil nu falde til omkring 1,77 mia. EUR. Nogle medlemsstater har derfor rejst spørgsmålet, om de foreslåede tekniske nedsættelser går for langt i en tid med økonomisk krise, usikker handel og den fortsatte trussel om øget protektionisme som en fristende metode til håndtering af et lands problemer. Efter at have undersøgt disse tekniske spørgsmål mener udvalget imidlertid, at enhver afsvækkelse af de foreslåede ændringer, både for så vidt angår graduering som de skrappe berettigelseskriterier for nogle lande, vil være til gavn for de bedrestillede. GSP handler primært om at hjælpe dem, der har mest brug for det.

2.5 Siden 2004, hvor udvalget sidst undersøgte og reviderede GSP-ordningen ⁽³⁾, har der været tre typer præferenceaftaler til rådighed, nemlig:

- Den generelle GSP-ordning, som er åben for alle støtteberettigede lande (pt. 176) og tilbyder præferenceaftaler i form af nedsatte toldsats eller nulsats på omkring 6 200 ud af rundt regnet 7 100 toldpositioner med en takst på mere end nul ⁽⁴⁾. De fleste (3 800) af disse toldpositioner er defineret som »følsomme«, hvor der tilbydes faste nedsættelser, og omfatter navnlig landbrugsprodukter, men også tekstiler og tøj. I 2009 blev der importeret for 48 mia. EUR til EU via GSP (som er tilgængelig for omkring 111 lande) – dvs. 81 % af det samlede GSP-beløb.
- GSP+: en ansporende ordning for mindre, »sårbare« fattigere lande med et snævert skattegrundlag, men som ikke kan betragtes som de mindst udviklede lande, hvis eksport til EU er stærkt koncentreret om nogle få produkter (de fem vigtigste importartikler tegner sig for mere end 75 % af totalen). Ordningen tilbyder yderligere præferencer, primært toldfritagelse for visse »følsomme« varer, men omfatter kun 70 ekstra toldpositioner ud over de 6 200, der er dækket af GSP. GSP+ indeholder også særlige incitamenter for at fremme bæredygtig udvikling og god regeringsførelse for de deltagende lande, som skal forpligte sig til at bakke op om en bredere vifte af centrale universelle værdier vedrørende menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og god regeringsførelse (Se endvidere punkt 4). I 2009 eksporterede 15 lande varer til EU til en værdi af 5 mia. EUR via GSP+ (9 % af det samlede GSP-beløb).
- »Alt undtagen våben«, eller told- og kvotefri adgang til EU for al import fra de 49 lande, der af FN er klassificeret som LDC, med undtagelse af våben og ammunition (og oprindeligt også sukker, ris og bananer). Denne ordning blev tilføjet GSP-ordningen i 2004 og var oprindeligt et initiativ fra Kommissionen i tilknytning til Doha-forhandlingerne. På trods af WTO-ministeraftalen fra 2005 om at inkludere lignende foranstaltninger vedrørende told- og kvotefri adgang i Doha-runden er EU fortsat den eneste handelsregion, der har etableret så generøse vilkår. I 2009 tegnede »alt undtagen våben« sig for 6 mia. EUR af EU's import (10 % af det samlede GSP-beløb).

2.6 Kun 9 % af toldpositionerne står helt uden for GSP og GSP+ (men disse er inkluderet i »alt undtagen våben«) - primært landbrugsvarer. Hvis disse medtages i GSP eller endog GSP+, ville det betyde, at nogle af fordelene ved »alt undtagen våben« (og efterfølgende GSP+) ville forsvinde, og at de fattigste lande ville stå som tabere ⁽⁵⁾. Disse omfatter imidlertid grupper af landbrugsprodukter, som har givet anledning til nogle af de

mest genstridige problemer i Doha-forhandlingerne. Sukkerprodukter er måske det mest følsomme eksempel herpå. Efter mere end to hundrede år med forvridning ⁽⁶⁾ er sukker en særdeles følsom importvare for EU. Det er en afgrøde, som Mozambique (et af de mindst udviklede lande) kan producere til en lav markedspris, men som omvendt ville være meget sårbar over for fuldstændig fri konkurrence fra et mellemindkomstland som Brasilien. Sådanne overvejelser gør sig også gældende for tekstiler og beklædning, et andet meget følsomt importområde for EU samt for konkurrencen mellem LDC'er og deres naboer.

2.7 Den vigtigste virkning af de foreslåede ændringer vil være en ny oprindelsesmæssig fordeling af visse af EU's importvarer. I forordningsforslaget foreslås det, at man fjerner mere end halvdelen af de lande, der nu er berettiget til GSP, for bedre at fokusere og målrette GSP mod de lande, der har størst behov, hvilket i princippet må bifaldes. Som Kommissionen siger det i begrundelsen: »Takket være øget handel er mange udviklingslande og eksportsektorer blevet vel integreret på den globale markedsplads ... (og) er i stand til fortsat at ekspandere uden bistand«. Disse mere udviklede lande »lægger pres på ... langt fattigere lande, der virkelig har behov for støtte«.

2.7.1 Udvalget indskyder imidlertid som en sidebemærkning, at en væsentlig bekymring hos EU's importører går på, at allerede iværksatte ændringer af oprindelsesbestemmelserne eventuelt vil resultere i en drastisk reduktion i anvendelsen af ordningen i 2017, hvor kravene om offentlige myndigheders certificering af oprindelsesbeviset erstattes af erklæringer fra registrerede eksportører. Dette anser mange SMV'er for at være for risikabelt. Her mener udvalget, at det foreslåede system med selvcertificering skal overvåges, revideres og akkrediteres af uafhængige erhvervs sammenslutninger, der arbejder på et internationalt grundlag. I den seneste tid har der været for mange eksempler på svindel eller »omgåelses«-konstruktioner i EU-importen, særligt på sukkerområdet.

2.8 Højindkomstlande (iht. til Verdensbankens klassifikation) vil fortsat være udelukket, men uden de tidligere undtagelser. Det foreslås nu også at udelade alle 33 oversøiske lande og territorier, dvs. dem, der er tilknyttet EU, USA, Australien og New Zealand, hvor GSP kun anvendes marginalt. Disse omfatter Grønland, Bermuda og Amerikansk Samoa.

2.8.1 Endvidere vil følgende være udelukket:

- Alle frihandelspartnere og alle andre, der er omfattet af en privilegeret markedsadgangsordning med EU på samme eller bedre tarifbetingelser (selvom disse lande fortsat vil være berettigede, hvis de pågældende ordninger ikke fungerer). Der vil her blive givet 2 års varsel. Tidligere var sondringen

⁽³⁾ EUT C 110 af 30.4.2004, s. 34.

⁽⁴⁾ Yderligere 2 300 toldpositioner har allerede en standardtakst på nul.

⁽⁵⁾ CARIS-rapporten.

⁽⁶⁾ Hvilket går tilbage til Napoleonskrigene, der satte en stopper for importen af sukkerrør til det europæiske fastland.

rodet, men nu må der også tages højde for den potentielt store stigning i antallet af ratificerede EU-frihandelsaftaler i de kommende år, idet dette med tiden kan resultere i en betydelig reduktion i antallet af berettigede lande.

- Lande, som Verdensbanken klassificerer som mellemindkomstlande, (på baggrund af bruttonationalindkomsten pr. indbygger) i den foregående treårige periode. Der vil her blive givet et varsel på et år. Dette behandles mere indgående i nedenstående kapitel 3.

2.9 Den nuværende gradueringsmekanisme, som skal sikre, at præferencer fjernes fra sektorer, der ikke længere har brug for dem, vil blive ændret. Hvis et lands eksport til EU tidligere oversteg 15 % af den samlede import under GSP i tre på hinanden følgende år, ville det ikke længere være berettiget (medmindre det pågældende afsnit eller varegruppe tegner sig for mere end 50 % af det pågældende lands samlede eksport under GSP). Denne tærskel vil fremover være 17,5 % pga. GSP's skarpere fokus. Der er i realiteten tale om en mindre stramning. På tøj og tekstiler vil tærsklen blive hævet fra 12,5 % til 14,5 %.

2.10 Ligeledes vil antallet af udpegede produktafsnit blive udvidet fra 21 til 32 for at sikre større objektivitet og følsomhed, men tiltaget vil ikke være så snævert målrettet, at det fjerner den afgørende enkelhed, stabilitet og forudsigelighed. Dette er et afgørende punkt, på trods af at dette instrument sjældent bruges. I øjeblikket er kun syv lande omfattet, navnlig Kina, men også Brasilien, Indien og andre asiatiske lande. Det har også været anvendt, men senere afskaffet, over for både Rusland og Indien.

2.10.1 Graduering vil ikke længere blive anvendt over for GSP+-lande – og har aldrig været anvendt i forbindelse med »alt undtagen våben«.

2.10.2 For GSP+ vil kravet til de deltagende lande om at tegne sig for mindre end 1 % af EU's samlede GSP-import nu blive hævet til 2 % pga. GSP's mere målrettede og begrænsede dækning, selv om dette tiltag i realiteten kun vil åbne GSP+ for Pakistan (hvor omfanget af tekstilimport til EU er et problem, ikke mindst fordi nogle aktører mener, at tiltaget vil gavne Pakistan på bekostning af LDC'er i nabolaget) og Filippinerne, forudsat de opfylder betingelserne og ønsker at benytte sig af ordningen.

3. Fremtidig berettigelse til GSP/GSP+

3.1 Med det generelle fald i toldtakster i hele verden (undtagen takster på primært landbrugs- og tekstilområdet) og med den sandsynlige stigning i nye EU-frihandelsaftaler bliver GSP's anvendelsesområde mindre. Efter de ovennævnte forventede ændringer og udelukkelse anslås det at:

- omkring 80 lande samlet set fortsat vil være berettigede til GSP, afhængigt af hvem der opfylder kravene på det givne tidspunkt,

- heraf er 49 blandt de mindst udviklede lande og berettigede til »alt undtagen våben«-ordningen,

- af de ca. 30 lande, som er berettigede til GSP eller GSP+, men ikke »alt undtagen våben«, burde alle bortset fra syv eller otte være berettigede til GSP+. Det står imidlertid langt fra klart, om GSP+-ordningen vil være tilstrækkeligt attraktiv at anvende for flertallet af disse lande. Mange vælger for nærværende ikke at deltage. GSP+ kunne derfor indskrænkes til blot tre eller fem lande (7), selv hvis man antager, at man indfører den højere tærskel på 2 % (jf. 2.10.2), navnlig hvis der indgås EU-frihandelsaftaler med både Centralamerika (endnu ikke ratificeret) og de relevante østlige partnerskabslande,

- på den anden side kan de fleste af de lande, der kun er GSP-berettigede, muligvis snart miste denne berettigelse. Der er tale om Indien, Kina, Ukraine og tre ASEAN-lande, som alle udvikler sig hurtigt, og nogle af disse lande forhandler også frihandelsaftaler med EU,

- denne potentielle yderligere nedgang i antallet af lande, der sandsynligvis vil være berettigede, rejser derfor spørgsmålet, om EU på sigt bør fastholde både GSP og GSP+.

3.2 Udvalget erkender, at Kommissionen er meget forsigtig med at udvide berettigelsen til GSP+ efter at have tabt en WTO-tvist med Indien i 2004 om GSP i forhold til lægemidler. Hvis EU konfronteres med flere WTO-tvister, risikerer det at tabe dem, da det kun er tilladt at foretage juridisk diskrimination mellem udviklingslande under ganske særlige omstændigheder.

3.3 Udvalget er på den anden side klar over, at en udvidelse af antallet af lande, der kun er berettigede til GSP, vil betyde, at de lande, der af Verdensbanken klassificeres som mellemindkomstlande (over 3 976 USD om året), vil skulle inkluderes, selvom der er tale om få lande. Disse lande omfatter Rusland, Brasilien, Argentina og Malaysia (alle med en årsindkomst pr. indbygger, som ligger højere end Rumæniens og Bulgariens). Centralt står stadig, at GSP primært handler om at hjælpe dem, der har mest brug for det.

3.4 Udvalget har det indtryk, at den væsentligste forskel i udbredelsen af GSP og GSP+ i de fleste tilfælde hænger sammen med de berettigede landes valg. Spørgsmålet er så, om eller i hvor stor udstrækning GSP-ordningen kan gøres attraktiv nok til at inkludere så mange af disse lande

(7) Bolivia, Ecuador og Mongoliet, eventuelt udvidet med Pakistan og Filippinerne.

som muligt. Disse vil sandsynligvis omfatte Centralasien og Nigeria (der allerede har valgt ikke at bruge GSP+), Syrien, Iran og en række østater. Ved at give flere af disse lande incitamenter til at anvende GSP+, og derfor til i højere grad at iagttage og overholde principperne i de 27 udpegede konventioner, bør den overordnede »win-win«-situation kunne styrkes.

4. Centrale konventioner om menneskerettigheder, arbejdstagerrettigheder, miljø og god regeringsførelse

4.1 Et centralt element i GSP+ er ifølge udvalget de tiltag baseret på universelle rettigheder, som de berettigede lande iværksætter til gengæld. For at være berettiget til GSP eller »alt undtagen våben« må en ansøger ikke have begået alvorlige og systematiske overtrædelser af de principper, der er fastlagt i de konventioner, der er anført i forordningsforslagets bilag VIII, del A, som omfatter FN's vigtigste konventioner om menneskerettigheder og arbejdstagerrettigheder – og de 8 vigtigste ILO-konventioner. Den eneste ændring, der foreslås til forordningsforslaget, er at fjerne konventionen om apartheid.

4.2 For at være berettiget til GSP+ skal landene imidlertid have ratificeret og overholde og tilslutte sig de konventioner, der er anført i bilag VIII, del A samt yderligere 12 konventioner (anført i del B). Her foreslås det at tilføje De Forenede Nationers rammekonvention om klimaændringer (1992), hvilket udvalget i høj grad bifalder.

4.2.1 For GSP+ foreslås det, at de begunstigede lande fremover skal udvise et større engagement, lægge større vægt på overholdelse af konventionerne samt styrke de mekanismer, der skal sikre gennemførelsen. Dette betyder følgende:

- de begunstigede lande skal nu give tilsagn om at fastholde ratificeringen af konventionerne, den tilhørende lovgivning og andre gennemførelsesmetoder, de må ikke få påvist alvorlige mangler gennem de relevante overvågningsgrupper, og de skal acceptere regelmæssig overvågning og evaluering,
- eftersom GSP+ er en ordning, der er baseret på incitamenter (og ikke sanktioner), vil der være behov for en løbende dialog mellem Kommissionen og de enkelte begunstigede lande, ikke mindst for at sikre, at gennemførelsen bliver bedre med tiden og ikke dårligere,
- overvågningen vil blive intensiveret med rapporter hvert andet (i stedet for hvert tredje) år til både Rådet og nu også Europa-Parlamentet,
- manglende samarbejde vil føre til hurtig udelukkelse, uden en undersøgelse,

— der vil være omvendt bevisbyrde – og beviset skal nu føres af det begunstigede land,

— Kommissionen vil nu kunne bruge andre pålidelige informationskilder, herunder vigtigt input fra civilsamfundet.

4.3 Dette vil for mange GSP+-begunstigede lande være meget krævende, både teknisk og finansielt, så støtte fra EU vil være af afgørende betydning. Dette nævnes overhovedet ikke i forordningsforslaget. Udvalget opfordrer kraftigt til, at der på et tidligt tidspunkt tilkøbes et EU-program, som skal løbe parallelt med den foreliggende forordning og skal indeholde en detaljeret beskrivelse af den bistand og finansielle støtte, der er til rådighed til denne slags kapacitetsopbygning for alle GSP-begunstigede lande, der anmoder om det. I sidste ende træffes valget af det begunstigede land i overensstemmelse med dets egne vilkår.

4.4 Udvalget støtter bevarelsen af 27 konventioner med de to foreslåede ændringer. Kommissionen understreger, at valget af konventioner giver landene »en realistisk mulighed for at fokusere på det væsentlige«⁽⁸⁾. Som et ansporende udviklingsredskab er GSP+-ordningen nødt til at være så attraktiv for de relevante lande, at de vil bruge den. Der skal findes en balance mellem en styrkelse af menneskerettighederne og sociale, miljømæssige og politiske forbedringer og de fattigere landes evne til at imødekomme de ekstra krav, selv når de ledsages af handelsrelateret teknisk bistand (TRTA). Som CARIS-rapporten påpeger det, er gevinsten stadigvæk kun minimal.

4.4.1 Ikke alle berettigede lande ønsker at benytte sig af GSP+ af en af følgende tre grunde:

- deres vigtigste eksportprodukter er ikke »følsomme«, så gevinsten er ikke stor,
- regeringerne ønsker ikke at være nødt til at opfylde kravene,
- interne problemer, inklusive krige, konflikter og/eller manglende administrativ kapacitet, hvilket gør det umuligt at opfylde kravene.

4.4.2 Tidligere lagde EU kun vægt på ratificeringen af konventioner og på en klar enighed om, at landene ville sikre effektiv gennemførelse. Hvis man lagde ud med disse krav, ville resultatet være, at det baseret på disse krav alene sandsynligvis kun ville være Norge og Schweiz, der nogensinde ville kunne komme på tale som berettigede. CARIS påpeger, at GSP+ ser ud til at være effektivt til at fremme ratificering af de 27 konventioner, men at det er vanskeligere at pege på de konkrete

⁽⁸⁾ Informationspakke vedrørende Kommissionens forslag til en ny GSP-ordning, GD for Handel, s. 8, pkt. 5.

virksomheder. GSP tilføjer imidlertid interne incitamenter til at sikre effektiv gennemførelse, og de interesserede parter ville miste meget, hvis disse senere blev trukket tilbage.

4.5 Alle præferenceordningerne kan tilbagetrækkes midlertidigt i tilfælde af alvorlige eller systematiske overtrædelser af de grundlæggende principper såvel som af en række andre årsager som f.eks. urimelig handelspraksis, svig eller alvorlige mangler ved toldkontrollen.

4.5.1 Hidtil er de generelle præferenceordninger blevet trukket tilbage pga. overtrædelse af arbejdstagerrettigheder i forhold til både Myanmar⁽⁹⁾ (1997) og Hviderusland (2006), og de er endnu ikke blevet genindført. Sri Lankas GSP+-præferencer blev trukket tilbage (2010) pga. ikke-effektiv gennemførelse af menneskerettighedskonventionerne. For nogle lande som f.eks. El Salvador har den praktiske iværksættelse af undersøgelser været tilstrækkelig til at sætte gang i forandringer.

4.5.2 Det centrale spørgsmål for udvalget er, om iværksættelsen af en fuld undersøgelsesprocedure, særligt under den reviderede, strengere ordning – og mange lande har stadig store udestående opgaver – automatisk vil føre til tilbagetrækning af en præferenceordning, hvis der ikke umiddelbart nås en passende løsning. Dette ville ikke være til gavn for nogen. Der må være en balance mellem brugen af pisk og gulerod. For visse meget fattige lande, som slås med risiko for hungersnød og andre vanskeligheder, kan disse målsætninger være umulige at nå på kortere sigt. Selvom Kommissionen efter planen skal aflægge rapport til Europa-Parlamentet hvert andet år, er udvalget klar over, at der vil blive ført en løbende dialog, og at Kommissionen jævnligt vil overvåge situationen i de begunstigede lande, også ved brug af datamateriale, der udarbejdes af de relevante internationale overvågningsorganer. Udvalget forventer, at Kommissionen vil være så åben som muligt i denne fase, når der identificeres områder, som giver anledning til bekymring.

4.5.3 Der rejser sig et særligt spørgsmål om Usbekistan (som ellers er berettiget til GSP+, men som vælger ikke at benytte sig af ordningen), hvor der er stor bekymring om brugen af børnearbejde i forbindelse med bomuldshøsten. GSP+'s erklærede mål er at opfordre modtagerlande til at fortsætte med at forbedre forholdene. Der skal derfor findes en balance mellem at tilskynde til positive forandringer og drive et land ud i større isolation, hvorved man måske udskyder fremskridt med adskillige år eller endog forårsager tilbageskridt.

5. Civilsamfundets rolle

5.1 I relation til opbygningen af ekstra kapacitet, som er nævnt i pkt. 4.3., anbefaler udvalget, at der tages udgangspunkt i en dialog, som bruger civilsamfundets erfaringer til at indkredse og fokusere på de reelle behov. Som nævnt finder

selv CARIS-rapporten, som har adgang til sofistikerede analyser og analytikere, det vanskeligt at drage konklusioner i forbindelse med evalueringen af handelsfremskridt under GSP, og alligevel forventes udviklingslande med få ressourcer at træffe politiske afgørelser, skønt de har meget lidt kapacitet til at udarbejde akkurate prognoser.

5.2 I forordningsforslagets artikel 14 hedder det, hvad angår overholdelse af de i bilag VIII opførte vigtigste konventioner, at Kommissionen »kan omfatte alle oplysninger, som (den) opfatter som relevante«. Kommissionen gør det klart, at den »ud over rapporter fra de internationale overvågningsorganer, kan bruge andre kilder til præcise oplysninger«⁽¹⁰⁾, som nødvendigvis må være både velunderbyggede og pålidelige.

5.3 Kommissionen ser udvalget som en sådan kilde, som skal hilses velkommen som værende »mere afbalanceret« takket været dets evne til at anlægge en bred synsvinkel på det organiserede civilsamfunds vegne. Andre potentielle kilder omfatter virksomheder og erhvervsorganisationer, fagforeninger og andre organisationer, der kan dokumentere aktiv deltagelse.

5.4 Udvalget bemærker ligeledes, at Kommissionen i rette tid har til hensigt at fremsætte et forslag til en særskilt forordning om gennemførelse af procedurerne for anvendelsen af GSP+, herunder tilbagetrækning og genindførelse af GSP, GSP+ og EBA i tråd med artikel 10, stk. 8, 15, stk. 2, og 19, stk. 12 i forslaget til forordning, og beskyttelsesbestemmelserne i artikel 22.4. Udvalget ser frem til at bidrage til dette forslag, mens det er i forberedelses- og høringsfasen.

5.4.1 Uden at ville gribe ind i interesserede parters ret til eller mulighed for at rejse overholdelsesspørgsmål anbefaler udvalget ikke desto mindre Kommissionen, Rådet og Europa-Parlamentet, at der etableres en »overvågnings-« eller høringsmekanisme, således at civilsamfundet kan komme med input, hvis der er mistanke om, at de GSP-begunstigede overtræder nogen af de relevante konventioner. Det anbefales ligeledes kraftigt, at udvalget selv bør fungere som formidler eller koordinator for dette og optræde som et kontaktpunkt for registrering af klager, i givet fald baseret på den forventede præcedens, der er på vej til at blive skabt for civilsamfundets overvågnings af gennemførelsen af frihandelsaftalen mellem EU og Sydkorea og andre frihandelsaftaler, særligt ordninger, som skal sikre et specifikt EU-input og/eller etablering af rådgivende grupper på EU-niveau, som skal gå forud for, at spørgsmålene henvises til de formelle fælles organer, der er planlagt under disse frihandelsaftaler.

⁽⁹⁾ Ellers ville landet nu være berettiget til »alt undtagen våben«.

⁽¹⁰⁾ Informationspakke vedrørende Kommissionens forslag til en ny GSP-ordning, GD for Handel, s. 8, pkt. 5.

5.4.2 Med dette for øje opfordrer udvalget Kommissionen til i den nærmeste fremtid at nedsætte en fælles arbejdsgruppe med EØSU, som skal have beføjelser til at fremsætte klare anbefalinger.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny tilgang til nabolande i forandring

KOM(2011) 303 endelig

(2012/C 43/20)

Ordfører: **Emmanuelle BUTAUD-STUBBS**

Den 19. juli 2011 besluttede Europa-Kommissionen og Den Europæiske Unions højtstående repræsentant for udenrigsanliggender og sikkerhedspolitik under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at høre Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg om:

Fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny tilgang til nabolande i forandring

KOM(2011) 303 endelig.

Den Faglige Sektion for Eksterne Forbindelser, som havde til opgave at forberede udvalgets arbejde i denne forbindelse, vedtog sin udtalelse den 22. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december, følgende udtalelse med 119 stemmer for, 3 imod og ingen hverken for eller imod:

1. Konklusion og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder den fælles meddelelse udarbejdet af EU-Udenrigstjenesten og Kommissionen som en rettidig og preserende justering i EU's politik. Det tilslutter sig fuldt ud meddelelsens erklærede mål om at udvikle en ny tilgang til EU's nabolande for at styrke partnerskabet mellem EU og partnerlande.

1.2 EØSU påpeger, at meddelelsen kun kan være et udgangspunkt for et fremtidigt partnerskab og opfordrer EU-institutionerne til at udvikle en mere langsigtet strategi, som skal gennemføres under den finansielle ramme for 2014-2020, hvori de identificerede prioriteter og et relevant budget for styrkede partnerskaber og forskellige dele af EU's politik er integreret.

1.3 EØSU håber, at EU vil være i stand til at reagere på en passende måde, dvs. konsekvent og i enighed og i overensstemmelse med den beskrevne tilgang i meddelelsen om Middelhavslandene⁽¹⁾, på de begivenheder, der har fundet sted for nylig i visse nabolande, hvor der endnu ikke er etableret ægte og varigt demokrati (Syrien, Belarus).

1.4 EØSU er enig i principperne om differentiering og konditionalitet og i behovet for større fleksibilitet i relationerne med partnerlande. Samtidig beder det imidlertid EU om at sikre, at anvendelse af princippet om *færre midler for færre reformer* ikke kommer til at skade et partnerlands potentiale for at fortsætte reformprocessen i dets eget tempo og efter dets egen kapacitet.

1.5 Udvalget bemærker med tilfredshed meddelelsens nye understregning af civilsamfundets afgørende rolle i styrkelsen

af demokratiske processer, og at støtte til en bred vifte af civilsamfundsorganisationer, herunder arbejdsmarkedets parter, anses for at være en prioritet.

1.6 EØSU insisterer på, at miljøet for aktiviteter i civilsamfundet, beskyttelse af menneskerettigheder samt økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder og religionsfrihed er et væsentligt kriterium i vurderingen af et lands regeringsførelse.

1.7 EØSU mener, at EU's støtte under den europæiske demokratifond bør være tilgængelig og tilgodese de pludselige behov hos en bredere vifte af civilsamfundsorganisationer, herunder ikke-registrerede oppositionsgrupper. Det europæiske demokratifond-instrumentet bør supplere eksisterende værktøjer som f.eks. det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder (EIDHR) og stabilitetsinstrumentet.

1.8 I denne sammenhæng understreger EØSU, at der bør tilbydes større og mere målrettet støtte til arbejdsgiver- og fagforeningsorganisationer og andre socioprofessionelle grupper, eftersom de er vigtige facetter af det sociale, økonomiske og politiske liv og potentielle garantier for stabilitet. Nogle af dem spillede rent faktisk en afgørende rolle i mobiliseringen for demokrati. Det bifalder, at EED foreslår støtte til disse aktører, men håber, at civilsamfundsfaciliteten også vil blive anvendt til dette formål.

1.9 EØSU opfordrer til, at effektiviteten af EU-finansierede projekter forbedres. EU-finansieringsprocedurerne kompleksitet betyder, at mange ikke-statslige aktører ikke er med i

⁽¹⁾ Meddelelse om *Et partnerskab for demokrati og fælles velstand med det sydlige middelhavsområde*, KOM(2011) 200 endelig.

inderkredsen. At hjælpe organisationer til at opnå finansiering, f.eks. gennem undervisning i kapacitetsopbygning arrangeret af EU-delegationer, bør være et af målene med initiativet.

1.10 Ydermere opfordrer EØSU EU til at etablere sikkerhedsforanstaltninger og grundlæggende principper om god forvaltning for regeringer i partnerlande, der ønsker at drage nytte af den tredje komponent i civilsamfundsfaciliteten, som giver dem mulighed for at iværksætte kapacitetsopbygningsprojekter, der har til formål at styrke civilsamfundsorganisationer og deres inddragelse i den nationale politik og beslutningsproces.

1.11 Hvad angår handelsforbindelser, er det et endeligt mål for den vidtgående og brede frihandelsaftale at opnå en høj grad af økonomisk integration mellem EU og partnerlandene. EØSU anmoder EU om at overveje differentierede lovgivningspakker om vidtgående og brede frihandelsaftaler, som ville afspejle forskellige niveauer af interesse i den europæiske økonomiske integration og forskellige dagsordner i partnerlandene. Det er vigtigt, at det bliver obligatorisk at inddrage civilsamfundet og etablere en mekanisme til permanent dialog med civilsamfundet under forhandlings- og gennemførelsesprocesser i forbindelse med såvel vidtgående og brede frihandelsaftaler som andre traktater. Der er ligeledes nødvendigt at høre civilsamfundet i forbindelse med bæredygtighedsvurderinger.

1.12 Fremme af ytringsfrihed, religionsfrihed og mediefrihed samt uhindret adgang til internettet og sociale netværk er også af afgørende betydning, da det bidrager til øget gennemsigtighed og fremmer demokratiseringsprocessen. Det kræver derfor særlig opmærksomhed og målrettet handling.

1.13 Selv om succesen kun har været meget beskedent, bifalder EØSU EU's forpligtelse til at forebygge konflikter i sine nærmeste nabolande og opfordrer EU til at udvikle omfattende strategier på dette område.

1.14 EØSU opfordrer til, at mobilitet for personer fra nabolandene lettes – navnlig unge mennesker og studerende, kunstnere, forskere, videnskabsfolk og forretningsfolk – for at øge mellemfølelige kontakter til gavn for både partnerlandene og EU.

1.15 EØSU, som repræsenterer civilsamfundet på EU-plan, er klar til at spille en aktiv rolle og dele sin ekspertise med det mål at opbygge en mere effektiv europæisk ramme for samarbejde med samfundene i nabolandene ⁽²⁾, navnlig ved:

- at yde bistand til kortlægning af civilsamfundsorganisationer og dokumentation af situationen, for så vidt angår aktiviteter i civilsamfundet i regionen gennem en åben og inklusiv dialog med en bred vifte af aktører;

⁽²⁾ Se specifikke anbefalinger fra EØSU, som findes i dets seneste udtalelser: *Civilsamfundets bidrag til østpartnerskabet*, EUT C 248 af 25.8.2011, s. 37-42, og *Fremme af repræsentative civilsamfund i Euro-med-regionen*, EUT C 376 af 22.12.2011, s. 32-37, samt *EU's nye udenrigspolitik og civilsamfundets rolle*, vedtaget den 27. oktober 2011 (endnu ikke offentliggjort i EUT).

- at dele sin ekspertise (bl.a. erhvervet fra samarbejde med nabolandene langs EU's østgrænse) i at definere specifikke kriterier og processer til etablering af institutioner, der virkelig er repræsentative, til inddragelse af civilsamfundet i den politiske beslutningstagning i partnerlandene;

- at støtte uafhængige og repræsentative civilsamfundsorganisationer, navnlig sådanne, der har spillet en aktiv rolle i modstanden mod ikke-demokratiske regimer, gennem en kapacitetsopbygningsindsats og ved at dele sin ekspertise på en lang række områder, som f.eks. social dialog (herunder på sektorplan) og økonomiske og sociale rettigheder;

- at udveksle bedste praksis på områder som f.eks. den sociale dialog, ligestilling mellem mænd og kvinder, iværksættervirksomhed og virksomhedernes sociale ansvar;

- at deltage i udformningen af EU-instrumenter, handlingsplaner og programmer til styrkelse af socioøkonomiske organisationer og i overvågningen af gennemførelsen af dem;

- at blive aktivt involveret i at definere de operationelle regler i civilsamfundsfaciliteten og den europæiske demokratifond.

2. Tage ved lære af fortiden

2.1 Kritisk analyse af tidligere aktiviteter i Den Europæiske Union

2.1.1 Den fuldstændige mangel på et demokratisk miljø, med nogle få undtagelser, har tvunget EU til at tilpasse sine politikker af pragmatiske grunde og til at acceptere personer, der på ingen måde kunne beskrives som demokratiske repræsentanter for deres folk, som samarbejdspartnere.

2.1.2 Under hele Barcelonaprocessen var f.eks. kommunikationen og samarbejdet mellem EU, civilsamfundsorganisationer, fagforeninger og menneskerettighedsorganisationer utilstrækkelig, og man forpassede dermed en mulighed for at påvirke den politiske og samfundsmæssige udvikling.

2.1.3 Erfaringen har vist, navnlig i Euro-Middelhavsområdet, at der er en tendens til at underudnytte de tilgængelige midler til civilsamfundet på grund af, at disse organisationer er svage i ikke-demokratiske lande.

2.1.4 Der er visse gode eksempler på inddragelse af civilsamfundet bl.a. skabelsen af tematiske platforme, arbejdsgrupper og paneler i henhold til østpartnerskabet, og disse kunne følges op og finde nyttig anvendelse mod Syd.

3. Hovedelementer i en ny tilgang

3.1 Anvendelse af princippet om differentiering og konditionalitet

3.1.1 EØSU støtter fuldt ud meddelelsens betoning af disse to principper og er selv i gang med at forstærke anvendelsen af dem i sit eget arbejde, f.eks. i sine kriterier for deltagelse i Euromedtopmødet med de økonomiske og sociale råd og tilsvarende institutioner og i organiseringen af sine missioner i udlandet.

3.1.2 EU skal i sit princip om *flere midler for flere reformer* tage højde for regioners og landes forskellige historier, deres udviklingsniveau, de forskellige trin i deres forhold til EU og deres specifikke behov og problemer. Denne fremgangsmåde vil også bidrage til den mere effektive anvendelse af EU's finansielle midler, som er en hovedopgave, EU har over for de europæiske skatteydere.

3.1.3 Samtidig mener vi, det er vigtigt at sikre, at princippet om *færre midler for færre reformer* ikke anvendes på en sådan måde, at det skader udviklingsmulighederne i et partnerland, hvor fremskridt i mindre grad er umiddelbart forestående.

3.2 Arbejde hen imod »dybtgående« og bæredygtigt demokrati

3.2.1 EU har med rette understreget behovet for at fremme »dybtgående« demokrati ved at styrke civilsamfundet og styrke dets rolle i demokratiseringsprocessen og i forankringen af standarder for god forvaltning i ENP-området.

3.2.2 Det bifalder indførelsen af nye særlige instrumenter til at konsolidere demokratisk fremgang. I denne sammenhæng er EØSU klar til at deltage i arbejdet med at definere operationelle regler for navnlig den europæiske demokratifond og civilsamfundsfaciliteten. Disse instrumenter bør være fleksible og kunne tilgodese skiftende behov og indeholde målrettede foranstaltninger til at støtte demokratiske processer i EU's nabolande, herunder gennem fremme af etableringen af politiske partier og frie massemedier og styrkelse af civilsamfundets inddragelse i demokratiske processer.

3.2.3 Selv om Det Europæiske Instrument for Demokrati og Menneskerettigheder, stabilitetsinstrumentet, den europæiske demokratifond og civilsamfundsfaciliteten alle er forskellige med hensyn til deres finansielle, operationelle og ledelsesmæssige betingelser, skal sammenhængen og synergierne imellem dem sikres og forstærkes.

3.2.4 For at øge organisationers interesse i og evne til at anvende disse finansielle instrumenter anmoder EØSU Kommissionen om at udarbejde enkle og brugervenlige skriftlige redegørelser.

3.2.5 EØSU anser respekt for både religiøse og borgerlige frihedsrettigheder for at være en grundlæggende menneskerettighed, der i fuld udstrækning skal beskyttes i et område, der er

kendetegnet ved religiøs og politisk mangfoldighed. Lande, som endnu ikke har ratificeret de eksisterende universelle og regionale konventioner og aftaler om politiske, borgerlige og kulturelle frihedsrettigheder og om økonomiske og sociale rettigheder, som er baseret på verdenserklæringen om menneskerettigheder, opfordres til straks at gøre det.

3.2.6 Medierne i Euro-Middelhavsområdet spiller en afgørende rolle med hensyn til at videregive og præsentere resultatet af de transformationer, der finder sted. EU-støtte skal fokusere på initiativer til at forbedre eksisterende mediers professionalisme og uafhængighed og fremme et miljø, i hvilket mediers mangfoldighed og frihed kan blomstre.

3.3 Styrket rolle for EU i konfliktløsning

3.3.1 De fortsatte langtrukne konflikter i EU's nabolande – mod syd og øst – udgør en stor udfordring for både EU og partnerlandene selv. EU har indrømmet, at dens foranstaltninger indtil nu har været af begrænset effektivitet. Med Lissabontraktaten har EU et nyt fredskonsolideringsmandat og en ny struktur til at støtte det, som giver en reel mulighed for et nyt fokus.

3.3.2 EØSU opfordrer EU til at udvikle omfattende strategier til forebyggelse af konflikter og fredskonsolidering, navnlig for sine nærmeste nabolande, og at fokusere på at sikre mere sammenhæng mellem en række forskellige EU-programmer og politikker på området.

3.3.3 Udvalget opfordrer til, at alle fredskonsolideringsprojekter fremmer og tager hensyn til demokratiske principper, og at der skabes overvågningssystemer, der inddrager civilsamfundsorganisationer, for at vurdere reformfremskridtene. Der bør være større fokus på de grupper, hvis indflydelse på fredskonsolideringen er væsentlig, men hvis stemmer næsten ikke høres. Disse omfatter kvindegrupper og ungdomsgrupper, fagforeninger og det lokale erhvervsliv. Et fokus på fortsættelse af forretningsaktiviteter i konfliktzoner som en demonstration af modstandsdygtighed fortjener også støtte, og det samme gælder aktiviteter i fagforeninger som f.eks. freds- og solidaritetstilkendegivelser. De mest sårbare grupper, som f.eks. kvinder, børn og ofre i konflikter, har behov for særlig opmærksomhed og målrettede programmer.

4. Forbedrede handelsforbindelser

4.1 Bortset fra at fremme af handelsforbindelser er et af hovedmålene for den vidtgående og brede frihandelsaftale at opnå en høj grad af økonomisk integration mellem EU og partnerlandene. Gennemførelse af den vidtgående og brede frihandelsaftale og overholdelse af den kræver, at partnerlandene grundlæggende omstrukturerer deres juridiske og økonomiske rammer. Dette ville kræve væsentlig yderligere assistance fra EU for at hjælpe dem med at opnå det udviklingsniveau, der er nødvendigt for at opfylde kravene.

4.2 Udvalget anmoder om, at der medtages et kapitel om bæredygtig udvikling i alle handelsaftaler, som EU forhandler med sine partnere og mener, at civilsamfundet også bør høres under bæredygtighedsvurderinger forud for indledningen af forhandlinger. Denne inddragelse vil bidrage til at øge offentlighedens bevidsthed om de kort- og langsigtede fordele, som den vidtgående og brede frihandelsaftale kan give, og vil bidrage til at sikre offentligt ejerskab til processen ⁽³⁾.

4.3 Med henblik herpå bør fremtidige vidtgående og brede frihandelsaftaler og andre traktater indeholde bestemmelse om mekanismer til høring af civilsamfundet, som f.eks. blandede rådgivende udvalg, for at opnå effektiv overvågning af, hvordan bestemmelser i forbindelse med kapitlet om bæredygtig udvikling gennemføres.

4.4 Hvad angår sociale standarder og forholdet mellem arbejdsmarkedets parter, insisterer udvalget på, at relevante ILO-konventioner ratificeres og gennemføres.

5. Hen imod effektive regionale partnerskaber

5.1 EU skal finde den rette balance og søge at opnå synergier mellem de bilaterale og regionale dimensioner i EU's forhold til partnerlande.

5.2 Det er almindelig anerkendt, at regionale partnerskaber med naboer i øst og syd har bidraget til den yderligere fremme af forbindelserne mellem EU og dets naboer. Østpartnerskabet og Middelhavsunionen, som har suppleret samarbejdet i Euro-med, har imidlertid vist sig at have en række mangler.

5.3 Middelhavsunionen, hvis rolle var at supplere bilaterale forbindelser mellem EU og partnerlande, har indtil nu ikke leveret de forventede resultater. Dens rolle og målsætninger skal derfor radikalt omdefineres. Den skal også stille permanente mekanismer til rådighed for inddragelse af civilsamfundet i sit initiativ. EØSU opfordrer til, at der træffes øjeblikkelige beslutninger om Middelhavsunionens rolle, mission, organisation og finansiering. Endvidere mener det, at Middelhavsunionens operationer skal bringes mere i overensstemmelse med EU's samlede strategi i forhold til regionen ⁽⁴⁾.

5.4 Generelt har de fleste partnerlande forbedret og intensiveret deres forbindelser med EU gennem dialog om associeringsaftaler og vidtgående og brede frihandelsområder, om visumliberalisering og mobilitetspartnerskaber, samarbejde om energiforsyningssikkerhed og om andre spørgsmål. Desværre

har Belarus taget et stort skridt tilbage i sine forbindelser med EU og situationen med hensyn til demokratiske frihedsrettigheder, og miljøet for civilsamfundsaktiviteter er også forværret i andre partnerlande, herunder Ukraine.

5.5 Udviklingen i den politiske situation i EU's nabolande skal fortsat følges nøje, og graden af økonomisk integration og handelsforbindelser skal afspejle, i hvilket omfang de forpligter sig til at skabe et bæredygtigt demokrati og respektere menneskerettighederne.

5.6 EØSU er overbevist om, at fremme af øget mobilitet, navnlig for unge mennesker og studerende fra nabolandene, ville give partnerlandene fordele, herunder en forøgelse af de mellemfolkelige kontakter. Det samme gælder for kunstnere, videnskabsfolk, forskere og forretningsrejsende. Dette bør suppleres med visumlempelsesordninger, gebyrfritagelser og muligheden for at få visum til flere indrejser, sammen med fortsatte bestræbelser på udvikling af integreret grænseforvaltning, effektiv forvaltning af indvandringen, bekæmpelse af ulovlig indvandring, asyllove og humanitær hjælp til flygtninge.

6. Støtte til civilsamfundet i EU's nabolande via civilsamfundsfaciliteten og den europæiske demokratifond

6.1 Støtten til civilsamfundsorganisationer skal være omfattende, troværdig, mangefacetteret og skræddersyet til deres behov. EØSU har nu i adskillige år talt til fordel for en rolle for civilsamfundet i udformningen af den europæiske naboskabspolitik og overvågning af dens gennemførelse, for specifikke kapacitetsopbyggende programmer til civilsamfundet og for en forbedring i dialogen mellem regeringer og civilsamfundet i EU's nabolande ⁽⁵⁾. Det støtter derfor de tre komponenter i civilsamfundsfaciliteten.

6.2 Til gennemførelsen af disse komponenter er der behov for en bred og inklusiv definition af »civilsamfundsorganisation«, som foreslået i Kommissionens meddelelse om minimumsstandarder for høringer ⁽⁶⁾. Derfor er kortlægningen af civilsamfundet af stor betydning for gennemførelsen af disse komponenter. EØSU står med sine forskellige netværk klar til at fortsætte med at assistere med kortlægningen af ikke-statslige aktører, der er ved at få betydning, samt netværkssamarbejde med ngo'er på regionalt plan. Der kan nemt findes synergier med det arbejde, der udføres af Kommissionen, Tjenesten for EU's Optræden Udadtil og EU-delegationer på disse områder.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om *Bæredygtighedsvurderinger og EU's handelspolitik*, EUT C 218 af 23.7.2011, s. 14-18.

⁽⁴⁾ KOM (2011) 200 endelig.

⁽⁵⁾ EØSU's udtalelse om *Inddragelse af civilsamfundet i østpartnerskabet*, EUT C 277, 17.11.2009, s. 30-36; EØSU's udtalelse om *Civilsamfundets deltagelse i gennemførelsen af handlingsplanerne inden for rammerne af EU's naboskabspolitik i landene i det sydlige Kaukasus: Armenien, Aserbajdsjan og Georgien*, EUT C 277 af 17.11.2009, s. 37-41.

⁽⁶⁾ Meddelelse fra Kommissionen: *Mod en stærkere hørings- og dialogkultur – generelle principper og minimumsstandarder ved Kommissionens høring af interesserede parter* – KOM(2002)0704 endelig, 11.12.2002, s. 6.

6.3 Desuden kunne den erfaring, som europæiske civilsamfundsorganisationer har, anvendes til at definere kapacitetsopbyggende programmer. Ud over den brede vifte af netværk i EU bør de væsentligste økonomiske og sociale aktører i Europa inddrages. Deres ekspertise kunne deles med deres kolleger i partnerlandene for at overføre viden om EU-politikker og for at støtte civilsamfundet i nabolande i deres analyse af politikker, interesserepræsentation og overvågning af konvergens med EU-politikker.

6.4 Forslaget om at øge inddragelsen af civilsamfundsorganisationer i sektorpolitikdialoger mellem EU og partnerlande er meget velkomment, eftersom dette er et område, som desværre ofte blev ignoreret tidligere. Hvad angår økonomiske og sociale aktører, bør der sættes specielt fokus på programmer, der støtter den sektorspecifikke sociale dialog i modtagerlande. EØSU er indstillet på at bidrage til en styrkelse af den sociale dialog, og i denne sammenhæng opfordrer det også til inddragelse af ILO, som det anser for afgørende, og Det Europæiske Erhvervsuddannelsesinstitut, som kunne tilbyde arbejdsmarkedspartnerne i nabolande undervisning i sektordialog.

6.5 I komponent 3 i civilsamfundsfaciliteten fastsættes der støtte til landebaserede bilaterale projekter, som opmuntrer partnerlandenes regeringer til at styrke civilsamfundsorganisationernes kapacitet og deres inddragelse i indenlandske politikker og beslutningsprocesser. Udvalget er overbevist om, at der er et meget stort behov for en institutionaliseret mekanisme til høring af civilsamfundet, og at økonomiske og sociale råd er et af de bedste værktøjer til at opnå en sådan dialog. Der bør imidlertid etableres nogle forsigtighedsforanstaltninger og nogle grundlæggende principper for god forvaltning for regeringer, som kunne tænke sig at drage fordel af denne støtte. EØSU er klar til at etablere et sæt principper, som bør opfyldes for at oprette repræsentative sociale økonomiske råd og lignende institutioner.

6.6 Der findes allerede regionale platforme for civilsamfundsorganisationer i nabolande: civilsamfundsforummet for det østlige partnerskab og Euromedsammenslutningen af økonomiske og sociale råd og lignende institutioner, som blev

etableret som følge af et EØSU-ledet initiativ. EØSU har spillet en afgørende rolle i oprettelsen af økonomiske og sociale råd i mange lande omkring det sydlige Middelhav. I hele denne proces har udvalget været fortalere for den bredest mulige repræsentation af forskellige ikke-statslige aktører i disse råd. EØSU's ekspertise og støtte i forbindelse med oprettelsen af økonomiske og sociale råd som institutioner til høring af civilsamfundet i den politiske beslutningstagning kunne med fordel føjes til mulighederne for samarbejde under civilsamfundsfaciliteten.

6.7 EU-finansieringsprocedurerens kompleksitet betyder ofte, at mange ikke-statslige aktører, som har det største potentiale, men kun få erfaringer med, hvordan EU-finansiering anvendes, ikke er med i inderkredsen. Dette er et tilbagevendende problem i alle lande og regioner, der nyder gavn af EU's samarbejdsmidler. Assistance til disse organisationer i form af f.eks. undervisning arrangeret af EU-delegationer i, hvordan en ansøgning om midler udarbejdes, kunne være et af målene med dette instrument.

6.8 EØSU er klar til at deltage i arbejdet med at definere operationelle regler for den europæiske demokratifond. Det mener, at dette instrument bør være fleksibelt og tilgodese pludselige behov. Det bør anvende målrettede foranstaltninger til at støtte demokratiske processer i EU's nabolande ved fremme af etablering af politiske partier, frie massemedier og uafhængige fagforeninger og ved styrkelse af civilsamfundets inddragelse i demokratiske processer.

6.9 EØSU mener, at den europæiske demokratifond bør være et efterspørgselsstyret, ikke-projektorienteret, men kapacitetsopbygningsorienteret, fleksibelt og gennemsigtigt instrument. Der bør ydes assistance primært til organisationer, som ikke har adgang til anden EU-finansiering som f.eks. civilsamfundsfaciliteten, det europæiske instrument for demokrati og menneskerettigheder eller programmet for ikke-statslige aktører og lokale myndigheder. Instrumentet bør forvaltes på landeplan med minimale bureaukratiske krav og rapporteringskrav, men bør bakkes op af en effektiv mekanisme til vurdering af resultater. Muligheden for fælles aktion med andre donorer bør også overvejes.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Unionen

KOM(2011) 634 endelig — 2008/0183 (COD)

(2012/C 43/21)

Ordfører: **Yves SOMVILLE**

Rådet besluttede den 17. oktober 2011 under henvisning til artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Unionen

KOM(2011) 634 endelig — 2008/0183 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som vedtog sin udtalelse den 21. november 2011.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 8. december 2011, følgende udtalelse med 139 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Konklusioner og henstillinger

1.1 Udvalget hilser Kommissionens forslag velkommen. Det gælder navnlig udvidelsen af det foreslåede retsgrundlag for gennemførelsen af EU's fødevarerhjelpeprogram for de socialt dårligst stillede i 2012 og 2013. Dette program ville således sigte mod at opfylde målene for den fælles landsbrugspolitik, samtidig med at Unionens sociale samhørighed styrkes. Ændringen er desuden i tråd med Europa 2020-strategiens mål, hvilket gør den så meget desto mere betydningsfuld.

1.2 EØSU er enig i, at det er nødvendigt at fortsætte gennemførelsen af programmet, og at det i 2012 og 2013 fortsat bør finansieres via budgettet for den fælles landbrugspolitik, og det på et niveau, der svarer til det nuværende. Solidariteten med de socialt dårligst stillede grupper har altid været en værdi, Unionen har værnet om i sine forskellige politikker, og det bør også i fremtiden være tilfældet.

1.3 Efter EØSU's opfattelse er denne støtte ganske afgørende, idet antallet af borgere, som modtager bistand fra programmet, er støt stigende som følge af den økonomiske og finansielle krise.

1.4 Som repræsentant for civilsamfundet støtter EØSU dette forslag så meget desto mere, fordi gennemførelsen i medlemslandene varetages af en stor gruppe frivillige, medlemmer af humanitære organisationer, som ikke ville kunne forstå, hvis programmets disponible midler blev reduceret med 75 % fra 2011 til 2012, for ikke at tale om hvis programmet blev mere eller mindre udsløttet på grund af manglen på interventionslagre i 2013. Det er vigtigt, at dette program, der finansieres af EU-midler, giver Unionen et positivt image blandt de europæiske borgere.

1.5 I øvrigt glæder EØSU sig over, at Kommissionen har taget hensyn til nogle af henstillingerne i udvalgets tidligere udtalelse fra januar 2011⁽¹⁾. Det gælder bl.a. henstillingen om, at ordningen også i 2012 og 2013 bør finansieres 100 % af budgettet for den fælles landbrugspolitik, samt henstillingen om, at humanitære organisationer bør kunne få godtgjort visse administrative omkostninger, transportomkostninger og lageromkostninger.

1.6 EØSU bifalder, at medlemsstaterne får mulighed for at foretrække produkter med oprindelse i EU. På den måde bidrager ordningen ikke blot til at stabilisere det indre marked, men giver ligeledes størst mulig garanti for, at de leverede produkter lever op til de høje standarder, som er pålagt de europæiske producenter.

2. Baggrund

2.1 Som bekendt blev den gratis uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Fællesskabet indført i 1986/87 i forbindelse med en særlig streng vinter. De fødevarer, som blev fordelt af de humanitære organisationer i de forskellige medlemsstater, stammede fra interventionslagrene.

2.2 Siden blev anvendelsen af interventionslagrene formaliseret, hvilket gjorde det muligt at arbejde hen imod to mål, nemlig dels at hjælpe de dårligst stillede i Unionen og samtidig bidrage til at skabe en vis stabilitet på landbrugsmarkederne.

⁽¹⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 49.

2.3 Reformerne af den fælles landbrugspolitik, som blev indledt i 1992, har gjort det muligt at reducere interventionslagrene betydeligt. Fra i en periode at have haft strukturel karakter, har de gradvis udviklet sig til at være mere konjunkturbestemte. De seneste år har lagerbeholdningen ikke alene kunne tilfredsstille efterspørgslen efter fødevarerhjælp.

2.4 Allerede i 1995 gjorde en tilpasning af programmet det muligt at supplere manglen på produkter fra interventionslagrene med produkter opkøbt på markedet.

2.5 Udvidelsen af EU fik Kommissionen til i 2009 at tilpasse programmet og at øge dets budget.

2.6 I lyset af udviklingen gjorde Kommissionen sig i 2008 en række overvejelser over EU's fødevarerhjælpeprogram for de dårligst stillede. Dette mandede ud i et forslag til Rådets forordning med henblik på at gøre fødevarerhjælpeprogrammet for de dårligst stillede permanent.

2.7 Dette forslag indeholdt en række ændringer til de eksisterende regler for så vidt angik forsyningskilder, en udvidelse af varesortimentet, treårig uddelingsplan, fastsættelse af prioriteter i medlemsstaterne, gradvis indførelse af medfinansiering, opjustering af det disponible budget. I Rådet blev dette forslag stoppet af et blokerende mindretal.

2.8 Den 17. september 2010 vedtog Kommissionen et ændret forslag, som delvis tog hensyn til Europa-Parlamentets udtalelse om det oprindelige forslag (udtalelse af 26. marts 2009). Det indeholdt bl.a. en forhøjelse af medfinansieringssatsen, et loft på 500 mio. EUR for EU's årlige bidrag og en mulighed for medlemsstaterne for at give forrang til fødevarer med oprindelse i EU.

2.9 På mødet i Rådet (landbrug og fiskeri) den 27. september 2010 endte drøftelserne med, at det blokerende mindretal blev opretholdt.

2.10 EØSU fremsatte en udtalelse om dette ændrede forslag den 20. januar 2011 ⁽²⁾.

2.11 Den 13. april 2011 afsagde EU-domstolen dom (sag T-576/08) vedrørende et søgsmål anlagt af Tyskland mod planen fra 2009 for uddeling af fødevarer fra interventionslagrene til de socialt dårligst stillede personer i Unionen. Annulleringen vedrører alle opkøb på markedet, mens fødevarer fra interventionslagrene ikke berøres.

2.12 Følgelig har Kommissionen fastlagt et stærkt reduceret budget for 2012, som udelukkende er baseret på de eksisterende interventionslagre.

2.13 På mødet i Rådet (landbrug og fiskeri) den 20. september 2011 var der ikke et tilstrækkeligt flertal for forslaget af 17. oktober 2010.

2.14 Den 20. oktober 2011 blevet et nyt ændret forslag af 3. oktober 2011 fremlagt for Rådet (landbrug og fiskeri), men stadig med et blokerende mindretal imod sig på trods af de tilføjelser, der var gjort til det oprindelige forslag. Det er dette nye forslag, som EØSU hurtigst muligt skal udtale sig om.

3. Kommissionens forslag

3.1 I mere end 20 år er fødevarerhjælpen til de socialt dårligst stillede kommet fra interventionslagrene. Disse lagre var i starten ganske omfattende, men de gentagne reformer af den fælles landbrugspolitik har reduceret dem betydeligt. Fra at have været af strukturel karakter er de blevet konjunkturbestemte.

3.2 Det primære mål for den oprindelige fælles landbrugspolitik, som var øget produktivitet, er gradvis trådt i baggrunden til fordel for tanken om et bæredygtigt landbrug, herunder større ligevægt mellem udbud og efterspørgsel. Denne nye kurs gør det nødvendigt at tilpasse de juridiske rammer for EU's fødevarerhjælpeprogram.

3.3 Flere udvidelser af EU, stigningen i fødevarerpriserne og senest den økonomiske krise har ført til, at behovet er steget væsentligt. Antallet af socialt dårligt stillede personer i Unionen er faktisk konstant stigende. I 2008 var der således over 13 millioner personer, som modtog hjælp fra denne ordning. I 2010 var antallet mere end 18 millioner personer i de 20 medlemsstater, hvor fødevarerhjælpeprogrammet var aktivt.

3.4 Som følge af denne udvikling må man, hvis det nuværende fødevarerhjælpeprogram fortsat skal være baseret på udledning af produkter fra EU's interventionslagre, regne med midlertidigt at måtte tillade opkøb på markedet med henblik på at udfylde de konstaterede huller i lagrene.

3.5 I april 2011 annullerede EU-domstolen bestemmelserne i uddelingsplanen fra 2009, som havde tilladt opkøb på markedet, fordi interventionslagrene på daværende tidspunkt var skrumpet ind.

3.6 Som følge af denne dom har Kommissionen i gennemførelsesforordningen sørget for, at EU's fødevarerhjælpeprogram i 2012 udelukkende henter sine forsyninger fra interventionslagrene. Helt konkret råder planen for 2012 med et beløb på 113 millioner EUR over, hvad der svarer til en fjerdedel af budgettet for de foregående års planer.

⁽²⁾ EUT C 84 af 17.3.2011, s. 49.

3.7 I det forslag, vi er blevet anmodet om at udtale os om, tager Kommissionen hensyn til Europa-Parlamentets beslutning af 7. juli 2011, hvori Parlamentet opfordrer Kommissionen og Rådet til at finde frem til en overgangsløsning for de resterende år af den nuværende flerårige finansielle ramme for at undgå et drastisk fald i fødevarerhjælpen og for at sikre, at personer, der er afhængige af fødevarerhjælp, ikke rammes af fødevarerfattigdom.

3.8 Dette nye forslag fra Kommissionen hviler på et dobbelt retsgrundlag og henviser ikke kun til traktatens artikler om den fælles landbrugspolitik, men også til artiklerne om økonomisk og social samhørighed.

3.9 Forslaget medtager forskellige elementer, der også findes i forslaget fra 2010, f.eks. at medlemsstaterne har lov til at give forrang til produkter med EU-oprindelse, og at medlemsstaterne kan beslutte at godtgøre visse administrative omkostninger, transportomkostninger og lageromkostninger, der i øjeblikket afholdes af de udpegede organisationer. Det hele skal naturligvis ske, i det omfang der er ressourcer til rådighed.

3.10 Den medfinansiering, der blev indført i det oprindelige forslag fra 2008, og som blev fastholdt i forslaget fra 2010, går man væk fra i dette nye forslag. I det nye ændrede forslag foreslås det således, at ordningen fortsat skal finansieres fuldt ud af EU-budgettet. Det årlige loft for EU's finansielle bidrag på 500 mio. EUR opretholdes.

4. Generelle bemærkninger

4.1 Som EØSU mindede om i sin tidligere udtalelse, er »ordningen for uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Unionen (...) i kraft i 20 medlemslande. (...) Uddelingen af fødevarer [sker] i samarbejde med og med bistand fra ngo'er«.

4.2 Ngo'erne fungerer ved hjælp af et stort antal frivillige. Disse vil have svært ved at forstå, at deres humanitære indsats risikerer at blive skåret ned til 25 % sammenlignet med niveauet fra de foregående år, hvis der ikke hurtigt indgås en aftale på EU-niveau. Og dog har behovet for en indsats i marken aldrig været større end nu.

4.3 De gentagne reformer af den fælles landbrugspolitik siden 1992 har gjort, at interventionslagrene gradvis er kommet til atter at spille en konjunkturbestemt rolle. I fremtiden kan disse reformer sammen med markedsperspektiverne forventes at resultere i begrænsede, eller endog i visse perioder tomme lagre, alt afhængig af produkterne.

4.4 På den baggrund finder EØSU det afgørende, at der for at bøde på de utilstrækkelige lagre hurtigst muligt fremsættes et forslag, som giver medlemsstaterne mulighed for at foretage opkøb på markedet som supplement til interventionslagrene.

Denne mulighed er i vores øjne så meget desto vigtigere, fordi antallet af personer, der er afhængige af EU's fødevarerhjælp, er for opadgående.

4.5 For at undgå en drastisk nedskæring af EU's fødevarerhjælpeprogram fra nu og frem til 2014, hvor der vil blive foretaget nye dispositioner i forbindelse med den flerårige finansielle ramme 2014-2020, haster det efter EØSU's opfattelse med at virkeliggøre opfordringen i afsnit 4.4.

4.6 EØSU, som repræsenterer det europæiske civilsamfund i al dets mangfoldighed, kan ikke forstå, at EU reducerer sin støtte til de socialt dårligst stillede, og slet ikke nu, hvor der er økonomisk og finansiell krise. Vi minder om, at antallet af modtagere af EU's fødevarerhjælp før var på 13 millioner personer i 18 medlemsstater, og at dette tal i 2010 var steget til over 18 millioner personer.

4.7 I den forbindelse glæder EØSU sig over, at det polske formandskab, på trods af fiaskoen i Rådet (landbrug og fiskeri) den 20. oktober 2011 på dette punkt, ønsker at fortsætte indsatsen for at finde en løsning, så man kan undgå at reducere de midler, der tildeles EU's fødevarerhjælpeprogram i 2012, med 75 %, og samtidig risikere, at der ikke er nogen plan for de socialt dårligst stillede i 2013, da interventionslagrene på dette tidspunkt måske vil være utilstrækkelige.

4.8 EØSU støtter varmt, at nærværende forslag, som vi skal minde om kun vil finde anvendelse i 2012 og 2013, nu hviler på et dobbelt retsgrundlag, idet det påpeges, at programmet ikke kun skal sigte mod at opfylde målene i den fælles landbrugspolitik, f.eks. garantere borgernes fødevarerikkerhed, men tillige styrke den sociale samhørighed i Unionen.

4.9 Disse mål er en integreret del af Europa 2020-strategien. Med hensyn til den sociale samhørighed minder EØSU om det kapitel i denne strategi, som er tilegnet fattigdomsbekæmpelse. Retten til en tilstrækkelig og velafbalanceret kost er grundlaget for ethvert program til bekæmpelse af social udstødelse.

4.10 EØSU glæder sig over, at det stadig indgår i Kommissionens forslag, at medlemsstaterne skal have lov til at godtgøre visse administrative omkostninger, transportomkostninger og lageromkostninger, som afholdes af de udpegede organisationer. Udvalget skal dog henlede opmærksomheden på, at midlerne til denne godtgørelse vil gå fra den finansieringsramme, der er til rådighed for gennemførelsen af planen.

4.11 Ligesom Europa-Parlamentet bifalder EØSU, at medlemsstaterne i deres udbudsprocedurer kan give forrang til produkter med oprindelse i Unionen. Denne støtteordning, som har både et socialt og et økonomisk mål, bidrager for det første til at stabilisere det indre marked og for det andet ville det være upassende, hvis de fødevarer, som var beregnet til at indgå i fødevarerhjælpeprogrammet, ikke modsvarede de høje standarder, som de europæiske producenter skal leve op til.

4.12 Med hensyn til medfinansiering noterer EØSU sig med tilfredshed, at EU's fødevarehjælpeordning i modsætning til, hvad der fremgik af det tidligere forslag, fortsat skal finansieres fuldt ud af EU-budgettet. Dette imødekommer en af de henstillinger, som blev fremsat i EØSU's tidligere udtalelse. Dette forhold er så meget desto mere betydningsfuldt, fordi den nuværende økonomiske og finansielle krise kunne bevirke, at visse økonomisk svage medlemsstater ville se sig ude af stand til at medfinansiere programmet, hvis de satser, der var blevet foreslået i det tidligere forslag, var blevet opretholdt.

Bruxelles, den 8. december 2011

Staffan NILSSON
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndet indfasning af krav om dobbeltskrogs- eller tilsvarende design for olietankskibe med enkeltskrog (omarbejdning)

KOM(2011) 566 endelig — 2011/0243 (COD)

(2012/C 43/22)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 29. september 2011 og den 18. oktober 2011 under henvisning til artikel 100, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndet indfasning af krav om dobbeltskrogs- eller tilsvarende design for olietankskibe med enkeltskrog (Omarbejdning)

KOM(2011) 566 endelig — 2011/0243 (COD).

Da EØSU går ind for forslaget indhold og ikke har nogen bemærkninger, besluttede det på sin 476. plenarforsamling den 7.-8. december 2011, mødet den 7. december 2011, med 177 stemmer for og 11 hverken for eller imod at afgive en udtalelse til støtte for Kommissionens forslag.

Bruxelles, den 7. december 2011

Staffan NILSSON

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 43/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1967/2006 om forvaltningsforanstaltninger til bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne i Middelhavet — KOM(2011) 479 <i>endelig</i> — 2011/0218 (COD)	56
2012/C 43/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om — Grønbog om salgsfremstød og oplysningskampagner for landbrugsprodukter: en strategi af stor europæisk merværdi til fremme af smagfulde produkter fra Europa — KOM(2011) 436 <i>endelig</i> og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 3/2008 om oplysningskampagner og salgsfremstød for landbrugsprodukter på det indre marked og i tredjelande — KOM(2011) 663 <i>endelig</i> — 2011/0290 (COD)	59
2012/C 43/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Rådets direktiv 64/432/EØF for så vidt angår edb-databaser, som udgør en del af overvågningsnetværket i medlemsstaterne — KOM(2011) 524 <i>endelig</i> — 2011/0228 (COD) og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af forordning (EF) nr. 1760/2000 for så vidt angår elektronisk identifikation af kvæg og om at lade bestemmelserne om den frivillige mærkningsordning for oksekød udgå — KOM(2011) 525 <i>endelig</i> — 2011/0229 (COD)	64
2012/C 43/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om definition, beskrivelse, præsentation, mærkning og beskyttelse af geografiske betegnelser for aromatiserede vinprodukter — KOM(2011) 530 <i>endelig</i> — 2011/0231 (COD)	67
2012/C 43/16	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2008/106/EF om minimumsuddannelsesniveaueet for søfartserhverv — KOM(2011) 555 <i>endelig</i> — 2011/0239 (COD)	69
2012/C 43/17	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Handel, vækst og verdensanliggender som et centralt element i EU's 2020-strategi — KOM(2010) 612 <i>endelig</i>	73
2012/C 43/18	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EØF) nr. 3821/85 om kontrolapparatet inden for vejtransport og om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 561/2006 — KOM(2011) 451 <i>endelig</i> — 2011/0196 (COD)	79
2012/C 43/19	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om anvendelse af et arrangement med generelle toldpræferencer — KOM(2011) 241 <i>endelig</i>	82
2012/C 43/20	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om fælles meddelelse til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — En ny tilgang til nabolande i forandring — KOM(2011) 303 <i>endelig</i>	89

<u>Informationsnummer</u>	Indhold (fortsat)	Side
2012/C 43/21	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om ændret forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 for så vidt angår uddeling af fødevarer til de socialt dårligst stillede personer i Unionen — KOM(2011) 634 endelig — 2008/0183 (COD)	94
2012/C 43/22	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fremskyndet indfasning af krav om dobbeltkrogs- eller tilsvarende design for olietankskibe med enkeltkrog (omarbejdning) — KOM(2011) 566 endelig — 2011/0243 (COD)	98

ABONNEMENTSPRISER 2012 (ekskl. moms, inkl. normale forsendelsesomkostninger)

EU-Tidende, L- + C-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	1 200 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, papirudgave + årlig dvd	22 officielle EU-sprog	1 310 EUR pr. år
EU-Tidende, L-udgaven, kun papirudgave	22 officielle EU-sprog	840 EUR pr. år
EU-Tidende, L- + C-udgaven, månedlig kumulativ dvd	22 officielle EU-sprog	100 EUR pr. år
Supplement til EUT (S-udgaven), udbud og offentlige kontrakter, dvd, 1 udgave pr. uge	Flersproget: 23 officielle EU-sprog	200 EUR pr. år
EU-Tidende, C-udgaven — udvælgelsesprøver	Sprog iht. udvælgelsesprøve(r)	50 EUR pr. år

Den Europæiske Unions Tidende, der udkommer på EU's officielle sprog, fås i abonnement i 22 sprogudgaver. EU-Tidende omfatter L-udgaven (retsforskrifter) og C-udgaven (meddelelser og oplysninger).

Der abonneres særskilt på hver sprogudgave.

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 920/2005, offentliggjort i EU-Tidende L 156 af 18. juni 2005, er Den Europæiske Unions institutioner midlertidigt fritaget for forpligtelsen til at udarbejde og offentliggøre alle retsakter på irsk. Irske udgaver af EU-Tidende vil derfor blive markedsført særskilt.

Abonnementet på supplementet til EU-Tidende (S-udgaven (udbud og offentlige kontrakter)) omfatter alle udgaver på de 23 officielle sprog på én dvd.

Abonnenter på *Den Europæiske Unions Tidende* kan uden ekstra omkostninger rekvirere eksemplarer af diverse bilag til EU-Tidende (C ... A-udgaver). Abonnenterne gøres opmærksom på udgivelsen af bilagene ved hjælp af »meddelelser til læserne« i *Den Europæiske Unions Tidende*.

Salg og abonnementer

Betalingsabonnementer på diverse tidsskrifter, som f.eks. *Den Europæiske Unions Tidende*, kan købes gennem vore salgsagenter. Listen over salgsagenterne findes på internettet:

http://publications.europa.eu/others/agents/index_da.htm

EUR-Lex (<http://eur-lex.europa.eu>) giver direkte og gratis adgang til EU-retten. Via dette netsted kan man konsultere *Den Europæiske Unions Tidende*, og netstedet indeholder endvidere traktaterne, retsforskrifter, retspraksis og forberedende retsakter.

Yderligere oplysninger om Den Europæiske Union findes på: <http://europa.eu>

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA